Sud

Revistă editată de „Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu“

11-12

NR. 11-12 (236-237) • ANUL XXV • Noiembrie-Decembrie 2020

apare din anul 1996

Publicată cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bolintin Vale

www.revistasud.ro

Participanți la dezvelirea plăcii comemorative dedicate lui Constantin Șt. Bolintineanu (Bolintin Vale, 10 octombrie 2020)

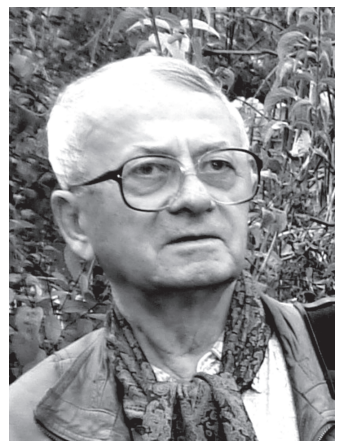
In memoriam Dimitrie Bolintineanu...
In memoriam Constantin Șt. Bolintineanu...

Participanți la evenimentul cultural din 10 octombrie 2020 de la mănăstirea Bunavestire de lângă Bolintin

Sonet, iarna

de Radu Cârneci

Iarna, chipul meu este lin
pasul larg e calm, trupul tace
cutele de pe frunte sărace
iar durerea se mișcă-n declin.

Gura în spuza poemelor zace –
cui să spună adâncul ? Și vin
peste ochi amintiri și divin
dor de tine se leagănă-n pace.

Parcă-i o stare de rege stăpân
pe câmpia de suflet și ninsă –
m-afund în omături, sub lună rămân
spre tine, tristețe, cu mâna întinsă:

o, vino, e timpul de veghe, să vezi
o flacără naltă, din aspre zăpezi...

Am citit despre...

Scriitori, în viziuni grafice (XIII)

Florentin POPESCU

„Primele încercări de a surprinde un chip ce m-a impresionat au fost în anul 1937, pe când eram elev în clasa a III-a B a liceului Spiru Haret. Conturând stângaci, din segmente de linii, am trasat profilul profesorului de matematică Tiberiu Ionescu, al celui de latină, bucovineanul Ianăș, iar cu linii tremurate al celui de română, George Șerban, o rudă, am aflat mai târziu, a lui Octavian Paler.

Copiam – mai bine zis desenam plângând după chipurile acestora (din ziarele vremii, *n.n.* F.P.), deoarece nu-mi plăcea, și pot spune că nu am reușit să copiez, mai târziu, „maeștrii” spre a-mi însuși arta lor.

Aceste sugestive mărturisiri și totodată amintiri le-am desprins din „Cuvântul de înțelegere” pe care Dragoș Morărescu le-a așezat în fruntea albumului său intitulat „O istorie desenată a literaturii române” (Editura Muzeul Literaturii Române, București, 2003).

Dragoș Morărescu s-a născut la 6 octombrie 1923 în București, a studiat la Facultatea de Belle Arte (1944-1947) și la Facultatea de Arhitectură din București (1944-1949). A făcut și studii de istoria artei paleo-creștine, bizantine și românești cu prof. I. Ștefănescu la Facultatea de Litere și a absolvit Școala Superioară de pictură bisericească în 1947. A lucrat în tehnici multiple: desen, guașe, tempera, cerapastel, linogravură, litografie, tehnici proprii, pictură de șevalet, pictură murală în tempera și frescă, sculptură în foaie de metal ciocănit și cizelat. Între 1966-2003 a avut 41 de expoziții personale și participări la numeroase altele colective. Lucrări ale lui sunt/au fost achiziționate de muzee și colecții din România, Grecia, Austria, Germania, Franța, Italia, Spania, Portugalia, Canada, America, Australia, Japonia. A ilustrat cu desene și gravuri originale numeroase cărți.

În arealul acestei din urmă activități s-a înscris și realizarea „Istoriei” amintite mai sus, pe care a conceput-o la sugestia mea, pe vremea când lucram la Muzeul Național al Literaturii Române și în redacția revistei „Manuscriptum”, patronată de acesta.

Pe Dragoș Morărescu l-am cunoscut din întâmplare. Prin 1992-1993 mă vizita la muzeu, din când în când, vechiul meu prieten Radu Cârneci. Într-una din zile a venit însoțit de acest artist, mi l-a prezentat și pot spune că din acea clipă am devenit apropiați, poetul invitându-ne, după aceea, împreună, la câteva manifestări literare.

Dragoș Morărescu a venit la mine cu intenția de a-i facilita publicarea unui volum de versuri (mi-a oferit și câteva mostre). Nu i-am promis nimic și nici nu l-am refuzat. După o vreme, știindu-l vechi și experimentat portretist, i-am propus să imortalizeze pe hârtie chipuri de scriitori mai vechi și mai noi, după propriile-i preferințe. În trecăt fie spus, orice artist plastic care se respectă optează pentru

(continuare în pag. 2)

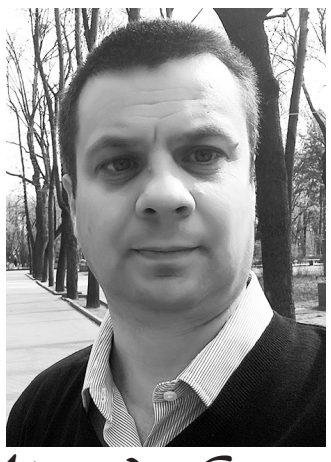
Neagu Udroiu
Ziduri, zidiri, ziditori... pag. 9

George Apostoiu
Intelectualii în Cetate pag. 13

Ștefan Crudu
Remember nostalgic. Târgul de carte „Gaudeamus” 2019 pag. 23

Vasile Grigorescu
Un document medieval inedit despre câteva sate dispărute de pe valea Argeșului pag. 32

circumscrieri

Alexandru Cazacu

Efectul Robinson

Sub impactul unor evenimente neprevăzute și neplăcute, pe care timpul prezent ni le oferă nu chiar atât de rar cum am spera, una din soluțiile firești este repoziționarea. Atât în vederea identificării deciziilor juste, dar și pentru o onestă analiză de etapă. Iar ambele tipuri de autocalibrare necesită detașarea și acea stare numită de psihologii moderni „singurătate pozitivă" prin care îți identifici punctele tari și oportunitățile, fără a minimiza zonele slabe și amenințările în vederea regăsirii emoționale.

O emancipare personală, ce reclamă distanțarea voluntară de tumultul și trepidația prezentului pentru o întoarcere tot în prezent, însă mai târziu și „înarmat" cu acea cunoaștere proprie ce îți permite să ai o viziune cât mai corectă asupra contextului, acționând în consecință chiar și atunci când situațiile sunt determinate de variabile lipsite de control, Așadar, o aventură precum cea trăită de Robinson Crusoe, eroul imaginat de Daniel Defoe, pentru ca ulterior să poți reveni în zona „civilizației", însă după parcurgerea unei experiențe formative necesare.

Doi scriitori au făcut acest pas al retragerii folosindu-l ca un stil de viață umană, dar și literară.

Puțini poeți s-au bucurat de un succes fulminant atât de public, cât și de critică precum **Emil Brumaru** (1938-2019). „Cerșetor de cafea", cum se autocaracteriza autorul de profesie medic, care a început să scrie inițial undeva în izolata comună Dolhasca din Moldova (până la renunțarea la medicină și mutarea la Iași) reușește să ofere încă de la debut o poezie sărbătorească, ludică și ingenioasă, unde spațiul domestic devine scena unor fantezii compuse din amestecul de inocență și cupiditate. Intimist până la claustrare, aparent neinteresat de marile teme poetul și-a creat un teritoriu liric unde lucrurile sunt însuflețite sub presiunea simțurilor și aduse fie în stare liliputană, fie căpătând proporții uriașe. Adesea, într-un timp suspendat și decor feeric se petrec scene de amor, relatate cu dexteritate imaginativă rocambolescă, însă sub imperiul unui stări ludice particulare, ce reușește să ofere evaziunea specifică poeziei de calitate, înrudită cu cea argheziană, dar sub aflată sub cupola unui pansenzualism ce a însoțit întreaga operă a scriitorului Emil Brumaru. „*Aveai părul lung până la cer/ Atârnai de dânsul pe pământ/ Mă gândeam să-ți mângâi trupul sfânt/ Sânii cu sfială să ți-i cer// Coapselor închise să mă-nchin/ Să le-ating uimit ce albe sunt/ Doar cu floarea grea a unui crin/ Să le-mbrățișez îngenunchind/ / Și apoi ca fluturii să pier/ Luat de dup-amiază și de vânt/ Aveai părul lung până la cer/ Spânzurând de dânsul pe pământ*" (*Aveai părul lung până la cer*).

Petre Stoica (1931-2009), component al recunoscutei generații șaizeci, lucrează decenii ca traducător din limba germană și redactor de carte aflându-se în permanență în preajma celor mai importanți scriitori și oameni de artă ai ultimelor decenii ale secolului trecut. Apoi se retrage la Jimbolia, lângă Timișoara, unde continuă să scrie și chiar să înființeze un muzeu al presei. Un poet al periferiei și al zonelor de frontieră din acea Mittel Europa bănățeană, este de asemnea cel care află și redă liric „suflul obiectelor" având o privire atentă asupra cotidianului căruia îi descoperă trăsături miraculoase cu ajutorul unei sentimentalism mascat de ironie. Sondarea unui „plictis plin de patimă " duce la o recluziune în real căruia îi recuperează o frumusețe necontrafăcută. Uitat printre lucrurile uitate" Petre Stoica radiografiază un trecut ascuns în prezentul fragil al existenței reflectând indirect asupra unui timp ce va să vină dintr-o perspectivă a anonimatului și chiar a umilinței micului cronicar ce devoalează și relevă cu tandrețe și ironie aventura existenței „copleșit de gloria" bucuriei întâlnirii cu întâmplările mărunte. „*Camera mea/ fără surâsul tău/ fără căldură ta de portocali și de pui de pisică/ camera mea invadată de trecut și golită de prezent/ camera mea pe temelii de cenușă/ camera mea pe temelii de cenușă/ camera mea din care nu pot ieși/ mă strânge un cerc de iarbă/ mă lovește un ciocan de aer/ mă cânta o gură de pleavă/ camera mea umplută cu boabe de orez/ o boabă o hrană pentru zilele iernii/ când vei veni să mâncăm pe săturate/ când vei veni să valsăm/ după melodiile ciorilor/ camera mea în care aștept*" (*După plecarea ta*).

În fapt poeții revizitați demonstrează cum transformarea lăuntrică și regăsirea autenticității poate duce la întoarcere din autoizolarea temporală către recunoașterea acelui *dignitas homini*. Un efect Robinson ce multiplicat ar diminua acele cartiere pierdute ale veacului din mari metropole. Iar pustiul întins al zonelor rurale ar fi mai recesiv. Și poate vor fi mai puține naufragii. Colective sau individuale.

pretexte

Gabriel Dragnea

„Mă mai cunoașteți cumva ?"

Fie că vorbim despre civilizații sau cărți, despre orașe sau melodii, chipuri, cetăți sau fluturi putem remarca, că există un destin care plasează totul între granițele existențelor discutabile. Adică, lumea aceasta vie și, totuși, absentă, zgomotoasă și, în același timp, tăcută, o lume cu privirile rareori spre cer, adeseori împăienjenite de neputința de a se desprinde de ceea ce este tot mai strălucitor, dar trecător și, în fond, inutil. Aici, în lumea aceasta ghidată, în genere, doar de nevoile imediate, stimulată să reacționeze în spiritul consumerist facil, învățată să îngurgiteze fără a mesteca atent ce i se dă, creatorul de frumos, artistul, nu este decât un rătăcit printre umbre, un verde pășind încet pe alei frecventate de nonculori care își întorc privirile pentru a se mira de prezența lui într-o lume cu alte nevoi, gânduri, fapte și aspirații. Și, la scurt timp, după ce verdele dispare din peisajul monocrom, uitarea se așterne pe urmele pasului, odinioară viu și frumos.

Întâmplător, am fost prins în jocul destinului care m-a pus față în față cu volumul de poezii „Flaut pentru o frumoasă". Atunci, parcă încercând să-i răspund la întrebarea *Mă mai cunoașteți cumva ?* am început să caut mai multe informații și date biografice despre el. Și-atunci mi-a răspuns: *„Sunt Ion Apostol Popescu/ Paraclisierul frumuseții/ tuturor toamnelor de pe Someș..."*. Născut la 6 martie 1920, în satul Scăueni al județului Vâlcea, poetul, folcloristul și criticul literar Ion Apostol Popescu este absolvent al Facultății de Litere si Filosofie din Sibiu (1943-1945) și Cluj (1945-1947), profesor de liceu la Gherla (1947-1963), ulterior devenind cadru didactic la Facultatea de Filologie din Târgu Mureș. Devine doctor în filologie al Universității din București (1970) cu teza Ion Pop-Reteganul. Debutează cu folclor în *Izvorașul* (1935), iar editorial cu notele sale despre „Literatura ardeleană nouă" (1945), primul lui volum de poezii fiind „Iubiri" (1968), urmat de „Flaut pentru o frumoasă" (1971), „De vorbă cu Marco Polo" (1974) și „Trec printre oameni" (1978). Chiar dacă poezia lui devine publică foarte târziu, tipărindu-și versurile abia la vârsta de 48 de ani, lirica lui Ion Apostol Popescu își face loc în paginile multor reviste culturale naționale, cucerindu-le spațiul cu poeme-mărturisire, devenind astfel un loc al confesiunii directe. Mărturie stau și astăzi, iată, versurile sale care îndeamnă la o relectură, în numele acelei iubiri, care deși este cunoscută de la începuturile lumii, ea este diferită și nouă pentru cel ales să-i descopere sensurile, emoția și lacrima: *„Nicicând nu te-am iubit, frumoaso, mai altfel/ Ca-n ceasul amintirii cu toamne devastate;/ Prin trup îți lunecau păduri incendiate/ În care căutai un vis sau un inel./ / Prin oase ne treceau lichidele lumini/ Și-atunci aș fi voit din palmele-ți de var/ Să mușc ca dintr-un fruct mirific și stelar, -/ Părându-ne într-una mai singuri, mai străini.// Aș fi-ncercat să-ți caut un simbol/ În păsările lunii, și-am vrut să ți le-adun./ Vechi ferigi de-așteptare crescură-apoi nebun/ În sufletu-mi însingurat și gol."* (*Evocări târzii*). La această oră, a scrierii acestor note, mă refer strict la poemele cuprinse în volumul *„Flaut pentru o frumoasă"*, apărut în 1971 la Editura Cartea Românească și îmi este greu să mă opresc la anumite versuri, că altele mă iscodesc și mă îmbrățișează, cerând, parcă, o revenire în pagini de revistă sau într-un volum nou care să amintească tuturor că poezia lui Ion Apostol Popescu este mult prea vie și nu merită să fie lăsată în praf atât de devreme: *„Ca-ntr-o caldă odaie atunci ne-am văzut/ În inima ta ne-ncepută și clară./ Din ea am privit mereu neștiut/ La timpul din noi și din plopii de-afară// Ce forme frumoase în inima ta/ Nervurile-acelei toamne-și lăsară !/ Prin noi, undeva, un istm lâncezea/ Și foșnete-n galben ne inundară.// Prin fine ferestre din inima ta/ Intrase-o lumină plăcută și plană/ și-ntr-una spre tine festiv arăta/ Cireșul din poartă aprins ca o rană.// Ci toamna de-acum își mângâie-n brazi/ Conturul pe care prin noi și-l căta./ Numai eu mă mai caut și azi/ Ca-ntr-o albă odaie în inima ta !"* (*Ceas liric*).

Completând parțial activitatea literar-publicistică a lui Ion Apostol Popescu trebuie să amintim lucrări precum „Ion Pop Reteganul: viața și activitatea", „Basme armenești din Transilvania", „Arta icoanelor pe sticlă de la Nicula", „Studii de folclor și artă populară" sau „Orații de nuntă". Deoarece am amintit de Nicula trebuie să precizez că poetul Apostol Popescu a fost înmormântat în apropierea mănăstirii Nicula, la vârsta de numai 64 de ani, avându-l alături pe binecunoscutul poet religios Ioan Alexandru.

Și, pentru că este unul dintre poeții care merită să fie lăsat să își prezinte versurile într-una dintre vitrinele prezentului continuu, îl voi întreba mereu: Cine ești dumneata, domnule Ion Apostol Popescu ? Și, dorind să îmi sculptez tot mai adânc în memorie o certitudine, îl voi asculta cu mare atenție și emoție de fiecare dată când îmi va spune că este *„Paraclisierul frumuseții/ tuturor toamnelor de pe Someș..."*.

Am citit despre...
Scriitori, în viziuni grafice (XIII)

(urmare din pag. 1)

portretele unor scriitori nu numai expresivi din punct de vedere al imaginii, ci și cu o oarecare notorietate, din motive lesne de înțeles.

Ideea unei istorii desenate a literaturii române i-a surâs, s-a apucat imediat de treabă și după aproape două-trei luni s-a prezentat la mine cu mapa plină cu portretele scriitorilor pe care și i-a ales singur, așezându-i într-un sumar cronologic și alfabetic. De prisos a mai spune că Ministerul Culturii a marșat și el imediat la idee și a aprobat finanțarea albumului.

În cazul scriitorilor mai vechi, artistul a lucrat după fotografii, iar în cel al autorilor încă în viață s-a străduit să-și ia drept model chiar „originalul", adică autorii pe care doar domnia sa știe cum și când i-a întâlnit, când i-au pozat și toate celelalte. Presupun și acum, ca și atunci, că fiind foarte cunoscut în lumea literar-artistică a Bucureștilor, d-lui Dragoș Morărescu nu-i va fi fost greu să-și găsească „modelele" și să le eternizeze pe hârtie așa cum acelea l-au inspirat ori așa cum a crezut că e cel mai bine și mai sugestiv.

Așadar, stimați cititori, vă propun să răsfoim împreună acest album, unic în felul lui și foarte interesant din toate punctele de vedere.

Dintre scriitorii care într-un eventual catalog ar fi înscriși la prima literă din alfabet, artistul s-a oprit numai la nouă: Abăluță Constantin, Adam Ion, Alexandru Ioan, Alecsandri Vasile, Agârbiceanu Ion, Anania Valeriu, Antim Ivireanul, Arghezi Tudor și Alexandrescu Grigore. După cum lesne se poate observa este o alegere aleatorie, subiectivă, pe criterii cunoscute doar de artist.

Ioan Alexandru (1941-2000) deschide cartea. Portretul este desenat într-o tușă apăsată, expresivitatea chipului venind din pregnanța cu care i-au fost desenați ochii, din „robustețea" nasului, buzelor și bărbiei. În totul figura inspiră forță și tinerețe, dar și o anume melancolie.

Vasile Alecsandri (1818-1890) a fost desenat într-o cu totul altă manieră, are un chip ce te trimite cu gândul la cubiști. Sprâncenele, parcă tăiate de o mână nevăzută, se arcuiesc deasupra rădăcinilor nasului aidoma aripilor unui pescăruș în zbor. Nasul, așijderea, are o tăietură dreaptă, iar mustața „pe oală", acoperă partea de sus a buzelor părând mai degrabă alipite unui chip de actor menit să joace într-un rol ciudat, însă nu mai puțin expresiv – o expresivitate accentuată de globurile mari ale ochilor privind parcă dincolo de lume și de orizont. Gulerul drept și țeapăn acoperă o parte din bărbie, aidoma unui corsaj special amplasat pentru a pune în evidență sobrietatea, siguranța și personalitatea personajului.

Ion Agârbiceanu (1882-1963) a fost văzut ca un înțelept, ai cărui ochi de dincolo de lentilele ochelarilor privesc cu înțelegere și îngăduință lumea. O anume notă de tristețe și îngândurare potențează această figură ce nu se poate uita ușor.

SUD, PÂNĂ LA CAPĂT

O poveste pentru sfârșitul anului

Nicolae Dan Fruntelată

Un copil bezmetic, venit de la țară, un copil pentru care gara era un vis prea îndepărtat, un pod prea îndepărtat, vorba lui Ryan, un copil care știa încă de la paisprezece ani că acolo, unde era locul nașterii lui, unde era casa lui și lumea de iarbă, cu ființe dragi, cu animale dragi, câinii între care crescuse, cuvintele între care crescuse, umbra bunicii ca o manta protectoare așezată asupra ființei lui fragile, acolo, deci, nu mai avea nicio șansă de a rămâne.

Cuvântul „definitiv" probabil nu-l știa. Dar l-a trăit, la simțit ca pe o desprindere de placenta maternă, ca pe un blestem pe care trebuia să-l împlinească și el ca și oricare copil din acel *raion pierdut* al lumii. Ascultă, frate al meu, *raion al lumii*, fără etimologii și interpretări, de unde vine *raion*, pe urmă adaugă-i semnul distinctiv, matricea finală Vânju Mare, de acolo plecat-am, de la Vânju Mare, nu-mi pasă dacă știți unde e, cu se poate defini, aș prefera să știți măcar ca acesta este pământul miraculosului Cabernet de Vânju Mare, ca să simțiți și voi un gust ales, dacă nu acceptați nici asta o să vă povestesc așa ca pe o pedeapsă, toate miturile oarbe ale acestui pământ amestecat dintre Dunăre și câmpie stearpă, cu graniță de Balcani nebuni, cu sârbi botezați de cuțit și bulgari pierduți în grădini de roșii., cu turci colorați din pridvorul Ada Kalé-ului, insulă de smirnă, covoare și sugiuc, de tutun galben și de povești de serai și, în fine, de noi, cei care mai suntem și-am fost pe aici, daci creștini și liberi, romani de strânsură, panduri apoi, legați la căruța fanarioților.

Definitiv însemna că n-o să se mai întoarcă niciodată aici cu drepturi depline, va veni doar în răstimpuri scurte, ca un oaspete, ca un fel de străin stingher, chiar dacă în curtea casei va găsi, ca niște troițe, icoanele mamei și tatălui, va umbla noaptea prin grădina cu meri și caiși și va vedea, halucinantă, umbra bunicii, se va sprijini pe tulpina singurului cireș de mai care avea închis în scoarță destinul bunicului său cu care semăna până la contopire.

Cred că nimic nu e mai trist decât să fii izgonit din raiul tău, ori, mai exact, din ceea ce crezi tu că e raiul tău, nimic nu e mai trist decât să-ți pierzi dreptul de a avea rădăcină ta, pământul tău de sprijin. De ce ? Poate pentru că aceasta este a doua renaștere dureroasă, repet, a doua desprindere din placenta în care ai crescut și ai fost fericit și om. Acum cu atât mai mult cu cât ai trăit farmecul de nespus al copilăriei.

Ce-i atât de important, ce-i atât de neprețuit în lumea copilăriei ?

În primul rând că, sigur, e lucrul care te definește cel mai mult, total, irepetabil. Acesta ești tu, copilul care ai fost, nebunia frumoasă pe care n-o vei mai trăi niciodată, esența divină a unei existențe pe care o vei trăda, o vei macula, o vei nega în decursul unei existențe, uniforme de cele mai multe ori.

Era o zi de început de toamnă, am simțit-o la fel ca pe altele, eu am fost din copilărie un olfactiv, dinainte de a ști ce înseamnă asta, îmi amintesc mirosul de struguri încinși, de iarbă supusă sub ultima coasă, atunci am plecat din copilărie, atunci am murit prima dată.

Hai să vorbim despre un loc departe ce se numea Dăsnățuia. De ce așa ? Pentru că era un pârâu acolo, oarecum cu acest nume, pentru că locul părea destul de straniu pentru a primi un nume pe măsură.

La Dăsnățuia era altfel decât în Câmpia Dunării ce respira destul de aproape. Ea era în câmpia secetoasă, la granița cu Oprișorul și Corlățelul, ea era în zona *piemontă*, auzi, *piemontă* adică picior de munte, ea avea câmpie neagră de grâu, spre valea Oprișorului și a Prisăcelii (de unde era don' Geo Saizescu, conte de Prisăceaua), dar și dealuri, spre Bâcleș, spre Strehaia, spre Motru.

Era o zi de septembrie, deci.

Am plecat, cu un geamantan de carton, ca un sac de marfă locală (pui, legume), pus pe *rată* (dacă nu știți ce e *rata* vă spun eu, un autobuz vechi, paradit, pus să facă circuitul Bălăcița-Severin, prin hârtoape, cu un grătar deasupra, plin de papornițe, geamantane etc.

Am plecat *definitiv*. Am descoperit lumea, de parcă locul din care plecasem n-ar fi fost o lume. Am descoperit un oraș din marginea Dunării, provincial până-n prăsele, păzit de o alee de castani, un oraș unde turcii din Ada Kaléh vindeau bragă și castane prăjite, unde amintirea tronului lui Sever și piciorul podului lui Apolodor dominau istoria locului.

A fost *primul loc de fugă*. De ce fugeam, de ce trebuia să fug ? Pentru că, în locul meu de naștere și de iubire nu aveam nicio șansă de a crește. Pentru că a învăța carte însemna a fugi. A pleca departe, a te adapta, a te îndoi de spate, a te umili de multe ori, pentru că erai din altă parte, de *la țară*, de la un nivel inferior, deși cunoștințele tale spuneau altceva, băi, copii, eu învățasem franceza cu profesorul Roiban, autorul cântecului „Treceți batalioane române Carpații", asta nu conta, conta numai faptul că niște *copii de la țară*, categorie de paria, veneau să dea culoare unui blazon vechi.

De unde plecasem definitiv ?

Din țara de iarbă, cu pomi rari păzind câmpul și fântânile în cumpănă, hei, cine n-a văzut o astfel de fântână nu va înțelege niciodată disperarea câmpiei, setea nimicitoare a verilor care pustiesc totul. Din țara cu câteva sate mici *pitulate* (lat. *pitulare* adică un fel de tupilare), cuvânt de la care vine și jocul suprem al copilăriei noastre, *pitulușul*, joc devenit destin într-o viață în care n-am făcut altceva decât să ne pitulăm în fața tuturor urgiilor adevărate ori presupuse, deci, din țara care începea la marginea Cleanovului dinspre Gvardenița, Cleanovul, nume vechi de supraviețuitori români ascunși într-o vale și găsiți numai de ocupanții austrieci ai contelui Schwantz care făcuse primul recensământ al Olteniei. Cleanov – *o biserică, patru fântâni, două magazii, o sută de case*. Oameni poate nici nu erau, oamenii poate nici nu însemnau nimic pentru eroii civilizatori veniți de la Viena să-i stăpânească pe barbarii olteni. Pe barbarii olteni care coborau din dacii străvechi ai lui Burebista, împăratul unei bune părți din Estul Europei și din Centrul Europei, pe barbarii care umpluseră pământul dintre Carpații sudici și Dunăre de vase splendide, de arme și de bijuterii, îngropate în morminte, în valuri de apărare, în temeliile unor biserici care, după sute de ani, au așezat crucea ortodoxă într-un loc unde ea fusese recunoscută încă înainte de creștinările oficiale.

Să ne oprim, după ce ne-am adus aminte, pe această graniță a țării Dăsnățuia, să ajungem apoi la Gvardenița, satul unei gvardii care păzea o magazie de grâu, o magazie de aur, pentru că aurul Olteniei a fost grâul, izvorând de aici, din zona joasă a Mehedinților, continuat de cel dinspre Jiul de jos, de la Craiova spre Dunăre, de la Calafat spre Hunia și Băilești, apoi vărsându-se în toate schelele Dunării, la Gogoșu, la Calafat, la Corabia, pretutindeni, lingouri de grâu, încărcate în căruțe, duse pentru tribut ori pentru supraviețuirea celor de aici, țărani olteni locuind în case de pământ, în sate de pământ.

Aceasta este cheia, aceasta este taina magaziilor de grâu așezate în câmpia olteană. Ele erau cetăți pentru foamea lumii, ele erau vama pe care străbunii mei au plătit-o mereu, încrâncenați și săraci etern, pentru a avea privilegiul de a face parte, părelnic fără îndoială, din lumea Europei.

Din Gvardenița, din povestea magaziilor de grâu, cobor spre Bălăcița, satul care, se pare, ori așa vreau eu să pară, aparținuse domniței Bălașa Brâncoveanu, familie olteană întemeietoare, de stat, de idee imperială românească (să mă iertați, dar Brâncoveanu Constantin se considera în taină urmaș direct al împăraților Bizanțului), sat ciudat în legea geografiei, răstignit între câmpia neagră a Dunării și dealurile Subcarpaților Olteniei, sat indecis, graniță tulbure între Sudul fabulos al grâului și porumbului și Nordul oltean, acoperit cu mireasmă de prun și furișându-se în sus, spre Motru. Spre Strehaia, spre Oltenia de sub munte, la fel de fabuloasă și de necercetată decât de povești și de cântece.

Ne ducem apoi la nord, spre Dobra, buna slavă, or fi ajuns pe aici slavii curgând dinspre sud, or fi făcut aici, între Valea Roșie și Lacul Roșu, un sat al lor pe care, mai târziu, l-au invadat oltenii de baștină.

Lângă neamul lui Bora și Ghialdâr, neamul lui Ionete, Stănescu, Iordache, amestec total, ca în orice zonă de maxim mixaj etnologic, granița dinspre Nord a țării Dăsnățuia, vecină cu Almăjelul (Almajul e un nume din Banat) și Slașoma, sat și pădure, nume slav și amețit de sufixe românești.

Eu, între aceste granițe m-am născut și am trăit anii de început, anii în care omul începe să vorbească, învață cuvintele, toate cuvintele, sensurile și trădările din cuvinte, anii în care i se arată iubirea, dorul, neputința, minciuna, anii în care ești superb pentru că nu ai cu cine să te compari, nu ai cu cine să te urăști, nu ai nici măcar cu cine să te iubești.

O singură lege, o singură poartă a avut Dăsnățuia: povestea bunicii. Nu pot s-o compar cu nimic. Pentru că ea m-a învățat cuvintele. Pentru că ea m-a învățat poveștile.

Lângă Dăsnățuia, la cîțiva kilometri, peste câmp, e o vale imensă. În plină câmpie, pare valea unui râu, dar râul nu este. Ori nu mai este. Numai povestea poate explica totul. De aici pornea un râu bogat care uda câmpia dinspre Oprișor, Verbița, Crâng, apoi cobora în Dunăre. În contra apei veneau akângiii turci de la Dii, cu bărci lungi, prădau satele, violau, puneau foc. La vremea recoltei veneau. O dată, de două ori, de zece ori, ca un blestem. Și, într-o zi, bătrânii satului din valea de unde începea izvorul au hotărât nu să se lupte cu akângiii, încercaseră fără folos, ci să omoare râul. A venit tot satul, au venit toate rudele lor din satele de pe râu, au săpat toată vara și toată toamna în malul de unde pleca apa. Pe urmă, când au dat de vâna de apă care potopea din pământ, au astupat groapa cu piatră, cu un strat gros de carne și osânză de vite - s-au tăiat boii din patru sate - pe urmă pământ cu iarbă și iar pietre. Izvorul nu s-a mai dus în albie, s-a strecurat pe sub pământ, restul l-a făcut soarele din primăvara și vara viitoare. Apa s-a tras în câmpie, râul a secat, drumul akângiilor nu mai exista, pe uscat ei nu veneau pentru că nu puteau fugi cu prada, erau ținta tuturor țăranilor înrăiți din câmpia dunăreană.

Râul acela puternic, vital, cel care udase mii de ani câmpia și o făcuse grădină, Scorila, râul omorât de oameni lăsase în urma lui valea izvorului, un sat ascuns între dealuri mici, dar compacte, lăsase un lac de apă dulce, la Crâng, un lac explodat din râul care fusese închis sub pământ, ciudat, plin de pești, cu o vegetație vie.

În granița aceea a Dăsnățuici era satul Scorila, nume dac, de la tatăl lui Decebalus, de aici va fi fost plecat neamul nobililor care întemeiaseră la Sarmizegetusa un oraș de aur râvnit de stăpânii Europei.

Ce s-a întâmplat în granița tulbure a țării mele de naștere, eu pot doar bănui ori afla din poveștile locului.

Dovezi, cer istoricii birocrați, niște profesori mediocri care nu știu să zboare, niște acrituri anonime care nu înțeleg și nu acceptă că părintele istoriei, Herodot din Halicarnas, a fost întâiul mare scriitor și reporter al lumii vechi, după care i s-a dat acolada de istoric.

Așadar, nu vreau să vă dau dovezi, domnilor procurori ai istoriei !

Eu știu și cred că pe lângă umbra strămoșilor mei a trecut drumul hunilor spre Câmpiile Catalaunice, acolo se află Hunia, sat și pădure, probabil, zic eu fără să mă puteți contrazice cu probe, era curtea de popas a crudului Attila, acel oraș barbar pe care unii l-au aruncat în Serbia când logica geografică îl așeza aici în sudul Olteniei.

Ascultați gorganele, mormintele barbare de regi călăreți și podoabe ce-i însoțeau, spuneți-mi mie, cel din neamul de la Dăsnățuia, cine și-a înmormântat nobilii și regii în câmpie, de unde vin numele astea hune și slave într-o zonă unde dacii sudici își așezaseră cetățile și comorile ?

Cine or fi fost înainte de slavi și de huni, înainte de trecătorii sălbatici pe aici, cine-or fi fost călărețiii Dunării, purtători de mit și de blesteme, ce mistere or fi avut străbătrânii mei, închinători la soare și la lupi, de unde vine, oare, această poveste a Sudului care seamănă în mod izbitor cu Orientul vechi, cu Gruzia și Grecia din insule, cu litoralul ciudat al Portugaliei ?

Pun întrebări, dar nu mă interesează retorica goală, nu încerc să câștig nicio bunăvoință de la istoria celor mari și celor stăpâni. Am istoria mea, adevărurile mele, aici, în Dăsnățuia nu s-au făcut pacte de vasalitate și chiar dacă au fost ocupații, eu știu două, a austriecilor și a rușilor sovietici, ele au fost primite cu scârbă și revoltă, austriecii au declarat că „această regiune nu poate fi stăpânită", iar rușii s-au mulțumit să ne fure grâul și să se care în Siberiile mamii lor eterne !

* * *

Doamne, Doamne, de ce eu cetățean cu nașterea și cu viața din Dăsnățuia, am o dragoste tulbure și uneori nebună pentru Balcani ? Poate, pentru că Dunărea n-a fost niciodată o graniță.

Poate, pentru că un bun al meu care a luptat cu Tudor Vladimirescu, cu căpitanul Ioan Fruntelată, care a cunoscut-o pe una dintre iubitele lui Tudorin, o mehedințeancă din neamul nostru, a fugit, după zaveră, spre Moțăței și Dobridor, pe urmă a trecut Dunărea când l-au urmărit arnăuții, s-a însurat acolo, dar era însurat și aici, a trecut Dunărea înapoi când lucrurile s-au liniștit, și-a schimbat numele și, din neamul lui, Pandele Olteanu, un general în primul război, cavaler al ordinului „Mihai Viteazul" mi-a povestit mie despre strămoșii lui și ai mei.

Dar nu numai pentru asta Sudul meu e înțesat de bulgari, sud-vestul meu e înțesat de sârbi. Trăirăm aici ca niște frați, ne așezarăm istoria unul pe umerii altuia. Prinții sârbi și-au îngropat tezaurul în munții Godeanu din Mehedinți; au venit cu ofrande la Tismana, bulgarii și-au făcut imperiu cu doi frați români, Petru și Asan, mie-mi place muzica lor, știu că dănacul babii Petra din Zăjekar e româno-sârb sadea, știu că la Pirin și lângă Calafat se mănâncă supă de ardei roșii, că balada lui Din Constandin, pe care mi-a cântat-o bunica mea, se știe la fel, și la sud și către vestul sârbesc.

* * *

De ce vă spun toate astea ? Pentru că mi-e silă de încercările voastre de a mă boteza altfel, de a mă legitima altfel, voi care aveți un fel de schizofrenie europeană, o nebunie de a vopsi în alte culori toate sentimentele mele, toate rădăcinile mele, în credința că numai astfel puteți fi băgați în seamă de sistemul european. Vă înșelați, copii, Europa nu are nevoie de niște clone căznite, de niște pretudindenari dispuși să-și toarne zoaie în cap, să-și umple istoria și cultura de mirosul pestilențial al nihilismului imbecil cu care ne expunem în geamurile prostituatelor de la Amsterdam !

Vă e rușine că sunteți români ? Plecați dracului de-aici, domnilor și doamnelor furnici !

Decât să rămâneți, să scoateți cărți după cărți, să vă traduceți între voi ca niște mari ctitori ai culturii române, să-l mânjiți pe Eminescu în vorbele voastre imunde, să faceți praf istoria română, s-o *boiți* ori s-o falsificați inconștient cu teoriile unui profesor mediocru de liceu care-a ajuns spion african, mai bine duceți-vă, domnilor, în Occidentul democrat și luptați-vă acolo cu istoricii și literații adevărați care au înțeles că România nu e un vid cultural, ci un orizont de cultură și civilizație !

Mi-e silă de voi, istorici cu fasoane care nu știți cum să scuipați mai temeinic pe istoria României, mi-e silă de voi, gazetari semianalfabeți care ați turcit adevărul românesc și l-ați supus unei bășini metafizice pe care ați numit-o democrație. Mi-e silă de dumneata, fostul meu coleg de tinerețe, când n-aveai costum și pantofi și ai pornit-o în profesie slujind teoria marxistă pe care, eu personal te-am dus la un ziar mare pentru a te ocupa de cultură, iar tu ți-ai trădat ideea pe care te-ai legat s-o servești, istoria culturii românești în presa de după 1944, deoarece ai fost amenințat de bonzii care smântâneau în continuare borcanele culturii române și nu voiau să fie demascați de propriile lor texte...

Dar e târziu în cărți, târziu, noi, probabil, suntem niște **expirați**, cum a decretat un gânditor întors în cultura română tocmai din Africa neagră, după ce-a servit interesele speciale ale unei mari puteri și a scăpat de proba frigiderului lui Bokassa, un gânditor proaspăt, fost mediocru profesor de liceu, autor pe bandă de cărți inepte despre o așa-zisă istorie românească.

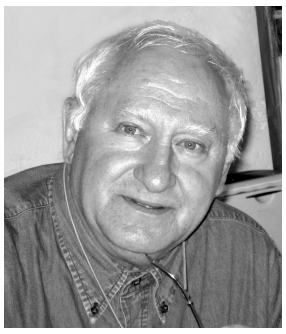
A împlinit suta de ani și a plecat și el, cum vom pleca toți, în lumea de dincolo, înainte de a fi primit *en fanfare* în Academia Română.

Istoria noastră se scrie mereu. Dar nu se mai trăiește, dar nu se mai petrece în viața noastră. Generații după generații sunt mereu alungate din Dăsnățuia lor de o voință ce pare mai puternică decât fibra noastră.

Și cui să repovestesc acest vis al meu de bătrânețe, un vis care se repetă în somnul meu scurt și agitat, când intru pe poarta casei părintești, casa care m-a gonit în lume și s-a înstrăinat de mine așa de mult, încât mă doare fiecare pom din grădină, fiecare petec de iarbă, fiecare fotografie veche a neamului meu de olteni amestecați cu armâni, cui să povestesc dacă nu prietenilor mei vechi de la revista Bolintinului, de la „Sud", din capătul inimii mele care se mai zbate încă, mai cerând un mic răgaz de la timp ?

Acum se termină încă un an. Anul 2020, anul pandemic al vieții noastre. Al unei vieți care a cunoscut războiul cald și războiul rece, revoluția proletară din vârful baionetelor sovietice și revoluția democratică din vârful altor baionete, de la Est și de la Vest, dar nicio revoluție națională pentru sufletul nostru românesc. La sfârșitul de an se vine cu colindul. De belșug și de bucurie, de mare noroc și de liniște. Eu vin doar cu o poveste, cu un vis pe care vi-l spun iar și iar, pentru că mi-e dor și drag de înțelegerea voastră.

La mulți ani !

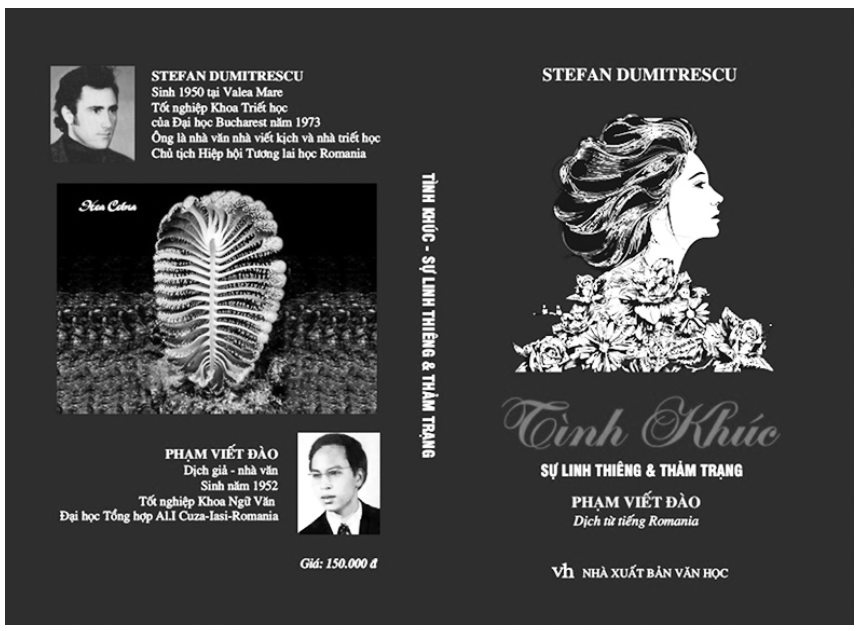

Don Andreiță

Un cântec de iubire pe țărmul fluviului Mekong

La recomandarea scriitorului Constantin Lupeanu, sinolog de elită și fost ambasador al Republicii România în Republica Socialistă Vietnam, zilele acestea a apărut la Hanoi, transpus în exotica limbă vietnameză, volumul de poezii „Maiestuoasele și tragicele imne ale iubirii”, al poetului Ștefan Dumitrescu. Traducerea aparține poetului vietnamez Pham Viet Dao, excelent cunoscător al limbii române (cu studiile universitare făcute la Iași) iubitor de Eminescu și de țara lui Eminescu.

Vietnamul, țara cu o sută de milioane de locuitori (a 15-a din lume) care a avut de suferit, în vremurile de demult, un mileniu și ceva de ocupație chineză și de luptat, în vremurile moderne, cu colonialiștii francezi și intervenționiștii americani, nu-i cunoscută astăzi doar prin faptul că este al doilea exportator de cafea din lume (după Brazilia) și tot al doilea exportator de orez (după Thailanda), ci și printr-o cultură bogată și o neostoită sete de cunoaștere. Acestui nobil deziderat i se însumează și recentul act literar, care se alătură multor altora de traducere a valoroaselor opere ale umanității.

Pham Viet Dao și-a însușit atât de bine limba lui Eminescu în perioada studiilor universitare, 1969-1974, încât scria poezii direct în limba română, poezii valoroase, publicate în ziare și reviste de prestigiu: „Viața studențească”, „Amfiteatru”, „Cronica”, „Convorbiri Literare”, „Flacăra Iașului”, „Făclia” – Cluj. Poetul Ioanid Romanescu, într-o prezentare făcută în „Convorbiri Literare” (nr. 11, noiembrie 1973) sublinia: „Faptul că Pham Viet Dao a ajuns să-și însușească repede limba română și să scrie poezie în românește este cel mai frumos mod al său de exprimare a dragostei față de oamenii pe care i-a întâlnit aici, față de cultura noastră, față de România. (Îmi amintesc, în paranteză fie spus, de confratele chinez, poetul și traducătorul Xu Wende, și el cu studii în România, la București, și el autor de poezii direct în românește, apreciat și lansat de Nichita Stănescu). În versurile lui Pham Viet Dao se disting: o sensibilitate la tot ce înseamnă frumusețe lăuntrică a omului, încredere în viață, bucuria de a trăi pentru semeni. Cunoaște multe poezii din Eminescu și Arghezi, pe care îi consideră nu numai poeți mari, ci și dascălii săi de onoare în învățarea limbii române. Despre acest tânăr poet ar fi posibil să se vorbească pe multe meridiane…”. Cincisprezece ani mai târziu, ambasadorul Constantin Potângă consemna, în aceleași „Convorbiri Literare” (nr. 2/1988) sub titlul „Pham Viet Dao – Un poet vietnamez… de limba română”: Pham Viet Dao reprezintă o contribuție emoționantă la legăturile pe plan spiritual dintre popoarele român și vietnamez”. Trebuie spus, de asemenea, că Pham Viet Dao a primit Premiul Special al Asociației Scriitorilor din București pentru „Contribuția deosebită la cunoașterea literaturii române în spațiul asiatic”. În anul 2000, Președintele României i-a conferit Medalia comemorativă „150 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu”.

Notez, în continuare, câteva cărți traduse și publicate de Pham Viet Dao în limba vietnameză (de regulă, în Editura pentru Literatură, a Ministerului Culturii): „Poezii”, de Mihai Eminescu; „Șatra”, roman de Zaharia Stancu; „Pentimento”, roman de Eugen Uricaru; „75 de poezii lirice românești”, antologie; „Legende românești”; „Poezii”, de Ion Miloș. Totodată, el a tradus din literatura vietnameză în limba română: „Veghea timpului”, antologie lirică”; „Jurnalul doctoriței Dang Thuy Tram” – ambele volume apărute la Editura pentru Lume din Hanoi.

Volumul de poezii „Maiestuoasele și tragicele imne ale iubirii”, de Ștefan Dumitrescu, a apărut, în acest final de an 2020, la Editura pentru Literatură a Ministerului Culturii din Vietnam. Mai înainte, însă, o scurtă prezentare a poetului român. S-a născut la 24 aprilie 1950, în comuna Valea Mare, județul Vâlcea. A absolvit Facultatea de Filosofie a Universității din București, promoția 1969-1973. Este – reiau de pe internet – „poet, prozator, dramaturg, eseist, critic și istoric literar, filosof și analist politic”.

A devenit faimos prin câștigarea concursului de continuare a romanului „Delirul I”, de Marin Preda; volumul II, apărut în anul 2004, datorat lui, este apreciat la aceeași înaltă cotă cu opera lui Preda.

Dintre cărțile semnate de Ștefan Dumitrescu amintesc: „Nicolae Labiș, portret cosmogonic”, versuri, 1973; „Biografia unei revoluții”, reportaje, 1980; „Râsul”, piesă de teatru, 1981; „Cerul și cârtița”, teatru, 1982; „Poeme din Valea Dunării”, versuri, 1983; „Matca ancestrală”, proză, 1993; „Mihai Eminescu – un Iisus al poporului român”, eseu, 1996; „Diminețile vieții”, versuri, 2007.

În legătură cu literatura lui, amintesc câteva opinii: Miron Radu Paraschivescu, în revista „Ramuri” (unde Șt. Dumitrescu a debutat ca poet, la 17 ani, elev fiind): „Dacă vrei să mergi pe drumul acesta, dragul meu, vei ajunge departe”. Ana Blandiana, în revista „Amfiteatru”: „Venirea lui Ștefan Dumitrescu în literatura română va aduce mari mutații”. Liviu Ciulei, în 20 iulie 2000: „Înțeleg de ce acum treizeci de ani Teatrul Mic a pus piesa *Râsul* la sertar. Desigur, i-a speriat pe atunci stilul modern al piesei și-și făceau gânduri despre posibilele aluzii și comparații cu prezentul”. Doru Moțoc: „Ai scris o carte de poezie de dragoste absolut excepțională”.

Să cercetăm, acum, modul cum îl vede pe poetul Ștefan Dumnitrescu poetul-traducător Pham Viet Dao. În ampla prefață – de fapt, autentic studiu privind prezența literaturii române în peisajul literar vietnamez – confratele nostru de peste mări și țări fixează câteva repere, subliniind ideea că România este „ținutul multor mari creatori, artiști și oameni de știință”. Evidențiind personalitatea de excepție a genialului Ion Luca Caragiale, traducătorul vietnamez amintește faptul că piesa „O noapte furtunoasă” a avut mare succes pe scena teatrului din Hanoi, încă din anii 60 ai secolului XX. Mihai Eminescu (1850-1889) Poetul Național al României – despre care poetul Nguyen Xuan Sanh scria: „Secretul profund al ideologiei și al creației artistice al lui Eminescu este iubirea nețărmurită pentru țara și poporul român” – este la fel de prețuit ca Poetul Național al Vietnamului, Nguyen Du (1756-1820). Același mare poet vietnamez (Nguyen Xuan Sanh) vizitând România în anul 1956, a devenit prietenul „marelui scriitor Marin Preda” (care, în urma celor două vizite în Vietnam, a scris ampla nuvelă „Friguri”).

În continuare, talentatul poet și traducător Pham Viet Dao apreciază: „În perioada aceasta, în timp ce poezia în multe țări ale lumii a intrat într-o stare de decădere, a căzut în uitare, în România poezia continua să se dezvolte, să aibă viața ei proprie, să fie din ce în ce mai viguroasă. (…) Izvorul respirației și inspirației poetice în creația lui Ștefan Dumitrescu își trage seva din sacralitatea și frumusețea pământului românesc, din bogăția și vastitatea folclorului și mitologiei românești, a memoriei ancestrale, din misterioasa frumusețe a românceelor. (…) Frumusețea românceelor – sublimată de poet în „imagini maiestuoase și divine” – fiind vestită, a fost cântată de mulți poeți de-a lungul istoriei… În frumusețea legendară a românceelor se ascund izvoarele și focurile misterioase și maiestuoase ale eternei iubiri”.

În încheierea pledoariei sale, poetul-traducător Pham Viet Dao se adresează conaționalilor săi cititori: „Îndemnul și rugămintea mea este să citiți poeziile lui Ștefan Dumitrescu pentru că veți cunoaște unul din marii poeți contemporani, un prieten adevărat al poporului vietnamez și al marii culturi vietnameze. Cu siguranță, poemele de dragoste ale lui Ștefan Dumitrescu vă vor inspira și vor trezi în sufletele dumneavoastră sentimentul divin al iubirii”.

Atașez, spre edificare, câteva poezii – în română și vietnameză.

NHỮNG LÂU ĐÀI TRÊN ĐỒI BẠCH DƯƠNG

Những lâu đài trên đồi bạch dương
Mùa thu đến rồi
Với chùm hoa cúc trắng
Cất tiếng hát du dương
Những kẻ yêu tình yêu đơn phương
Sẽ như hòn đá bị bỏ rơi
Bên lề cuộc sống

Rồi sẽ có lúc tình yêu lớn lên
Giống như những tảng mây đen vần vũ trên trời
Những kẻ xông pha nơi chính trường
Giống như đàn chuột
Chúng sống chui lủi trong hang của loài rắn

Không ai có thể đi chung đường với họ
Họ sẽ gặm nhấm cho tới những mẩu nhà
Và những góc rừng cuối cùng
Chỉ có tình yêu của nhà thơ là tươi thắm mãi
Sẽ phủ che lên khắp phố phường này

Catedralele pe dealuri ca niște plopi

Catedralele pe dealuri ca niște plopi
toamnele venind pe țărmuri cântând cu crini în mâini și cel ce iubește singur părăsit la marginea lumii
o piatră roșie uitată acolo

vor veni vor veni marile iubiri
ca niște nori roșii imenși de lăcuste oamenii politici
ca niște șobolani se vor ascunde în găuri de șarpe

nimeni nu va putea să stea în calea lor
vor roade până și temeliile caselor și rădăcinile pădurilor
numai iubita poetului în falduri roșii va dansa pe acoperișurile orașelor

KHÚC CA VỀ NHỮNG SUY NGHĨ CỎ

Người họa sĩ tìm kiếm trên đồng
Những ý tưởng của các bậc tiền nhân
Anh ta xao xuyến bởi từ xa nhìn thấy
Những ngọn đồi xuyên thấu tâm can

Từ phía chân trời xuất hiện người nghệ sĩ
Anh ta cảm thấy mình xấu hổ bởi tình yêu
Còn anh ta đang trở nên bải hoải
Nhìn nàng như nhìn vào tấm gương

Lý ra anh ta chiêm ngưỡng
Cái đẹp sừng sững như lâu đài
Thế nhưng ta nhìn lại ngoảnh mặt đi
Ngắm thế giới khác
Còn trái tim anh ta vật lộn
Với sự dối trá trong lòng

Imnul gândurilor strămoșilor

Pictorul de idei căuta acum gândurile strămoșilor lui
pe câmpie era palid de atâta emoție
departe se vedeau dealurile prin el

și atunci pe orizont apăru actrița
el ar fi trebuit să se înroșească de iubire însă el se
făcea din ce în ce mai palid
și vedea prin ea ca prin geam

în loc s-o vadă ca pe-o statuie hipnotizând lumea de frumusețe
el privea prin ea ca printr-o fereastră și, vai, el vedea
în lumea cealaltă inima lui în luptă cu o viespe.

Titus Vîjeu

Flash-back

Școala de la Rochefort (II)

Recuperarea copilăriei prin vers a făcut parte deci din programul acestei „școli” poetice – ale cărei debuturi sunt oarecum paralele cu ale „Scolii de la Târgoviște” care a dat literaturii noastre câțiva prozatori de excepție (Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu, Tudor Țopa). Rochefort-sur-Loire a rămas în istoria literară franceză un arhipelag al inocenței, ilustrat de câțiva poeți (membri fondatori și asociați) care au izbutit să facă din puritate

Max Jacob, marele artist al avangardei,care avea să devină farul Școlii de la Rochefort

moneda sigură cu care au putut cumpăra inimile cititorilor.

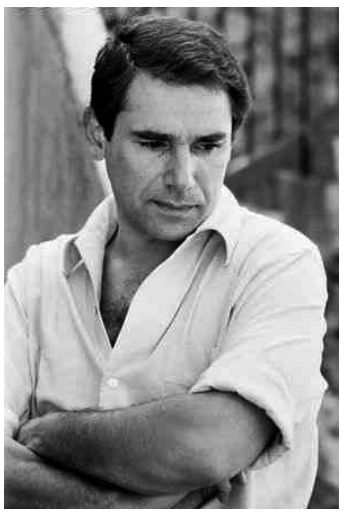
Dacă a existat un far al *școlii de la Rochefort*, atunci acesta s-a numit Max Jacob. Eminentul poet suprarealist a fost un magistru și un frate mai mare al acelora care își editau cărțile în timpul războiului într-o colecție arborând cu mândrie semnul prieteniei (*Les Amis de Rochefort*). Max Jacob (1876-1944) fusese prin culegerea sa de poeme în proză **Cornet à dès** un precursor al surrealismului care, ca pictor și ca scriitor avea să susțină din toată ființa noua mișcare artistică de avangardă. Nu putea urmări decât cu bucurie această vibrație ce se năștea la Rochefort. Unora li se adresa cu sfaturi prietenești, din care se putea deduce o adevărată concepție despre artă a marelui Max Jacob. „Simplitatea Dumitale merge către smerenie” îi scria el lui Bérimont, adăugând că „doar căutând cu modestie cât mai departe în eul propriu poți afla propria individualitate”. Corespondentul său, Luc Bérimont era un poet preocupat cu adevărat de explorarea în adâncime a eului poetic, ca de altfel și prietenul său René Guy Cadou, evocat peste timp cu nesfârșită prețuire. Un poet pentru care contururile realului capătă pregnanță ca urmare a confruntărilor cu „părerile”, cu proiecțiile agresive ale închipuirii: „*Această bruscă oprire a trenului / în care călătoresc lucrurile / Acest vacarm de gară și de umbră / și șuvițe de păr nesupus luminează, roșietic, ungherul / Recunoșteam sub o banchetă chipul tău lăcrimat, copil drag / chipul tău limpede călcat în picioare / ca o medalie pierdută / într-un compartiment rezervat fumătorilor*”.

Jean Marie Gustave Le Clézio laureat al Premiului Nobel care s-a oprit cu sensibilitate asupra poeziei lui Luc Bérimont

Desigur, Jean Marie Le Clézio, ulterior laureat al premiului Nobel pentru literatură, avea și el dreptate să remarce la Luc Bérimont „un ton grav și stingher, ca și o bucurie de a descrie tot ce e viu și prezent”. În schimb Paul Chaulot este atras mai degrabă de însemnele trecutului, ca în poemele despre Maguelone, acest sediu de cândva al episcopilor de Montpellier despre care aflam dintr-o scrisoare trimisă cu puțin timp înainte de moarte lui Jean Dubacq că „nu mai există astăzi decât o biserică-fortăreață, pe jumătate ruinată, și câteva morminte aflate pe un dâmb ce domină laguna dintre Palavas și Sete...” Morții i se par atât de profund intrați în marmora tombală că nu „mai pot fi deosebiți de moartea lor”. Această solemnitate studiată, izvorâtă dintr-un simțământ al „trecerii” l-a făcut să dedice dispariției lui Paul Éluard un poem care omagiază admirabil memoria marelui poet: „*Cădea neaua pe moartea sa / Ca un aspru poem venit din cer pe neașteptate / Precum mâinile miresei desfac cearceafurile nunții / Precum ai vorbi prima oară de dragoste. / Ninsoarea aceea învăța să-i rostească / Numele în tăcere și să creadă-nvăța / Că un iz de pământ / De-abia răscolit / Va pătrunde timp lung cuvintele-n care / Iarna săpa până la prăbușirea / Sub povara sa a copacilor sterpi. / Zăpada aceea sculpta în amintire / Un ținut ascuns în memoria oamenilor, / Un ținut pe care nimeni n-ar fi știut să-l stingă, / Dacă sângele lumii nu i-arată calea / Neaua aceea avea chipul său / Care-nfometează și care-nspăimântă, / Care e supt de mugurul abia înflorit, / Care iese din umbră ca lupul din iarnă / Care duce fluviul / În pântecul izvoarelor, care / Apără al grâului somn / Și apără orice speranță. / Neaua aceea e chiar întâlnirea / De mult timp pregătită de el.*”

Chiar și un poet care nu poate fi judecat în afara „chosismului”, a apologiei lucrurilor (chiar dinaintea apariției în 1957 a volumului său intitulat programatic **Obiecte**), pentru Jean Follain deci, omul rămâne în centrul atenției. Omul și creațiile sale desigur, acel om care simte cum fruntea sa este străbătută „de marile forme ale lui Rubens”. Philippe Jacottet ni-l dezvăluie pe acest liric subtil în coordonatele sale esențiale: „în fond, Jean Follain ar merita să fie numit copil și metafizician; este unul dintre puținii poeți de azi care ating ceea ce e de neatins, cu un soi de inocență aproape de nonșalanță”. Follain e însă prea bine cunoscut cititorilor noștri pentru a insista asupra valorii acestui important scriitor, al cărui volum din 1942 **Inventaire** apărea sub semnul editorial al lui *Cahiers de Rochefort* și care avea să rămână atașat de grup până la capăt cu poemele sale „ca o telegramă, în versuri libere”. „*Stătea cocoțat pe marile scări / din piatră albă; în curentul de-afară o femeie ducea / un proaspăt născut sub tromba de aer / și lângă el o alta, cu ochii prea umezi / cu buze frumos conturate / privea pânzele italienești. / Adăpostit în muzeu în plină furtună / își asculta inima ca într-o pădure / și regăsea ofilite vitralii, / rezemătoarele din fier forjat / lucind din cauza cerii / toate marile opere brune și roșii / și încă în amintirile sale / o fată nepăsătoare în rochia ei de ardezie / cu plete ca pana de corb / și căreia el îi încălzise cândva / o seară întreagă picioarele / între mâinile sale*”.

Robert Hossein, actor, regizor și eseist la vârsta când descoperea poezia grupului de la Rochefort

Școala de la Rochefort nu are însă numai o importanță literară ci și una sociologică, ilustrând acel reflex al solidarității umane despre care am mai vorbit. Ea s-a născut în condițiile groaznice pe care Franța le-a traversat în anul de cumpănă 1940 prin strădania lui Jean Bouhier, spițerul visător din târgușorul ce avea să capete grație inițiativei sale drept de celebritate în țara întreagă și dincolo de fruntariile ei. Soseau în Rochefort pe biciclete demodate și în trăsuri rurale, în trenuri nerespectându-și orarul sau în automobile drămuindu-și benzina atât de greu de procurat. (Spectacolul acesta al întrunirii este refăcut admirabil de Jean Dubacq care rezumă meritul lui Bouhier în aceea că a făcut aidoma „unui chimist care eliberează corpurile pure”, formele pe care le pot lua substanțele într-o primă grupă de poeți post-surrealiști „hotărâți să vorbească laolaltă despre poezia pe care fiecare o simțise în felul său”). Venind așadar din diverse colțuri de țară, poeții aceștia cu suflet de copil au continuat să rămână laolaltă mult timp, până când moartea a început să îi smulgă de lângă cei dragi, până când onorurile academice nu aveau să le tulbure puritatea. „*Vârtejul părului meu, / Umbrarul chipului meu / fructe înghițite, înmugurite pe buze / Dârele grijilor mele prin care / Îmi împărtășiți copilăria / Să fie oare în schimbul privirii prin care / V-am cunoscut ? / N-aveam decât oglinda și umbra care se-apleacă / Mâini care șterg privirea ce se ascunde / Și vorbele, / Vorbe prea sus înălțate, care crestează pământul / Cu sevele lor. / Auz al cântecului meu / Miros plăcut de odaie deschisă / Muzică ucisă pe zidul clopotului / Eu nu le am pentru a dobândi o piață goală ori să / Privesc altceva decât un zid / crăpat de nemărginire. Vârtejul părului meu / Cântați vântul marin care să vă înece imaginile / Umbrar al chipului meu / Agățați-vă de zidul unde vreți să vă lipiți / Dâre ale grijilor mele / Chipul meu vă uită de-acum / Pe bolta pe care sclipește steaua ciobanului / O parte din sângele meu / Închide zarea*” (*Le Coeur de ciel*). Jean Bouhier scria într-adevăr o poezie de o „sinceră și generoasă vioiciune”, dar de o vioiciune meditativă căci, după cum aprecia Marc Alyn „poemul, la el, e înainte de toate mesaj”. Dar există un poet al „școlii” care să fi ocolit din demersurile sale lirice mesajul ? Oare nu a fost tendința resimțită de grupare expresia unei nevoi de comunicare în primul rând ? Robert Hossein, autorul unui neuitat film despre o controversată figură a istoriei (**J’ai tué Raspoutine**), actor și regizor dintre cei mai prețuiți în Franța, s-a dovedit și unul dintre cei mai aplicați comentatori ai „fenomenului Rochefort”: „Fiecare, după potriva sensibilității sale și-a asumat o perioadă dificilă. Dar fără amărăciune, fără disperare (și nici cu umor s-ar zice). Nici un fel de scepticism. O revoltă profundă și generoasă. Într-o vreme tulbure poezia a fost reazimul lor. Și le-a rămas”.

Jean Bouhier, farmacistul din Rochefort-sur-Loire a fost desigur un inspirat. Opera sa nu poate fi desprinsă de aportul la constituirea acestei mișcări poetice exemplare pe care am comentat-o. O mișcare lirică evocându-mi, de fiecare dată o pagină strălucită dintr-un roman de Michel Tournier: „*Le 25 septembre 1937, un courant de perturbations circolant de Terre-Neuve à la Baltique dirigeait dans le couloir de la Manche des masses d’air océanique et humide. À 17h 19' un souffle d’ouest-sud-ouest découvrit le jupon de la vieille Henriette Peyroux qui ramassait des pommes de terre dans son champ, fit claquer le store du Café des Amis de Plancoët, rabattit brutalement l’un des volets de la maison Bottereau en bordure du bois de la Hunaudaie, tourna huit pages des Météoras d’Aristot que lisait Michel Tournier du la plage de Saint-Jacut, souleva un nuage de poussière et de paille broyée sur la route de Plélan, mouilla d’embruns le visage de Jean Chauve qui engageait sa barque dans la baie d’Arguenon, fit boufer et danser sur la corde où ils séchaient les sous-vêtements de la famille Pallet, emballa l’éolienne de la ferme des Mottes et arracha une poignée de feuillés dorées aux bouleaux blanc du jardin de la Cassine...*”

Luc Bérimont (1915-1983)

(Michel Tournier: **Les Météores** – *Gallimard*, 1975). Toate acestea se întâmplă într-o singură frază. Literatura are această capacitate deci, de a memora ravagiile unui vânt din direcția vest-sud-vest care, simultan, ridică juponul unei bătrâne ce-și culege cartofii în grădină, coboară storurile unei cafenele așteptând clienții de după amiază, îndoind oblonul casei doctorului B. aflată în marginea pădurii H., care întoarce rapid opt pagini dintr-o lucrare a Stagiritului pe care tocmai o citește un adolescent de doar treisprezece ani și care va deveni scriitor, care înalță un vârtej de praf și de pleavă șfichiuind totodată chipul unui pescar ieșit în larg, care cutremură rufăria intimă a unei întregi familii și care pune în mișcare moara de vânt a unei ferme și care – gest de noblețe – înzestrează cu frunze daurite, ca niște medalii mestecenii

Michel Tournier (1924-2016) un autor ce și-a celebrat copilăria meteorică

singuratici și – încă și mai – albiți de spaima furtunii acesteia unificând o sumedenie de destine.

Trei ani mai târziu de la această furtună descrisă de Michel Tournier ca un argument al acelei „integrité gémelaire” uraganul războiului se abătea asupra Franței. Mai mulți poeți se regăseau la Rochefort, pe Loara, ca niște gemeni iviți din pântecul unei mame cu nenumărați prunci: Poesia.

Evelyne Maria Croitoru

Evelyne Maria Croitoru, poetă, eseistă, membră a Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Poezia București, este născută în Brașov. Începe să scrie primele poezii în perioada liceului, când, sub îndrumarea scriitorului George Bălăiță, are primele succese literare la nivel național și devine membru activ al cenaclului „George Bacovia" din Bacău. Este licențiată în Științele Comunicării și Relații Publice, cu un masterat în Comunicare și Relații Publice. A condus departamentul de Comunicare și Relații Publice al Metrorex (metroul) zece ani, timp în care a realizat evenimente culturale de excepție. Un singur exemplu este *Festivalul de Muzică Clasică la Metrou*, unic în Europa, cu patru ediții anuale, concerte live, peste șase sute de artiști promovați. Este fondator și editor al *Platformei de Comunicare Publică ATITUDINI CONTEMPORANE*, înființată în anul 2012, prin care promovează manifestări culturale, scriitori, artiști. Este realizatoarea emisiunii culturale *VĂZUL INIMII* la televiziunea *Publive TV*. A publicat poezii și eseuri în revistele „Convorbiri literare", „Poezia", „Neuma", „Tribuna", „Vitraliu", „Ateneu", „Luceafărul de dimineață", „Banchetul", „Arena literară", „Astralis", „Detectiv cultural", „Portal Măiastra", „Independența Română", „Argeș", „Dunărea de Jos" etc. A publicat volumele de poezii: *Piloții de vânătoare* (2011, reeditat în română-engleză în 2017); *Secretele macilor* (2017); *O cafea cu tine* (2019, reeditat în 2020). În curs de apariție: *Caligrafia destinului.* Este prezentă în peste 30 de volume colective de poezie și proză. Face parte din juriu la concursuri literare, a oferit interviuri la radio, TV și diferite reviste. Este membru activ în mai multe cenacluri literare și colaborator permanent al revistelor „Neuma", „Banchetul", „Astralis", „Eminesciana". Despre cărțile sale au scris: Horia Gârbea, Emil Lungeanu, Aureliu Goci, Nicolae Georgescu, Dumitru Velea, Lucian Gruia, Ana Dobre, Ioan Es. Pop, Octavian Mihalcea, Toma Roman, Mihai Antonescu, George Corbu, Nicoleta Milea, Iulian Chivu, Cleopatra Luca, Liviu Mitrănescu, Iulian Cătălui, Gabriela Groza, ș.a. În 2010, a fost nominalizată la *Gala Celebrităților – Femei de succes*, la rubrica *Promovarea Culturii – Literatură/ Poezie.* A obținut premii și diplome de excelență. Activă, energică, tonică este și poezia pe care o scrie Evelyne Maria Croitoru, nu lipsită uneori de câte un popas în natura magică, ori de câte o pauză de respiro, privind înapoi cu duioșie, iar înainte cu încrederea celui ce știe că viața e o luptă dar și un joc cu toate cărțile pe masă. Lectura acestora solicită mintea și inima, și nu în ultimul rând bagajul cultural. Esențialitatea lor derutantă provoacă întrebări, răspunsuri și răspunderi față de cuvântul scris, care poate cuprinde un întreg univers. (**Victoria Milescu**)

FĂGĂDUINȚA NEMURIRII

Poeții,
trubaduri ai neantului,
scotocesc în măruntaiele cărților
și-n adierea nopții,
măsurând cu pasul silabei,
printre vii și morți,
spațiul gândului.

Odată ascunși
sub plapuma ierbii
ascultă deslușit veșnicia
în făgăduința nemuririi.

CHIPUL DANTELAT AL SURÂSULUI

Depănându-se în strălucirea
unui tăiș de sabie,
câmpurile noastre de argint
s-au destrămat.

Poate că dacă am fi privit clipa
de ieri,
dinainte de spargerea valului,
de biciuirea vântului,
poate că ziua ne-ar fi fost încă
vie
în chipul dantelat
al surâsului...
Poate.

CRANIUL LUMII

Din când în când,
confrați amici,
călătorim –
corăbii bete,
vicii latente și secrete -
acolo, niște vieți mai mici.

Și umbre mari
ne mai străbat,
e drept,
din ce în ce mai rar,
Rimbaud – boemul infernal,
Verlaine – saturnian damnat;
tenebre-alunecoase, reci
din anotimpul infernal –
suspin etern lipit fatal:
„Te voi împiedica să pleci !"

Se face frig.
„D'une aurore au soin
Dut s'envoler ma vie",
Ah ! Mallarme, o lacrimă

obrazului cernit tivit...

În frac de albatros,
Baudelaire
scufundă răul în esențe,
stingându-și lava în demențe
și suferința-n mări și-n cer.

Din când în când ne mai trezim,
ne pomenim în voi trăind,

ecouri albe, depărtări,
ne bântuie, cărări smintind...

Himere răsfirate – noi –
în veacu-acesta
cangrenat,
vulcanică esență – voi–

E craniul lumii-mprăștiat.

ÎNCORONAREA

Ai auzit vreodată
de zilele primejdioase
în care deltele sângelui
răzuiesc cerul ?

Atunci, vântul poartă
soarele în lumina
devoratoare,
ochiul de abur
al norului se-nchide
iar timpul se oprește
în sângele
care pulsează-n tâmplă.

Atunci încoronarea
e-aproape.

DESĂVÂRȘIRE

Între mirt și scoici
tulburare.

Năpădit de deșertăciune
sufletul țesea
pânza rostogolirii
în neant,
când tu,
din lemnul deznădejdii
desăvârșeai coliba,
magnolia și vatra
pentru noi.

Peste dealuri,
neastâmpăr de vise.
În desișul inimii,
strălucire.

CONTURUL TĂU

Furtună
în noaptea noastră.

Ciocârlii, păsări ale
dimineții,
mă învață respirația
soarelui,
focul fără cenușa uitării.

În spumoase foșniri
se sparge tăcerea.

Strop de apă în pumnul
tău,
sete – cercetaș în lutul
ertării.

Apoi, făgăduința
privirilor
Întoarce floarea-soarelui
și eu prind contur,
precum în basme.

Conturul tău.

CORBII TÂMPLEI

Frunză ruptă
dintr-un liliac înghețat,
inima mea
e purtată de corbii
tâmplei
pe marginea valului
vrerilor tale.

O secundă,
doar o secundă,
poposită primejdios
în privirea ta
și inima-mi fulguiește
a iarnă.

DUREREA NINSORILOR

S-a întins marea
învolburată
a tristeții peste timp
acoperind lumina
gândului
cu umbra amintirii.

Absențe vagaboande
purtate-n ferestre,
amurguri uitate.
Buzele tale risipind
sărutări…

Bănuiești oare
durerea ninsorilor mele ?
Privirea ta fără iubire
mă aruncă-n pieire…

LINIA VIEȚII

Focul din suflet
aprindea stâncile,
catargele-i scânteiau
bătute de curcubeie,
gândul ei
străbătea luminișuri
neașteptate,
ascultând adierile,
cu grație străveche
și sălbatică.

Chipul diafan,
scânteie tremurătoare
în adânc miez de noapte.
Totul viu în jur.

O măreție simplă,
din palma ei
pe linia vieții mele
încrustată.

PUSTIUL

Ne vom purta
tulburarea
și unda privirii străină
când nu vom mai străluci
călătorind
printre triști
încătușați de pustiul
din noi.

Țipătul pescărușului
va strecura doar cenușiu
în secundele noastre,
vâsla ostenită
din serile în care ERAM
va zidi mișcarea,
va toci vântul.

Ceara aripilor
topită în gheața
nevisului
înserează zborul.

AMINTIREA UITĂRII

Tainele mele se apără
singure,
mi-ai spus.
De atunci, cu ochii
închiși,
în oglinzi adânci
am vâslit.
În amintirea uitării
am încrețit cuvintele
în valuri de așteptări.

Se stinge încet,
pustiit de înțelesuri
focul meu,
chircit neputincios
în tăcerea ta roșie.

RUGA TIMPULUI

Un cântec se ridică
din mine, din pământ,
din părinții mei
Coresi și Anton Pann,

un bocet se înalță
din soldații cei mulți,
îngropați.

Glasul meu nu-mi
mai este de-ajuns.

Ei mă împing, mă ridică
și-mi cer să vă caut
în ruga timpului,
în nopți de nesomn.

Mă cheamă, spre
diminețile
în care i-am crezut
nemuritori.

Glasul meu se ridică.
Veniți !

CE LE VOM SPUNE

Suntem cu toții în derivă,
cu țara noi izbim de stânci,
o sângerăm cu răni adânci,
și-n agonie, deopotrivă,
barbari, străini de tot ce-
am fost,
o mână ciungă de vâslași,
noroi adulmecat de pași,
nechează-n tropot fără rost.

Avem nevoie doar de
pâine ?
Avem mai mult decât idei ?
Să rostuiești de poți și vrei,
Sufletul, pentru-vag de
mâine…

Noi astăzi,
sluți, obtuzi și orbi,
caiafe serbede, strigoi,
ce le vom spune peste
timp,
celor ce ne vor întreba:
Voi ce-ați făcut
un veac întreg ?
Dați-ne țara înapoi !

SPLEEN

Singuri am crescut
pustiul din noi.

Glob de patimi,
pânză aspră
pironită-n tăceri.

Strălucește păianjenul
în lemnul crucii ?

Sau
timpul nostru
rostogolit în mărăcini,
tremură pe culme,
niciunde oprit...

desișul vămuiește
noduroase ore...
spleen.

BOGĂȚIE

Noapte de noapte
silabele mele
galopează cu stelele,
pasc fulgere,
extazul lor topește abisul.
Apoi mi se întorc
sub piele și ard
până-n zori.
Mă dor.

Totuși,
dacă-ntr-o zi s-ar rătăci
ce sărac aș deveni.

ÎNGHEȚUL

Zburam,
în primăvară
deasupra privighetorii
și deodată
am traversat
linia orizontului.

Vânătoarea regală
era în toi.

În rădăcina soarelui
am deslușit
înghețul.

VÂNTUL ALBASTRU

Auzindu-se numai pe
sine,
inima mea s-a crezut
piatră.

A modelat izvoare
de lacrimi
și a gonit prin scrumul
peceților,
până la capătul lumii...

Apoi s-a rostogolit
în cea mai frumoasă
trecere.
A vântului albastru.

POEȚII

Poeții
nu uită mirarea.

Culegători
în adânc,
ei simt
bogăția din veacuri.

Păstori de speranțe,
își împrumută
sufletul naturii,
caută popas
în ritmul vremii
de dincolo de ei.

Apoi, înzăpezesc
călătorind durerea
în zbuciumul lumii.

Poeții nu trădează
niciodată.

Luminița Cornea

File de monografie:

O VIAȚĂ SUB SABIE (VII)

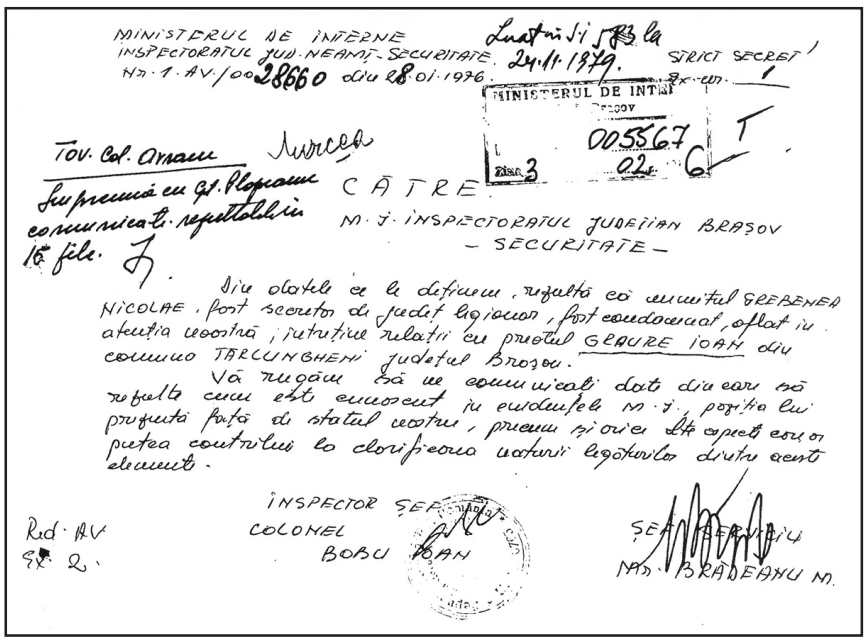
„Frunză verde și-o sipică/ Trenule, mașină mică,/ Trenule, mașină mică,/ Unde-l duci pe Ionică,/ Mărioara lui nenicu, măi, măi !” sunt versurile unui cântec uitat, care se mai aude, poate, prin sudul țării. Îi plăcea mult preotului Ioan Graure. Îi plăcea să-l audă; uneori participa la cântarea lui, în cadrul familiei. Dar, întotdeauna, surprindeam pe chipul lui o anume tristețe. Oare sufletul îi transmitea ceva ? Acum când mă gândesc la anii copilăriei mele, în familie, la acele momente oarecum de veselie, chipul părintelui meu era trist la auzul acestui cântec. Suferințe necunoscute și nepătrunse de noi îi brăzdau chipul. Suferințe neîmpărtășite nouă niciodată. Le-a luat cu el. Astăzi, doar presupunem că acel cântec îi sfredelea sufletul. Mă gândesc: numele de alint, în familie, al părintelui Ioan era Ionică; în tinerețea lui de pe meleagurile dunărene, desigur a cântat/ a auzit mult acest cântec; legătura cu numele lui era evidentă, poate chiar existase și vreo Mărioară; apoi, a călătorit mult cu trenul, inclusiv acea călătorie, pe care, sigur, n-a uitat-o niciodată, în 24 februarie 1951, când a fost chemat la București la Direcția pentru Învățământ. Familia presupunea că este chemat pentru a fi avansat director al școlii, dar, atunci, acolo, a fost arestat.

Stabilit în Transilvania, a considerat că scăpase de urmărire, că putea trăi liber, dar, după cum am văzut deja, sabia lui Damocles continua să-l urmărească. De la Biia, de lângă Blajul cel dătător de cultură românească, a ajuns la Tărlungeni, lângă un alt mare focar de cultură, Brașov.

În Tărlungeni (1970-1981), părintele Ioan Graure a dus mai departe munca preotului de enorie, de bun gospodar, ținând în alese condiții biserica și casa parohială. Permanent avea ceva de reparat, de consolidat, de modificat pentru a aduce îmbunătățiri. Viața duhovnicească se afla pe prim plan.

A continuat să-și cultive pasiunea pentru albinărit. A mărit numărul stupilor și a început să se ocupe de stupăritul pastoral, plecând de două ori pe an, însoțit de preoteasă (care rămânea cu stupii), cu albinele la salcâm (zona Câmpulung) și la floarea-soarelui (Bărăgan-Țăndărei). Pe vremea aceea, C.A P.-urile aveau obligația să asigure mijloace de transport (tractor, remorcă) apicultorilor, pentru transportul stupilor. Făcea tovărășie, în acest fel de stupărit pastoral, cu doi prieteni preoți: Ioan Popescu din Prejmer și Petru Pleșa din Lunca Câlnicului, toți trei preoți cu har, dar și cu dragoste pentru albine și munca lor. Făceau parte din Asociația Crescătorilor de Albine din România, Filiala Brașov. Cei trei preoți reușeau să obțină un oarecare venit din valorificarea produselor apicole, contribuind astfel la îmbunătățirea situației lor financiare. Toți aveau copii la școală și la facultăți, care trebuiau ajutați. Cine s-o facă dacă nu părinții lor ?

Biserica, gospodăria, familia, albinele constituiau ocupații permanente ale preotului Ioan Graure, care solicitau timp și efort. Probabil părintele Graure avea un dar de a dilata timpul, deoarece își găsea vreme pentru cercetarea enoriașilor, în special a celor bolnavi, deseori făcea vizite la spitale, la azilul de bătrâni din Săcele, fără a fi solicitat. Suferea împreună cu oamenii în necazuri. „*Această solidaritate umană stă în firea omului. Pe primul loc trebuie să fi fost în mod sigur imensa sa iubire pentru Hristos*” (Virgil Gheorghiu, *Gură de Aur, atletul lui Hristos*, în românește Maria-Cornelia Ică jr, Editura Deisis, Sibiu, 2004, p. 60).

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUD. NEAMȚ - SECURITATE
Nr. 1. AV./00 28660 din 28 01 1976

Luat în S-i 583 la 24.11.1979.

STRICT SECRET

MINISTERUL DE INTERNE
Brașov
005567
02

Tov. Col. Oprea
Supremă cu gr. Rapoarte comunicați-i repetabilii
16 file.

CĂTRE
M. I. INSPECTORATUL JUDEȚEAN BRAȘOV
– SECURITATE –

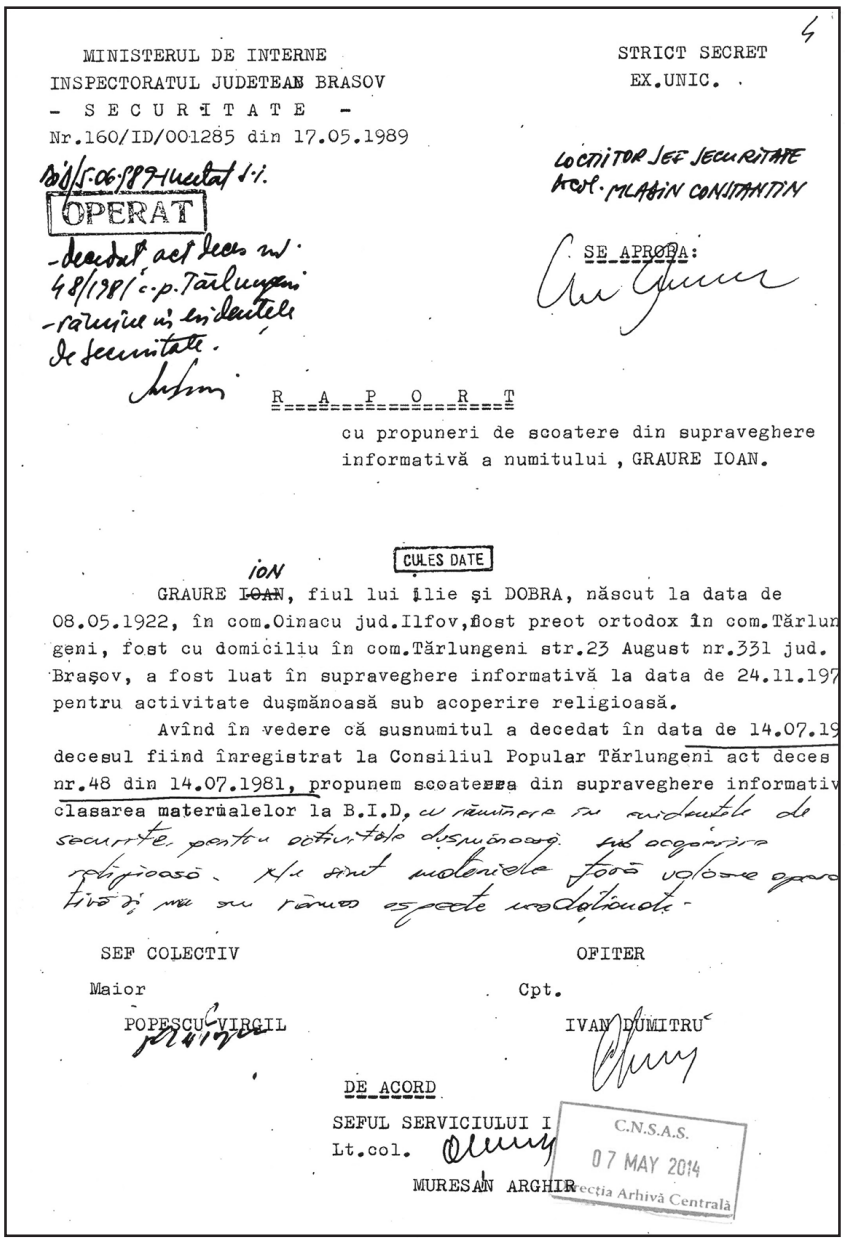
Din datele ce le deținem, rezultă că numitul GREBENEA NICOLAE, fost secretar de județ legionar, fost condamnat, aflat în atenția noastră, întreține relații cu preotul GRAURE IOAN din comuna TĂRLUNGENI, județul Brașov.
Vă rugăm să ne comunicați date din care să rezulte cum este cunoscut în evidențele M. I., poziția lui prezentă față de statul nostru, precum și orice alte aspecte care ar putea contribui la clarificarea naturii legăturilor dintre aceste elemente.

Rid. AV
Ex. 2.

INSPECTOR ȘEF
COLONEL
BOBU IOAN

ȘEF SERVICIU
MR. BRĂDEANU M.

Adresă Securitate, 1976

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDETEAN BRASOV
- S E C U R I T A T E -
Nr.160/ID/001285 din 17.05.1989

STRICT SECRET
EX.UNIC.

LOCȚIITOR ȘEF SECURITATE
MAJ. MLADIN CONSTANTIN

SE APROBĂ:

5 D/5.06.89 Luatat S-i.
OPERAT
-deced. act Deces nr. 48/1981 c.p. Tărlungeni
-raționie în evidențele de Securitate.

R A P O R T

cu propuneri de scoatere din supraveghere informativă a numitului , GRAURE IOAN.

CULES DATE

GRAURE ~~IOAN~~ ION, fiul lui Ilie și DOBRA, născut la data de 08.05.1922, în com.Oinacu jud.Ilfov, fost preot ortodox în com.Tărlungeni, fost cu domiciliu în com.Tărlungeni str.23 August nr.331 jud. Brașov, a fost luat în supraveghere informativă la data de 24.11.197 pentru activitate dușmănoasă sub acoperire religioasă.

Avînd în vedere că susnumitul a decedat în data de 14.07.19 decesul fiind înregistrat la Consiliul Popular Tărlungeni act deces nr.48 din 14.07.1981, propunem scoaterea din supraveghere informativ clasarea materialelor la B.I.D. cu rămînere în evidențele de securitate pentru activitate dușmănoasă sub acoperire religioasă. Nu sînt materiale fără valoare operativă și nu rămîn aspecte nesoluționate.

SEF COLECTIV
Maior
POPESCU VIRGIL

OFITER
Cpt.
IVAN DUMITRU

DE ACORD
SEFUL SERVICIULUI I
Lt.col.
MURESAN ARGHIR

C.N.S.A.S.
07 MAY 2014
Direcția Arhivă Centrală

Raport al Securității Brașov, 1989

Însă Securitatea era prezentă peste tot în România; nu se putea scăpa. Liber, în acea perioadă nu aveai cum să fii. Indiferent unde te-ai fi mutat, era pe urmele tale, fără ca tu să știi. Stabilindu-se în Tărlungeni, preotul Ioan Graure a crezut că s-a depărtat astfel și de părintele Nicolae Grebenea, preotul din Spini, localitate aflată în apropierea satului Biia, despre care cititorii au aflat mai multe din episoadele anterioare. Mare a fost surpriza familiei Graure când într-o zi, din toamna anului 1975, îi vizitează părintele Grebenea, care se stabilise într-o localitate din jud. Neamț. Surpriza nu a fost una plăcută, desigur, deoarece, după această vizită, preotul Graure se aștepta la „vizite” ale Securității Brașov.

În cercetările noastre la C.N.S.A.S., am descoperit în „dosarul Graure” (Arhiva, Fond informativ, Dosar nr. 141547, I 686929) o adresă, în manuscris, cu antetul: Ministerul de Interne, Inspectoratul Jud. Neamț, Securitate, Strict secret, nr. 1. AV./ 0028660 din 28.01.1976, adresată Ministerului de Interne, Inspectoratul Județean Brașov, Securitate, cu următorul conținut: „*Din datele ce le deținem, rezultă că numitul Grebenea Nicolae, fost secretar de județ legionar, fost condamnat aflat în atenția noastră, întreține relații cu preotul Graure Ioan din comuna Tărlungeni, județul Brașov. Vă rugăm să ne comunicați date din care să rezulte cum este cunoscut în evidențele M.I. poziția lui prezentă față de statul nostru, precum și orice alte aspecte care ar putea contribui la clarificarea naturii legăturilor dintre aceste elemente.*” Adresa este semnată: inspector șef colonel Bobu Ioan și șef serviciu mr (?) Brădeanu M. În finalul adresei se menționează că este exemplarul 2, iar sub antet sunt trei note: una de intrare la Ministerul de Interne, Județul Brașov, cu nr. 005567 din 3.02.1976; alta prin care se dă sarcină unui colonel ca împreună cu un căpitan să comunice rezultatele în 15 zile (vezi foto: Adresă Securitate, 1976); o a treia notă de pe adresă are mențiunea: „Luat în S-i 583 la 24.11.1979".

Un alt document, notat „Strict secret”, emis de Securitatea din Brașov, aflat în dosarul menționat de al C.N.S.A.S. este un „*Raport cu propuneri de scoatere din supraveghere informativă a numitului Graure Ioan*”. Data acestuia este 17.05.1989. Preotul Ioan Graure decedase în iulie 1981. Din acest raport aflăm că preotul Ioan Graure „*a fost luat în supraveghere informativă la data de 24.11.1979, pentru activitate dușmănoasă sub acoperire religioasă”*. Se menționează în continuare că „*având în vedere că susnumitul a decedat în data de 7.07.1981, decesul fiind înregistrat la Consiliul Popular Tărlungeni, act nr. 48 din 14.07.1981, propunem scoaterea din supraveghere informativă, clasarea materialelor la B.I.D. cu rămânere în evidențele de securitate pentru activitate dușmănoasă sub acoperire religioasă.*” (vezi foto document: Raport al Securității Brașov din 1989).

Prin urmare, după vizita părintelui Grebenea și, desigur, după alte informații, preotul Ioan Graure ajunsese, din noiembrie 1979, din nou în vizorul Securității, de data aceasta „*pentru activitate dușmănoasă sub acoperire religioasă.*” Cum să nu se frământe ! ? A urmat o altă perioadă de stres permanent. Amenințarea sabiei era tot mai vizibilă.

(Va urma)

CĂRȚILE PRIETENILOR MEI (XXVI)

Între topos și atopos

Magda Ursache – o „Doamnă Chiajna” a literaturii române actuale

Florentin Popescu

Acum câțiva ani, când îi făceam un „portret în peniță” cunoscutei eseiste de la Iași, doamna din titlul de mai sus, aveam în vedere, înainte de toate, condeiul incisiv al acesteia, forța de a devoala cu „un curaj nebun” dedesubturi și culise nu doar ale literaturii de azi, ci și ale culturii românești în general, în decursul celor trei decenii care s-au scurs de la evenimentele din decembrie 1989. Atunci, în acel an de răscruce al istoriei noastre toți intelectualii, fără excepție, se așteptau la o schimbare de paradigmă în judecarea lucrurilor, fie ele „de ultimă oră”, fie din ultima perioadă de timp, propice unor noi interpretări, evaluări, sistematizări etc.

Doamna Magda Ursache s-a situat dintru început pe o poziție critică față nu numai de opiniile unor literatori sau ale unor istorici, ci și față de ceea ce a considerat că nu este deloc în ordine, normal în anume cărți care au apărut și continuă să apără după 1990 încoace.

Erijată în apărător al adevărului pe care unii nu l-au/nu-l recunosc ori îl maculează prin fel de fel de tertipuri, această doamnă nu s-a sfiit/nu se sfiește să se ia de gât (ca să folosim o expresie mai puțin academică) cu oricine mai păstrează sechele ale comunismului, dând la iveală – prin articole de presă, prin eseuri și cărți tot ceea ce crede că trebuie să fie cunoscut mai ales de generațiile tinere. De generațiile care nu știu ce au însemnat închisorile comuniste, trecerea la index a unor intelectuali de valoare, uciderea lor morală (uneori și fizică), în închisori precum cele de la Pitești sau de la Sighet.

Consecventă cu sine în acest demers aproape singular, doamna Magda Ursache a tipărit recent un volum intitulat „Ridică-te, Gyr, ridică-te Crainic !” (Editura Eikon, București, 2020), titlu parafrazat după versurile antologice ale lui Radu Gyr, interzise și chiar condamnate înainte de 1989 de către regimul politic de atunci. Și, de fapt, aci avem mult mai mult decât o simplă parafrază la „Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane”.

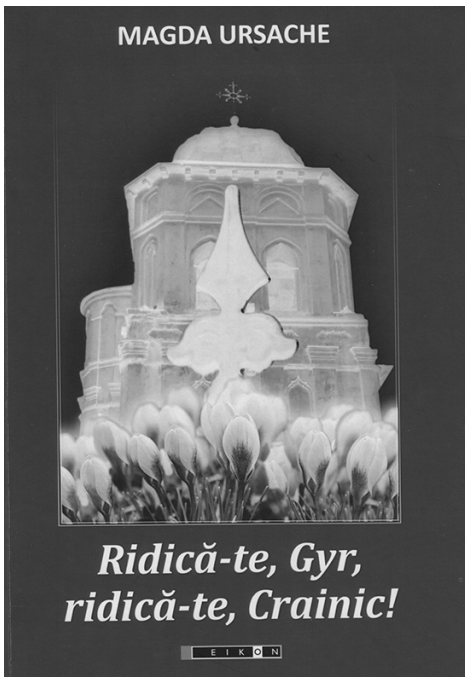
Titlul cărții a fost rostit întocmai, cu câteva ore înainte de a muri, în 2013, de către Petru Ursache, marele cărturar (istoric, etnolog, critic literar și folclorist) – cel care a trăit și a vibrat la unison cu distinsa lui tovarășă de viață.

În ce privește volumul de acum, trebuie spus din capul locului că autoarea, cum bine observa Iordan Datcu, a rămas consecventă cu sine în totul – de la poziția față de oameni și evenimente și până la formula de expresie.

Adversară declarată și pe deplin manifestată a regimului politic de dinainte de 1989, d-na Magda Ursache ne dădea în 2013 o carte scrisă de pe poziții lucide, obiective, echilibrată, intitulată „Comunismul cu rele și rele”, urmată de altele în care a procedat la o „radiografiere” foarte personală a societății și mai ales a lumii culturale. Firește, tot și toate având la bază argumente de bun simț, irefutabile.

Din acest punct de vedere (și nu numai !) autoarea, al cărui condei tăios și neiertător n-a obosit/nu obosește semnalând nereguli, atitudini, poziții etc. ce țin de un neocomunism cultivat, direct sau abil îmbrăcat în straie noi, pe placul unor ipochimeni care neagă sau deformează adevărul (de la istorie și până la valorile culturale, de la etnie și până la sentimentul patriotic) și vor să impună niște marionete în patrimoniul de valori al țării.

Ei, cei puși la stâlpul infamiei de către d-na Magda Ursache, visează un plan de restructurare a țării, a bisericii, a limbii române și a personalităților de prim rang din trecut, eliminarea din curricula școlară a unor clasici. Etc. Etc. „Acum – citim într-un loc – se duce o *Vânătoare de capete*, avertizează, în cartea sa Petru Ursache, iar *capetele* sunt biserica, școala, familia creștină, personalitățile moderatoare. Altă *tabula rasa* după cea din obsedantele decenii. Va reuși încercarea neo-proletcultistă ? În neatenția generală, da, are șanse.” (p. 41), iar ceva mai încolo: „Pe de o parte se batjocorește românul stereotip ca laș, pus pe fugă din câmpul de luptă, pe de alta se râde de îndemnul la jertfă. O parte a presei ne avertizează că tinerii (frumoși și liberi ?) refuză „poveștile” de jertfă și de slavă, că moartea eroică nu-i mai impresionează. Dar nu asta li s-a indicat de la primul manual alternativ, unde Andreea Esca era pozată, pesemne, pe post de Ana Ipătescu ?” (p. 46).

Incursiunile în istoria națională, îndeosebi în cea de după 1944 o determină pe autoare să noteze: „Comunismul a scos la iveală monstrul din femeie (Ana Pauker) și din bărbat (Dej – Ceaușescu). Iar demonii stalinismului (prototip Brucan) au ieșit la suprafață ca ex-staliniști, în timp ce godzilele ceaușiste s-au declarat ex-ceaușiste. Ce nerușinare ! Tocmai S. Curticeanu, care i-a pupat mâna lui Ceaușescu la scara elicopterului, vorbește despre «„devotamentul absurd” al altora, el, unul, având speranța atunci că un Ceaușescu „lucid, rațional” „va abdica”» (p. 54-65).

Mai departe, pledând pentru cunoașterea trecutului și a marilor noastre personalități politice, culturale ș.a., neîntrecuta polemistă își justifică demersul prin trimiteri fie la cartea lui Ion Adam, „Panteon regăsit”, fie la diverse, importante luări de poziție ale unor oameni cu puternică și recunoscută poziție socială (Ioan-Aurel Pop, actualul președinte al Academiei Române, Nicolae Breban, Paul Goma, Dumitru Radu Popescu, Eugen Simion și alții) care, deși n-au scris studii și eseuri care să abordeze aceste aspecte esențiale pentru ființa și destinul poporului român, prin articole, intervenții radio și Tv au avut/au un cuvânt greu de spus în apărarea valorilor noastre (ale culturii, limbii, istoriei).

.Noua carte a d-nei Magda Ursache este structurată în șase capitole care aproape vorbesc de la sine despre scopul urmărit de autoare (*Recurs la tricolor*, *Comunism după comunism*, *O reverență* (consacrat lui N. Breban), *„România citește !”*, *Jogging prin mass-media*, *Epistoteca*. Totuși nu putem trece peste anume subcapitole, întrucât ele incită, provoacă la lectură, îndeamnă la reflecții, într-un cuvânt îi asigură autorului un fel de co-participare la dezbaterea unor probleme pe cât de grave tot pe atât de actuale: *„Dreptul de neam”* (cap. I), *Nevoia de repere absolute*, *De-românizări și des-ființări* (cap. II), *Dialogul dialogurilor* (cap. IV), *Poezia: Prințesă ori Cenușăreasă*, *Românește sau postromânește*, *Buruieni lexicale* (cap. V), *Nevoia de sacru, nevoia de patrie* (cap. VI).

Nomenclatorul numelor la care face trimitere d-na Magda Ursache în noua sa carte este atât de numeros încât el singur ar putea ocupa câteva zeci de pagini. Dar nu este o simplă înșiruire, ci fiecare nume indică o sursă de informații pe care scriitoarea o exploatează la maximum. Cum bine observa și d-l Iordan Datcu într-o recentă cronică, cele mai multe pagini sunt despre Nicolae Breban (p. 183-214), scriitor în care, zice autoarea, este întrupat „un pământean” pur sânge, care „refuză constant uniformizarea etnică și dizolvarea neamului”, un creator exemplar nu numai pentru literatura noastră, ci și pentru cea universală, un cărturar «cu forța lui Balzac, cu atenția la detaliu a lui Stendhal, cu redundanța lui Proust, intrat în subterana lui Feodor Dostoievski, a subumanului, cu fraza „încărcată” ca la marii germani, ca la marele Thomas Mann».

Sigur, putem fi sau nu de acord cu această caracterizare, o putem considera firească ori exagerată, după judecata și impresiile noastre, însă frumusețea demonstrației rămâne dincolo de orice îndoială.

Desele trimiteri la Petru Ursache dovedesc, într-un alt plan, deplina armonie care a existat în acest cuplu, Magda Ursache – Petru Ursache, ceea ce ne produce un sentiment de bucurie. De la soția lui Ion Minulescu, de la cea a lui Rebreanu ori a lui Ion Barbu până la d-na Bacovia încoace n-am mai întâlnit o atât de mare și curată devoțiune a unor soții față de tovarășii lor de viață. Credem că și acest aspect ține de biobibliografia scriitorilor cu pricina și trebuie subliniat întrucât aduce nebănuit de mari servicii istoriei literare.

„Ridică-te, Gyr, ridică-te, Crainic !” este o carte care nu poate fi povestită. Și nici nu trebuie povestită. Ea trebuie citită pe-ndelete, pagină cu pagină, fiindcă numai astfel i se pot pătrunde sensurile și i se pot înțelege conținutul și mesajul.

În orie caz, e o carte de care avem nevoie în aceste vremuri tot mai tulburi, în care însăși busola multora dintre noi a luat-o razna.

Privită din acest unghi, noua apariție editorială a d-nei Magda Ursache ni se pare a fi opera unui polemist exemplar, pe deplin ancorat în actualitate.

Profil

O cercetătoare autentică – OANA-MĂDĂLINA POPESCU

Nicolae SCURTU

Printre tinerii intelectuali, care s-au impus profund în cercetarea istoriei și, mai ales, a izvoarelor istorice, e absolut necesar să o menționez pe domnișoara Oana-Mădălina Popescu (n. 6 iulie 1977, București) cercetătoare la Biblioteca Academiei Române.

În ultimele două decenii a cercetat și a publicat un însemnat număr de articole, studii și cărți care au stimulat interesul unor învățați istorici români și străini.

După intense, sistematice și aprofundate lecturi în cele mai importante colecții de manuscrise și documente, de o incontestabilă valoare istorică și documentară, domnișoara Oana-Mădălina Popescu elaborează, temeinice studii privind viața religioasă, istoria instituțiilor ecleziastice, destinul unor voievozi și domnitori, ecourile unor evenimente, precum și cronica irepetabilă a unor timpuri demult apuse.

Publicate, mai întâi, în revista *Studii teologice*, publicație esențială a Bisericii Ortodoxe Române, dar și în unele periodice de profil ale Academiei Române, aceste articole și studii sunt incluse în cărți sau în culegeri de cercetări, atât de valoroase și necesare *științei istorice*.

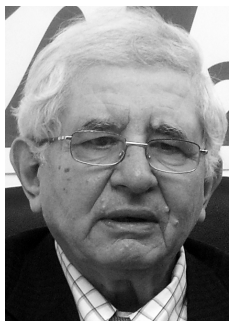
O preocupare dominantă a cercetărilor domnișoarei Oana-Mădălina Popescu o constituie studierea miniaturilor existente pe vechi manuscrise, hrisoave și cărți din răstimpul 1508-1830, ce au un conținut religios și istoric.

Ultima sa carte, *Chipuri sfinte în vechi hrisoave românești. Minunat este Dumnezeu întru sfinții Lui* (2020) se constituie într-o contribuție fundamentală la cunoașterea și semnificația miniaturilor pe documentele noastre istorice.

Această cercetare, minuțioasă și întreprinsă cu o imensă dragoste față de spiritualitatea românească, demonstrează, fără echivoc, existența unor contacte și punți de apropiere între noi și întreg sud-estul european de sorginte ortodoxă.

Autoarea, distinsă, elegantă și extrem de instruită, propune o selecție, din cele mai fericite, a unor *chipuri sfinte*, care au devenit în mentalul colectiv eternități.

Ceea ce impune în scrisul și intervențiile publicistice ale domnișoarei Oana-Mădălina Popescu este rigoarea, acuratețea și o nestăvilită pasiune pentru adevăr.

Neagu Udroiu

„UNIVERSITĂȚILE MELE” (VII)
Uzina vie

Risc să fiu catalogat neinspirat în a-mi căuta titluri pentru articole ocazionale. În cazul de față mă atrage potriveala între ce vreau să spun și o proză prezentă în manualele școlare ale anilor “50.

Da, asta este în mintea mea fabrica,indiferent de profilul ei. De m-aș fi referit la vecinii noștri din această parte de Capitală – „Fraga”, „Electromagnetica”, „Țesătoriile reunite”, „Icar” – de m-ar fi dus soarta vreau să spun să intru o vreme pe poarta lor, cred că aș fi simțit același lucru. Adică să preiau *in integrum* rolul pedagogic al trăitului în atmosfera de uzină, „universitate” vivantă, din primele ore de cunoștință, cu o forță modelatoare greu de echivalat. Ceea ce aduceai cu tine din familie, din școală, din societate, se expunea modelării, cristalizării, creșterii, dezvoltării. Așa a fost de când lumea. Oamenii maturi, alături de care „mititel bată-l norocul/ cât un ac de gămălie”, veniseși să-ți cerci locul și norocu-n meserie. Aveai să parcurgi un formidabil proces formativ. Nu substituind pe dascălii de meserie, ci juxtapunând, fără să vrei, poate, componente educaționale ce nu puteau veni decât dinspre mediul în care ai plonjat.

Sigur, „la prima mână” intrai sub oblăduirea „lucrătorului”. Acesta era muncitorul desemnat să-ți poarte de grijă. La el te prezentai din prima zi de fabrică, lângă el îți consumai programul zilnic, având o obligație oficială: să înveți meserie. El te atenționa că unele noțiuni din orele de atelier – școală aici nu se mai potriveau. Și asta pentru că proveneați din clase diferite. Tu, începătorul, aflai la școală că unul sau altul din instrumentele de lucru se numeau act de trasat, nicovală de mână, punctator sau alte alea, el venea din anii lui de instrucție, când toate astea se numea raisnag, șteclu, ori mai știi cum. Te adaptai. Dar ghicitul între ce zicea „șeful” – în fapt un rabotnic oarecare, și ce credeai tu că vrea să spună dura, cu foloase pentru tine. Mai învățai o limbă străină...

Două lucruri fundamentale a adus pentru mine viața de uzină, pe vremea școlii și în anii de după ea. Prima învățătură de minte privea disciplina muncii. Știu, pot fi taxat introducând în frază un termen considerat lozincard. Nu e așa. Fiecare segment al existenței noastre dispune de particularitățile sale. Una este disciplina școlară, când a veni la timp la ore și a asculta în toate pe domnul de la Catedră și alta e să te integrezi, cu toate câte reprezinți, într-o lume nu doar nouă, dar și greu de știut dacă ești făcut pentru ea. Așadar, uzina te învață, înainte de toate, să pricepi, în datele ei de bază disciplina muncitorească: să vii la timp la serviciu, să nu-ți părăsești locul de muncă înainte de a se fi terminat programul. Dar mai important decât asta: cum îți folosești timpul de muncă: ce rămâne în urma ta ? Așa ajungem la următorul parametru fundamental al existenței uzinare: cu ce ți-ai consumat timpul ? Se vede că în acest scurt timp din viața ta n-ai făcut umbră Pământului degeaba ?

Esențiale rămân mijloacele prin care te poți raporta la lumea din jur. Nu e greu să îți stabilești propriile criterii pentru a-ți fixa reperele. Și nu e foarte greu: la vremea mea, un trăgător cu arma se visa un Iosif Sârbu, în poligonul de tragere olimpic de la Helsinki unde aducea României cea dintâi medalie olimpică de aur. Boxerii se doreau un Linca la Melbourn. Portarii noștri se doreau un Voinescu, stoperii – vulturii stadioanelor, un Apolzan, un Constantin ori Pârcălab. Cei de azi se doresc o Simona Halep, după ce s-au visat un Năstase. Jucăușii de minge de la mine din sat sunt convins că dorm având sub pernă poza lui Messi. Acești idoli aveau alte nume pe vremea mea. Nu ne gândeam să ajungem un Constantin Dumitrescu la ciclism, Penciu la rugby, o Iolanda Balaș la săritura în înălțime. Dar îi vânam, pentru notorietate pe cei accesibili nouă. Strungarii din „Vulcan” se visau un Valerian Cosma sau Aristide Economu, frezorii se vedeau în salopeta plumburie a fraților Sandor de la Mecanică-Reductoare, cazangii sperau să se numească într-o bună zi Fântânereu. Veneau la rând termenii de referință din eșalonul superior. Logica era simplă. „De-aș ajunge vreodată maistru, păi atunci m-aș dori un Arsene de la Sculărie, un Rusu de la Modelărie, un Balaci de la Oțelărie, un Manolache de la Forjă, ori Armașu de la Montaj”. Dar dacă, Doamne ferește s-ar întâmpla să ajung inginer ? Atunci, nu mai încape dubiu: „Să ajung un Mircea Popovici de la Calde, Cotorobai de la Mecanică, Ianis de la Cazangerie, dar mai ales Ioan Avram de la Sudură automată”. Fiecare,cu opțiunile sale...

Astfel a stabilit uzina raporturile sale cu noi: acționând ca un magnet spre orbitele superioare ale existenței...

ZIDURI, ZIDIRI, ZIDITORI...

Neagu UDROIU

Mi-aș îngădui, într-un exercițiu ușor ludic, să consider ZIDUL drept unealtă și instrument prin care zidarii configurează în timp și spațiu obiectivul final – ZIDIREA. Deasupra tuturor se află inițiatorul, indiferent de numele său – finanțator, proiectant general ,arhitect sau mai știu eu cine. Adică ZIDITORUL. Cel al cărui nume e și trecut de unii în fruntea celor ce le datorăm edificiul la cheie menit să încapă pe mâna beneficiarului. Fac această subliniere cu gândul la cei ce își binemerită locul în mentalul colectiv pe seama meritelor de a fi pus la cale ziduri durabile.

Amar de ani, ajuns la Bolintinul din Vale mi-am odihnit privirea pe o fațadă sau alta, gândind pios la cei aflați la sorgintea lucrurilor. De puține ori am și reușit să mă pun la curent cu adevărata identitate a celor nemijlocit legați de geneza ori rosturile acelor ziduri luate în seamă de localnici ori trecători ocazionali. Constat de la o vreme un interes de tot respectul pentru a da numele corect și complet acestor borne identitare ale localității dintre Argeș și Sabar (cum știm bine, mai există o zonă de interes și mai încolo, între Argeș și pădure...). Pot începe lista celor nemijlocit convocați pe tabla de șah a istoriei locurilor cu nume diverse, localnici cuprinși de neastâmpăr în răscolirea memoriei arealului sudic, truditori prin arhive, răscolitori de informație, condeieri cu degetele strânse în jurul instrumentelor de scris. Îl voi alege, și sper să nu greșesc, pe domnul Vasile Grigore, care asemeni unui haiduc pornit să facă dreptate, se lasă furat de capturarea adevărului imobilizat sub crusta cronicilor de felurite vârste, le scoate la lumină și nu are stare până ce noutățile după care aleargă din zori și până-n seară nu își găsesc locul pe coala de hârtie care urmează să ajungă la tipar. Îmi procură o imensă bucurie să fac și eu trimitere la impresionantul volum „Despre oameni și ziduri” –rețineți: are 1444 de pagini – care adună ca într-o glastră de case mari clocotul vieții de pe un petic de Pământ ce se împrăștie centripet în jurul satului în care s-a născut mânuitorul de vers hotărât de soartă să aducă sub sălciile locului ceva din parfumul de Ohrid. Copleșitoare și complexantă această monografie, care vorbește duios și convingător despre trecute vieți de gospodari trimiși de soartă să poarte de grijă armoniilor și suferințelor vieții, șoaptelor învrăjbite ale evenimentelor, bucuriilor de-o clipă, să lumineze drumul spre ziuă al pașilor nu odată rătăcitori prin noapte. Jos pălăria !

Aflăm din capul locului și numele camarazilor de arme care s-au înscris cu arme și bagaje în cruciada copleșitoare consacrată aducerii aproape a faptelor, înșirate precum mărgăritarele pe un fir de borangic: inginerul petrolist Ștefan Crudu, Marian Grigore, Ciprian Necșuțu, Constanța Crudu, Niculae Stoica.

Găsesc deosebit de inspirată deschiderea volumului prin cuvântul introductiv semnat de un cadru didactic universitar, remarcat prin afinități de mare anvergură și rafinament pentru folclorul românesc. Am numit-o pe Ioana-Ruxandra Fruntelată de la Universitatea din București.

De dată mai recentă ne-a intrat în bibliotecă biografia: „Portretul unui ctitor – Constantin Șt. Bolintineanu”. Pe copertă, numele coordonatorului acestui demers entuziasmant:Vasile Grigore. Aflăm, datorită grabei de a nu uita pe cei ce i-au stat aproape în travaliul specific oricărui drum spre tipografie, numele entuziaștilor cercetători, pasionați alergători de cursă lungă, niciodată greu de găsit când e vorba de pus mâna la treabă. Iată-i: Ștefan Crudu, Ciprian Necșuțu, Gabriel Dragnea, Marian Grigore, Alexandru Cazacu, Niculae Stoica, Milica Dan, Nicolae Ciubuc.

Constantin Șt. Bolintineanu este un ZIDITOR. În îndelungata-i existență, a făcut loc în biografia sa la atâtea episoade memorabile, de folos comunității, concetățenilor săi. Sunt de remarcat în scurgerea timpului, astfel că te și întrebi cum poate fi cel mai bine consemnată pentru viitorime adevărata dimensiune a acestui localnic fără pereche. Este lungă lista adreselor la care ne putem opri pentru a lua act de toate câte ne amintesc de el. Lista e lungă și n-o putem consuma in integrum. Dar să semnalăm câteva puncte de pe harta localității, precizând că unele din acele ziduri au căzut sub cine știe ce târnăcop hămesit. Mai întâi de toate a dispărut Conacul. Se găsea pe locul unde astăzi este noua clădire a Liceului. Noi treceam pe stradă, întârâtați de misterul locului de dincolo de gardul masiv care ne obtura privirea. Nu mai este nici Căminul Cultural, pe scena căruia eram aduși de felurite întreceri școlare, programate în comuna-centru de raion. Mi-au rămas în minte acele balcoane din care priveam la rându-ne evoluția altor concurenți. Dar biserica există. Acolo în curte, la intrare veghează ce a mai rămas din ansamblul monumental dedicat memoriei Poetului. Exact peste drum, clădirea primăriei de altădată. Ca și sediul de acum al administrației orașului, fosta Pretură. În vecinătate, spre stânga, am prins eu la prima venire în Bolintin o Piață de zarzavaturi.

Dar este, sub schele – felicitări primarului de azi, Trăistaru ! – Școala Veche. Acolo am dat examenul de admitere. Scrisul, în sala de clasă din spate, pe colț. Oralul, tot acolo, sub privirile obișnuite cu evaluări farmaceutice ale domnilor Carbarău și Voicu. Pe geamul uneia din încăperile anexă, era acolo Direcțiunea, aveam să vedem cu ochii noștri rezultatul (mi-aș fi dorit să fiu primul pe listă, dar am ieșit al doilea...).

Majoritatea timpului îl consumam la Internat. Acolo, în complexul școlar apărut pe harta localității ca urmare a demersurilor primarului de cursă lungă Const. Șt. Bolintineanu, s-a înființat o școală de meserii, devenită la un moment dat Gimnaziul Unic Bolintineanu, cu o durată inițial de patru ani, redusă în cele din urmă la trei. Acolo a fost elev fratele meu cel mare, care va urma liceul industrial la „Șincai”, în Capitală. Descopeream la un moment dat în zestrea școlarului din Bolintin Vale o teză la limba română. Tema: o excursie în pădurea de la Căscioarele. Pe colțul primei file, profesorul Ion Carbarău notase cu roșu: „Excelent: +nouă”. Se vede treaba că trebuie să fi fost înaintea Sf. Paști din 1946 sau 1947. Domnul Carbarău revenise de pe front și își reluase locul la catedră.

Meritul cărții de față este unul polivalent. El decriptează o personalitate de dimensiuni indubitabile. Ea ridică perdeaua de pe un anotimp semnificativ pentru viața localității. Avem, prin efect direct, secvențe din viața de fiecare zi. Ne dăm seama și acum ce înseamnă un om potrivit pentru a se ști mereu cu mâna pe sapă.

Mă întrebam la un moment dat, cu voce tare: unde să-i fie așezat numele acestui ziditor ? Până ce vom ajunge să inscripționăm numele oamenilor cu merite speciale – ctitori li se spune – pe zidirile croite de ei putem începe prin a așeza la loc ce am dat de o parte. Strada din Centru i-a purtat cândva numele. Nu-l putem pune la loc ? Acolo sau în altă parte. Să zicem că așa ar urma să se numească actuala Poartă a Luncii. Se supără cineva ?

Am amintit, pe cât ne-a fost posibil, de ziduri, zidiri, ziditori. Să îi trecem alături pe cronicari. Fără ei câte ne-ar rămâne străine. În orașul Bolintin Vale s-a format o constelație de asemenea truditori în interesul cunoașterii evenimentului relevant, semnificativ. În fruntea tuturor, la ora de față, omul care ne-a convins că avem atâta nevoie de el: Vasile Grigore. Scrie pe fruntea lui istorie. Să-l felicităm cu încântarea cu care strângi mâna premiantului întâi. Și să-l invităm să-și țină aproape sfetnicii de clasă adunați în juru-i, deloc puțini.

Vă așteptăm cu ce puneți la cale !

P.S. Rămâi fascinat de conexiunile pe care viața le-a reușit pe harta sudului bolintinean. Se reliefează ca având legătură cu locurile pe care noi ni le-am prins de suflet – talisman asumat – fel de fel de „venetici”: Grigore Alexandrescu, Pârvu Mutu, Constantin C.I. Parhon, Grigore Vasiliu-Birlic, Radu Beligan, Nineta Gusti, Marcel Anghelescu, Constantin Tănase... Găsim și în cazul lor o formulă de a ne face mai bine cunoscuți prin ei ?

Nicolae Scurtu

NOI MĂRTURII DESPRE VIRGIL CIOFLEC ȘI MÂRȘA

Biografia prozatorului, criticului de artă și publicistului Virgil Cioflec (n. 8 septembrie 1874, Gherășeni, jud. Buzău – m. 10 martie 1948, București) este strâns legată de satul Mârșa din ținutul Giurgiului.

Aici avea un frumos conac, o livadă impunătoare și o extraordinară colecție de picturi, sculpturi și alte valoroase opere de artă, care au fost, ulterior, donate Universității din Cluj la solicitarea lui Octavian Goga.

Aici a conceput și a scris o bună parte din schițele și nuvelele sale ce vor constitui substanța unicei sale cărți de proză, *Mălureni*[1].

În liniștea și atmosfera prielnică creației din localitatea Mârșa, Virgil Cioflec, adesea, a primit vizita unor străluciți oameni de cultură și a unor personalități însemnate ale literaturii, culturii și politicii românești.

Amintim, așadar, pe Octavian Goga[2], Sextil Pușcariu, Al. Tzigara-Samurcaș, Adrian Maniu, Emanoil Bucuța, Dimitrie Gusti, Ion Petrovici, George Oprescu, G.T. Kirileanu și, desigur, alții.

Însemnate, sub multe aspecte sunt și epistolele trimise Zenaidei Cioflec și lui Virgil Cioflec, în care istoricul de artă Alexandru Busuioceanu (1896–1961) își manifestă un puternic sentiment de prețuire și aleasă considerație față de acest intelectual și artist, care se bucurase, odinioară, de prietenia lui Nicolae Grigorescu și Ștefan Luchian.

Epistolele acestea succinte conțin, subliminal, o prietenie și o dragoste confraternă rar întâlnită în lumea artistică de la noi.

Ele se constituie în autentice modele ce se cuvin a fi frecventate și, desigur, urmate.

*

[București], 4 iulie 1939

Stimată doamnă,

Sunt fericit că nu m-ați uitat și aș fi fost și mai fericit dacă aș fi putut veni la țară, mai ales acum, când plecarea de aici, a d[umneavoa]stră și a d[omnu]lui Cioflec, m-a lăsat destul de melancolic.

Îmi e cu neputință însă să mă mișc din București. La 15 iulie trebuie să plec în străinătate și vă închipuiți câte treburi voi avea între 9 și 15 iulie.

Până atunci, vă urez o vară plăcută, cu toate mulțumirile și cu bogăție mare și, în speranța că nu mă veți uita, nici d[umneavoa]stră nici d[omnu]l Cioflec, vă rog să primiți omagiile mele devotate, iar d[omnu]l Cioflec călduroase salutări.

Al. Busuioceanu

*

[Londra], 1 aug[ust] 1939

Multe salutări londoneze,

Cu regretul de a nu fi împreună. Nu voi întârzia însă mult pe aici căci ploaia englezească nu prea e amicală.

Cred că mă voi strămuta în curând undeva mai la soare.

În așteptarea de a vă revedea, cu omagii.

Busuioceanu

[Doamnei și domnului Virgil Cioflec, comuna Crevedia, județul Vlașca, România]. Carte poștală ilustrată.

*

București, 7 octombrie 1939

Iubite domnule Cioflec,

Să mă [i]ertați că și acum sunt în întârziere. A trecut vremea nu știu bine cum și n-am izbutit nici să vin ori să vă văd, nici azi să scriu.

M-am întors de la Paris gonit de război, altfel aveam nevoi să mai stau. Aici, a trebuit să mă duc îndată la Balcic să văd de căsuța de acolo, care era în lucru. Pe urmă la București, fel de fel de treburi, ca după lipsă de aproape două luni.

V-am căutat la Capșa în vreo două rânduri. Îmi spuseseră că ați luat masa acolo, pe urmă că ați plecat, dar că vă întoarceți peste o săptămână; în fine am primit scrisoarea d[umneavoa]stră și iată tot am mai lăsat să treacă vreo zece zile până să răspund.

Acum, ziceți de mine ce-ați vrea. Vinovat sunt. Treburi am avut, dar și dacă eram mai harnic poate tot mă puteam repezi măcar o zi pe la d[umneavoa]stră să stăm de vorbă mai în tihnă. Acum ce mai pot să fac ?

Școlile s-au deschis, a venit vremea cursurilor și desigur că în curând și d[umneavoa]stră o să vă întoarceți la București. Mă bucur că măcar atunci o să vă revăd.

În așteptarea și în nădejdea că n-o să fiți supărați pe mine, vă rog să mă [i]ertați că țin din toată inima la d[umneavoa]stră și rămân devotatul,

Al. Busuioceanu

[Domniei sale domnului Virgil Cioflec, Crevedia, județul Vlașca].

*

[București, 16 iunie 1940]

Iubite cocoane Virgil și domnia voastră, cocoană Zizi,

Nu știu cum să mai cer iertare pentru purtarea mea din cale afară neînțeleasă. Ar fi și cu neputință și de prisos să mai încerc a da explicații într-o c[arte] p[oștală], care merge și la cenzură.

Îmi pun numai în inimile d[umneavoa]stră curate, care au să simtă desigur că tăcerea mea de până acum nu poate crea vreun motiv de răutate ci numai și numai vremurile grele prin care trecem și care împiedică omul să mai facă ce ar dori.

Nu mă așteptați la țară fiindcă n-o să-mi fie cu putință să vin, vă aștept tot eu la București, cu nădejdea că veți veni voioși și ca întotdeauna iubitori de prieteni sinceri.

Eu rămân al d[omniei] voastre din toată inima și vă aștept cu nerăbdare.

Al. B[usuioceanu]

[Domniei sale domnului Virgil Cioflec, comuna Mârșa, prin oficiul Clejani, județul Vlașca; Al. Busuioceanu, strada G[ene]ral Angelescu, nr. 74, București].

*

București, 6 septembrie 1940

Virgil Cioflec, Mârșa

Panaitescu mă informează, tablourile sunt salvate la Alba-Iulia, salutări și omagii.

Al. Busuioceanu

[Telegramă – Din București, nr. 01268, particulară, 27 cuvinte, 6 septembrie 1940. Primită, azi, 6 septembrie 1940. Secretar, H.G. Dumitriu].

Note

Originalele acestor epistole, necunoscute până acum, se află la Biblioteca Academiei Române din București. Cotele S 30/CXCVI și S 29(1–4)/CXCVI.

NICOLAE CARTOJAN ȘI REVISTA „DACORAMANIA”

Printre cei ce au colaborat la prestigioasa revistă „Dacoromania”, publicația Muzeului Limbii Române, condusă cu o rară pricepere și pasiune de lingvistul și filologul Sextil Pușcariu (1877–1948), amintim și pe istoricul literar Nicolae Cartojan.

Dintru început se cuvine să precizez că Nicolae Cartojan este autorul unui studiu – *Cel mai vechi zodiac românesc*: *Rujdenița Popii Ion Românul (1620)*[3], care a interesat pe Sextil Pușcariu și pe unii dintre colaboratorii săi.

De asemenea, este remarcabil faptul că în paginile acestei publicații occidentale i se recenzează și i se comentează unele din cărțile, așa de temeinice, ale lui Nicolae Cartojan.

Remarcabile sunt notele și cronicile literar ce aparțin lui Vasile Bogna[4], Alexe Procopovici[5] și Ștefan Pașca[6], care au relevat, în intervențiile lor, noutatea demersului critic și o altă privire asupra literaturii române vechi.

În epistolele lui Sextil Pușcariu trimise lui Nicolae Cartojan există informații și precizări despre *Atlasul Lingvistic Român*, elaborat de unii dintre membrii *Muzeului Limbii Române*, precum și despre Luiza Netoliczka, o foarte bună și prețioasă colaboratoare a cărturarului Sextil Pușcariu pentru care intervine întrucât i se făcuse *o nedreptate.*

Profesorul Nicolae Cartojan era, așa cum îl evocă unii dintre contemporanii săi, de o mare onestitate și căuta, întotdeauna, să restabilească unele greșeli și abateri săvârșite în administrația școlară.

În calitate de Președinte al Consiliului Permanent din Ministerul Instrucțiunii a citit, a anchetat și clarificat toate doleanțele dascălilor.

*

Muzeul Limbii Române
Cluj
Strada Elisabeta, nr. 23
Cluj, 14 martie [19]28

Iubite d[omnu]le Coleg,

Mă bucur că lucrarea d[umi]tale despre legendele religioase și cărțile populare[5] poate începe să fie tipărită. Nu mai e ocazia să mi-o trimiți în manuscris, căci ar fi și costisitor și ar întârzia mult tipărirea, căci n-aș putea-o citi imediat.

Spune, te rog, d[omnu]lui Alesseanu că din parte-mi voi recomanda publicarea la Casa Școalelor.

Trimite-mi, te rog, cât mai iute, până la sfârșitul lunii, articolele ce le ai gata pentru *Dacoromania*, V, ca s-o pun sub tipar.

Cu colegiale salutări, al d[umi]tale devotat,
Sextil Pușcariu

*

Muzeul Limbii Române
Cluj
Strada Elisabeta, nr. 23
Cluj, 6 aprilie [19]28

(continuare în pag. 11)

(urmare din pagina 10)

Iubite Colega,

Iartă te rog întârzierea acestei scrisori: am avut de lucru cu pregătirea pentru Congresul de Lingvistică de la Haga, unde plec mâine.

Am citit cu mare plăcere studiul d[umi]tale și îl voi publica în *Dacoromania*, reproducând și clișeele trimise. Cred că îi va veni rândul pe la începutul lui mai.

Te rog scrie secretarului meu, d[omnu]lui Sever Pop, asistent, dacă dorești ca tipografia să-ți facă, în afară de cele 50 de extrase gratuite, pe care ți le oferim, un număr mai mare de extrase.

Dorindu-ți sărbători fericite, îți zic un creștinesc

Hristos a înviat !

Sextil Pușcariu

[P.S.]

Alătur adresa d[umi]tale către Casa Școalelor, pe care din greșală n-am alăturat-o la recomandația ce am trimis-o d[omnu]lui Ionescu.

*

Muzeul Limbii Române
Cluj
Str[ada] Elisabeta, nr. 23
Atlasul Lingvistic Român
Cluj, 7 iunie 1938
Domnule,

Am onoare a vă aduce la cunoștință că primele 150 de hărți, formând vol[umul] I al *Atlasului Lingvistic Român* (termenii în legătură cu corpul omenesc și numirile de boli), sunt tipărite.

Aducându-vă acestea la cunoștință vă rugăm să ne înștiințați, dacă doriți să vi se trimită volumul I broșat sau legat ? Legătura solidă în pânză întreagă costă pentru Atlasul Mare 450 lei, iar o mapă pentru Atlasul Mic, de asemenea în pânză întreagă, 250 lei.

Spre a evita cheltuielile duble împreunate cu expediția, am hotărât să așteptăm cu trimiterea primului volum până la începutul lunii august, până vor fi tipărite și anexele lui: materialul necartografiat și hărțile mici colorate relative la corpul omenesc și la boli.

Dacă totuși doriți să vi se trimită vol[umul] I, fără a mai aștepta anexele, vă rog a ne înștiința printr-o carte poștală.

Cu expresia deosebitei mele considerațiuni,

Sextil Pușcariu

Directorul Muzeului Limbii Române

P.S.

D[umnea]voastră fiind dintre cei dintâi 50 de abonați, veți primi gratuit odată cu volumul I și volumul 8 din *Dacoromania*, urmând ca celelalte volume să le primiți împreună cu volumele viitoare ale *Atlasului.*

*

Avrig, 8 noi[embrie] 1943
Sanatoriul Brukenthal

Iubite Coleg,

Vin să-ți aștern o rugare în calitatea d[umi]tale de președinte al Consiliului Permanent, care va avea să decidă în curând asupra unei cereri a d[omni]șoarei Luiza Netoliczka.

D[umnea]ta știi desigur că Muzeul Etnografic înființat și condus de colegul R. Vuia a fost subvenționat mult timp de Fundațiile Regale.

Colegului Vuia îi convenea acest lucru, deoarece cheltuielile unui muzeu sunt mari, Fundațiile erau darnice, iar Universitatea săracă.

Pe de altă parte și Universitatea era mulțumită, întrucât colegul Vuia făcea cursuri la Facultatea de Litere și ținea exerciții de seminar, cu elevii săi de la această Facultate, la Muzeul Etnografic.

Nemulțumită *a rămas însă* d[omni]

șoara dr. Netoliczka, care a fost șefă de lucrări la acest Muzeu și în această calitate conducea exercițiile de seminar și excursiile pe teren, fiindcă ea a trebuit să părăsească postul ei înainte de ea. Muzeul Etnografic a trecut la Universitate, iar acum, când era ca să i se numere anii serviți acolo pentru obținerea gradației ce i se cuvine, i se fac dificultăți.

Chiar făcând abstracție de meritele numitei domnișoare pentru Muzeul Etnografic, pe care l-a slujit cu pricepere și devotament chiar de la înființare, și considerând numai titlul ei de drept, cred că i se cuvine gradația pe care a cerut-o, întrucât paralel cu slujba pe care o avea la Muzeul Etnografic ea avea și o slujbă în învățământul minoritar.

Se pare însă că acest caz nepotrivindu-se în nici unul din compartimentele în care ar vrea să-l așeze birocrația, are nevoie să fie așternut, spre decizie, Consiliul Permanent. Acesta va trebui să dea o interpretare legii care se potrivește pentru acest caz.

Dacă interpretarea va fi favorabilă, și convingerea mea este că așa ar fi bine să fie, d[omni]șoara Netoliczka va obține acel plus la leafă pe care-l merită și de care are așa de mare nevoie orice membru al corpului didactic în grelele împrejurări de astăzi.

Sunt sigur că d[umnea]ta vei examina cu toată conștiinciozitatea, care te caracterizează, cazul acesta.

Rugarea mea este s-o faci și cu bunăvoință. Tatăl d[omni]șoarei Netoliczka mi-a fost profesor când eram elev la liceul german din Brașov și aș fi fericit ca intervenția mea în favoarea fiicei sale, pe care o cunosc și apreciez ca o muncitoarea serioasă, să nu fie zadarnică.

Îți scriu din sanatoriul Avrig, unde am venit să-mi caut de sănătate și unde voi mai rămâne până în 13 noiembrie, când voi pleca la Sibiu (Strada Carmen Sylva, nr. 12).

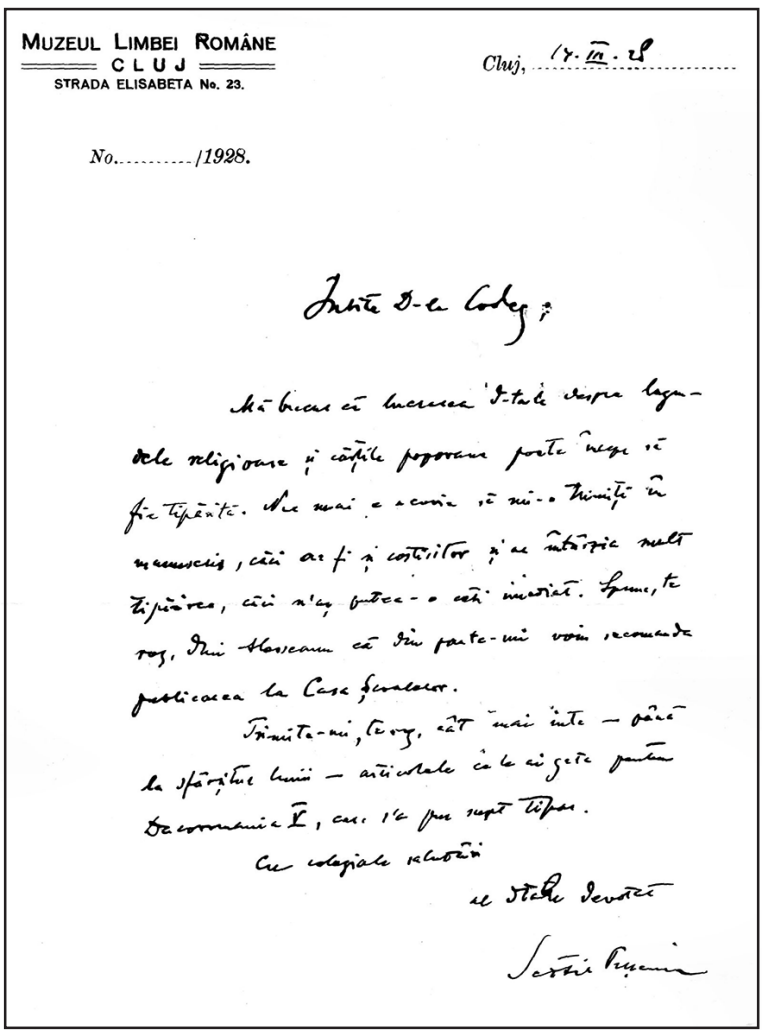
Sper că acolo voi găsi ultimul volum al Institutului d[umi]tale pe care mi l-ai făgăduit la București.

Dacă d[omni]șoara Netoliczka te va căuta la București, te rog să o primești, ca să-ți poată da toate informațiile de amănunt pe care eu nu le cunosc.

Cu cele mai alese sentimente colegiale, al d[umi]tale devotat,

Sextil Pușcariu

[Domniei sale domnului Nicolae Cartojan, Profesor universitar, Membru al Academiei Române, București, Calea Victoriei, nr. 125; Sextil Pușcariu, Sanatoriul Brukenthal, Avrig, județul Sibiu].

MUZEUL LIMBEI ROMÂNE
CLUJ
STRADA ELISABETA No. 23.

Cluj, 17. III. 28

No...../1928.

Iubite D-le Coleg,

Mă bucur că lucrarea D-tale despre legendele religioase și cântile poporane poate fi acum să fie tipărită. Nu mai e nevoie să mi-o trimiți în manuscris, căci ar fi și costurilor și ne întârzie mult tipărirea, căci n'ay putea-o cât mai curând. Spune, te rog, D-lui Haneacu că din parte-mi voiu recomanda publicarea la Casa Școalelor.

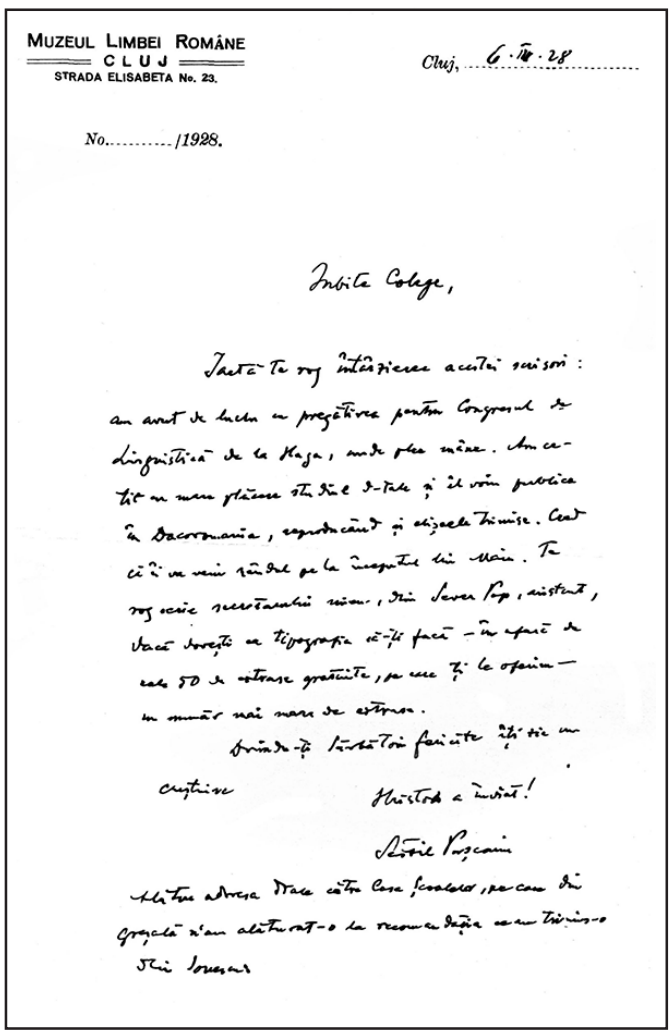
Trimite-mi, te rog, cât mai înte — până la sfârșitul lunii — articolele ce le ai gata pentru Dacoromania X, căci le pun negreșit tipar.

Cu colegiale salutări

al Tău devotat

Sextil Pușcariu

Cartojan și revista "Dacoromania" - scrisoarea 1

MUZEUL LIMBEI ROMÂNE
CLUJ
STRADA ELISABETA No. 23.

Cluj, 6. IV. 28

No...../1928.

Iubite Colege,

Iartă-te rog întârzierea acestei scrisori: am avut de lucru cu pregătirea pentru Congresul de Lingvistică de la Haga, unde plec mâine. Am citit cu mare plăcere studiul D-tale și îl voiu publica în Dacoromania, reproducând și clișeele trimise. Cred că îi va veni rândul pe la începutul lui Mai. Te rog scrie secretarului meu, d-lui Sever Pop, asistent, dacă dorești ca tipografia să-ți facă — în afară de cele 50 de extrase gratuite, pe care ți le oferim — un număr mai mare de extrase.

Dorindu-ți sărbători fericite îți zic un creștinesc

Hristos a înviat!

Sextil Pușcariu

Alătur adresa către Casa Școalelor, pe care din greșală n'am alăturat-o la recomandația ce am trimis-o d-lui Ionescu

Cartojan și revista "Dacoromania" - scrisoarea 2

Note:

Originalele acestor epistole, necunoscute, se află în biblioteca profesorului Nicolae Scurtu din București.

---

[1] Const. Ciopraga, *Literatura română între 1900 și 1918.* [Iași], Editura Junimea, 1970. Virgil Cioflec este menționat la paginile 25, 32, 41-42, 78, 173, 196, 751.

[2] Istoricul Vasile Grigore publică o fotografie cu imaginea lui *Octavian Goga, Virgil Cioflec și Sextil Pușcariu* la Mârșa, în perioada interbelică, în excepționala carte *Despre oameni și ziduri. Cronicari ai arealului bolintinean. Cu un cuvânt înainte de Ioana-Ruxandra Fruntelată*, Bolintin Vale, Editura Sud, 2020, p. 759.

[3] Publicat în *Dacoromania*, 5, (1927-1928), Cluj, 1929, p. 584-601.

[4] Vasile Bogrea, Nicolae Cartojan, *Cărțile populare,* în *Dacoromania,* 1 (1920-1921), p. 453-459.

[5] Ștefan Pașca, *Nicolae Cartojan – Istoria literaturii române vechi,* în *Dacoromania*, 12, 1948, p. 241.

[6] Nicolae Cartojan, *Cărțile populare în literatura românească. Volumul 1. Epoca influențelor sud-slave.* București, Editura Casei Școalelor, 1929, 271 pagini + XV planșe + 3 pagini.

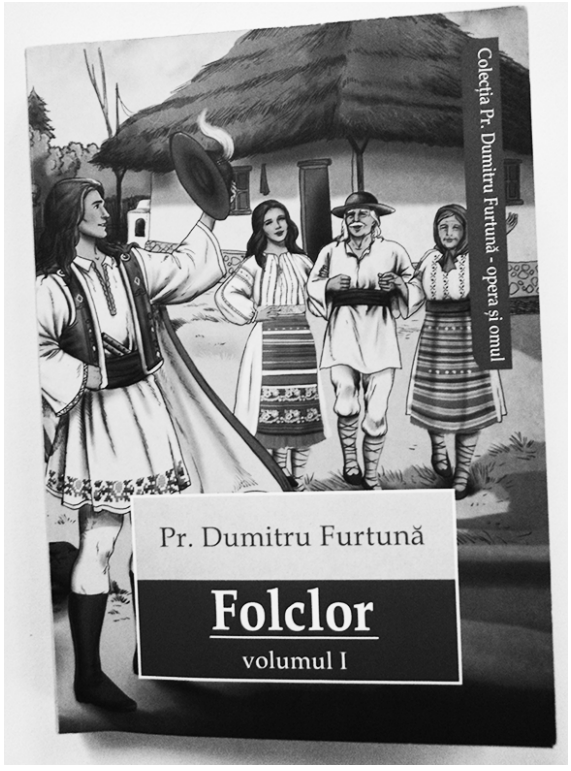

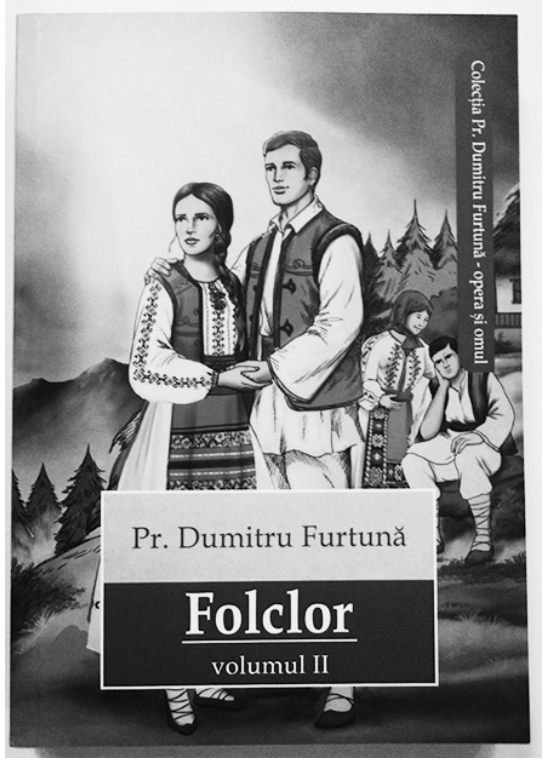
Ioana-Ruxandra Fruntelată

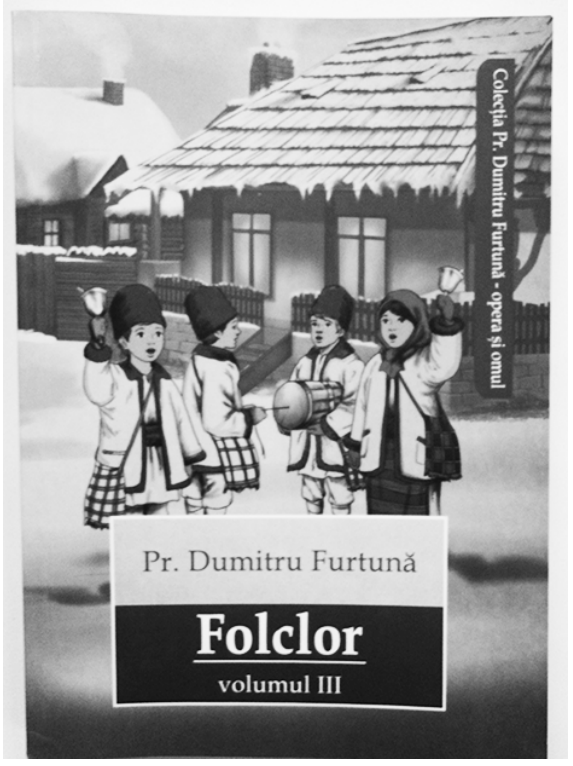
ETNO-LOG

În jurul culegerii de folclor a preotului Dumitru Furtună

Ahooo ! Ahooo !/ Buna vreme la fereastră,/ La boieri mari ca dumneavoastră !/ Că de câte ori am venit,/ Tot pe după masă v-am găsit/ C-un păhăruț de vin pe masă:/ În buza paharului,/ Scrisă-i floarea raiului/ Ospățul vă urmați/ Și la cuvintele noastre ascultați !

Una dintre bucuriile rare datorate condiției de „scriitor” la revista „Sud” este primirea într-o comunitate de oameni pe deplin trăitori întru cultură, mai ales europeană și mai des românească, atunci când nu e de-a dreptul bolintineană. „Sudiștii” se citesc între ei, învață unii de la alții și au păstrat această mirabilă legătură comunitară chiar și în 2020, anul pandemic al înstrăinării de „sociabilitatea” noastră. Darul trimis în miez de vară de domnul Stan V. Cristea a fost un prim semn că am fost acceptată și eu între „sudiști”: este vorba despre volumul *Tradiția Călușului în județul Teleorman. De la ritual la spectacol,* apărut la AIUS PrintEd din Craiova în 2008, o monografie zonală unică prin bogăția de informație și calitatea cercetării diacronice a unui fenomen teritorializat de cultură populară tradițională.

Pe pragul toamnei, domnul profesor Nicolae Scurtu, cărturar de elită din aceeași comunitate a „Sudului”, mi-a făcut cunoscută o ediție recentă, selectivă, a colecției de folclor datorate preotului moldovean Dumitru Furtună. Cele trei volume din „Colecția Pr. Dumitru Furtună – opera și omul” cuprind, sub titlul *Folclor*, „basme, legende, snoave, cântece bătrânești și plugușoare”, dar și câteva „articole despre folclor și folcloriști”. Îngrijitorul ediției, Gh. Macarie, semnează și prefața, glosarul și bibliografia frumoasei cărți apărute la Editura Sf. Mina din Iași în anul 2016.

Bună sara, bună sara,/ Cu trei fire de nagară/ Și c-un fir de busuioc/ Să vă fie cu noroc !

În *Istoria folcloristicii românești* (Editura enciclopedică română, București, 1974, p. 411), Ovidiu Bârlea așează „opera folclorică” a preotului Dumitru Furtună (n. 1890, Tocileni, jud. Botoșani – m. 1965, Dorohoi) alături de aceea a marelui etnograf Simion Florea Marian, afirmând că, datorită lui, „Moldova de Sus, îndeosebi Dorohoiul, a intrat în patrimoniul folcloric național cu repertoriul său epic”. Din *Dicționarul etnologilor români*, de Iordan Datcu (Editura SAECULUM I.O., București, 2006, p. 404-405), aflăm că preotul Furtună a alcătuit „o adevărată monografie folclorică a nordului Moldovei”, din care nu lipsesc 62 de texte de Plugușor culese în anul 1915 și publicate prima dată în vol. *Izvodiri din bătrâni* (ediție îngrijită și prefață de Gh. Macarie, București, Editura Minerva, 1973), ce ilustrează „atât tipul arhaic [de Plugușor], foarte amplu (400 versuri), cât și formele moderne, abreviate (30 versuri)”. „Nota asupra ediției” la cele trei volume de *Folclor* din 2016 precizează că textele de Plugușor (58) incluse în vol. III (p. 3-96) au fost reproduse nu din ediția anterioară, ci din manuscrisul existent în Biblioteca Academiei Române (cota A-1786) și intitulat „Plugușorul la români. O culegere de Plugușoare cu descrierea datinei și la sfârșit cu indice și glosar de D. Furtună – 1915".

Aho, ho ! Bună vremea, gazdă bună,/ Stați pe loc cu voie bună,/ Și să fii și tu-n fereastră,/ Nevastă, nevastă !/ Că pe vremea asta nouroasă/ Ne-am pornit și noi de-acasă,/ Să ieșim cu plugurile la arat,/ La arat și la samanat;/ C-afară-i vară,/ Primăvară,/ Și toate câmpurile se ară...

În complexul ritual hibernal din cultura populară tradițională românească, *Plugușorul* (ori obiceiul uratului „cu Plugul”) ocupă un loc special, prin valențele sale agrare, ce pot trezi mirarea unor neinițiați. De ce vorbim despre arat și semănat sau despre vară și primăvară în toiul iernii, în noaptea de Anul Nou, a Sfântului Vasile (31 decembrie spre 1 ianuarie a fiecărui an), când „se ură” cu Plugul ? Pentru că, după cum explică etnologii, acest obicei agrar, incluzând un tip arhaic de poezie descriptivă, marca la început un An Nou serbat, la multe din popoarele vechi europene, la 1 martie, când era timpul firesc de a deschide prin ritual sezonul muncii sacre a plugarului. În republica romană, anul nou calendaristic „se trage înapoi” de la 1 martie la 1 ianuarie (Calendele lui Ianuarie) în 153 î.Hr., din motive politic-administrative, pentru a coincide cu intrarea în funcție a consulilor. Astfel, obiceiul agrar al uratului cu Plugul „se mută” la Anul Nou „de iarnă” și cumulează, pe lângă funcția magic-augurală de asigurare a unei recolte bogate pe care o avea inițial, alte funcții mai generale, de protecție și modelare rituală a destinului comunităților tradiționale într-un prag temporal ce era important și pentru că făcea parte din perioada renovării timpului solar. Nu întâmplător, în unele zone ale țării noastre, sărbătoarea Anului Nou este numită „Crăciunul mic”.

Jupânu gazda s-a sculat,/ Pe ochi negri s-a spălat,/ La icoane s-a-nchinat,/ În suliță s-a răzămat,/ Din trâmbiță a trâmbițat,/ Și la slugi c-a strigat:/ „Scoate murgu, mi-l gătește,/ Grâu nost se prăpădește”.

Obiceiul Plugușorului, practicat în noaptea de Anul Nou, de o ceată de flăcăi sau chiar de gospodari, frumos îmbrăcați în straie albe, țesute în casă (conform atestărilor întâlnite în lucrările de specialitate), se deosebește de acela al colindatului de Crăciun, în primul rând prin rostirea/ scandarea amplei orații „de plug” ce descrie, în variantele cele mai vechi, toate etapele muncii agrare, de la făurirea plugului până la scoaterea colacilor din cuptor.

El pe cal s-o-ncălicat,/ La câmpuri o apucat/ Ca s-aleagă un loc curat,/ De arat și samanat;/ Și ara, mări, ara,/ Și grâu roșu sămăna,/ Măzărat ca bobu,/ Roșu ca focu./ Tot mai îndemnați, flăcăi !/ Hăăi, hăăi !”

Citim în prefața lui Gh. Macarie la cele trei volume de *Folclor* că Dumitru Furtună, fiu de preoți săraci, a rămas de mic orfan de ambii părinți și a crescut cu amar, găsindu-și mângâiere în poveștile bunicului Toader Furtună, un „înțelept al văilor” și în cântecele bunicii materne, Maria Topală, dar plăcându-i să-i asculte și pe alți oameni cu vorbă dulce și suflet luminos din satele botoșănene Mănăstireni, Bozieni, Vlăsinești și Sârbi, pe care-i va menționa în scrierile lui. Preotul Furtună este recunoscut ca unul dintre cei mai buni cercetători ai vieții și operei lui Ion Creangă, transferându-și afinitatea cu marele prozator humulești în stilul de transcriere a poveștilor populare pe care le culege de pe teren.

După ce s-a mântuit toată arătura bogatului, vine rândul să-și are și cel sărac. Dar știți în ce zi ? Tocmai în ziua de Sf. Gheorghe. Atunci s-a îndurat cel cu avere să-i deie plugul și boii. Cine nu știe doar că: Săracul n-are soare,/ Nici zile de sărbătoare !

Tratând „Datinile Crăciunului” într-un articol publicat în 1940 (și reprodus în *Folclor*, vol. III, 2016, p. 153-158), preotul Dumitru Furtună ne vorbește ca într-o predică pentru posteritate: „voi, toți care purtați grijă de sufletul vostru pe care îl vreți curat și sfânt, nu uitați că în ținerea vrednică a acestor feluri de obiceiuri românești stă mântuirea voastră și nu în viața cea pângărită și pustie, la care ne îndeamnă lipsa vechilor datini”.

Și când o cernut pe masă/ S-o și luminat în casă,/ Cu posteuca frământau,/ Cu proțapu înturnau,/ Și-o făcut un colac mare, minunat,/ Pe roata morii măsurat;/ Era mândru și frumos/ Ca și fața lui Hristos./ Și l-o rupt în două/ Și ne-o dat și nouă;/ Și l-o rupt în trei/ Și i-o dat și lui Andrei./ Și l-o rupt în patru/ De-o dat la tot satu...

Intelectualii în cetate

George Apostoiu

La Bolintin a apărut o echipă tânără de intelectuali care se implică subtil, civilizat și necesar în treburile obștii. După ce au preluat revista *Sud* înființată de publicistul Constantin Carbarău, una dintre prestigioasele publicații românești de azi, au înființat Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică ,,Bolintineanu", au fondat un Club de istorie și, de mai

Pomenire veșnică lui Constantin Șt. Bolintineanu și Dimitrie Bolintineanu

bine de un deceniu, organizează frecvent manifestări culturale cu o grijă îndreptățită de a fi evitată apariția unei sincope în viața intelectuală a orașului. Și bine fac pentru că, sub ghilotina timpurilor, ținutul înțelepților din țara noastră este pândit de mari primejdii.

A fost o vreme când am deplâns indiferența – neputința ? – autorităților și a locuitorilor față de orgoliul de urbe îndreptățit al Bolintinului. Mă nemulțumea până la scepticism ruinarea școlii în care am învățat. Starea jalnică a Școlii Vechi sluțea chipul orașului locuit de meșteri altfel cu faimă internațională. Impietatea era adusă, în primul rând, satului în care se născuse poetul Dimitrie Bolintineanu. În adolescență, Bolintinul mi se înfățișa ca o victorie asupra condiției rurale. Clădirile Primăriei, Poștei, Palatului de cultură, Gimnaziului, Dispensarul și casele negustorilor înstăriți precum cea a lui Manolache scoteau Bolintinul din rândul localităților sărace înșirate pe drumul pe care trecuseră, cu oștenii lor, Mihai Viteazul și Tudor din Vladimir. Proximitatea față de București a fost profitabilă, satul a cunoscut mai devreme decât altele beneficiile urbanismului și ale unei vieți culturale meritorii. Asupra acestui trecut se apleacă istoricul Vasile Grigore în noul volum ,,Portretul unui ctitor, Constantin Șt. Bolintineanu". Prin cărțile pe care le-a publicat până acum – între altele, două mari monografii ale Bolintinului și ale ținutului – Vasile Grigore a readus în discuție valoarea patrimoniului cultural pentru viața comunității. În munca de adunare a documentelor, istoricul s-a bucurat de sprijinul unora dintre colaboratorii locali ai revistei *Sud*: Ștefan Crudu, Marian Grigore, Ciprian Necșuțu, Gabriel Dragnea. O muncă sprijinită cu înțelegere de primarul Daniel Trăistaru și autoritățile locale. ,,Portretul unui ctitor…" este o monografie dedicată unuia dintre personalitățile cu merite importante în istoria Bolintinului: primarul Constantin Șt. Bolintineanu. Prin bogăția de documente scoase din arhive și biblioteci, autorul reface perioada saltului pe care Bolintinul l-a făcut de la sat la condiția urbană. Edilul, cu studii la Paris și o bună introducere în problemele modernizării vieții sociale, inițiază la Bolintin activități economice pentru a putea susține ridicarea intelectuală a localității. Constantin Șt. Bolintineanu are cu adevărat vocație de ctitor. Le-a dăruit bolintinenilor un gimnaziu și un palat de cultură, cu cinematograf, construit după modelul celui din Franța în care frații Lumière au proiectat pentru prima dată filme; a reparat bisericile și școlile din satele care gravitau în jurul Bolintinului: Malu Spart, Suseni, Crivina; a construit o baie comunală, un abator și a încurajat activitățile negustorești ale localnicilor încât a făcut din Bolintin un pol de atracție al ținutului. Meritele lui sunt mari – de fapt, cele mai importante – pentru emanciparea culturală și dezvoltarea economică a localității. Volumul ,,Portretul unui ctitor, Constantin Șt. Bolintineanu" este gândit de autor în strânsă legătură cu monografiile ,,Metamorfozele unei comunități. Bolintinul și neamurile lui" (2018) și ,,Despre oameni și ziduri. Cronicari ai arealului bolintinean" (2020). Toate aceste trei volume prețioase pot fi socotite un adevărat certificat de naștere al Bolintinului. Importanța noului volum constă și în faptul că autorul, prin inventarul patrimoniului edilitar datorat lui Constantin Șt. Bolintineanu, sugerează un adevărat program de restaurare a clădirilor emblematice care au dat personalitate și identitate Bolintinului. Se încheie un an și merită evidențiate eforturile grupului tânăr de intelectuali care au imprimat o viziune nouă responsabilității intelectualilor în viața Cetății. Tenacitatea și calitatea muncii acestuia a găsit un ecou meritat la autoritățile locale. Restaurarea Școlii Vechi este o dovadă. A propos: găsesc printre documentele scoase din arhive de Vasile Grigore că Școala de la Malu Spart a purtat cândva numele ,,Mihai Vodă". Nu ar fi bine să-l poarte și astăzi ? Numele, dacă a existat, va fi fost atribuit în amintirea victoriei lui Mihai Viteazul de la Călugăreni, din 1595.

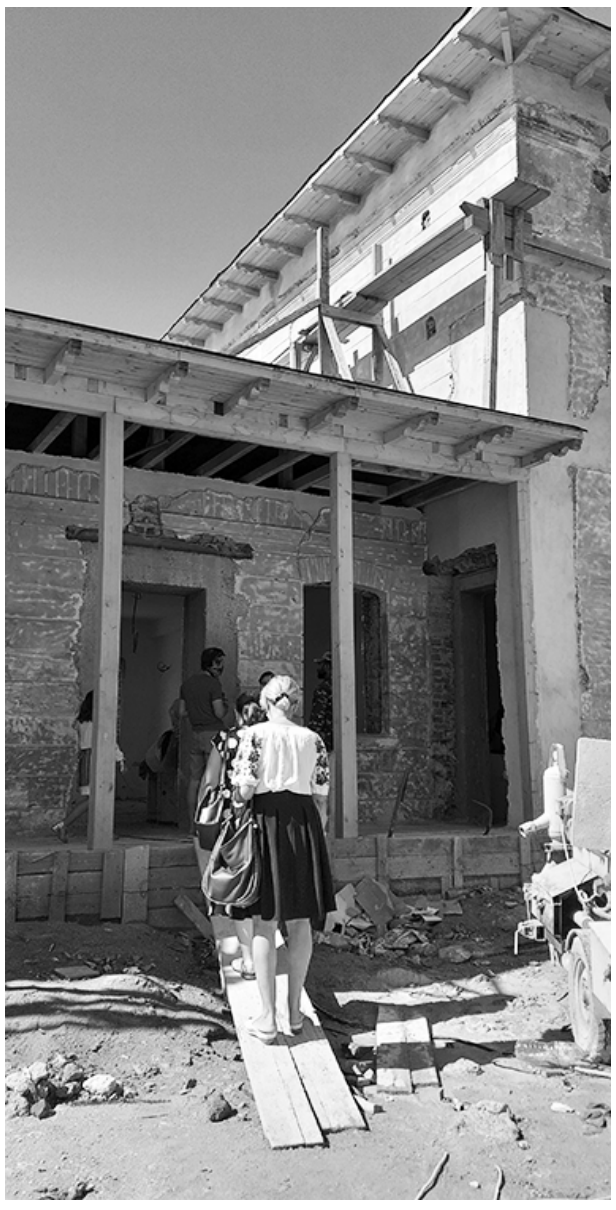
Proiectele edilitare ale lui Constantin Șt. Bolintineanu erau așezate pe un concept modern despre rolul culturii în viața obștii din care nu ar fi inutil să se inspire politicienii de azi. Mi-a fost dat să descopăr, pornind de la monografia pe care i-o închină Vasile Grigore că, doctrinar, bolintineanul se apropie de ideile lui Titu Maiorescu privind rostul școlii naționale. Ca ministru al Instrucțiunii Publice, Maiorescu a introdus în Parlament, în două rânduri, proiectul unei reforme pentru depolitizarea școlii și modificarea structurii învățământului universitar viciat de preocuparea pregătirii aproape exclusive a viitorilor parlamentari în facultăți de drept. Marele critic sesiza neajunsurile acestui sistem gândit pentru a servi politica, nu poporul. Învățământul juridic pregătea politicienii care făceau legi convenabile propriilor interese, îngrădind dezvoltarea armonioasă a societății românești. Iată cum își susținea Maiorescu proiectele de reformare a învățământului: ,,Faceți întâi pe poporul român mai cult și mai activ, dați-i prin școli bune și prin o bună dezvoltare economică lumina și independența de caracter a adevăratului cetățean, și apoi forma juridică, după care își va întocmi el relațiunile sale publice și private, va veni de la sine și va fi acomodată stării sale de cultură. Dar nu începeți cu reglementare administrativă și cu constituție, căci, de când e lumea, nu s-a regenerat nici un popor prin legi și prin guverne; ci legile și guvernele au fost numai expresia incidentală, rezultatul extern al culturii interioare a unui popor, și a aștepta cultura de la jurisprudență și de la guvern vrea să zică a răsturna ordinea naturală". Primarul Constantin Șt. Bolintineanu, nu cu mult mai târziu, gândea aproape la fel. ,,Epoca școlilor menite să creeze funcționari sinecure, pe care o credeam închisă de mult, trebuie închisă astăzi, mai mult decât oricând, căci suntem în clipa când simțim tot mai mult necesitatea de a avea țărani tot mai luminați nu pentru a-i arunca în vârtejul vițiat de năravuri cosmopolite al vieții de la orașe, ca până acum, ci pentru a-i păstra, cu zgârcenie, la viața pentru muncă cinstită și rodnică a satelor noastre, încă păstrătoare rasei și noblețci sufletului creștinesc. Nu doar cu gândul la școli reglementate de Stat, bugetivor, a lucrat Comuna noastră. Actuala școală este incapabilă să ne dea țărani luminați pentru singura muncă ce le este sortită să le asigure existența. Ne trebuie dar școală pentru țărani care să-i îndemne și să-i ambiționeze ca să rămână

Vizită la Școala Veche aflată în restaurare

acasă. Școală care să nu fie pregătitoare pentru școli de avocați, sinecure sau funcționari, adică școli fără drum, spre degenerare !". Înlocuiți substantivul ,,țăran" cu sinonimele de azi ,,fermier" sau ,,patron" și veți vedea cât de actual este conceptul lui Constantin Șt. Bolintineanu.

Apariția monografiei pe care i-o dedică istoricul Vasile Grigore acestui important om al Bolintinului este un semn de bun augur al implicării intelectualilor în viața Cetății. Venise timpul !

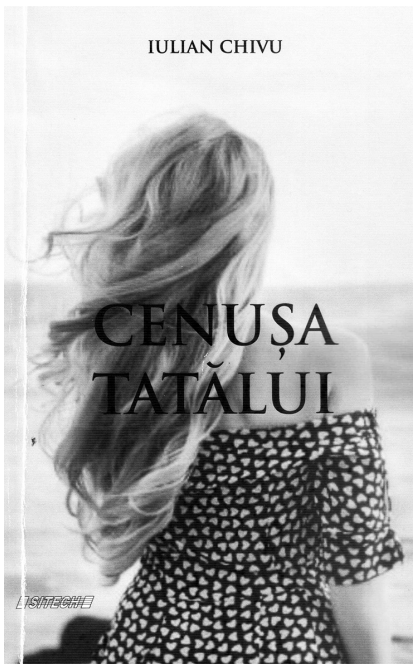
Vizitând Școala Veche, intrarea secundară, septembrie 2020

„Un roman de pioase aduceri-aminte” (Iulian Chivu)

Luminița CORNEA

În perioada actuală, în lumea cititorilor, publicul de proză este mic, neinteresat de noutăți literare, ba chiar nu-i interesat să descopere ficțiunea. Totuși, celor puțini interesați de proză autentică le așezăm în față un roman care le poate trezi interesul, un roman ce răscumpără vremea, scris de un autor cutremurător de profund, Iulian Chivu.

După o bogată activitate publicistică, Iulian Chivu devine cunoscut ca autor al unor antologii de epică populară și culegeri de folclor din zona Teleormanului, al unor cercetări în domeniul folcloristicii și etnologiei, al unor volume de critică literară, iar, în prezent, îl cunoaștem ca eseist și romanicier. „Îl cunoaștem”, deoarece am în față două dintre volumele care m-au determinat, acum, să fac această afirmație: un volum de eseuri *A fi – ca diferență, eseuri* (338 p.), și, al doilea, romanul *Cenușa tatălui* (156 p.), ambele apărute la aceeași editură și în același an (Editura SITECH, Craiova, 2020).

Cenușa tatălui este „*un roman de pioase aduceri-aminte*” cu o structură relativ complicată, dar bine organizată prin ceea ce numim „ramă”. Personajele implicate în acțiune apar la începutul și în finalul romanului coagulându-se în jurul personajului care dă substanță cărții, evidențiind câteva din necunoscute. De fapt, personajul Marcu reprezintă curiozitatea cărții, despre care autorul scrie, cu caractere minuscule, într-o notă finală, așa, ca să se știe, dar nu neapărat pentru toată lumea, pentru cei neinteresați, ci pentru cei ce au gustat cu adevărat lectura: „*e bine să se știe că personajul nostru, un erou bănățean al rezistenței anticomuniste, a trăit sub un alt nume și că cenușa lui uitată pe o policioară sub icoană, nu așteaptă recompense și nici răzbunare, ci pioase aduceri aminte*”. Romanul *Cenușa tatălui* a fost scris sub apăsarea acestor „*pioase aduceri-aminte*” și, totodată, pentru eliberarea de ele. Aceasta constituie starea reală în jurul căreia sunt însăilate alte fapte și personaje care creează un puternic suspans.

Personaje ale lumii moderne se împletesc în acțiunea romanului cu personaje ale lumii tradiționale, precum țăranca Ruxandra ce duce cu vrednicie, într-o perioadă istorică cumplită, vitregă, întreaga gospodărie, plus creșterea singură a unui copil, cu toate greutățile inerente ale societății comuniste care se impunea în epocă, plus urmările fugii soțului în afara granițelor.

Personaj cheie este bătrână doamnă Ignacia, din Madrid, oarecum o nebuloasă, despre biografia căreia nu aflăm prea multe, dar care constituie un fel de liant între o lume de „odinioară” și o lume a generației noi. Prin căpitanul Mircea Costiniu (un alt personaj ce poate singur alcătui substanța unui roman), doamna Ignacia află vești despre Marcu pe care le transmite la Vâlcea, numai ea știe cum, ca să nu afle Securitatea. Doamnă Ignacia povestește Iolandei și soțului ei Enrique întâmplări care pe Enrique îl captivează, așa cum pe spaniolul instruit l-au cucerit romanele de aventuri citite cu pasiune în tinerețe. Atunci a înțeles Enrique că femeia de lângă el, fiica unui cioban emigrant, „*este de o cuceritoare noblețe sufletească și că ciobanii pot fi în stare de fapte cu adevărat mari, că își pot asuma cauze nebănuite și le pot urma cu incredibilă dăruire*”. Enrique chiar dorește ca cei doi copii ai lor să știe mai multe despre bunicul Marcu, ciobanul din Boișoara, „*nevoit să-și ia lumea în cap și să fugă din crestele Carpaților, pentru a se ascunde, tocmai la Rio de Janeiro*”.

Incipitul discursului epic cu înșiruirea personajelor este un clar îndemn la lectură, prin stârnirea curiozității, ceea ce se reușește. Iolanda locuiește de zece ani în Malaga, asistenta la un spital particular și e „*mulțumită de viața pe care o duce, fiindcă aici și-a crescut copiii, i-a dat la școală și nici că și-ar dori să plece în altă parte*”. A renunțat demult să se întoarcă acasă, la Boișoara, undeva în Vâlcea, de când s-a măritat cu Enrique și de când au apărut și copiii. Iolanda se gândește de multe ori la mama ei Ruxandra. Îi respectă amintirile și îi prețuiește tenacitatea. Iolanda a decis să plece din țară nu numai pentru dragostea vieții ei, ci și ca să refacă o altă legătură mult mai adâncă, aceea cu tatăl ei, care o „părăsise” pe când era copil în leagăn.

Tradiția creștină este simțită dintru începutul textului. Astfel, în ziua despărțirii lui Marcu de Ruxandra, ei au aprins lumânări la biserica din Bumbuiești și au făcut o rugăciune către Cuvioasa Parascheva; pleca chiar de ziua Cuvioasei. Ca un bun gospodar, a lăsat gospodăria în bună rânduială, „*a sărutat prunca, i-a făcut semnul crucii deasupra capului și a plecat*”, fără să bănuiască niciunul dintre ei că nu se vor mai vedea niciodată. Și în alte momente de răscruce, ciobanul Marcu dovedește că este creștin. Astfel, în fața unei mari încercări, „*se ridică în picioare și își făcu semnul crucii*”.

Pentru un credincios, nu ne surprinde finalul romanului cu vizita la preot, pentru sfat, în conformitate cu tradiția și obiceiurile bisericii străbune ortodoxe. Preotul este simțit de țărani ca „*o garanție de eternitate, ca un stâlp de statornicie*”. Sfatul solicitat era cu privire la înhumarea creștinească a cenușii tatălui. Autorul romanului dovedește că are bogate cunoștințe religioase în domeniu, încât pune în vorbele preotului adevărul creștin precum că „*Biserica noastră binecuvântează înhumarea și nu incinerarea morților; deci vede în cel decedat un adormit întru Domnul*”. De aici, titlul romanului dar și o anume dilemă. Simplu ar fi să gândim că personajul fugit din țară a fost pedepsit oarecum, întorcându-i-se doar cenușa. Mai mult, cenușa i-a fost împărțită, întru iubire, celor două fiice, cea născută și crescută de Ruxandra în Boișoara, și fiicei mai mici, născută și crescută în îndepărtatul Rio de Janeiro, unde se exilase și își întemeiase a doua familie fostul cioban din Carpați.

Tot ca un dat creștin sunt înfățișate sentimentele profund religioase ale Ruxandrei care cu recunoștință și evlavie, avea răspunsul ei, „*cu voia lui Dumnezeu*”, atunci când trebuia să vorbească despre ceea ce nu depinde numai de ea. Ruxandra nu trăia niciun resentiment cu care să-și răzbune văduvia. A priceput cu deplin înțeles toate câte îi povestise nepotul Iancu și a putut „*să-l ierte pe Marcu până și pentru moartea de om pe care o făcuse – păcat strigător la cer care înfioară conștiința bunului creștin*”. Ruxandra n-a știut multe din faptele soțului ei alături de Rezistența din munți. Acțiunea partizanilor se topește foarte bine în romanul lui Iulian Chivu.

Marcu se frământa cu multe gânduri. În toamna anului 1954, pleacă cu turmele în Banat, la Carașova, el cu doi ciobani mai tineri, unul, Iancu, îi era nepot, știa carte „*era ascultător și mai ales de încredere*”. Toți „*cu râvnă în ale oieritului*” își făceau bine și cu dragoste meseria. Pentru ei, viața de cioban era cea mai frumoasă pentru că era liberă. Marcu se străduia să strecoare în sufletul nepotului credințele și simțirile de români iubitori de libertate. Vremurile erau aprige. În munți, se auzeau focuri de armă, fiind adevărat ce se spunea că „*munții ăștia nu se vor liniști niciodată*”. Marcu intră în contact cu partizanii din munți oarecum pe nesimțite, prin Niculae care nu se cuminți se, purta pistol sub tunica... Există în această parte a romanului pagini ce relevă o proză de mare forță, precum acelea ce ne transmit emoția trecerii frauduloase a frontierei, pe la Porțile de Fier, prin apa învolburată a Dunării, din care redăm, acum, doar un paragraf: „*Unul lângă altul făceau acum aceleași mișcări mecanice; se dezbrăcau de hainele groase ca să nu se îmbibe cu apă și să atârne greu, le făcură sul și le legară după gât, apoi, la prima rafală de vânt, în plescăitul apei, se lăsară tremurând în valul care se retrăgea de la țărm și își înghițiră ca pe niște suspine șocurile respirației. Apa era cât se poate de rece, dar trupurile lor se avântară înotând și nu mai simțiră frigul. Înotau cu frică, atenți să nu facă zgomot, dar și grăbind să ajungă dincolo de jumătatea apei cât să se socotească în partea sârbilor.*”

Marcu, departe de țară, începe o altă viață, cu alte preocupări, cu schimbări uriașe. De multe ori gândurile îi fugeau înapoi: „*după ce luase viața unora, poate nevinovați, acum avea să omoare și amintirea Ruxandrei – alt păcat, mult mai mare. Nu, e destul !*”. Dar, în Spania fiind, frica îl stăpânea, gândind că „ăștia” dacă ar afla pe unde este, îl vor căuta, „să mă căsăpească unde și când nu mă aștept”.

Marcu a ales să se îndepărteze tot mai mult de casă. Urna cu cenușă, adusă de Iolanda, fiica lui, a produs mari emoții Ruxandrei. După ce a aflat de la preot că nu poate să-i facă o sfântă slujbă de înmormântare, a așezat urna sub icoană „*ca un semn de întrebare, ca o cumpănă.*” E hotărâtă să-i aprindă candela în fiecare seară, să se roage pentru el, „*ca să-l ierte Dumnezeu*” și să-l ia cu ea în mormânt. Iolanda, observând o ușoară condamnare în cuvintele mamei, îi spune hotărât că și „*cenușa e tot tata*” și „*Să nu-l judecăm, dacă în schimb mai putem să-l iubim.*” Este finalul lămuritor al romanului.

Orice carte este „o aducere-aminte” a ceva sau a cuiva. Romanul *Cenușa tatălui* este o proză de substanță, reprezentând un tip de operă ce întreține memoria, având un rol de salvare a ceea ce a fost, care, deși era de așteptat să fie în alt fel, n-a fost să fie. Iulian Chivu este un scriitor cu har de la care așteptăm alte scrieri în care să creioneze adevăruri omenești.

Traseul liric al tangoului

Don C. Ștefan

Domnul inginer Nicu Doftoreanu este un poet bine cotat între confrații săi din cenaclurile literare bucureștene. S-a ivit în câmpul culturii într-un fel aparte: în urma unui concurs literar organizat de revista *Destine*, condusă de scriitorul Victor Gh. Stan, intitulat *Cititorul punctează poezia* – la care am participat și eu în juriu, ca un cititor competent, adică un profesor de Limba și literatura română, care i-am acordat anonimului concurent nota zece. Am fost peste 20 de astfel de *judecători artistici*, oferindu-i (fiecare) concurentului tot note mari – astfel încât inginerul Nicu Dofteanu a obținut premiul întâi, pe bună dreptate – adică noi nu-l cunoșteam pe el; nici el nu ne cunoștea pe noi.

Ceva, la mijloc, era însă convingător: talentul real al domnului inginer, care l-a condus, în anul 2002, la debutul literar, cu volumul *Tangouri*.

De-atunci, el a mai tipărit următoarele volume: *Tangouri, Tangouri mereu tangouri*; *Sub semnul Tangoului*, *Tangouri altfel*, *Tangoul mereu tânăr*, *Tangouri de ieri, Tangouri de azi; În ritmul de Tangou*, *Tangouri… sub acoperire, Tangouri dintotdeauna*, *Un tangou numit dorință*, *Mordicus Tangou*, *Tangouri zglobii despre copii și nu numai, Tangouri potrivite… în stil englezesc,* tipărite la Editurile Arefeana, Destine, Rawex Coms și altele – din provincie și, în ultima perioadă, la prestigioasa și harnica Editură Astralis.

Mai lunile trecute, m-a revoltat când un invidios și-a exprimat, într-o revistă cu pretenții, părerea cum că n-ar fi îndeajuns și ar trebui *mai multe* și *mai altfel*. Aceste aprecieri relative pot fi valabile pentru orice revistă culturală, care își dorește o evoluție corectă și de lungă durată. Eu declar că prefer, din mai multe puncte de vedere (profesor, membru al USR, autor a 36 de volume de versuri și proză, tipărite la Cartea Românească, Albatros, Eminescu, Arefeana, Destine și altele), că activitățile desfășurate în timpul relativ scurt de când rostim și citim *Astralis* sunt bune (spre foarte bune); dovadă este și această carte a lui Nicu Doftoreanu.

El îmi este prieten, i-am citit toate volumele de *Tangouri*, tipărite până acum și despre câteva dintre ele am scris în revistele culturale ale vremii. Inginerul Nicu Doftoreanu este un autor specific, individualizat și de neimitat iar, până acum, fără egal, în tranfigurarea acelui *Tangou argentinian* într-un dans de cuvinte și imagini strălucitoare; de aceea mă feresc să-l laud, fiindcă talentul său vorbește de la sine: „Trimite-mi, Doamne, tot ce vrei,/ Ba chiar mă ceartă cu temei,/ Dacă tu crezi că am greșit,/ Dar nu-mi lua pofta de iubit !” (*Tangou special*, p. 53).

Afirm că este *de neimitat*, de aceea cu atât mai mult descoperit cu emoție, datorită acestui cuvânt liant – *tangou* – cules tot mai luminos, de la primul său volum până la recentul: „Patriotismul plânge cu lacrimi tricolore,/ Când vede cum ajunge românul să-l ignore,/ Trădându-și moștenirea lăsată cu iubire / De cei ce-au vrut unirea cu-atâta dăruire” (*Tangoul tricolor*, p. 65). Aici versurile sunt clasice, corecte prozodic, iar ritmul dinamic sugerat de repetiția, la fiecare strofă, a versului „Patriotismul plânge cu lacrimi tricolore”: recunoaștem – o imagine inspirată cum puțini dintre poeții contemporani reușesc s-o realizeze.

De aici pornind, i-am recomandat să mai încerce și alte variante. Credeți că n-ar fi putut ? Pe cât îl știu de cult, talentat și perseverent – *ar fi putut !* Dar n-a încercat, fiindcă așa îi stă lui bine: „Nu ȘTIU !/ Am făcut bine ? !/ Am făcut rău ? !/ Știu doar că, mai târziu… din vina mea,/ Imediat m-a luat în primire… rutina (*Tangoul de luat în primire*, p. 95). Totul problematic, punctele de suspensie, aluziile au rolul de-a transmite un ritm de dans.

Dar o evoluție (schimbare) tot a intervenit pe parcurs: tematica mai bogată, fragmentarea pe anotimpuri și vârste, ineditul unor concluzii: „Profitând de pauze,/ Mai schimbăm din cauze/ Și luăm atitudine, după… latitudine !/ Suntem la ecuator:/ Colonizarea-i cu spor !/ Suntem la est sau vest/ Longitudinea-i un test” (*Tangoul de îndoctrinat*, p. 61). Problematizare, raportul dintre ironie și seriozitate, gândire spontană, chemându-l pe cititor la un dialog imaginar.

Mai mult încă: interesantele citate luate ca motto, fie ca model de urmat, fie ca un răspuns pe o temă abordată, fac o legătură subtilă între literatura de înaltă clasă, națională sau internațională, și versul sprințar al unui inginer român, îndrăgostit de poezie, parcă electrizat, dar nu până la final, ci doar ca un nou ritm de dans al ideilor prea multe, care izvorăsc spontan, din imaginația acestui inginer poet: „Să poți să vezi,/ Să poți s-auzi,/ Să poți să râzi,/ Dar să-i excluzi/ Din viața ta, pe cei ce-s cruzi”… (*Tangoul celor 7 minuni*, p. 87).

Și când credeam că acest volum e la fel ca și celelalte iată că, de pe la jumătatea lui, autorul introduce un mare grupaj de *Răvașe desecretizate*. Sunt vizați prietenii, colegi, membri ai familiei. Nu este cazul să dau exemple, fiindcă acestea, desecretizate, sunt la fel de vioaie și spontane, deci las cititorului plăcerea de-a le lectura singur. Se va întâlni cu un om inteligent, pus pe glume piperate, ori admirator sincer al unor persoane, care merită această atitudine afectivă a sa.

Cartea lui Nicu Doftoreanu ne-a produs o reală bucurie, ca pe vremea unor lecturi din Ion Minulescu sau George Topîrceanu. Filiera umorului sincer românesc, de cea mai bună calitate, este urmată cu mult talent.

(Nicu Doftoreanu, *Tangouri cu de toate… și răvașe desecretizate*, Editura Astralis, București, 2020.)

Șerban Codrin

Remus Valeriu Giorgioni sau propunere de frescă / epopee a Mării

Poeți ai sudului (XV)

În poezie, oricât am fi de moderni, moderniști, textualiști, ceva ne dereglează țintele și simțurile și ne readucem aminte că, în definitiv, clasicismul și romantismul sunt „ale filei” două fețe, de care/de unde nu scapă nimeni. Astfel, poetul Remus Valeriu Giorgioni se joacă superb cu toate tentațiile și tendințele, s-ar vrea textualist, s-ar vrea epopeic, s-ar vrea în dialog colegial cu Ezra Pound, s-ar vrea restaurator de mituri arhaice, prebiblice sau biblice, pentru ca romantismul viziunilor, ardoarea trăirilor să-l lanseze în plină ograda romantismului furtunos, avântat, iubitor de aventuri și de expoziții cu tablouri marine de Aivazovski.

Fastuoase ca niște drapele înfruntând stihiile mișcătoare, făuritoare de valuri în neașezarea mărilor și oceanelor, versurile/versetele înscriu mulțimi de roluri ziditoare într-o carte/frescă, unde sunt încifrate/descifrate enigme, povești cu zei și căpitani la timonă. „Din vechi-vechime, săltărețe metafore/ au combătut despre Mare: drumul pânzelor,/câmpia vikingilor, pășunile pescărușului./ Dar legătura de chei care descuie enigma/ o păstrează cunoscutele saga și epopei (Care, oare/ să fie atunci sensul primordial/ al cuvântului Mare ?)” (*Marea și Cartea*) Cele patru cicluri/cânturi ale frescei/epopeii, „Prolegomenele Mării”, „Acasă la zei”, „Ghilgameș și Marea”, „Mărirea și Marea”, alcătuiesc o tetralogie de „castos-uri”, de descoperiri și de re/interpretări, de scrieri și rescrieri ale unui singur personaj deloc în viziune hiperbolică, deoarece Marea este în sine o hiperbolă. Fiecare segment/viziune din marea frescă a Mării, întotdeauna nume propriu, (mă gândesc inclusiv la o viziune a sentimentelor) impune în subtext existența unei bibliografii, dă impresia de comentariu asupra unor versete celebre, unele identificabile, altele indicate direct printr-un motto sau citat, altele ascunse, altele, probabil, inexistente. Căpitanii la timonă sunt esențiali, au roluri de conducători, de salvatori, de mântuitori în destinul umanității: „În analele Mării-s menționate/ printre cicloane, antile, ciclade/ chiar și Cărțile Vântului, jurnalul de bord/ al domnilor căpitani/ Noe, Ulise, Ahab:/ Atlas de taifunuri, tornade... În ele/ avem descrierea amănunțită/ a tuturor obiectelor lumii// Evenimente trecute și viitoare/ „fapte de arme” pe Mare, când uraganul/ se întrece cu gluma dedulcit la corăbii/ ca ursul la miere – pisica la vrăbii !// În aparențele ei de evlavie/ dar bine atinsă de streche/ Marea-și arată cruzimea străveche,/ întruchipare a unei sălbăticii ancestrale// Și toată seria de obiecte/ care conțin ideea de Mare: izvoare/ până la râuri și fluvii, tot soiul/ de acvatorii și ape/ pe care Marea de veacuri le tot înghite/ și nu le încape (...)/ Dar iată, până la urmă/ puterile Mării se curmă/ când stelare lumânările, de valuri tălăzuite/ se vor ivi pe cer prizărite... (și toate acestea/ menționate-au rămas/ în jurnalul de bord al lui Noe/ Ulise, Ahab – căpitani de vas.” (*Noe, Ulise, Ahab*)

Pentru că Marea este o stare de spirit, ea devine însăși spiritualitatea într-o formă concretă, fluidă, amenințătoare sub ochii la fel de primejdioși ai Dumnezeului Vechiului Testament: „Adeseori Marea-și ridică glasul/ Aruncă vorbe în vânt/ Respirația ei sacadată ieșind/ din pieptul zguduit de angoase// În discuțiile-acestea savante/ Marea se folosește de altă retorică:/ Într-un fel/ se adresează elementelor/ în calmul său plat, de vreme bună/ și cu totul altfel pe furtună !/ Iar Iehova e adeseori nevoit/ să apuce Marea de plete (cum Duhul/ de „zulufii capului” pe Ezechiel/ când acesta peregrina în stare de șoc/ „trist și mâhnit” prin marile spații) Stăpânul are cu ea altercații// Viziunea aceasta apoteotică tabloul/ Măririi sperie Marea punând-o pe fugă/ Dar cine-ar putea, undeva pe Mare/ sau pe uscat, pe tărâmul celălalt să iasă/ din preajma Prezenței Prestigioase/ Și unde, om sau corabie, pasăre/ pește în unde/ să fugă de Fața Sa ?// Corăbii străvechi se cutremură/ din lemnul lor de pin alb/ când în larguri de Mare Mărirea/ acoperă zarea/ cu strălucirea ei limpede/ mult mai cuprinzătoare ca Marea,// Poetul nostru se dase/ cu capul de toți pereții nopții, cutreierase/ Marea în lung și în lat/ continuându-și apoi pe uscat/ căutarea.// Iehova cu poala mantiei Sale/ lungi și largi și adânci/ acoperă Cerul,/ Pământul și Marea care/ spumegă între stele și stânci.” (*Iehova pe tron*) Citit ca artă poetică, poemul din urmă devoalează multe dintre intențiile creatorului său, oarecum repetându-le pe ale Marelui Creator. Faptul mă îndreaptă spre alt poem emblematic, „Poetul, regele Mării”, unde aflu: „Am fost de față odată (mă nimerisem/ pe-acolo peregrinând)/ când la marginea Marii pe țărm/ se iveau viziuni...Vizitată de duhuri/ Marea căzuse în transă ! Iar Vântul prorocea de zor, aiurind: „Ferice ziua și ceasul/ care au dăruit/ lumii așa un dar miruit !”/ Scoțând-o ca din cutie Iehova/ făcuse Marea la fel/ cum poeții ar scrie, c-o fărâmă de har, poezie/ aruncând-o apoi într-o depresiune/ a spațiului mioritic,/ Pe când munților le rămâne locul de cinste/ unul mult

mai înalt./ (...) Și atunci/ Marea nu mai are nevoie de erudiție,/ se lipsește ușor/ de arta și știința vreunui mare navigator,/ de zelul exploratorului, chiar/ de îndemânarea unor corsari, căpitani de vas/ Dar nu poate nici respira/ fără odele și epodele Călătorului/ De obicei o scot din anonimat și din colții ei/ dintre constelații poeții (...)”. Tocmai poeții (Homer, Vergilius, Properțius, Eminescu), dar și compozitorii (Vaugham Williams, Wagner), pictorii (l-am pomenit deja pe Ivan Aivazovski, autorul tabloului „Al noulea val” (1850), numit uneori „cea mai frumoasă pictură din Rusia”) și așa mai departe sunt inspirații prin voia zeului Mării, sau ai lui Iehova, să dea glas înalt, omenesc Mării, cu toate că „Marea are, vezi bine/ discursul său propriu, o retorică oarecare/ pe furtună/ sau pe un calm plat/ iese la suprafață pe valuri/ remarcabila ei volubilitate/ (...) Ochiul vigil e puternic surprins/ de echilibrul membrelor sale. Am zice/ că, spre deosebire de Glie,/ Mării-i lipsește alternanța deal-vale/ Dar când privești atent la talazul izbit/ cu putere de mal, poți ușor remarca:/ tocmai aceasta e ce se întâmplă/ între două creste de val !” (*Destinul cosmic*)

Personificarea Mării este văzută de poet ca acea stare de spirit între foc, pământ și aer, într-o „Geometrie neliniștită,/ matematica aștrilor în mișcare/ Veșnica Mare/ egalată-n frumusețe doar/ de știința antică/ a Cifrelor sacre, nemuritoare/ (...) Nicio clipă Marea, mișcarea/ și curgerea nu și-o curmă... Zbaterea ei/ (bunăoară)/ ca milioane și milioane de zbaturi/ ale aceleași roți de moară” (*Mai mult ca mișcarea*), de unde comparația: „Aflat și eu, ca Apostolul/ în pericol pe Mare/ am putut remarca:/ Iehova și Marea niciodată nu dorm.../ Ea bolnavă de neodihna căutării,/ Iar El, Călătorul prin veacuri/ n-are nevoie de somn !” (*Marea și Cartea*, IV) Mai remarcabil, Marea este văzută, borgesian, ca o Carte a Cărților, o altă Biblie nedescifrată, veșnic comentată, niciodată epuizată, cea mai măreață carte a lumii: „De pe coverta corăbiei, contemplând/ în tăcere clocotul valului/ la rândul lui, Marinarul e-un lector/ căruia Marea îi desfășoară în față/ propria viață; destin/ mereu tulburat, în mișcare/ ca apa Mării sau ca arca pe Mare:/ Lectura lumii e Marea !// Între timp, Vântul Mării-i sorbea/ cuvintele de pe buze/ adunând-o toată sub lună, aproape/ mereu mai aproape spre noi/ din cerețile ape/ Cum farul citește și el/ clipind/ cu intermitențe ciclopice zarea,// Marea,/ cea mai bogată în pajiști, constelate poieni/ străjuind în înalturi stihiile, împărățiile/ cu nesfârșirea ei veștedă/ Largi-adânci sunt cărările sale/ dar mai mare ca ea e taina din veac/ a călătoriei, căutării,” (*Marea și Cartea*, IV), sau: „Cum Marea înseamnă mai mult/ ca suma spumoasă de valuri:/ o ființă uriașa într-o piele universală/ la fel, constatăm/ luând în calcul dinamica fantezistă a valului/ de hârtie/ că o carte-i mai mult ca suma/ semnelor sale”, „Iar Vântul/ o frunzărește gemând/ în somn (Sau, cine mai știe/ spre deosebire de noi/ Vântul chiar o citește/ ca pe o poezie ! ?” (*Cartea și Marea*, II, III)

Bardul care gândește lumea printr-o simbolistică mistică a miturilor reînviate și reinterpretate, se dorește mai mult, un alt pictor din familia maestrului rus, sau poet absolut al mării, nu un ratat ca prea mulți alții, sau închinător păgân de imnuri către amurg, de ode dedicate nimănui-și-nimicului, ceea ce îl face să refuze experiența apostolului: „Zidesc și ei, ca atenienii pe vremea lui Pavel/ altare de lut, închinate/ unui Zeu necunoscut”; astfel poeții devin, simbolic, maeștri ai neputinței, fiindcă Marea aparține lui Dumnezeu (Iehova), nicidecum zeilor mărunți, căzuți ori oamenilor incapabili să-i citească măreția: „E de prisos bunăoară să cânți/ într-un vers reușit/ magnificiența Mării de sare, când Marea/ e elementul cosmic prin definiție magnanim/ (Prin însuși numele său – Mare Nostrum,/ Thalassa, sau Tiamat –/ „o mare mică” e-o contradicție mare)/ Iar poetul transcrie și el pe hârtie, cu hărnicie/ ca exploratorul pe hărțile lui hic sunt leones/ ce vede și ce aude, pe când/ adevărata Mare e dincolo/ de ce se poate percepe prin simțuri (Trangresează de zor/ cele cinci continente ale lor)”; mai departe, Cărțile Mării sunt câștigătoare fiindcă „Marea stă zi de zi, clipă de clipă/ față-n față cu măreția-ncepând/ cu celebrul „răsărit de soare la mare” și până încep să adie brizele serii... Poetul/ locuise o vreme în gazdă la zei/ ne învață mitologia marină/ ieșirea în larg, navigația/ Serviciul de cart sau de veghe sus pe catarg/ Cântece marinărești „de parâmă și cabestan”, întâmplări nemaiauzite din vremea Potopului,/ când în marea învălmășeală căzuseră/ din Olimpul ceresc cei mai mulți dintre zei”; așa se face că „Marea: oracol – miracol – spectacol, avânt și grandoare/ pereții de aur lichid, mișcarea sărbătorească a valului/ Statuia sa de sare unduitoare, marmuri murmurătoare,/ Tărâmul ei magnanim.../ Vastă, aristocratică și rasată/ prin freamătul de talazuri, păduri lichide și iazuri,/ unduitoare ogoare – „pășuni” și „islazuri”/ Cu altarele ei de piatră cutremurată.../ Marea acoperă lumea toată !”. Nu cumva Marea este o altă metaforă a „lumii ca bibliotecă” ? Sigur că da, „Căci Marea trăiește mult mai intens/ în memoria culturală a lui Borges – în ea înglobându-i/ pe mai toți marii poeți ai lumii – decât în viziunea redusă a unui a cutărui poet-marinar, caracudă/ care nu știe decât să vâslească din greu (să tragă la galere)/ Extaziindu-se tâmp în fața Mării, Marea cea crudă/ Să vadă și să audă !” (*Marea, elemente livrești*) Dacă unele sunt evidente, extrase din Vechiul și Noul Testament, poetul nostru fiind expert în studii biblice, alte reziduuri livrești transformate, textualist, în declic literar sunt mai greu de găsit, însă nu imposibil, cu puțină răbdare. Numele proprii sunt chei de decodare, fragmente de versuri argheziene, goetheene, eminesciene, ba chiar, ironic, aluzii la I.L. Caragiale, ca să nu mai discutăm de Psalmi, Apocalipsa sfântului Ioan, întăresc impresia de poet între poeți, de închinător al unui enorm imn/cantos/epopee către mare, cum au mai făcut-o atâția „mari” corifei ai poeziei, până la modernii Walt Whitman, Ezra Pound.

Remus Valeriu Giorgioni ne face, pe viu, fără anestezie, o operație pe poezie deschisă, mustind de viață și pasiuni ale cunoașterii, debordând de imaginație și de idei, dovadă că lumea cu Marea, cosmosul cu Soarele și Planetele, universul cu infinitul constelațiilor, sunt un vis care începe în fantezia unui prodigios poet.

Remus Valeriu Giorgioni, *Marea, o frescă livrescă*, prozopopee, prefață de Cornel Ungureanu, prezentare pe coperta IV de Ion Cocora, Editura Palimsest, 2018.

OMUL CU OCHI ALBAȘTRI (II)

Țintarul literaturii de sertar

CONSTANTIN COLONAȘ

Florin Colonaș

Conturul masiv, cu linii drepte, al vechii cazărmi, datând de pe timpul Imperiului Austro-Ungar, s-a zărit la o curbă, apoi încă puțin și intrară pe poarta mare, pregătită să se deschidă pentru înalții oaspeți. În fața porții, pe trotuarul celălalt, pe lângă copaci, pe lângă uluci, în șanțul care mărginea strada, adunând apele de ploaie, mulțime de femei sta neclintită, cu privirile îndreptate spre poarta masivă, respingătoare a închisorii. Baticurile lor în mare majoritate negre, erau pigmentate, în acea scenă de masă, cu unele colorate, care dădeau o notă veselă, ridicolă, neverosimilă, unei scene, în care domnea jalnicul.

În jurul lor, pe lângă copaci, adăpostite pe cât se putea de ploaia măruntă și deasă, tot felul de lădițe, valize, adunate într-o îngrămădire de bâlci.

– Aveți zi de vorbitor ?

– Da, tovarășe ministru, răspunse Lepădatu, abordând tonul oficial. Era vorba, doar, despre o vizită de lucru.

Sunt nevestele celor care au zilele fixate. Nu este încă ora la care să înceapă primirea coletelor.

Mașina oficială, după ce trecu prin poarta înaltă, sub privirile santinelelor în poziție de „smirnă”, încetini, angajându-se pe aleea cu pietriș. Scotea un scârțâit supărător de sub anvelope, aruncând câte o pietricică, asemenea unui proiectil, printre gardienii rămași înțepeniți, care pe unde apucaseră, toți cu mâna la chipiu, salutând. Mai trecu printr-o poartă zăbrelită, intră într-o curte mare, în care se ținea careul și se opri în fața celor trei trepte, care conduceau la biroul comandantului penitenciarului.

Directorul sări ca ars de pe banchetă, după care, deschise cu un gest plin de curtoazie, portiera înaltului oaspete.

Andrei îl mustră pentru gest. Se poate tovarășu' ? După care coborî, făcu câțiva pași prin curte, pentru a-și dezmorți trupul, aruncă o privire la clădirea cu zeci de ferestre zăbrelite, cu fier vopsit negru, iar prin interior de scânduri, care blocau privirea, obstacolul lemnos fiind evazat spre cer, pentru a permite un contact cu natura…

Simțea nevoia să facă ceva mișcare, să-și dezmorțească mădularele înțepenite după atâta drum. De la ferestrele birourilor, surprinse multe priviri pe furiș, ale gardienilor aflați la post. La două dintre ferestre fără obloane, aflate în reparație, deținuți în zeghe, apăreau, cu toate că li se ordonase să nu apară la ferestre. Aveau cu toții, oarecari speranțe, în această vizită, făcută de un „om mare”.

În clădirea administrației o plăcută surpriză. Curățenia care domnea peste tot. Totul lucea. Directorul, avusese grijă, să atragă din timp atenția personalului în legătură cu vizita la nivel înalt, fără să specifice numele personajului. Era un secret de serviciu.

Peste tot erau lozinci mobilizatoare, cu partidul muncitoresc român, cu prietenia față de U.R.S.S., cu clasa muncitoare. Tablourile marilor dascăli ai omenirii erau peste tot, ca și a celor din conducerea partidului – tovarășii Dej, Ana Pauker, Vasile Luca, Emil Bodnăraș, Iosif Chișinevschi și soția sa Liuba. Bineînțeles, Theohari Georgescu, tovarășul care conducea ministerul de Interne, nu putea lipsi. Mai erau și portretele altor tovarăși pe care, bineînțeles, îi cunoștea din anii de detenție. Cu toții colaborau, îndeplinind hotărârile superioare ale partidului.

Andrei fu condus de un plutonier burtos, cu părul alb, pe care îl asemănă instantaneu, cu Moș Teacă, în biroul directorului. Îi plăcuse mult acel text al lui Bacalbașa.

Aici, trona tabloul încadrat cu pânză roșie, plisată, a Generalisimului Stalin. Zăbovi câteva secunde, în dreptul acestuia, ca și cum ar fi vrut să-l salute pe ilustrul personaj. După câteva minute părăsi biroul mergând la grefă, unde un grup de gardieni îl așteptau în „poziție de drepți”, înconjurați de vrafuri de dosare și biblioraturi. Salută cu tovărășească bunăvoință, pe acei funcționari plasați parcă pe resorturi, interesându-se despre felul în care-și duc munca, cum își îndeplinesc sarcinile de serviciu, cum lucrează cu cei aflați în detenție, pentru crearea omului nou, timp în care-l ignoră cu desăvârșire pe director.

Prietenia nu funcționa aici, acum. Dispăruse complet acest moment de intimitate colegială, frățească. Acum Andrei, era ministrul aflat în exercițiul funcțiunii, iar directorul nu era decât un biet subaltern, gata să primească observații, chiar mustrări sau avertismente, pentru eventualele abateri, pe care superiorul le constata.

Trecând prin birou, coborî apoi spre bucătărie, condus de un tip înalt și uscățiv, cu un păr scurt roșu și cu doi dinți lipsă în partea de jos, care răspundea de obiectiv. Interesându-se de meniul din acea zi, gustă din vârful unei linguri, din ciorba de zeamă de varză, care după expresia mulțumită a fizionomiei lui, ar fi putut fi interpretată drept de o calitate mulțumitoare. Avu prudența, să nu întrebe ce cantitate de carne s-a utilizat în prepararea acestor enorme cazane, care fierbeau la plita încinsă cu lemne, care trosneau sub pălălaia flăcărilor. Uită, de asemenea, să întrebe pe gardianul, cu misiunea de dietetician, câte calorii are meniul zilnic, dacă porțiile sunt egale și ajung la toți deținuții.

Din bucătărie, trecu în magazia de alimente, unde butoaiele de varză și castraveți murați erau asemenea celor din peștera lui Ali-Baba. Erau munți din conserve, din tablă, cu mazăre, mai puține cu linte, ceva cutii din lemn cu marmeladă, care se tăia cu cuțitul și mulți, mulți saci cu arpacaș. Totul era stivuit cu mare grijă, ca și pe rafturile, pe care stăteau rânduite sute de pâini negre, rotunde, unele cu un strat alb de mucegai, așezat peste făina cu care erau pudrate.

În magazia de efecte, adresă mai multe întrebări. La unele, gardienii se cam codeau să răspundă, uitându-se unii la alții. De exemplu, întrebă la cât săpun are dreptul deținutul. Unul dintre gardieni se pripi răspunzând plin de el: asta deținutul primește de la familie. Andrei insistă cu întrebarea. Bine și dacă familia nu a primit veste de la el, sau dacă este pedepsit o perioadă și nu primește pachet ? Ce-i de făcut ? La spălător se spală doar cu apă, de la robinet ? Păduchii și râia sunt așa de cumsecade încât nu intră în pielea lui ? Ce părere aveți voi ?

Careva, îngăimă ceva, în bărbie, iar ministrul ceru să vadă rezerva de săpun din magazie.

Undeva, la capătul magaziei, în spatele unor cutii cu acel cunoscut dezinfectant, deparazitant, așa numitul D.T.T., exista o ladă cu calupuri de săpun de casă, nu prea multe însă, făcute în penitenciar, oricum, nu mai mult de două duzini. O cantitate egală era și din acel săpun popular, care se distribuia populației salariate, pe cartelă, simbolic numit „Cheia”, fabricat la fabrica „Stela”, de pe Șoseaua Colentina, în București.

În spatele înaltului oaspete se formase o întreagă suită. La un moment dat, întorcând capul și privindu-i cum încercau să vadă fiecare peste umărul celuilalt ceea ce se petrece, socoti că e momentul potrivit să adreseze câteva întrebări, privind modul în care se desfășoară munca, pe linie politică, pe linie sindicală. Ce greutăți au în munca de zi cu zi, despre protecția individuală și chiar despre cum își petrec orele libere.

În fața răspunsurilor, mimica lui nu exprima nimic. Tovarășul ministru nu se arăta nici mulțumit, nici nemulțumit. Primea răspunsuri din partea unor oameni, cu o autoritate rece, care după convingerea sa le sporea prestigiul, situându-l pe linia justă, plină de tact, a unui ministru democrat, interesat de bunul mers al instituției pe care o conducea, fără a-și exterioriza prin nimic părerile.

Răspunsurile subordonaților și ceea ce constata el personal, în cadrul vizitei, gândea el, vor forma obiectul unor discuții și critici în cadrul ședinței fulger, pe care-și propusese să o convoace, la nivelul Direcției, cu toți factorii de răspundere ai penitenciarului, în finalul vizitei de lucru.

Terminând această inspecție sumară se reîntoarse în cabinetul directorului. Aici, împreună cu fostul camarad, reluându-și tonul, oarecum, amical îi spuse:

– Tovarășe Lepădatu, am văzut cam cum merg treburile aici la tine, în administrație… Aș dori, acum, să stau de vorbă și cu bandiții.

– S-a făcut frate Andrei ! răspunse directorul, cu acel apelativ care începuse să deranjeze superiorul. În câteva minute îi aduc pe platou. Apoi schimbând registrul, ca și cum ar da raportul, salutând cu mâna la chipiu, scandă: zis și făcut tovarășe ministru ! cu un glas care trăda o nuanță glumeață.

Deschizând ușa, strigă gardianului de pe sală, cu un ton cu timbru răsunător:

– Toată lumea la careu. ^Nțeles Petcule ? Da ? !

– Da s'trăiți, tov. director ! După care gardianul salută și ieși rapid în curte. În câteva clipe, glasul lui se reproduse asemenea unui ecou prelungit, în alte șapte-opt glasuri care strigau precipitat: „Toată lumea la careu”.

Un zgomot asurzitor de uși metalice care se trântesc, de voci umane dând ordine, de zgomot de bocanci troncănind pe scări și culoare, de chei deschizând broaște ruginite și de altele care zornăie în inelul lor, grupate toate într-un ansamblu sonor dizarmonic, stânjenitor pentru un auz neadaptat, ilustra în fond, un fapt banal, cotidian. Un scârțâit infernal, rezultat din anchilozarea acelor mecanisme uzate în timp, stridente prin sunetele lor, care se asociau cu strigătele imperative care se răspândeau până departe în fundul curții, unde erau cazați cei scoși la muncă și dormeau în barăci, în timp ce în vechea clădire erau deținuți cei de la celular, reprezenta spectacolul pus în scenă, de regizorul acestei montări, tovarășul director Lepădatu, promovat de partidul celor ce muncesc, pentru meritele dovedite în ilegalitate. Toți deținuții erau politici. Nu exista picior de deținut de drept comun.

Deodată, după colțul clădirii începură să apară grupuri de indivizi zdrențăroși, cu haine peticite, mulți cu haine și calotă în dungi, siluete cenușii ale unor ființe, vlăguite, lipsite de personalitate. Era o turmă, în „zeghe”, mânată de bastoanele de cauciuc ale gardienilor. În gloata care se apropia și începea să se ordoneze în careu, se vedea foarte bine, fiecare știa unde-i era locul. Figuri stranii, fețe nebărbierite, pășind mecanic în așteptarea unui nou ordin, care să poruncească ce au de făcut. În clipa, în care ordinul „aliniați”, se auzea răsunând peste capetele lor, amărâții aceștia, încercau să se alinieze cuminți, căutând a-și simți „cotul” unul altuia, cu o supunere specifică recrutului, aflat în prima lună de instrucție.

Îmbrâncindu-i și răcnind zadarnic gardienii, totul lua un aspect de masă polimorfă, fantomatică, care umplea curtea interioară a închisorii, într-o îngrămădire de ființe umane cu aspect de vagabonzi și cerșetori.

Ministrul, avându-l în dreapta pe director, privea de la fereastra biroului, toate aceste manevre și impresionat de marele număr al celor ce umpleau platoul, își pregătea în minte cuvintele pe care urma să le adreseze acelor bandiți nenorociți, de mai toate vârstele.

Își dădea seama, sub aspectul acela mizer, se ascundeau oameni cu minți luminate, unii care avuseră funcții înalte în stat, alții doar oameni bogați care susținuseră materialmente partidele, în special partidul Național Țărănesc, și partidul Liberal, mai puțini, ca număr, fiind cei din partidul Social-Democrat, din care mulți trecuseră și se alipiseră cu multă dibăcie, de partea noii puteri, cum era cazul tovarășului Ștefan Voitec. Nu putea spune orice în cuvântul său. Trebuia ticluit cu mare tact. De fapt, putea spune orice. Ei nu aveau cum să reacționeze. Erau niște obidiți, pe care nu-i băga nimeni în seamă. Orice ar fi fost, trebuia totuși, să le arate bunăvoința noului regim care avea misiunea de a-i reeduca și a le oferi o șansă de a trăi și activa în câmpul muncii, în noua societate, contribuind la progresul ei, la prosperitatea întregului popor muncitor. Era mândru că îi vedea pe aceștia în spatele gratiilor. Reacțiunea trebuia anihilată, pentru că noua orânduire să izbutească, să izbândească, să construiască un viitor luminos în Republica Populară Română, unde democrația – populară învinsese.

Trebuia să fie ferm, cu fraze scurte, hotărâte, care să dozeze bine ideile. Totodată, era necesar să sublinieze marile cuceriri ale partidului unic, care știa să aprecieze meritele oamenilor. El era trimis aici, pentru a traduce linia, cuvântul partidului clasei muncitoare.

Prestigiul lui politic, trebuia să predomine, modul în care gândea masa aceasta umană, trebuia suprimat prin fermitatea celor exprimate de el.

Reflectând la cele câteva fraze pe care le avea de rostit, recapitulate în minte, era mulțumit de linia pe care avea s-o abordeze.

În câteva minute, ordinea careului era desăvârșită. Coborî împreună cu directorul și cu „politicul”, alături de câțiva gradați și doi civili. Era în haină civilă, cu capul descoperit. Vântul tăios de toamnă, burnița rece, îl făcură, deîndată, să-și dea seama, că ar fi fost mai cuminte, să-și ia șapca și mantaua de ploaie. Se gândi pentru o secundă să se reîntoarcă în birou, unde le lăsase. Renunță însă. Pornise astfel și nu înțelegea să dea celor ce-l urmăreau, o dovadă de slăbiciune. Pășind mândru, ajunse la câțiva metri de careul care-l aștepta ordonat și disciplinat. Liniște deplină, nici măcar o șoaptă. Gardienii, doar ochi și urechi, supravegheau deținuții.

Expus privirilor pătrunzătoare ale unora, pline de dușmănie ale celor mai mulți, piezișe ale altora, avea o țintă dreaptă, care dovedea hotărâre în luarea deciziilor. Nu era oricum, un climat foarte confortabil. Își dădu însă, repede seama, că el dictează în fața acestor sclavi, pe care la un simplu ordin, poate să-i bată, să-i schingiuiască și de ce nu, să-i omoare. Erau niște simple numere din registrul grefei. Nu mai contau ca oameni. Nu mai făceau parte din societate. Erau niște „paria”, cuvânt pe care-l auzise la un interogatoriu cu un diplomat de carieră, anchetat la birourile din Kretzulescu. Îi plăcuse cuvântul și chiar îl plasase la vreo două anchete. Nimeni nu avusese curajul să-l întrebe ce înseamnă. Era mândru de acest cuvânt enigmatic. Era perfect aplicabil, considera el, la niște bandiți, care nu merită niciun fel de considerație.

Cu oarecare emoție, pe care nu și-o putea explica, își fixă privirea asupra unuia din fața sa. Era un bărbat înalt, având o ținută dreaptă, slab, cu pomeții obrajilor ieșiți mult în afară, cu ochii adânciți în orbite, nebărbierit, globii oculari lucind în bătaia reflectorului care lumina curtea și care parcă arunca flăcări din acea privire aparent fără vlagă. Înfățișarea era a unui preot misionar. Purta o haină subțire din doc albastru, ruptă. O parte a cămășii, cândva albă, atârna în părți peste pantalonii peticiți cu pânză de sac și cusuți cu fire de paie, iar în picioare purta o pereche de ghete evident mai mari, care prin faptul că nu aveau șiret, le târa după el, cu greutate.

Ce o fi fost ? Se va interesa la grefă. Poate un fost magistrat, poate un om mare din minister, vreun patron, ori vreun neam de boier, băgat în politică. În tot cazul expresia figurii lui trăda ceva din măreția trecută. Păstra un prestigiu, pe care starea mizeră, nu împiedica, totuși, ca expresia figurii lui să păstreze încă o anumită distincție, pe care veșmintele sărăcăcioase, nu făceau decât să-l scoată mai mult în evidență.

Cercetă fugitiv și alte chipuri, căutându-și parcă un sprijin. Aceleași priviri sfidătoare, superioare, se citeau mai pe toate fețele. Era ciudat, cum oamenii aceia zdrențăroși și peticiți, îmbrăcați ca niște clovni sau cerșetori, puteau încă radia atâta prestanță.

Asta îl enervă la culme. Știa doar, avea pe biroul său toate listele cu foștii demnitari burghezi, care trebuiau ridicați. Acest lucru s-a întâmplat la scurte intervale, în câteva etape. Foarte puțini mai erau căutați sau lăsați în libertate, drept capcane pentru alții. Era o tehnică ale cărei rezultate s-au văzut. Avea liste, foarte precise, care cuprindeau pe toți cei ce au ocupat funcții ministeriale sau de secretari de stat, între cele două Războaie Mondiale. Pe biroul lui era lista completă cu toți deputații, toți senatorii, toți ambasadorii, toți înalții prelați, toți generalii, toți înalții magistrați, toți cei din șefia partidelor și toți cei care au fost în conducerile județelor, sectoarelor, chiar și al cartierelor, de la cei mai mărunți, la ștabii de pe vremuri. Membrii tuturor partidelor, așa zis istorice, cei care conduseseră comisii de tineret, studenți, sau de femei, academicienii, membrii de organizații locale și de ce nu chiar elevi de liceu, cuprinși în organizații clandestine, cu scop subversiv, etcetera, etcetera, erau încondeiați, cu nume, prenume, an de naștere, adresă, studii, avere și de multe ori cu fotografia individului. Desigur, erau vizați și toți membrii fostelor organe de poliție politică, în frunte cu cei ai Siguranței, dar și ai jandarmeriei și poliției vechi, care la început au fost folosiți de noua putere drept „cozi de topor”, până s-au făcut primele școli, pe baze ideologice noi, sănătoase, recrutându-se oameni tineri, cu o origine socială bună, sănătoasă, crescuți de partid, pentru a deveni ofițeri și subofițeri de bază ai nou createi structuri a securității statului democrat popular. Așa s-a procedat și în cadrul Miliției pusă în slujba poporului. La jandarmerie s-a renunțat, fiind socotită ca aparținând societății putrede, burghezo-moșierești.

Listele astea, cuprindeau numele celor cu funcții, începând de la 1918 încoace, indiferent de vârstă și starea fizică în care acești indivizi se aflau. Toți cei care figurau pe liste trebuiau închiși ca politici. Au fost și câțiva care depășiseră nouăzeci de ani. Ordinul era însă ordin ! Tovarășii consilieri sovietici erau foarte atenți la chestiunea asta și urmăreau cu atenție derularea acțiunii. Omul lor de încredere, tovarășul Sașa Nicolschi, nu admitea nici o lipsă. Trebuiau găsiți toți și aduși în spatele gratiilor.

Acum se lucra la relocarea acestor bandiți, a acestor netrebnici, pe închisori: la Pitești – studenții, la Târgșor elevii, la Făgăraș foștii polițiști și agenții Siguranței, vreo patru mii la număr, înghesuiți în vechea cetate a Făgărașului, pe care, de altfel, o va inspecta în delegația aceasta. La Aiud, Gherla, Ocnele Mari, membrii de partid PNȚ sau PNL și câțiva PSD-iști. La Sighetu-Marmației – demnitarii importanți, marii prelați, câțiva academicieni cum ar fi George Brătianu, cel cu PNL „georgiștii”, Maniu și alții, unii, surprinzător de tineri, șefi la tineret, ca unu Iosif Toma Popescu, rătăcit printre atâția moșnegi. La Târgu Ocna, ofticoșii, la Mislea și Miercurea Ciuc femeile și…

Înșiruirea îi fu scurtcircuitată de anunțul directorului care ca un adevărat zbir se răsti în porta voce.

– Atenție ! Drepți ! Tovarășul ministru al Securității vă va spune câteva cuvinte.

Ministrul își drese glasul, teatral și în același timp diplomatic. Care era apelativul cu care li se va adresa ? Cuvântul tovarăș utilizat în noua societate, pe stradă, în relațiile birocratice cu administrația sau organele statului, nu-și avea rostul, atunci când trebuia să le vorbești unora decăzuți din drepturi. Oamenii aceștia se aflau în afara societății. Ei reprezentau pleava ei. Nici ei, nu aveau dreptul ca să se adreseze gardienilor, grefei sau directorului cu tovarășe, ci doar cu domnule, ceea ce credea Burlacu, le convenea. Cu domnilor în nici un caz nu li se putea adresa. Cuvântul acesta ilustra societatea în care exploatarea omului de către om, devenise astăzi o amintire urâtă, care nu mai merita să fie pomenită. Termenul trebuia uitat, scos din limba română, ca de altfel multe alte cuvinte și expresii uzitate, încă. Era mult de muncă pentru ridicarea nivelului ideologic al maselor, multă perseverență era necesară și aceasta pe o mare bucată de timp.

Începu discursul cu glas domol dar ferm. Refuză conul din tablă a portavocei. Ridică apoi glasul, intrând direct în subiect.

– Mi s-au raportat câteva lucruri grave petrecute aici. Am aflat că unii dintre voi, nemulțumiți de regimul din penitenciar, încearcă prin comportarea lor nesănătoasă, să contravină la ordinele date prin regimul intern de disciplină, îndemnând la nesupunere, la revoltă, la greva foamei și la alte fapte de acest fel... De aceea, în calitatea mea de reprezentant al ministerului și al statului, m-am deplasat aici, pentru a căuta să lămurim lucrurile. Vă întreb ce nemulțumiri aveți ? Ce suferințe aveți ?

– Ni-e foame, se auzi un glas din mulțime.

– Dați-ne mâncare, dați-ne pâine, completară alte glasuri din extrema cealaltă.

– Nu vi se dă ?

– Mâncare proastă, cu viermi, răcni un altul. Pâine puțină, tare și cu mucegai, completă cel de alături.

– Apă de băut, cu nisip, șopârle și mormoloci, adusă din vale și pe sponci…

(continuare în pag.17)

(urmare din pagina 16)

– Pâinea și așa puțină e mucegăită și tare ca piatra… strigă din răsputeri o ființă în zeghe, un sfrijit, care de abia se ținea pe picioare, undeva în fundul careului. Un altul, fără dinți, preluă ideea, completând: gardienii mănâncă la popotă pâine caldă, rumenită, mirosul ei ne face să salivăm cu toții, ca în proza aia a lui Rabelais…

Andrei se gândi ce dorea să spună omul acela, despre Rable. Poate că ei erau niște epave…

– Nu e adevărat ! Nu-i adevărat ! Strigă cu furie, directorul, congestionat la față. După câteva secunde, cu un alt ton, continuă, vrând să fie convingător, și-apoi puțin mucegai face bine, penicilinele astea care se întrebuințează acum, cu care se tratează astăzi infecțiile, antibioticele cum se cheamă ele sunt toate leacuri obținute din mucegaiul crescut pe ciuperci. După care, curtenitor, se îndreptă către superiorul său, cu un glas și mai domol, adresându-i-se: nici vorbă tovarășe ministru… nu vă luați după ei…

– Nu așa, tovarășe director, tună ministrul cu autoritate, făcând semn cu mâna către deținuți… Să nu vorbim în contradictoriu, să fim disciplinați.

Directorul nu se aștepta la o asemenea atitudine. Se retrase un pas, resemnat.

În fața tăcerii, care se lăsase peste întreaga adunare, dregându-și glasul, tovarășul Burlacu continuă:

– Noi înțelegem, mâncarea care vi se dă nu este la fel cu cea cu care ați fost obișnuiți. Este totuși un regim de hrană, care după calculele noastre, asigură acele calorii necesare precum și vitaminele trebuincioase bunei funcționări a organismului uman. Vă rog, să nu uitați ce efort imens face statul nostru socialist, ce fonduri uriașe se cheltuiesc pentru hrana celor internați. Acești bani s-ar putea utiliza pentru creșe, grădinițe, școli, locuințe pentru oamenii muncii de la orașe și sate, pentru construcții de spitale, șosele, căi ferate, teatre, cinematografe, universități…

– După ce ne-ați luat totul, ne mai spui că vă costăm parale multe. Dați-ne drumul și scăpați de povara cheltuielilor, vorbi în bărbie, ca pentru el, un bătrânel gârbov. În liniștea de mormânt din careu, vorbele se auziră cu o claritate nebănuită.

Ministrului nu-i plăcu. Era înfruntat. De cine ? De o umbră. Își puse în gând să vadă cine era personajul, precis un vierme al vechii burghezii.

Își continuă, însă, cu-n aparent calm, alocuțiunea.

– Nu foamea este aceea care vă îndeamnă la nesupunere față de ordinele tovarășilor gardieni. Regulamentul de ordine interioară trebuie respectat cu strictețe, altfel pedepsele sunt aspre și trebuie aplicate cu fermitate.

Cred însă, că este altceva la mijloc. Acea mentalitate veche, burgheză, a acelora dintre voi, care nu înțeleg să se lepede de atitudinea ostilă noii orânduiri democrat-populare. Reacționarii nu au ce căuta în viața omului nou, al bunului mers a lucrurilor, liniștii și ordinii, pe care o instaurează clasa muncitoare, împreună cu omul simplu de la sate, alături de intelectualitatea progresistă.

Noi înțelegem să ajutăm pe aceia care au o comportare justă și sănătoasă, dar dacă sunt elemente care primejduiesc liniștea și vor să pescuiască în ape tulburi, fiți siguri, vom ști să demascăm cu toată energia, fără nici un fel de cruțare pe cei ce vor să se opună bunului mers al societății noastre comuniste, al istoriei pe care noi o făurim, alături de marele popor sovietic.

– De ce vă bateți joc de familiile noastre, care cheltuiesc ultima lețcaie pentru a ne trimite un colet și noi nu-l primim ? Dați vina pe poștă. Și-l împart gardienii, așa ca să se știe ! Au venit ai noștri cu pachete la poartă. La noi ajung fărâmăturile și câteodată nici acelea. Gardienii ciopârțesc totul, pâinea, brânza, o bucățică de ciocolată, rup pachetele de țigări, conservele se desfac, totul se înjumătățește. Și rufele se despică. Comuniștii primeau la Doftana, pachete de la „Ajutorul Muncitoresc Roșu”, care cântăreau până la cincizeci de kilograme. Pachetele noastre n-au voie să depășească trei kile. Deținuții Doftanei aveau dreptul la cel puțin o carte poștală pe lună, vorbitor și pe deasupra aveau la dispoziție o bibliotecă. Noi ne-am îndobitocit complet. N-am mai văzut literă tipărită de ani și ani. Am uitat cum mai arată alfabetul. Comuniștilor li se mai strecura și câte un ziar ilegal prin coletele acelea mamut. Noi n-am mai avut o frântură de ziar de când suntem la reeducare, măcar să fi avut un colț de gazetă să ne ștergem cu el, la cur… Totul era spus pe un ton ferm, de un politic mărunțel, cam la 45 de ani, cu o bună dicție și un mascat graseiaj.

Ministrul ezită câteva clipe, mestecându-și furia care începea să-l cuprindă. Acest bandit, provenit din aceia care l-au arestat pe el și pe tovarășii săi, care au înfundat puștăriile până în 1944, cunoștea câteva elemente care erau adevărate, dar ele nu trebuiau vehiculate. Aici, între pereții groși și ferestrele zăbrelite, ele erau păstrate în siguranță. Afară, ele nu trebuiau cunoscute.

Considera că ce spusese acelei gloate era în spiritul partidului. Nu se putea realiza însă mare lucru în câteva minute. Munca cu oamenii era grea. Va dura ani și decenii pentru a schimba o mentalitate cu o sută optzeci de grade. Își aduse aminte de cuvintele tovarășului Lenin, analizate în cadrul Învățământului de partid, „O revoluție o câștigi într-o zi, un război într-o săptămână, o concepție o schimbi într-o generație”.

Se gândi, însă, că mulți din cei aflați aici, vor duce cu ei în mormânt episodul acesta din viața lor. De aceea, considera că e mai bine să aibă un ton ceva mai blând, mai lămuritor, mai politic. Partidul îl învățase tactica cea mai potrivită. Atunci când este vorba de a câștiga o cauză în fața dușmanului de clasă, calmul clădit pe baza ideologică a materialismului dialectic și istoric conduce indubitabil la victorie. În minte, îi veni o secvență din conferința tovarășului Silviu Brucan, care a susținut o dizertație pe această temă, cu puțin timp înaintea plecării la Legația României de la Washington.

La un moment dat, într-o laterală a careului, un grup se încăieră, iar gardienii începură să-i lovească nemilos, cu bastoanele. Se îndreptă cu tot alaiul spre locul acela. Câțiva deținuți vroiau să-l imobilizeze pe un coleg de detenție care ar fi vrut să vorbească.

Ministrul se opri în fața lor. Spiritele se calmară, iar ministrul îl îndemnă pe recalcitrantul, tuns chilug, să zică ce are pe suflet.

Tânărul înalt, chipeș, de până în 35 de ani, făcu un pas înainte și ieși la raport. Răcnind, vorbele căpătau un ecou neînchipuit, între pereții clădirii celularului.

– Ce înseamnă batjocura asta, domnule ministru ? Sunt de aproape trei ani de zile internat politic. Nu am fost condamnat, nici măcar judecat. Cât o să mai stau aici ? O să-mi putrezească oasele aici, în fortăreața asta, așteptând să fiu judecat pentru ceva. Fie și o fantezie, dar să știu la ce să mă aștept… M-au luat de lângă nevastă, care încă mai alăpta un plod de unspe luni juma’ și era gravidă în două luni. Am pierdut șirul lunilor și al anilor. Nici tu pachet… Nici tu vorbitor… Am făcut tot felul de proteste, doar, doar m-or judeca și pe mine și voi primi o condamnare, să știu cât am de stat. Da de unde ! Bătăi și carceră, carceră și bătaie ! Trei zile fără mâncare, doar cu o felie de pâine și puțină apă. După aia Zarcă, și iar Zarcă, că-ți vine să crezi că doar asta-i pe lume. Și pe Monte Cristo l-au condamnat înainte să-l arunce pe insula aceea. Comuniștii se văitau că erau pedepsiți la Doftana și băgați la „celula H”. Era hotel de lux, pe lângă Zarca noastră cea de toate zilele, unde stai pe o podișcă din lemn umed, iar pe dedesubt curge un izvor. Stai numai în picioare și pe gânduri. Știm noi cum era la Doftana sau la Târgu-Jiu. Ne-au povestit unii dintre șefii de-acolo, veniți și ei în vizită… pe la noi. Poate-mi spuneți ce trebuie să fac. Aveți milă, condamnați-mă odată, măcar să știu o socoteală, zbieră plin de deznădejde în glas, tânărul care începuse să tragă de haina ponosită în zona pieptului, dezvelindu-l, în același timp începând să se clatine. Doi gardieni îl înșfăcară de brațe, împiedicându-l să cadă

Ministrul se întoarse brusc și se depărtă, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Nu se putea ca cele spuse să nu aibă un anume efect, gândea el. Nu se putea ca în fața acestei energii superioare, oamenii din fața lui să nu renunțe în bună măsură la atitudinea lor dușmănoasă. De aceea, consideră momentul potrivit de a coborî tonul, utilizând o modalitate blândă, mai lămuritoare. Partidul îl învățase că aceasta este tactica cea mai cuminte, atunci când este vorba de a câștiga o cauză în fața dușmanului de clasă. Cu toate că burnița mereu, nu-i mai păsa de nimic. Intrase în rol, trebuia jucat bine, până la capăt.

– După cum știți, începu cu un totul alt ton, care nu avea nimic comun cu al personajului care le vorbise până atunci, patria noastră merge pe un nou drum, unul firesc. Eliberați de sub jugul fascist de către glorioasa armată sovietică, bucurându-ne de sprijinul și prietenia marii noastre aliate de la răsărit, U.R.S.S., noi, toți oamenii cinstiți din țara asta, luptăm din răsputeri pentru lichidarea rămășițelor trecutului, pentru respectarea drepturilor omului, pentru o viață mai bună, demnă și liberă…

O închipuire nălucă aparu în urechile lui, un ropot de aplauze, lozinci și multe steaguri roșii, un public numeros, iar toată sala în picioare scanda: „URSS bastion al păcii e !”,

„Ana-Luca și cu Dej, bagă spaima în burgheji !”, „P.M.R., P.M.R”, „Gheorghiu-Dej – Gheorghiu-Dej”.

Odată cu ultimele cuvinte ale cuvântului său, icneli de tuse se auziră ici-acolo, apoi mai multe, din ce în ce mai multe, până când toți „banditii” făcură front comun, începând să tușească într-un veritabil cor, pe mai multe tonalități. Gardienii începură să lovească în neștire, în dreapta și în stânga, pe unde nimereau cu bastoanele, iar pe măsură ce loveau, tusea se amplifica fonic, luând aspectul unei savante compoziții dodecafonice…

Era inutil să încerce să se facă auzit. Nu putea răspunde la acest vuiet spasmodic, enervant peste măsură. Prin acest element nou de nesupunere, neprevăzut în regulament, nici măcar de către gardieni, cu care nu avusese prilejul de a se întâlni, se văzu nevoit să-și întrerupă discursul. Având mintea înfierbântată, se gândi la director care nu fusese capabil, el și oamenii lui, să-i facă pe acești netrebnici ai societății să respecte disciplina și să-și manifeste respectul cuvenit față de reprezentanții partidului.

Încercă să continue cu un glas apăsat, când concertul de tuse se mai potoli.

– Pentru a vă face să vă dați seama de adevărata situație și a conștientiza care este realitatea, țin să precizez:

Greșesc, așadar, cei care cred că prin sfidarea plină de batjocură, prin comportarea lor dușmănoasă, vor reuși să pună bețe în roate progresului și vieții celei noi, pe care partidul nostru o clădește. Greșesc aceia dintre voi, care mai speră ca vremurile de huzur și de exploatare a omului de către om, se vor mai întoarce vreodată.

Cu mult mai indicat este ca fiecare individ, resemnându-se, să caute măcar aici, să se încadreze căutși de puțin, ritmului de viață nouă, dând dovadă de supunere și respect față de construcția noii societăți.

Aceasta este comportarea pe care o recomand și care este calea spre a fi oameni liberi, care să se încadreze în câmpul muncii, al construcției noii societăți democratice, aflată în plin progres social, urmând calea construirii socialismului victorios, după exemplul luminos al Uniunii Sovietice, cu acel ideal al umanității, construirea societății comuniste, visul de aur al întregii omeniri progresiste.

Anumite categorii sociale se află aici, unde până mai ieri, ne-am petrecut ani grei de temniță, noi cei de astăzi, care deținem puterea. Dar noi, nu ținem seama de acest lucru. Pe noi nu ne interesează, dacă între cei de aici sunt foști demnitari, foști moșieri, ori foști patroni sau intelectuali cu vederi politice diforme. Noi nu dorim prin aceasta să ne răzbunăm și să ne luăm răsplata suferințelor trecute, îndurate. Nu, Nu ! Noi vrem a vă face să înțelegeți un singur lucru, anume că atitudinea dușmănoasă nu-și mai are rostul, atâta timp cât huzurul și exploatarea omului de către om, au fost eradicate de societatea cea nouă progresistă. Acele noțiuni nu mai au ce căuta în era democrat-populară și apoi în cea socialistă, pentru că nu au nimic comun cu gândirea marxist-leninistă. Concepțiile acelea ne aduc aminte de sclavagism. Pentru cei care au cunoscut biciuirea, exploatarea nemiloasă, acestea nu se vor putea uita nicicând… dar nici nu vor mai reveni cândva.

Fostul meu patron, pe vremea când îmi făceam ucenicia ca electrician în metalurgie, mă snopea în bătaie și mă ținea într-un beci, închis zile întregi, uneori și fără apă; iar atunci când îmi dădea drumul, mă scuipa în obraz, mă pălmuia și mă batjocorea în tot felul…

Un glas plin de revoltă, tună dintr-unul din rândurile din fundul careului.

– Minciună !... Minciună !...

Andrei amuți. Toate capetele se întoarseră spre locul din care se auzi glasul.

– Cine a vorbit ? strigă congestionat la față, scrâșnind din dinți, tovarășul director Lepădatu.

– Eu, răspunse plin de curaj un bărbat înalt, slăbănog, ușor adus de spate, aflat în din mulțimea cenușie. Plin de demnitate făcu un pas în față.

– Banditule, vino aici în centru, să fii văzut de către toți banditii tăi.

Deținutul, cu alură care se vedea a fi fost a unui individ care practicase sportul, cu bărbia teșită și față cu trăsături drepte, nebărbierit, pe care se citeau urmele suferinței, trăgând un picior băgat într-un bocanc scâlciat, făcu câțiva pași și ajunse în fața ministrului, unde fu oprit cu un baston în piept, de către un gardian burtos și cu mustață pleșuvă, înspicată în alb și negru și îngălbenită de nicotină.

Trupul, care fusese odată masiv era îmbrăcat cu un cojoc făcut din lână tricotată și cu guler din blană provenit de la un palton vechi de damă. Se vedea că era confecționat de cineva din familie, care izbutise să i-l dea într-un pachet. Pantalonii erau destul de scurți, din doc, albaștri, arătând că sunt de căpătat. Conformația gambelor trădau o activitate musculară intensă cândva, iar pielea era abundent acoperită de păr.

– Cum ai îndrăznit ? se repezi gardianul șef, punându-i mâna în gât. Cu o încleștare a dinților care-i accentuau profilul ieșit al mandibulei, făcând evidente eforturi, în ciuda taliei mai mici, arătându-se prizonierului, cât de „forțos” poate fi.

– Lasă-l tovarășe ! spuse ministrul, cu aerul îngăduitor al superiorului, dându-l într-o parte cu un gest elegant pe fiorosul paznic. Cine ești dumneata ? îl întrebă cu același glas plin de blândețe, care căuta să mascheze ura din sufletul său.

– Nu mă cunoști, Domnule ministru ? Uită-te bine la mine.

Andrei îl privi cu atenție. Unde mai văzuse chipul acesta ? În următoarea clipă își reaminti. Obrazul acela nebărbierit, se transformă într-o clipită, în memoria lui, într-o figură impozantă radiind de prospețime. Ținuta aceea desperecheată și ridicolă, se topi instantaneu în linia impecabilă a costumului la „două rânduri”, confecționat din cea mai fină stofă englezească.

– Nu te cunosc ! păra ministrul cu un ton plin de emfază.

– Ei bine, domnule îți aduc eu aminte, întâi cu dârzenie, cel agresat, însoțindu-și cuvintele, printr-un gest cu brațul drept ridicat și lăsat brusc în jos. Sunt fiul fostului dumitale patron, de la atelierul acela metalurgic din zona Grivița, în care după cum spuneai erai schingiuit și rupt în bătăi, erai ținut în carceră, umilit și scuipat în față.

În momentul acela, unul dintre gardieni se năpusti cu bastonul de cauciuc asupra capului celui ce se încumetase, iar el cu îndârjire apărându-și capul cu mâinile, continua să vocifereze. Gestul plin de abnegație al primului om al legii, fu urmat de un al doilea, un slăbănog înalt cu fruntea îngustă, cu chipiul îndesat pe ceafă. Sub potopul de lovituri se prăbuși într-o băltoacă, pe care ploaia mocănească o produsese încă din primele minute. Cu un efort supraomenesc, omul care îngenunche, luă în căușul palmei, apă din mica depresiune în care se acumulase, și-și umezi obrazul, ștergând ceva din sângele care șiroia, dintr-o umflătură la unul dintre globii oculari.

Nu se lăsă și din poziția acea, total incomodă, în care se afla, rosti cu glas suficient de puternic.

– Exploatatorii dădeau pachete de Crăciun la salariații schingiuiți. Ei, da exploatare ! Așa a făcut și mama, care ți-a pregătit un pachet cu mâncare și haine absolut noi ale fratelui meu, care îți erau pe măsură… și pe care tata i le adusese de la Paris.

Gardienii săriră din nou, îl apucară de sub braț pe nenorocit și după ce-i mai articulară câteva bastoane, sub privirea demnitarului, care părea că nu mai aude, nu mai vede, și care nu părea deloc deranjat de scenă.

Văzându-se în picioare, deținutul primi un pumn direct în gură, care îi rupse un dinte. Cu spume de sânge și salivă la gură, reuși să mai argumenteze tulburătorul său discurs, rostind destul de clar, destul de tare:

– Dar când tata te-a scos de la pârnaie, de la Poliția din sectorul de verde, rugându-l pe comisarul Scărlătescu, să-ți dea drumul, când acesta din pramatie de comunist nu te scotea ? Era de-a dreptul epuizat. Alura lui sportivă era astăzi o umbră.

Omul îngăimă ceva ca pentru el, dar în liniștea de catedrală din curte, se deslușì foarte clar:

Voi comuniști faceți mult caz de cinste, ori dacă lucrurile stau așa…

Ministrul renunță la morga diplomatică, democratică, protocolară. Deveni, brusc, agresiv.

– Îndrăznești să mă insulți ? Îți dai seama cu cine stai de vorbă bandit nenorocit ? Un alt gardian, care vroia și el să se evidențieze, îl bruscă și el pe cel revoltat.

– Cu fostul ucenic ex-ploa-tat, răspunse răspicat bărbatul, care căpătase din nou vlagă.

– Bestie de exploatator, răcni ministrul scos din fire și înainte de a-l lovi cu pumnul în față, agilii gardieni îl luară în primire cu pumni, picioare și bastoane până când bietul nenorocit se prăbuși în băltoaca de la picioarele lui, ei continuând să-l lovească fără milă, împreună cu alți paznici, care-și părăsiseră locul lor, vrând să arate cu toții șefului lor și ministrului, deopotrivă, cât de vigilenți și devotați sunt.

Cei supravegheați îndeaproape, rupseră rândurile. Vociferau și se apropiau de scena cumplită, care nu era un unicat prin bătaie, dar sigur era o premieră prin dialogul purtat cu un personaj de un asemenea calibru.

Furia gloatei, crescuse amenințător. Brațele se agitau amenințătoare. Mulți dintre deținuții care rupseseră rândurile, invadaseră curtea. Directorul se agită să restabilească ordinea. Se crease un vacarm de nedescris, gata, gata, să ia proporțiile unei rebeliuni.

Ministrul găsi că e mai prudent să se retragă. Porni cu pași grăbiți spre cancelarie, urmat de director și apoi de întreaga suită. Afară gardienii responsabili, știau ce aveau de făcut. Deținuții intrau în clădire printre coloane formate din gardieni flancați de o parte și de alta, fiecare bandit primind cu nemiluita, bastoane și ciomage pe unde se nimerea.

Rămânând doar cu directorul, răsuflă ușurat. Se prăbuși în fotoliul de la birou, respirând adânc, ca după o mare încercare.

Un hohot de râs, scos din pieptul acelei mase umane compacte, inundă întreaga curte. Era cea mai mare batjocură, pe care puteau s-o încaseze niște conducători care supravegheau deținuți. Cu toate bastoanele primite în cap, de fiecare dintre deținuții care treceau în șir indian printre cele două laterale de gardieni, drept bun venit la intrarea celularului, posedau încă energia să hohotească, fără nici o sfială. Păreau mulțumiți, precum mireasa care trece prin arcul floral, realizat de către domnișoarele de onoare, la ieșirea din biserică, după cununie, numai că aici, în loc de flori, fluturau bastoanele de cauciuc ale zbirilor.

– Ei bine, la asta nu m-aș fi așteptat, în ruptul capului, tovule Gheorghiță Lepădatu, fu prima replică a lui Andrei, glăsuit pe același ton de altădată al tovarășului de luptă. Banditii astora, nu le-a intrat în cap încă, faptul că sunt niște nimeni, niște scursuri ale societății noastre.

– Când îți spuneam, nu m-ai crezut pe deplin. Ei, acum te-ai lămurit personal, frate Andrei, continuă pe același ton familiar directorul penitenciarului.

– M-au convins, ce e drept, dar asta nu le-o iert. Auzi atitudine de deținut față de un ministru… Câtă sfidare…

Andrei Burlacu spunând acestea se plimba agitat prin încăpere, ca un leu furios în cușcă. Venise aici, să facă ordine și să o impună ca lege. Fusese nevoit să se retragă ca un laș, din fața scenariului acelei zavere.

Era o înfrângere pe care demnitatea lui de mare comunist, de membru important al partidului, n-o putea admite. Ura clocotea la suprapresiune, în cazanul sufletului său. Trebuia să se răzbune. Trebuia să-și ofere o satisfacție, cât mai curând, curând de tot ! Avea nevoie de o victorie ! Se gândi pentru o clipă, să aducă acolo în cancelarie, pe acel nemernic care-l înfruntase, care-l insultase, pentru a-i aplica o corecție cu propria mână, pe care nu i-o putuse administra acolo, afară, în fața gloatei.

Se gândi apoi, să cheme pe câțiva din cei implicați în răzvrătirea din curte, punându-i în lanțuri și să-i îmbarce în duba închisorii, trimițându-i vreo două-trei zile, fără rația zilnică, fără apă, într-o direcție necunoscută nici lui.

Renunță însă rapid la toate aceste idei. Banditii își vor primi pedeapsa. Lucrurile trebuiau să-și urmeze făgașul lor legal, în timp.

El avea nevoie de o altă mulțumire imediată. Simțea că o satisfacție, cât de măruntă, ar fi fost capabilă să cicatrizeze lezarea orgoliului.

INVITAȚIE LA BALUL MASCAT AL PANDEMIEI !

Gl.Bg.(r) Gheorghe DRAGOMIR
Președinte *Centrul de Etică și Strategii (CES)*
Membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

Motto: *A vrea să înăbuși revoluțiile pacifiste, faci să devină inevitabile revoluțiile violente*. (J.F. Kenedy)

Trăim vremuri caracterizate de confuzie, de teamă, nervozitate și lipsa de încredere într-un viitor prosper și pașnic, când „*păstorul își vinde și trădează oile*”, ținea să ne atragă atenția duhovnicul românilor, cuviosul părinte Iustin Pârvu.

Asistăm cu neputință la agonia democrației occidentale care, treptat a fost înlocuită cu o adevărată dictatura a tehnocrației care sugrumă drepturile și libertățile cetățenilor, ajungându-se la un control total, inclusiv al vieții personale, folosind drept pretext, apărarea și securitatea colectivă în fața terorismului, crimei organizate, anarhiei și pandemiilor.

Cetățeanul occidental și nu numai a descoperit cam târziu că este înșelat în așteptările sale de către cei cărora le-a încredințat mandatul să le apere interesele în fata abuzurilor de putere din partea autorităților și instituțiilor statului, să-i asigure prin elaborarea de legi drepte accesul la sănătate și educație în condiții decente, să-i fie protejat dreptul la muncă și la proprietate privată, să fie respectat și consultat în treburile cetății.

Din păcate, realitatea dură pe care o trăim a trezit din adormire conștiința și respectul de sine al oamenilor, care treptat au găsit drept soluție organizarea de proteste stradale pentru a-și face auzite nemulțumirile și a-și exprima îngrijorarea privind direcția în care se îndreaptă societatea umană, aflată deja în plină „*schimbare la față*” a modului de guvernanță și organizare spirituală a lumii contemporane, sub controlul și atotputernicia Inteligenței Artificiale și a roboticii, care în mod pervers au pătruns în viața noastră cotidiană.

Ca să reiau ideea părintelui Pârvu, cei aleși ca „păstori” să conducă destinele popoarelor le-au vândut și trădat corporațiilor transnaționale, care fasonează în funcție de propriile interese, politicile sectoriale guvernamentale.

„*Europa socială*”, sau „*Europa cetățenilor*”, s-a transformat astăzi, așa cum o caracteriza europarlamentarul britanic, Nigel Farage, părintele BREXIT, în: „*Europa tehnocratică care a devenit un monstru, care sub aparența blândă, ascunde o dictatură de cea mai rea speță... popoarele nemaifiind stăpâne pe propriul destin*.”

La vremea respectivă această atitudine a fost taxată drept extremistă și provocatoare, da, iată că astăzi, în plină criză sanitară și economică, Europa se manifestă ca un organism suprastatal, un adevărat Cronos hotărât să înghită copiii neascultători și să pregătească o lege a „securității globale”, un fel de Patriot Act, pentru îngrădirea dreptului la exprimare liberă a presei și cetățenilor în timpul manifestațiilor stradale și confruntărilor cu forțele de ordine.

Ca să fie „*tacâmul complet*”, la nivelul Consiliului European șefii de state și guverne, cu excepția Poloniei și Ungariei, au fost de acord ca accesul la fondurile de relansare economică și pentru combaterea pandemiei de covid-19 să fie condiționat de modul în care sunt respectate normele statului de drept, fără însă a se preciza care sunt criteriile de evaluare ce vor sta la baza acestor verificări, cine va fi însărcinat cu aceste anchete și în ce texte din tratatul european sunt stipulate asemenea prevederi.

Realitatea este clară și amară și ne demonstrează încă odată că aceste „inovații” în mecanismul de funcționare al UE au fost introduse și susținute de Germania și țările nordice care vor să limiteze la maximum accesul la fonduri țărilor din sud-estul Europei, considerate ca fiind vulnerabile la corupție și irosirea banilor europeni pe proiecte neviabile.

Ca urmare, bugetul pe 2021-2027 nu a putut fi votat, căutându-se acum soluții pentru a ocoli avizul negativ al celor două state, ori de a spori presiunile asupra lor pentru a le „convinge” să cedeze. Potrivit ministrului polonez de justiție, Zbigniew Ziobro, „Criteriul statului de drept este doar un pretext, un cuvânt frumos care sună bine la urechi, dar este vorba de o aservire instituțională”.

Pe un alt plan, nici situația din SUA nu este mai roză, campania pentru alegerea președintelui adâncind și mai mult fractura existentă în societatea americană, radicalizând susținătorii celor două forțe politice aflate într-un război deschis și fără menajamente pentru acapararea puterii în stat. Charles Sannat, diplomat al Școlii Superioare de Comerț și al Centrului de Studii Diplomatice, sublinia că: „Actuala criză din SUA nu este numai de încredere, ci este o criză de sistem și de model. Relansarea economică este doar un vis, o promisiune din partea administrației americane.”

Dacă „păstorii” care conduc destinele popoarelor s-ar apleca pentru a studia modul în care, în vremuri de cumpănă pentru istoria umanității, adevărații lideri, atașați idealurilor supușilor lor au găsit soluții pentru ieșirea din situații complexe, ar putea întâlni exemple de urmat în gândirea plină de înțelepciune a lui Pitagora, Aristotel, Platon sau Socrate, ca să ne referim doar la câteva figuri emblematice ale filosofiei antice. Vom reaminti în rândurile ce urmează câteva sfaturi înțelepte pentru conducători și pentru electorat din partea lui Pitagora, care sunt utile și actuale:

„Un Senat de 100 de capete e mult prea mult ! Puțini legiuitori, dar înțelepți ! Puțini războinici, dar viteji ! Puțin popor, dar mulți cetățeni... Poporule ! Dacă îți dorești bună rânduială în ce privește politica, ferește-te de o organizație fără vlagă, administrație fără putere și de luxul ospețelor. Acestea trei dau intodeauna naștere la vrajbă în viața civilă și în gospodarii și ca urmare la năruirea statului și a familiei... lucrul cel mai rușinos al unei stăpâniri este pândirea și spionarea oamenilor.”

În secolul XXI, agresiunea „statului de drept”, prădător asupra libertăților cetățenilor, se va baza pe trei dezvoltări practice ce vor schimba sistemul de organizare spirituală a societății omenești în contextul globalizării și atotputernicia Inteligenței Artificiale.

Yuval Noah Harari, premiul Nobel pentru literatură, le explică astfel în cartea sa „Homo Deus – une breve histoire de l’avenir” (Ed. Albin Michel, 2017):

„- Ființele umane își pierd valoarea economică și militară, iar sistemul politic și militar va înceta să-i mai acorde mare valoare;

- Sistemul va continua să acorde o valoare ființelor umane numai în mod colectiv, nu individului, dar vor pierde autoritatea lor individuală pentru a fi gerata prin algoritmi exteriori;

- Sistemul va continua să găsească valoare și utilitate practică individului unic, dar acesta va fi nouă elită a oamenilor hibrizi, a supraoamenilor, mai degrabă decât a maselor populare.”

Aruncând o privire scrutătoare asupra evoluțiilor politice, economice, sociale și militare ale primelor două decenii ale secolului XXI constatăm cu îngrijorare că am păsit deja spre o nouă etapă a civilizației post-umane, marcată de: criză economică (2008); resetarea geopolitică a Orientului Mijlociu („primăvara arabă” și recentul acord încheiat de Israel cu EAU și Bahrein la Washington la 15.09.2020, urmat de negocieri secrete pentru a fi semnat și de Sudan, Arabia Saudită, Yemen; războiul din Siria); ocuparea Crimeei de către Rusia; pandemia de covid-19; războiul Armenia-Azerbaidjan pentru Nagorno-Karabach; tensiunile Turcia-Grecia privind exploatarea gazelor, tensiuni China-India s.a.m.d.

Toate aceste evoluții încărcate de energii negative sunt de fapt rezultatul confruntării biblice între copiii luminii și copiii întunericului, este o încleștare a forțelor globalizării și a celor care apără suveranitatea națiunilor, identitatea lor spirituală, obiceiurile și tradițiile. Este o luptă spirituală a forțelor vizibile, luminoase cu cele oculte, care a trezit din somnambulism popoarele europene și nu numai, în momentul în care adevăratul stat de drept a fost acaparat de statul subteran a cărui domnie deasupra legii a devenit sufocantă, oamenii nemaiputând respira în voie aerul reconfortant al libertății.

Important este că în majoritatea statelor europene și în SUA asistăm la un fenomen dătător de speranță și anume trezirea intelectuală și culturală a elitelor care conștientizează cu întârziere că soarta politică a țărilor le aparține și este nevoie ca ele să se poziționeze în fruntea mișcărilor care militează pentru independență și suveranitate națională a popoarelor și pentru limitarea intervenției organismelor supranaționale în treburile interne.

Tot mai des, la manifestațiile de stradă organizate pentru a protesta împotriva modului de gestionare a crizei sanitare și restricțiilor impuse de răspândirea pandemiei de covid-19, se aud voci puternice care cer respectarea libertăților cetățenești, a demnității umane, a dreptului la educație și munca, iar sloganurile protestatarilor francezi împotriva „legii securității globale”, „Jos măștile”, „Trăiască libertatea”, au fost preluate și de protestatarii din Italia, Germania, Spania, Grecia.

Recent, cu ocazia organizării la opera din Roma a spectacolului omagial cu opera „Nabucco” de Verdi, în momentul interpretării *Va pensiero*, care evocă prin corul sclavilor evrei eliberarea din Babilon, spectatorii aflați în sala s-au ridicat în picioare solicitând bis, pentru a cânta apoi alături de cor și orchestră. Afost un moment emoționant care a amintit de momentele revoluționare care au premers unirea Italiei.

Liga Nordului folosește acest mesaj al corului sclavilor asupriți pentru a ilustra mișcarea de eliberare a oamenilor din Nord față de cei din Sud. În Europa și SUA, mișcările separatiste s-au multiplicat în ultimii ani, îmbrăcând forme tot mai perverse, de la autonomie financiară, culturală, la autonomie etnică și teritorială, devenind amenințări potențiale pentru existența statelor naționale. Europa cetățenilor s-a metamorfozat într-un spațiu izolat, carantinat, unde oamenii sunt tratați ca niște condamnați la domiciliu obligați să poarte „brățara electronică” pentru a li se monitoriza deplasările. Trăim într-o lume tristă, în care democrația a eșuat, iar atotputernicia instrumentelor de control ale „statului de drept” se afirmă în tot și în toate. Statul, prin măsurile neinspirate luate, a distrus economiile europene, a mărit gradul de îndatorare, a limitat drastic circulația persoanelor și capitalurilor, a restrâns piața forței de muncă. Dar pentru a drege busuiocul și anestezia vigilenta cetățenilor conducătorii europeni ne propun o nouă găselniță în construirea unei Uniuni Sanitare Europene.

În ciuda restrângerii activităților Parlamentului European și a celorlalte instituții și agenții ca urmare a pandemiei, nimeni nu îndrăznește să propună reducerea personalului tehnic, diminuarea semnificativă a retribuțiilor sau măsuri serioase de reducere a cheltuielilor de întreținere a sutelor de imobile și spații de lucru închiriate ori cumpărate pentru găzduirea acestor organisme europene supranaționale. Aceasi situație ar putea fi aplicată și în privința funcționării NATO, în condițiile în care PIB-urile și economiile statelor europene s-au prăbușit, iar semne de însănătoșire nu se văd la orizont. Tot în sensul ușurării poverii fiscale, poate că ar trebui ca la nivelul Consiliului NATO să se pună în discuție suspendarea obligațiilor statelor membre de a contribui la cheltuielile militare cu 2% din PIB. Pentru a se înțelege mai bine situația reală în care se afla economiile celor mai puternice state europene, Germania și Franța, vom prezenta mai jos câteva cifre lămuritoare, astfel:

- PIB-ul Germaniei în 2020 a scăzut cu 5,8%, iar nivelul datoriei publice a atins 75% în 2020, însă pentru 2021 se estimează o creștere a datoriei la 85%;

- Datoria publică a Franței s-a cifrat în iunie 2020 la 2638,3 miliarde euro, adică 114,1% din PIB, iar conform proiectului legii finanțelor pentru 2021, prezentat de ministrul Bruno le Maire, PIB-ul se va prăbuși cu 10%, iar datoria publică va reprezenta 116% din PIB. Guvernul francez nu are altă soluție decât de a crește nivelul datoriei, deoarece Franța a fost „surprinsă” de pandemie cu întârzieri nepermise de competitivitate, cu șomaj de masă persistent, cu o datorie publică ridicată, cu nemulțumiri sociale și lipsa unei marje de manevră bugetară. Bruno le Maire asigura că datoria trebuie rambursată, însă realitatea îl contrazice, experții în economie și finanțe țin să precizeze că datoria nu ar putea fi achitată chiar dacă BCE ar șterge o parte, restul ar trebui să o plătească cineva. Și acel cineva este, spre ghinionul său, contribuabilul spoliat deja de propriile economii prin creșterea impozitelor, scumpirea vieții de zi cu zi, pierderea locurilor de muncă.

Cum fiecare război generează sau este generat de o criză economică și acest „război” cu pandemia are propria sa rațiune de a exista și de a fabrica peste noapte „miliardari” îmbogățiți prin afaceri cu statul, stat care devine în final beneficiarul crizelor.

Zorii unei noi reașezări geostrategice a lumii
Parteneriatul Regional Economic Global (RCEP)

RCEP, care exclude SUA și India, semnat la Hanoi (15.11.2020) de către China cu: Japonia, Coreea de Sud, Australia, Noua Zeelandă, Vietnam, Laos, Malaezia, Singapore, Brunei, Indonezia, Filipine, Thailanda, Myanmar, Cambogia, reprezintă 30% din populația lumii și 30% din PIB-ul mondial. Tratatul care arată că Asia se proiectează în lume „post-covid” cuprinde 20 de capitole incluzând comerțul, investițiile, proprietatea intelectuală, ține să evidențieze că este primul acord comercial încheiat între cele trei principale economii ale regiunii: China, Japonia, Coreea de Sud. Semnat virtual sub președinția Vietnamului, care asigură conducerea ASEAN, RCEP va intra în vigoare odată ce va fi ratificat de cel puțin șase state ASEAN și alte trei state. „Este o victorie a multilateralismului și liberului schimb”, a subliniat premierul chinez, Li Keqiang, iar premierul vietnamez, Nguyen Xuan Phuc a completat precizând că: „Tratatul merge în direcția întăririi reluării economice după pandemie”. „Semnarea Tratatului este extrem de importantă pentru realizarea ordinii economice internaționale, liberă și deschisă”, a susținut Hiroaki Nakanishi, președintele principalei confederații patronale nipone, Keidan Ren. China și-a adjudecat rolul de inițiator al acestei operațiuni politico-diplomatice complexe, care îi conferă poziția de lider regional.

RCEP este concurentul Tratatului de Liber Schimb Transpacific (TPP) promovat de președintele Obama din care SUA s-a retras în 2017 la inițiativa președintelui Trump, când a declanșat și războiul comercial și al monedelor cu China. La Forumul de Cooperare Economică Asia-Pacific (APEC) care a urmat, președintele Xi Jiping în intervenția sa (în spațiul virtual) a subliniat că țara sa este motorul comerțului mondial și permite o deschidere mai largă a porților economiei naționale, avertizând totodată asupra pericolului pe care îl reprezintă protecționismul.

„Deschiderea este cea care permite unei țări să meargă înainte, iar izolarea o frânează. Nicio națiune nu se poate dezvolta menținând porțile închise.” Vice-ministrul chinez de externe, QIin Gang, asigura că: „Nouă ne este egal cine va fi la Casa Albă. Ceea ce vrem este o relație calmă și mai bună cu SUA”. APEC numără 21 de state și reprezintă 60% din PIB-ul mondial și 47% din comerțul planetar.

Unul din planurile mai puțin vizibile puse în dicutie în cadrul acestor întâlniri RCEP inițiate de China este de a crea o monetă virtuală, pe principiul Bitcoin, cu acoperire în aur, ceea ce ar însemna o renunțare la folosirea monedei americane – USD în tranzacțiile comerciale regionale, vizate de aceast Tratat.

G-20 Ryad (Arabia Saudită)

(continuare în pag.19)

(urmare din pagina 18)

O altă platformă de cooperare economico-comercială post-covid, care atestă rolul Chinei de lider mondial care este în măsură să-și impună propria agendă la nivelul organizațiilor regionale sau cu vocație globală, în detrimentul SUA care prin vocea președintelui Trump a criticat utilitatea unor asemenea organisme și menținerea lor în viață. G-20 virtual, este pentru prima dată găzduit de o țară arabă, pentru regele Salman al Arabiei Saudite este o bună ocazie de a-și cosmetiza imaginea în contextul scandalurilor legate de violarea drepturilor omului și îngrădirea dreptului la libera exprimare al jurnaliștilor. Într-o scrisoare deschisă semnată de 45 congresmeni americani adresată administrației Trump se cerea boicotarea lucrărilor G-20, argumentându-se că*:* „Nu trebuie să legitimăm un regim care violează drepturile omului și îngrădirea drepturilor femeilor de a participa la viața socială."

Președintele Trump, care are o relație specială cu regele saudit, a preferat să ignore acest apel, limitând însă intervenția sa la G-20 la o scurtă prezentare a rezultatelor mandatului său în plan intern, fără să facă referiri la probleme de politică externă, după care a părăsit video conferința pentru o partidă de golf.

Nici din partea Comisiei Europene și Consiliului European nu a fost o reacție fermă la demersul celor 65 europarlamentari care în scrisoarea adresată celor două organisme, solicitau boicotarea G-20 din cauza „gravelor încălcări ale drepturilor și libertăților cetățenilor de către un guvern care a creat cea mai mare închisoare pentru ziariști, unde sunt ținuți în detenție nejudecați 34 oameni ai presei". Amnesty International Franța a inițiat o petiție adresată președintelui Macron în care solicită intervenții pe lângă guvernul saudit pentru eliberarea din închisoare a ziariștilor și a altor persoane arestate pentru apărarea drepturilor omului, ca gest de bunăvoință în deschiderea lucrărilor forumului. Cunoscând interesele economico-financiare ale Franței în relația cu Ryadul, intervenția organizației a rămas fără răspuns, regele Salman reușind să capteze interesul șefilor de state și guverne ai G-20 pentru două zile (21-22 noiembrie), cu subiecte referitoare la implicațiile pandemiei și măsurile ce ar trebui luate pentru relansarea economiei mondiale și ajutorarea țărilor sărace afectate serios de criză sanitară și cea economică. Interesant că țările membre G-20 au cheltuit 11.000 miliarde dolari pentru a salva economia mondială și trebuie să se pregătească pentru „bomba cu efect întârziat" a datoriilor țărilor sărace, care potrivit OCDE a atins 700 miliarde dolari. Miniștrii de finanțe ai G-20, întruniți la 21.11.2020, au căzut de acord asupra unui „cadru comun", implicând pentru prima dată China și creditorii privați pentru a suporta o parte a datoriei țărilor sărace, pentru restul apelându-se la Dreptul de Tragere Specială (DST) al FMI. De reținut că la această întâlnire virtuală la nivel înalt a G-20, un grup de tineri, reprezentând noua generație, a ținut să facă o serie de recomandări în favoarea unui viitor durabil și echitabil:

„- Țările G-7 și G-20 să accelereze realizarea obiectivelor dezvoltării durabile și să respecte angajamentele luate în cadrul Acordului de la Paris;

- Țările G-7 și G-20 să garanteze integrarea socio-profesională a tinerilor, îndeosebi prin stimularea antreprenoriatului și printr-o generalizare a accesului la împrumuturi cu dobândă zero și la formarea profesională pentru viitor;

- Țările G-7 și G-20 să promoveze și să întărească multilateralismul, necesitate operațională în lume unde amenințările sunt la toate frontierele, de natură sanitară și solidaritatea internațională (întărirea Ajutorului Public pentru Dezvoltare) sau a fiscalității (lupta împotriva erodării bazei fiscale);

- Este nevoie de o nouă diplomație orientată spre viitor, începând cu o diplomație participativă în G7 și G-20."

Prin vocea șefei delegației tineretului francez, Constance Courtalon, s-a exprimat îngrijorarea și temerile noii generații privind ce va urma după pandemia de covid-19.

Președintele Vladimir Putin a prezentat la G-20 o adevărată listă cu problemele și mizele majore care stau în fața întregii lumi, șomajul și sărăcia constituind riscuri majore, deci G-20 are rolul de a lua măsuri pentru a împiedica că situația economică să se degradeze. În ciuda unor semnale pozitive, riscul principal rămâne, șomajul masiv pe termen lung, botezat șomaj de masă stagnant, cu creșterea sărăciei și dislocarea socială pe care o antrenează. „Ca urmare, este necesară luarea de măsuri suplimentare pentru a evita ca situația debitorilor, îndeosebi țările în curs de dezvoltare să nu se deterioreze mai mult și ca inegalitățile sociale să nu se multiplice în contextul pandemiei. Trebuie să ne străduim să frânăm protecționismul și să se renunțe la sancțiuni economice unilaterale și să se relanseze canalele de aprovizionare."

Incertitudinea și modelele mentale: De ce înebunește lumea ?

Măsurile periodice de izolare și carantinare, care tind să se permanetizeze, au produs serioase modificări ale modului în care creierul uman nu mai răspunde la modelele mentale actuale și aceasta ne face confuzi, anxioși, violenți în limbaj și comportament fizic. Se constată că deja când ieșim, chiar și pentru puțin timp din izolare, comportamentul nostru social este schimbat, devenim irascibili, suspicioși, virulenți în luările de poziție, chiar și pe subiecte banale, intoleranți. Aceasta tensiune acumulată și gata să explodeze se simte și la nivelul organizațiilor, mai mari sau mai mici, care se confruntă tot mai des cu provocări dincolo de gestionarea situațiilor profesionale curente. Cercetătorii de la MIT (Messachutts Institute of Technoogy) s-au aplecat asupra subiectului și au publicat un studiu în revista „Nature Neuroscience", în care se susține că: „Relațiile sociale sunt la fel de necesare ca hrana, iar izolarea socială reprezintă un risc de mortalitate la fel de important ca tutunul și alcoolul."

Pandemia ne-a luat simțul mirosului și gustului, dar și atingerile, însă chiar dacă suntem „condamnați" la izolare, fiindu-ne limitate ieșirile la aer, totuși avem încă șansa de a gândi liber, de a medita profund cine suntem și care este rostul nostru în această viață, reușind astfel să construim modele mentale luminoase și încrederea că important în aceasta nu este criza însăși, ci ceea ce facem pentru a nu ne lasă copleșiți de ea.

Specialiștii vorbesc de venirea valului trei al crizei, care de fapt va fi un val al sănătății mentale pentru tineri, de aceea se sugerează autorităților europene să pregătească o strategie pentru a ține seama de consecințele psihologice ale pandemiei și diferitelor forme de izolare, pentru că există riscul de creștere a tulburărilor anxioase, atacurilor de panică și stărilor de depresie care ar putea provoca comportamente sinucigașe.

De aceea se recomandă să avem grijă de noi înșine și să ascultăm și să interpretăm corect semnalele transmise de corp, să îmbunătățim imunitatea organismului, să fim atenți la o alimentație sănătoasă și la somn.

Concluzii și unele știri de ultimă oră

- Politica internațională ia câteodată alura unei vaste „commedia dell arte", unde actorii mascați își adresează cuvinte jignitoare și-și dublează improvizația, de aceea am dat și titlul articolului ca o invitație la balul mascat al pandemiei, pentru că ai senzația că trăiești într-un ținut numit „absurdistan";

- Domnia stării de alertă și urgență în pandemie nu sunt altceva decât un îngrijorător prezent perpetuu, în fața căruia se șterg trecutul și viitorul. „Trecutul numai luminează viitorul, spiritul coboară în tenebre." (A. Tocqouville)

- Pentru tânăra generație, viitorul se anunță sumbru. Criza climatică și explozia inegalităților s-au unit într-un mariaj al nebuniei cu reantoarcerea la rivalitatea între puterile emergente și creșterea mizelor de securitate. La aceasta se adăugă precaritatea devenită structurală și o îndatorare masivă care va sfârși prin a apăsa greu pe umerii fragili ai noii generații;

- În ultimele două decenii, creștinismul european a fost ținta atacurilor, multe biserici și lăcașe de cult au fost incendiate și vandalizate sub privirile indiferente ale autorităților și populației civile, pierzându-se sensul sacru al creștinismului, care trebuie să reziste cruciadei laicității și unui islam tot mai agresiv și intolerant salasuit în inima bătrânului continent. O societate în care oamenii sunt indiferenți în fata distrugerilor și banalizării locurilor sfinte tradiționale, este în plină criză existențială și Europa cetățenilor imaginată de părinții fondatori este în plină criză identitară, își neagă rădăcinile spirituale iudeo-greco-latine creștine, și se lăsă îngenuncheata de un islam europenizat violent și sectar. Pandemia de covid-19 a adâncit aceste falii între sacru și profan, între Orient și Occident.

- Globalizarea este prost înțeleasă, sau a fost prezentată în mod voit ca reprezentând astăzi haosul, amestecarea raselor, haos economic, politic și social, liberă circulație, războaie hibride, migrație necontrolată de populații din zonele de conflict, globalizarea sărăciei, a molimelor, catastrofelor naturale. Dar, globalizarea ar trebui să însemne și o mare resetare a lumii, a sistemului de guvernanță și organizare spirituală a societății, o șansă pentru construirea unei lumi mai bună, mai echilibrată, în respectul demnității umane, protecției mediului, eradicarea sărăciei și a maladiilor generate de subnutriție și lipsa unei protecții sanitare eficiente.

- China și Germania, ca viitoare superputeri ale lumii și-au împărțit cu grijă sferele de influență economico-comerciale și politico-militare: China a preluat controlul și leadeship-ul regiunii Asia-Pacific în detrimentul SUA, iar Germania se afirmă tot mai clar drept lider al Europei, care prin forța sa economică și militară tinde să-și facă simțită prezența în fostele colonii franceze și britanice din Africa și America Latină. Excedentele comerciale și financiare ale celor două țări sunt folosite ca arme inteligente în purtarea unor războaie hibride (economice, financiare, monetare) pentru acapararea și devorarea țărilor pe care le controlează prin îndatorare publică. Și China și Germania au înțeles că este mai ieftin și mai „curat" să cumperi o țară îndatorată, decât să o bombardezi și să o distrugi.

- SUA rămân captive în continuare gândirii strategice a secolului XX, care așează în centrul intereselor de securitate națională declanșarea de războaie armate devastatoare care perturbau stabilitatea unor regiuni, cu costuri enorme de vieți și distrugeri materiale, pentru a satisface foamea de resurse naturale a corporațiilor care dictează direcțiile de politică externă ale administrațiilor americane, indiferent de coloratura politică. După ocupația militară se instalau guverne marionetă, se trecea cu sârguință la prădarea a tot ceea ce se putea fura, inclusiv artefacte care făceau parte din patrimoniul spiritual al acelor popoare.

- Campania pentru alegerea președintelui american a evidențiat existența unei fracturi puternice la nivelul societății americane și dispariția unui spațiu minim de consens pe probleme majore, iar prestația celor doi candidați a oferit lumii întregi un spectacol jalnic, asezonat din plin cu un limbaj suburban și cu amenințări cu cătușe. Am asistat la două Americi aflate într-un conflict ireconciliabil, care a adus la suprafață dramele și prejudecățile unui trecut obsedant, marcat de rasism, deținere individuală de arme și folosirea lor pentru „repararea nedreptăților", o America care pare a se pregăti de un război civil. Studiile efectuate de sociologi indică faptul că, în mod ciclic, societatea americană este zguduită de „convulsii morale", războaie.

- Conform presei americane, New-York este denumit „orașul morții" ca urmare a numărului mare de decese de covid-19, 650 într-o zi, fapt pentru care s-au creat blocaje la crematorii și cimitire, iar cadavrele sunt înghesuite în camioane frigorifice staționate în cartierul Brooklyn în așteptarea rudelor defuncților pentru a efectua identificarea și ridicarea în vederea înhumării sau incinerării. Din păcate, autoritățile sunt puse în situații dificile, întrucât rudele defuncților nu se prezintă pentru a întocmi formalitățile legale din cauza scumpirii exagerate a serviciilor funerare și lipsei de posibilități financiare. Până în prezent, pandemia a făcut 18.000 victime în New-York, care se confrunta înainte de declanșarea molimei cu peste 100.000 persoane fără adăpost.

- Pandemia de covid-19 ar putea declanșa explozia unei alte pandemii, de rujeolă, întrucât din cauza restricțiilor impuse de covid mai multe țări au întrerupt vaccinarea copiilor. OMS estimează că 94 milioane de copiii nu au fost vaccinați fiind expuși riscurilor de contaminare.

- Pandemia de covid-19, a produs mutații semnificative ale pieței muncii, telemunca dovedindu-se o oportunitate de a reduce cheltuielile de regie pentru sedii, mijloace fixe etc. și o mai bună cuantificare a muncii individuale. Au dispărut noi locuri de muncă și profesii, dar au apărut altele în zona noilor tehnologii, aflate în stadiul de pionerat și experimentare, care vor constitui economia viitorului.

- Actuala criza sanitară și economică a generat mutații semnificative și tot mai diverse atât în mentalul individual și colectiv, atât în privința modului de participare la viața socială, cât și în privința organizării vieții de familie. Asistăm azi la un fenomen deja generalizat în majoritatea țărilor europene și anume de evadare din zona orașelor în favoarea retragerii în mediul rural, pentru o viață tihnită, în mijlocul naturii și cu dorința de a lucra cu propriile mâini pământul pentru a te bucura cu „sudoarea frunții", de roadele sale. Această nouă tendință este de fapt răspunsul înțelept la măsurile de izolare socială luate de multe ori abuziv de către autorități, a căror eficiență s-a dovedit a fi îndoielnică. Cu siguranță că prin această dinamică socio-profesională de la orașe la sate se vor dezvolta rapid economii societare care vor contribui la o mai mare coeziune în comunități și o valorificare mai bună a resurselor umane și a potențialului de antreprenoriat îndeosebi în rândul tineretului.

- Referindu-ne la România, observăm cu ochiul liber și cu amărăciune că suntem pe cale să ne autodistrugem prin măsurile heirupiste, de multe ori abuzive și contradictorii luate de actualul guvern, atât în privința îngrădirii răspândirii pandemiei, dar și cu privire la măsurile ce ar trebui luate pentru salvarea locurilor de muncă și antreprenorilor romani aflați deja din punct de vedere financiar, în moarte clinică. Dar, ghinion ! Preocuparea obsesivă a președintelui Iohanis și a guvernului sau, este de a „combate" zilnic „ciuma roșie" – PSD, vinovat inclusiv pentru răspândirea pandemiei și schimbările climatice. Este jenant că în calitate de președinte să te transformi în agentul electoral cel mai vocal al PNL și să fii procupat numai de organizarea alegerilor parlamentare pentru a scăpa de „ciuma roșie" din parlament, deși starea de sănătate a nației ca urmare a pandemiei a devenit tot mai precară. Asemenea atitudine sfidătoare la adresa Constituției ne amintește de năravurile unui lider autocrat, fără ca societatea civilă și instituțiile statului să reacționeze pentru a sancționa asemenea derapaje de la democrație. Pe un alt plan, în plină criză economică care a dus la creșterea gradului de îndatorare la 45% din PIB, tu președinte și șef de guvern să te lauzi cu noul parteneriat strategic încheiat cu SUA care presupune noi achiziții de armament și echipamente militare de ordinul a 3-4 miliarde de dolari și de cedare unor companii americane extinderea și modernizarea capacităților nucleare de la Cernavodă, care ne vor costa alte miliarde de dolari, înseamnă că ori ești inconștient ori trădător de țară, sau poate amândouă la pachet. Pierzând controlul și asupra producerii electricității, înseamnă că vom lua „lumina" de la unchiul Sam, dar există și posibilitate de a avea neșansa că acest parteneriat strategic să ne întoarcă la folosirea „opaițului tradițional românesc", denumit și lampa lui „Ilici", amintindu-ne de „parteneriatele" cu URSS de unde ne „luam" lumina.

În încheiere, vă doresc dragi cititori ai revistei „Sud" să vă pregătiți temeinic pentru a conviețui cu inamicul nostru-covid-19, care se pare că ne va însoți până în 2025 alături de alte provocări, să-i îmblânzim efectele prin măsuri naturale de imunizare, bucurându-ne de tot ce ne oferă natura, cu convingerea că și de această dată românii, neam de supraviețuitori, vom păcăli boala și vom renaște prin credința că Maica Preacurată Născătoare de Dumnezeu ne va lua sub acoperământul Său, pe noi truditorii Grădinii Sale.

Bucurați-vă de fiecare răsărit și apus de soare și respirați adânc aerul amețitor al libertății, cât mai avem această șansă.

Sărbători cu lumina în suflet și binecuvântări și pandemie suportabilă !

Victoria Milescu

Planeta stă acasă

Frunzele stau acasă
nu mai pleacă din copacii încoronați
păsările stau acasă
puii lor s-au făcut mari
dar nu mai zboară spre lume
țările și-au pus lacăt la cer
la râuri, la drumul de fier
nisipul nu mai urcă lipit de
tălpile călătorilor
până în vârf de munte
unde zăpezile nu se mai topesc
au rămas unde s-a întâmplat să cadă
cu fulgii în balans
așteptând ca soarele să facă dreptate
blând sau nemilos
dar și el stă acasă
inima mea, îndrăgostită
nu mai sare din piept
să o întâlnească pe a ta
la jumătatea drumului ca altădată
fiindcă și inima ta stă acasă
degeaba încerci să-ți deschizi pieptul
cuțitul rămâne acasă, în teacă
va rugini cu urma de sânge pe lamă
numai ziua de azi pleacă
fără prea multe cuvinte
poeții lumii sunt inspirați
au acum la discreție
tragedii, drame inexplicabile
să hrănească din belșug monstrul
pe care îl numesc poezie.

Și eu...

Și eu sunt dintre cei sechestrați
acolo unde m-a prins ordonanța militară
și eu am ieșit la lumină
cu picioare de gelatină
uimindu-mă cât de mult a crescut drumul până la
primul magazin alimentar
și cât s-au înălțat copacii de când nu i-am văzut
au făcut flori, frunze, fructe
ce harnic e uneori timpul
acum vrea să vadă cum mă descurc
mersului îi mai taie din avânt
ochilor le mai înhață din orizont
gonește păsările care mă ademenesc
să mă ducă acolo unde ai putea să ai tot ce-ți dorești
chiar și ani buni, frumoși
prietenele mele, păsările albe sunt libere, eu nu
și totuși, noapte de noapte
zbor spre țări necunoscute fără pașaport
fără bagaje, fără hartă, fără restricții
chiar fără aripi
și sunt mulți care zboară la fel ca mine
ne salutăm pe drum, suntem buni prieteni.

Încotro ?

Văzutele și nevăzutele îmi spun
să mă grăbesc
întreb nedumerită: unde, Doamne ?
nu vreau să plec de aici, nu încă
dar toate mă îmbrâncesc afară
din textul
unde eram o literă blondă
din cuvântul iubire
Încotro, Doamne ?
Nu există semne indicatoare
Încotro, pământ ?
Încotro cer, iarbă, vulturi
poate voi știți mai bine încotro mergem
din ce în ce mai mulți
degeaba țin ochii deschiși
nu văd nicio cale, doar un glas
rostește: ești doar experiment, cifră, cod
fiecare dimineață – un cadou
îl desfac încet până se face seară
vine noaptea – un alt cadou
lăsat la ușă
aud stelele chicotind
deschide repede, deschide-te
greu se mai trezesc oamenii !
Hei, sunt vremuri bune pentru poezie
adică multă nefericire, nebunie din belșug
moarte la discreție.

Orașul poartă mască

Plopul din fața blocului meu
poartă mască
strada pe care alerg poartă mască
fluturii poartă mască
toți purtăm mască
nu știm până când, până unde
nimic nu e clar, definitiv
vorbim înăbușit, șoptind, gemând
vorbim conspirativ din priviri
cerul poartă mască
stelele scrâșnesc
îngerii nu se mai apropie de noi
suntem contagioși
putem îmbolnăvi materia, antimateria
câinele vecinului și-a înghițit masca
și a murit
drumul ce duce la spital, la piață
e plin de măști albe, albastre, negre
fiecare păstrând încă răsuflarea
ființei care le-a abandonat
și ea abandonată la răscruce de timp
purtăm mască
masca nu poartă nicio vină
doar zâmbetul mascaradei...

Trăim ?

Trăim și nu înțelegem ce trăim
suntem într-un film
cu roluri scrise definitiv
mie nu-mi place personajul meu
nici replicile
demolându-mi imaginea
din altă prestație
unde aveam parteneri celebri
filmul ăsta e horror, multe cadavre
personajele stau izolate, mănâncă, beau,
se sinucid fără artă
obeze ori scheletice
personajele principale stau în umbră
nu se văd, nu vorbesc
da, e noul val al cinematografiei
pe unde este ușa de intrare a realității
a unui aer concret
producătorul e fericit
regizorul va lua Globul de aur
sau Globul pământesc
în care ne ghicește viitorul.

Nimeni nu mai vrea să fie salvat

Vine îngerul să-mi povestească
despre X, despre Y
despre vecinii de la vest, de la est
îi spun că nu mă interesează
am lumea mea, cu alte populații și legi
vine îngerul să mă convingă să ies din casă
fiindcă nu e casa mea, cum credeam
vine îngerul și mă roagă să ies
din hologramă, să ies din dramă
să-mi trăiesc existența reală
să plec mai repede
fiindcă aici va fi întuneric, pustiu
se vor bate pentru un trup viu
pentru un sunet adevărat
nimeni nu răspunde
nimeni nu mai vrea să fie salvat
îngerul de flăcări strigă: fugi
Dar unde ? Totul e flacără...

Sfârșitul, la început

La început, sfârșitul era onest
dacă nu punem la socoteală febra
de la prima întâlnire,
din vina lui sau a mea, nu știu
apoi ne-am dat seama că nu
era un sfârșit la vedere, nici la auzite
era un sfârșit single, independent
mondialist, cu liberă circulație
prin toate canalele terestre, aeriene
cum de ne-a dibuit prin puzderia galaxiilor
tocmai aici s-a găsit să testeze, să experimenteze
i-am înghițit multe, vrând-nevrând
cum și el ne înghițea ad libitum
ne-au uimit cunoștințele lui
de geografie, istorie, fizică, astronomie
orientându-se în spațiu cu o precizie absolută
posedă arta tristei figuri, chimia lacrimilor
noi eram bine, dar el nu, să ne fie și mai bine
să respirăm mai profund
voia să ne antreneze pentru marile salturi cuantice
partea bună e liniștea absolută
una gigantică, asurzitoare, bubuitoare
unde să te ascunzi
în adâncul pământului unde fierbe lava
dar și acolo se fac uneori pauze lungi
când pământul se bucură
de o vacanță binemeritată
pleacă pe muntele Venus, la Marea Liniștii
de acolo ne trimite salutări, bezele
cum a mai făcut și altădată.

Noul sistem solar

Întreaga zi
am umblat prin orașul sistemelor
am umblat prin sistemele de iluminat, de încălzit
de alimentare, de ventilare
ale poemelor
am umblat prin subteranele cuvintelor
de care oamenii sunt atât de legați
funcționau...
funcționa chiar și sistemul de îmbunătățire
a relației cu Dumnezeu
fiecare sistem avea subsisteme
de supraveghere audio, video performante
am străbătut kilometri de metafore
am auzit ritmuri și rime ciudate
m-a oprit la un moment dat
un poem suprarealist
era supraveghetorul
m-a scos la suprafață reproșându-mi
că nu aveam costumul de protecție adecvat
afară, lumea se integrase în noul sistem solar
unde poezia era la vedere
fără cuvinte, fără sunete, fără autor.

Cum ar putea să mă recunoască ?

Cum ar putea să mă recunoască ?
port mască, mănuși, ochelari
mi-am tras și vizieră
ca un veritabil cavaler teuton
mă conformez
sperând că Ea va fi puțin derutată
între atâția eroi libertini din carnavalul venețian
petrecând zi și noapte
când se va apropia de mine
îi voi spune că eu nu sunt eu
masca are o vrajă specială
metamorfozează chipul și vocea
îi voi spune că sub
masca mea simplă, nesofisticată
se ascunde o ființă neobișnuită, extraordinară
care poate schimba întreaga lume
doar cu un cuvânt
mă gândesc zi și noapte la acel cuvânt
pe care să-l rostesc dintr-o răsuflare
din adâncul ființei, cu toată convingerea.

Vreau înapoi

În cochilia mea, așa cum era
mică și proastă
unde nimeni nu mă urmărea
să-mi bage pe gât ordonanțe, restricții
nu vreau să fiu
în stare de urgență
în stare de alertă
în stare de catastrofă
în stare de orice
pe pământul încă nobil și generos
oferindu-ne apă, aer, lumină
vreau înapoi bucuria îmbrățișării
vreau înapoi viața mea
așa cum era, mică și proastă
care ziua întreagă râdea și cânta
și țopăia liberă pe străzi.

Prudența perfidă

Am avut aripi la picioare
și mi le-au tăiat
am avut cuvinte curajoase
și mi-au astupat gura
am cunoscut fericirea
și m-au izolat
fericirea, considerată contagioasă
a fost internată în spital
analizată, injectată, ventilată
după un timp am fost anunțată
că e la morgă
făcuse victime
mai multe decât Covidul, care prudent
stătea pe hol, așteptând.

(Poezii din volumul în pregătire *Planeta stă acasă.*)

Mihaela Aionesei

Timpul Zmeu

Aș putea să mint frumos
așa cum fac aproape toți poeții de rând.
Să spun: da, mamă, am crescut.
Iată-mă-s deasupra brazdelor de cenușă -
furtuna ce se vrea adiere,
ploaia ce mângâie în tăcere țărâna,
luna ce-și împletește în lacuri
cosițele de fată bătrână.

De-atâtea răscruci ițite pe cale,
zările se înălbesc în părul meu
timpul se înalță ca un zmeu, eu cobor...
în umbra lui cât bobul de grâu încolțit sunt, mamă.
Dau din mâini și din picioare la tine în pântec
și nimeni nu mă aude, nimeni.

Cărări

În goana de a prinde prea lesne
fericirea în brațe
ne scapă iubirea printre degete.
Inima se micșorează
privirile devin nefirești-
zvârcoli de șarpe
în carne zidul se izbește
până sufletul devine livid
ca o gutuie gata să cadă
din toamna prea aspră.

Alături la bine și la greu
doamna în rochie neagră
îmbrățișează așteptările
scuipă în palme
și seceră
seceră...

Prin sat trece un suspin de lumânare

Viscolul s-a întors și bate ca un diavol furios
pe credinciosul care-și duce păcatele la moară agale.
De moara din capătul satului depinde viața,
de clopotul bisericii care bate mereu la ore exacte.

Atunci oamenii visează fiecare
după nevoile sufletului ori ale trupului.
Păsările mută pe turlă soarele.
Prunci nenăscuți plantează busuioc
din poartă în poartă. Îngerii îl stropesc.
Ochiul Domnului coboară ca un miel
sărută praful de pe ulicioară
rugăciunile se înalță ca buruienile
și-n dor de firesc nepământesc cresc.

Ferestrele caselor sunt ca ochii plânși
nețerși de mâini de mame.
Lacrimile se adună ca grâul în hambare.
Zilele trec – care pline cu de toate.
Mâini tremurânde își sprijină
bătrânețea în bastoane și parcă în
trupul lor încovoiat de neputință
o văd pe Maica Sfântă cum suspină.

Mâinele strălucind ca un hău

Mi-am păstrat o mină de plumb
să nu-mi fugă sufletul
să rămân stâncă dincolo
de hăurile pregătite să mă înghită,

în călcâie mi-am aruncat slăbiciunile și toate ofurile
de aceea picioarele știu să rabde ce inima nu poate duce
mai departe de lacrimă.

Pe acoperișul ei
o pisică încordată reînvață din mers dragostea
de înălțimi
de viață
chiar și atunci când plouă și fulgeră cu amintiri
și urletele se adună ca într-un spital de nebuni
hotărâte să ocupe pentru sine o parte
în timp ce eu încerc
să exist
discern
uit de...

Spre alt țărm

Deasupra cerului meu -
acest delfin obosit să mai zbenguie forme de cruci
se scurge un zâmbet de lună ratat
vulturii ciugulesc diminețile crescute în palme.

Scrutez depărtările...
undeva cineva mă așteaptă.
Din mine pleacă un armăsar negru
nu încerc să-l opresc
un altul se va naște din zorii sihaștri –
nisipuri mișcătoare
mă învață să tind spre piramide.
Fiecare particulă e o treaptă
spre desăvârșirea clepsidrei
focul și vântul își au rostul lor.

Uit cât cer fericit destramă răni în păsări albe
câte stele se scufundă pentru mine în mare.
Adorm. Lângă mine un jaguar veșnic neliniștit
ține de cald neclintirilor polare.

Mâine voi ridica cu aceeași îndârjire crucea din piept.

George Nica

Prima minipseudoglossă naivă a unui anonim în care motivul psalmului naște în suflet tristețile trecătorului suferind, citită confesional părintelui Pamfil

Mă vei dori, știi, Doamne, dar fi-va cam târziu,
O noapte și-ncă-o noapte vor trece nesfârșite,
Privind oriunde-n zare va fi doar un pustiu
Cu nori trecând spre margini cu fețele cernite.

Eu am plecat prin lume cu vechile-mi dureri
Pe care mi le-ai dat spunându-mi să le scriu,
Nu-mi voi găsi odihna-n niciuna dintre seri,
Mă vei dori, știi, Doamne, dar fi-va cam târziu.

Voi poposi-ntr-o vreme-n grădina
de morminte,
Doar luna-mi va fi martor și crucile-nvechite,
Nu va fi nimeni, Doamne, tristețea să-mi alinte,
O noapte și-ncă-o noapte vor trece nesfârșite.

Cu inorogu-alături prin multe primăveri,
Îmi voi zidi cetatea sub ceru-ți cenușiu,
Mă voi lipsi de drumul de-a merge nicăieri,
Privind oriunde-n zare va fi doar un pustiu.

Mă vei găsi în iarba nespuselor cuvinte,
Hrănind cu ele gândul motivelor dorite,
Topindu-mă-n iluzii într-un amurg fierbinte
Cu nori trecând spre margini cu fețele cernite.

Eu am plecat prin lume cu vechile-mi dureri,
Voi poposi-ntr-o vreme-n grădina cu morminte,
Cu inorogu-alături, prin multe primăveri
Mă vei găsi în iarba nespuselor cuvinte.

Cu nori trecând spre margini cu fețele cernite,
Privind oriunde-n zare va fi doar un pustiu,
O noapte și-ncă-o noapte vor trece nesfârșite,
Mă vei dori, știi, Doamne, dar fi-va cam târziu.

(Din volumul „Pseudoglosse”,
în curs de apariție.)

Înger păzitor

Premiul al III-lea la Festivalul Național de Literatură „Marin Preda”, ediția a XVII-a, 2020 și Premiul revistei „Sud”

Cristina Elena Simion
(Tutana – Argeș)

Razele soarelui pătrundeau ușor prin perdeaua de mătase, îndemnând-o pe Marina să se trezească pentru a se bucura de prima zi de toamnă. Somnoroasă, ea s-a ridicat din pat și a deschis fereastra. Aerul rece al dimineții o revigorează, iar zâmbetul îi inundă fața, simțindu-se pe deplin fericită și împlinită. Doar câteva zile o despărțeau de momentul la care visase încă din copilărie: avea să lanseze cartea la care muncise neîntrerupt în ultimii ani, înconjurată de familie și de băiatul pe care îl iubea cu tot sufletul. Ce își putea dori mai mult ? Drumul fusese unul dificil pentru ea: nimeni nu crezuse niciodată în calitățile ei de scriitoare, ușile îi erau închise de fiecare dată când ea își prezenta manuscrisele și doar de puține ori reușea să fie pe podium la concursurile la care participa. Nu îi lipsea talentul, doar că avea un stil deosebit, scrierile erau sensibile și transmiteau emoție, punea prea mult suflet în fiecare cuvânt pe care îl așternea pe hârtie, iar această particularitate nu conduce întotdeauna la reușită. În ciuda descurajărilor constante, Marina nu renunțase niciodată la pasiunea care o însuflețea și se ridica de fiecare dată chiar și atunci când credea că nu mai are putere. Simțea că, într-o zi, lacrimile i se vor usca și că împlinirea va șterge urmele dezamăgirii.

Marina era o fată simplă și delicată. Fusese crescută cu multă dragoste de bunici, dar avea golul acela în suflet, că părinții nu i-au fost alături când avea nevoie. Avea inima plină de iubire și se atașa imediat de oameni, suferind enorm atunci când unii prieteni o părăseau, dar niciodată nu putea să le poarte ranchiună. Nici măcar celor care îi răneau sentimentele spunându-i că nu are talent și că nu își va îndeplini niciodată visul. Întotdeauna ea găsea puterea să îi ierte și să le zâmbească. Viața i se schimbase radical atunci când, la scurt timp după ce terminase Facultatea de Litere, l-a cunoscut pe Adrian, marea ei iubire. Adrian era avocat, un bărbat rațional și conectat la realitate, exact opusul Marinei, care era o visătoare și o romantică incurabilă. Chiar și așa, chimia dintre ei a fost incredibilă și, din ziua aceea în care s-au cunoscut în Herăstrău, nu s-au mai despărțit. Alături de el, Marina a simțit primii fiori ai iubirii, acel tremur despre care scrisese de atâtea ori în poveștile ei, fără să-l fi experimentat vreodată. Iar tot ceea ce simțea era mult mai intens și mai frumos, negăsind nici măcar cuvintele pentru a reda acele sentimente. Pentru ea, Adrian era totul, găsind în el și figura paternă care îi lipsise atât de mult în timpul copilăriei: el o încuraja, îi dădea sfaturi, o ajuta în tot ceea ce avea nevoie, iar Marina era uimită de maturitatea de care dădea dovadă și îl aprecia pentru tot parcursul lui academic și profesional. De când îl cunoscuse, viața îi era frumoasă și senină. La rândul lui, Adrian o iubea pe Marina, deși uneori avea îndoieli pentru că rănile cauzate de fosta relație încă erau recente, mai avea nevoie de timp să se vindece și să îndrăznească din nou să viseze.

Marina coboară scările și, din bucătărie o ademenește mirosul de pâine prăjită și cafea. O îmbrățișează pe mama ei spunându-i că nu o va mai lăsa niciodată să plece de lângă ea. Cu ochii în lacrimi, mama își cere din nou iertare și îi promite că îi va fi mereu alături. Apoi încep să pună la punct ultimele detalii cu privire la eveniment, pentru că totul trebuia să fie impecabil și de neuitat. Cum era aproape 11 dimineața și nu avea niciun mesaj de la Adrian decide să îl sune, dar îi intră mesageria vocală. Marina merge în sufragerie, se așează pe canapea și începe să își răsfoiască volumul. Încă nu îi venea să creadă că numele ei avea să fie la vedere în toate librăriile din capitală: *Simt că nu mai pot să respir de atâta fericire*, spuse Marina în șoaptă.

Ațipise câteva momente, când îi sună telefonul și inima îi tresare, gândindu-se că era Adrian, dar nu, era prietena ei care voia să o invite la o plimbare în parc. Au ieșit, au povestit și s-au bucurat de natură, de frunzele galbene și ruginii și de mirosul de toamnă. Deși era relaxată, se tot gândea la Adrian și nu înțelegea de ce nu i-a dat niciun semn până atunci, dar apoi s-a gândit că nu are motiv de îngrijorare și că atunci când el va avea timp o va contacta. Adrian era plecat de câteva luni pentru un stagiu la Paris, dar avea să se întoarcă pentru lansarea Marinei, urmând ca apoi și ea să îl însoțească în Franța. Imediat după apus, cele două prietene s-au întors spre casă, iar Marina era tristă pentru că nu avea nici un mesaj de la prietenul ei, motiv pentru care abia a reușit să adoarmă spre dimineață, după o noapte în care s-a întors de pe o parte pe cealaltă. Dimineața, fără să stea prea mult pe gânduri a pus mâna pe telefon. Niciun răspuns. A mai așteptat câteva ore și a încercat din nou. Niciun răspuns. Abia spre seară, pe la ora 6, Adrian îi răspunde:

– Bună, am fost ocupat, am avut niște prezentări, niște seminarii, apoi am adormit pentru că eram frânt.

– Nicio problemă, dragul meu, am fost puțin îngrijorată, deși nu aveam motiv. Mi-e dor de tine, abia aștept să ne vedem. Ți-ai luat biletul de avion ?

– Aaa, nu, încă nu. Nu mai pot să vorbesc acum, deja ne strângem pentru o altă discuție. Îți scriu apoi. Trebuie să închid.

– Bine, dragul meu, mult spor și ne auzim mai târziu.

Marina era oarecum îngrijorată după scurta discuție pe care a avut-o cu Adrian, simțea că el nu era deloc în apele lui și nu știa dacă motivele erau strict legate de muncă și de stagiu sau dacă aveau legătură cu ea. I se păruse distant și rece, nici măcar nu i se adresase, nici măcar nu îi promisese că o sună, menționând doar că îi va scrie. Îi treceau multe gânduri prin cap și, cu toate că încerca să le reprime, simțea că ceva rău era pe cale să se întâmple. Pe la ora 10 seara telefonul a anunțat-o că are un mesaj de la Adrian: *Marina, nu știu cum să îți spun, nu vreau să te rănesc, dar eu nu mai sunt sigur de ceea ce simt, în cele două luni petrecute la Paris mi-am pus multe întrebări privind relația noastră, nu știu dacă avem un viitor comun, am nevoie de mai mult timp ca să îmi pun gândurile în ordine, să îmi dau seama ce simt cu adevărat. Nu pot să te sun pentru că aș suferi să te simt tristă, să te aud plângând. Nu o lua ca pe o despărțire ci ca pe un moment de pauză, pe care te rog să mi-l oferi pentru că am nevoie să îmi dau seama ce simt și ce vreau să fac. Iartă-mă pentru că te rănesc și te dezamăgesc acum, dar știi că am preferat mereu sinceritatea. Te îmbrățișez, mult succes la prezentare, o să fie minunat, sunt sigur !*

L-a citit o dată și încă o dată și tot credea că este o glumă, nu îi venea să creadă că băiatul alături de care era de aproape doi ani se despărțea de ea printr-un mesaj pe telefon, cu o săptămână înainte de prezentare, moment în care ar fi trebuit să se revadă. Lumea întreagă i se năruise, era un șoc și nici măcar nu înțelegea ce se întâmplă. A mers în camera mamei, i-a arătat mesajul, iar expresia de pe fața acesteia a făcut-o să înțeleagă că nu este o farsă. Punând mâna pe telefon l-a contactat, dar fără răspuns. Nici în acea seară, nici în serile și diminețile următoare. Marina era distrusă, îi dispăruse zâmbetul de pe față, iar acum era tristă și întunecată, plângea fără încetare, încercând să găsească o explicație pentru decizia lui Adrian. În niciun moment de când plecase la Paris nu îi dăduse de înțeles că ar avea nevoie de o pauză și că are îndoieli. Nu înțelegea ce s-ar fi putut întâmpla acolo pentru ca el să ia o decizie atât de drastică. Deși mai erau doar câteva zile până la eveniment, Marina era distrusă și nu mai avea puterea să se gândească la acea zi pe care o așteptase atâta timp. Nu mânca, nu ieșea, nu vorbea, deși zilnic toate prietenele veneau în vizită încercând să o încurajeze să nu renunțe la prezentare din cauza despărțirii, pentru că era visul ei, era încununarea muncii și merita din plin să se bucure de acea zi. Dar ea doar suspina și plângea, refuzând să vorbească cu cei din jur, din ce în ce mai îngrijorați pentru ea.

La Paris, Adrian se reîntâlnise cu Andreea, cea care îi fusese logodnică, marea lui iubire, întâlnire care a condus la decizia drastică pe care o transmisese Marinei. Deși credea că o uitase și că se vindecase după trista despărțire de Andreea, atunci când a revăzut-o Adrian și-a dat seama că încă mai avea sentimente pentru ea. Era extrem de confuz pentru că, în același timp se gândea și la Marina, simțea că este prins între două iubiri: prima iubire, despre care se spune că nu se uită niciodată, reprezentată de Andreea, o avocată de succes, pe care el întotdeauna o admirase și iubirea care îi redase viața după suferința pricinuită de despărțirea de Andreea, reprezentată de Marina, care îl cucerise cu inocența și felul ei special de a fi. Simțea că orice ar alege, tot ar suferi și de asta îi ceruse timp Marinei, chiar dacă era conștient că acel mesaj avea să îi cauzeze o suferință enormă. În timp ce Marina abia reușea să se ridice din pat și să iasă puțin la aer încercând să se gândească la ce avea să facă, Adrian retrăia alături de Andreea vremurile apuse și se plimbau de mână pe străzile Parisului. Adrian nu se mai gândea la Marina, care continua să sufere din cauza lui și își făcea planuri cu Andreea, fiind bucuros că a regăsit-o. Doar că Andreea, văzându-l atât de entuziasmat, i-a spus că și ea s-a bucurat să îl revadă și să petreacă acele momente, dar ea nu se gândea să facă planuri împreună. Atunci și aripile lui Adrian s-au rupt și a înțeles ce greșeală enormă a făcut atunci când s-a despărțit de Marina, urmând doar o iluzie, regretând amarnic.

Înduplecată de rugămințile mamei ca să nu renunțe la prezentare și încurajată de prietenele ei, Marina a decis că prezentarea va continua chiar dacă era distrusă sufletește. S-a trezit dimineața, și-a pus rochița turcoaz, și-a făcut câteva bucle și a încercat să își astupe cearcănele cu puțină pudră. Nu mai simțea nici fericire nici împlinire: visul ei devenise doar un act pe care trebuia să îl ducă la capăt pentru că așa plănuise de ceva timp și nu putea să anuleze totul. Atât. Nu fusese nicicând o actriță bună, dar știa că trebuia să zâmbească, să vorbească cu toți invitații, să le mulțumească pentru că sunt alături de ea într-un moment atât de special, să le spună că este fericită și împlinită. Și mai trebuia să inventeze o scuză pentru absența lui Adrian, avea să spună că un proces important l-a împiedicat să îi fie alături. Nu era obișnuită să mintă și nu știa dacă avea puterea să ducă acea farsă până la capăt. I se părea nedrept ca visul ei să se fi transformat în doar câteva zile într-o mare farsă.

În tot acest timp, Adrian încerca să își găsească puterea să o sune, să îi ceară iertare și să îi spună tot ce s-a întâmplat. Nu avea curaj, îi era prea rușine de cum se comportase, fiindu-i teamă că Marina nu avea să îl ierte pentru că o înșelase. Decide că ar fi mai bine să se întoarcă la București, dacă ar fi luat primul avion, ar fi ajuns la timp pentru sesiunea de autografe, Marina s-ar fi bucurat, iar apoi, i-ar fi povestit tot, fără minciuni, cu riscul ca aceasta să nu îl ierte, dar măcar ar fi avut conștiința împăcată. Da, era cea mai bună idee și, fără să mai stea pe gânduri, s-a îndreptat spre aeroport.

Zborul avea să i se pară interminabil. Se gândea la Marina, la faptul că a făcut-o să sufere distrugând o zi atât de importantă pentru ea. Spera doar că o vă apară la timp pentru a mai salva ceva din ziua aceea, pentru a-i oferi un zâmbet. Spera ca ea să îl ierte și ca totul să fie ca înainte. Îi părea rău și era dezamăgit de sine însuși.

– *Vă mulțumesc mult pentru că îmi sunteți alături, este o bucurie imensă să fiu înconjurată de atâția oameni dragi, care m-au susținut întotdeauna. Reușita mea de astăzi este și a voastră, pentru că ați contribuit la împlinirea acestui vis, motiv pentru care vă sunt profund recunoscătoare*.

Lacrimi calde au început să îi curgă din ochii triști, împreunându-se sub bărbia tremurândă.

– *Nu pot să vă mint, nu sunt pe deplin fericită pentru că, de lângă mine lipsește o persoană foarte importantă, băiatul pe care îl iubesc și căruia îi datorez acest volum. L-am cunoscut întro zi de toamnă, ca aceasta, eram în parc și încercam să scriu. Rupeam nervoasă paginile din jurnal, pentru că nu eram mulțumită de ideile așternute pe hârtie. Iar el s-a oprit, a adunat hârtiile și mi-a spus că sigur în tot ceea ce am scris voi regăsi o idee bună, doar că trebuie să am încredere. Nu l-am crezut, dar, paradoxal, punctul de plecare al romanului meu este reprezentat chiar de un gând scris atunci, pe una din hârtiile aruncate. Adrian mi-a fost alături, m-a încurajat și m-a ajutat să îmi continui lupta pentru a-mi îndeplini visul. Astăzi, visul meu este realitate, încă nu pot să cred că numele meu se regăsește pe coperta unei cărți. Sunt tristă pentru că Adrian nu este lângă mine, deși mi-aș fi dorit enorm. Chiar și așa, îi dedic această carte, cu multe mulțumiri pentru sprijin și încredere, dar mai ales pentru iubirea care mi-a înseninat viața în ultimii doi ani.*

Publicul a început să aplaude, în timp ce Marina își ștergea lacrimile. Cu siguranță ei nu știau că era vorba de o despărțire între cei doi și erau impresionați de cuvintele frumoase și de povestea lor de iubire. Cu toate că era tristă, îmbrățișările și aprecierile celor prezenți i-au transmis energie pozitivă, iar Marina reușise să zâmbească din când în când.

Stewardesele încercau să îi liniștească pe pasagerii extrem de îngrijorați după ce comandantul anunțase că vor fi nevoiți să aterizeze de urgență din cauza unei defecțiuni la aripa stângă. Adrian se gândea doar că în acest caz nu va mai ajunge la timp, nici măcar pe finalul evenimentului și era dezamăgit de modul în care se comportase. Nu avea ce să facă, important era să ajungă și să vorbească cu Marina, să clarifice situația și să o ia de la început. Cuprins de aceste gânduri, nici nu și-a dat seama când avionul a început să piardă din altitudine, când măștile de oxigen au început să cadă, când oamenii țipau din ce în ce mai speriați că se prăbușesc. Încerca să își scoată telefonul și să scrie un ultim mesaj, dar chiar atunci aripa avionului s-a rupt și prăbușirea a fost iminentă. În fața morții, gândul lui Adrian a zburat la Marina, cerându-i iertare și spunându-i că o iubește.

Prezentarea luase sfârșit, iar Marina însoțită de mama și de prietenele ei așteptau un taxi chiar în fața librăriei, când i-a sunat telefonul. La celălalt capăt, o voce gravă o anunța că avionul spre București în care se afla și Adrian s-a prăbușit și că nu există supraviețuitori. În doar câteva secunde, Marina a revăzut toate momentele alături de Adrian: ziua când s-au cunoscut, serile în care mergeau de mână în parc, nopțile când ea își căuta alinare la pieptul lui, dezamăgită de refuzul editorilor. Îl vedea aievea, în ziua în care a luat zborul spre Paris, zâmbitor și optimist ca de fiecare dată, spunându-i că lunile vor zbura și că vor fi din nou împreună. Simțea că nu mai are control asupra corpului, nu voia să accepte că, de această dată, Adrian nu își va mai ține promisiunea.

Cu sufletul distrus de atâta suferință, Marina pășește în cimitir. Părinții lui Adrian au insistat să aibă un mormânt chiar dacă nu au reușit să recupereze rămășițele lumești. Marina se așază și, cu ochii în lacrimi, începe să îi vorbească, știind că, oriunde s-ar afla, el o va auzi: *Nu înțeleg de ce mereu, atunci când te visez, îți ceri iertare. Nu am ce să îți iert, nu sunt supărată pentru că mi-ai zis că vrei o pauză. Știi doar cât te iubesc. Sunt supărată că ai luat acel zbor și că nu o să te mai văd niciodată. Cum să învăț să trăiesc fără tine ? Cum să zâmbesc fără tine ? Cum să umplu acest gol din inima mea ? Doar în vis te mai pot avea, în vis te văd și te simt aievea, te văd zâmbind, te aud râzând, te îmbrățișez și te privesc. Mi-e dor de tine, Adrian, și te iubesc mai mult ca oricând ! Sufletul meu îți aparține și întotdeauna vei face parte din inima mea !*

Lacrimile Marinei se confundau cu stropii reci de ploaie, în timp ce găsea drumul spre casă. Era o lovitură grea pentru ea și suferea enorm, dar cineva, de undeva, îi dădea putere să se ridice și să își continue viața. Nu era singură și nu avea să fie niciodată. Avea un înger păzitor. Un înger păzitor care o va ajuta să treacă peste toate obstacolele cu zâmbetul pe buze, să găsească mereu motive de bucurie, să lumineze viața celor din jur cu prezența ei, să îi sensibilizeze cu scrierile ei.Vor trece anii și lacrimile i se vor usca, dar rănile sufletului nu i se vor închide niciodată. Va încerca să iubească din nou și să zâmbească alături de alt băiat, dar amintirea lui Adrian va rămâne veșnică. Poate că va plânge din nou gândindu-se că în clipa despărțirii nu mai erau împreună, dar Marina știe că, înainte de a părăsi lumea, sufletul lui Adrian a strigat-o, i-a cerut iertare și i-a spus că o iubește. În sufletul ei, Marina știe că a pierdut pentru totdeauna marea ei iubire, dar că a câștigat un înger păzitor…

REMEMBER NOSTALGIC
TÂRGUL DE CARTE „GAUDEAMUS" 2019

Ștefan CRUDU

În aceste zile, în care revista „Sud" vede lumina tiparului, se desfășoară o ediție „on-line", de avarie, a celui mai mare târg de carte românesc. Gaudeamus se consacrase ca un moment de vârf al culturii scrise de la noi, propice pentru schimbul de idei și promovarea producțiilor editoriale. Trecerea lui în mediul virtual reprezintă o lovitură puternică – sperăm că nu fatală ! – pentru și așa slăbitele puteri ale celor care activează în domeniul editorial. Ar fi fost de așteptat ca măcar prin intermediul unei manifestări organizate de o instituție a statului român să se fi acordat unele facilități, ajutoare către operatorii culturali atinși de biciul năprasnic al pandemiei. Am în vedere aici anularea taxei de participare și acoperirea, măcar parțială, a costului transportului cărților comandate. Revista și Editura „Sud" au participat în ultimii ani la târg, cu un stand propriu și nu au avut ce regreta. Oferta de anul acesta ne-a dezamăgit și am decis că-i mai util să retrăim clipele frumoase din anul trecut decât să investim bani și timp într-un proiect on-line care nu-i sprijină pe editorii mici. Vom rememora așadar întâmplările trăite la ediția de anul trecut prin intermediul unui text inedit, „rătăcit" prin sertarele Redacției noastre.

Gaudeamus este momentul când cartea își recapătă rangul cuvenit și timp de cinci zile cititorii, supușii benevoli, i se închină cu respectul cuvenit, într-o atmosferă sărbătorească, ca de carnaval, cu clovni, prinți și prințese, toboșari și trâmbițași în costume de paradă. Standurile editurilor, frumos amenajate, își așteaptă vizitatorii dispuși să cunoască noutățile acestei ediții. Printre acestea, pentru prima oară și nou înființata editură „Sud" a Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică „Bolintineanu" (ACTIB) din Bolintin Vale, care vine însă pentru a doua oară cu un stand propriu (primul în 2018). De această dată, ambițiile sunt și mai mari. În spatele acestei etalări editoriale este însă o muncă intensă de pregătiri, de la contractare și până la proiectul de amenajare a spațiului, de organizare, până la detalii mai puțin știute care au fost rezolvate nu ușor dar cu finalitate onorantă de membrii Asociației, cu sprijinul financiar al Consiliului Local și al Primăriei orașului Bolintin Vale. Și s-a văzut din prima zi că cei mai mulți vizitatori au fost surprinși de faptul că o localitate mică și-a permis o astfel de reprezentare la nivel republican. Dar să detaliem desfășurarea în ordine cronologică.

Marți, 19.11.2019, orele 14:00-19:30

Preambul. Amenajare stand nr. 143 (suprafață 5×2=10 mp)

BOLINTIN VALE – EDITURA SUD – ACTIB

Astfel inscripționat, standul era vizibil de departe. Prezenți: Vasile Grigore, Ciprian Necșuțu, Ștefan Crudu, Marian Grigore, Gabriel Dragnea, Sașa Ghiță și Alexandra Firiță, sosită din Italia special pentru eveniment. Toți pentru unul, unul pentru toți. La final, la stand au fost expuse cărți mai vechi (editura RawexComs) și noi (editura „Sud"), ceramică tradițională hand-made, reproduceri de artă neolitică de Ciprian Necșuțu și revistele „Sud".

Miercuri, 20.11.2019 (9:00-20:00)

Deschidere oficială ora 12:00. Amfitrion: poetul Mircea Dinescu. La standul nostru s-a făcut safteaua. Căutate au fost monografiile, revista și ceramica.

Lansare de carte ora 14:00: Milica Dan, „Școala veche, școala nouă", respectiv monografia școlii gimnaziale Bolintin Vale, la 130 de ani de la inaugurare. Editura Sud. Au prezentat: Ștefan Crudu, prof. Constantin Bărbuță, autoarea și prof. Nicolae Constantin. A doua lansare: „Monografia comunei Ciorogârla. Pași prin timp...", 2 volume. Autor: Nicolae Stoica. Au prezentat: prof. Constantin Bărbuță, editoarea Raluca Tudor, coordonatorul standului, Vasile Grigore, prof. Nicolae Constantin și evident, autorul. Foarte mulți vizitatori, mulți dintre ei cumpărând exponate diverse. A urmat pentru toți cei prezenți sau în trecere gustări: covrigi și licori din Bolintin. Toți cei care au răsfoit cărțile, revistele și mostrele expuse și-au exprimat plăcuta surprindere de a găsi o mare varietate de titluri, manifestându-și sincer aprecierea pentru standul bolintinenilor. Surpriza cea mai onorantă a fost vizita discretă a preasfințitului Ambrozie, episcopul Giurgiului, care a apreciat la superlativ întregul stand și chiar a cumpărat multe cărți și alte exponate, drept pentru care îi suntem recunoscători, nu numai pentru binecuvântarea părintească. Tot la stand a poposit și preacuviosul stareț al mănăstirii Comana, Mihai Muscariu. Atât de multe momente înălțătoare în această primă zi ne-au copleșit pe bună dreptate.

Joi, 21.11.2019, 9:00-20:00

Deși deplasarea la București de la Bolintin a fost dificilă din cauza traficului din oraș, am așteptat cu nerăbdare și această zi. Mulți vizitatori, îndrumați cu profesionalism de Ștefan Crudu care a explicat cu răbdare și laudativ exponatele, în principal cărțile. Conform programului, la ora 14:30 a fost lansată cartea lui Alexandru Ghiță-Sașa, „Sonete lângă somnul tău... și alte stihuri", Editura Sud. Foarte mulți auditori. Au cuvântat: Gabriel Dragnea, George Tei, Sanda Firiță, Alexandru Cazacu, Elena Iordan și autorul. Pe lângă ei, membrii Asociației, prof. N. Scurtu, Laurențiu și Iuliana Ghiță, Ionel Nicolai, Constantin Florescu, Roxana Cocora, Gabriela Costache, Sandu Tudor, Nicu Radu, Ion Dumbravă, Bogdan Andrei, Simona Panait, Ana Marinescu, Elena Iordan, Daniela Dinescu. Autografe, discuții aprinse cu bună dispoziție alimentată cu covrigi de Bolintin, plăcinte Tanța Chiva și vin. Ne-a onorat standul și dl. Cornel Nistorescu, jurnalist cunoscut.

Vineri, 22.11.2019, 9:00-20:00

Trafic de groază cu deplasare cu viteza melcului prin București (durata 2 ore 40 minute !). În plus frig, ploaie și vânt, condiții care au îngreunat deplasarea. Am găsit și soluția: interzicerea ploii în București. Așteptăm cu speranță și această zi. De la începutul zilei s-a constatat creșterea apreciabilă a numărului de vizitatori, de toate vârstele, în pofida vremii potrivnice. Bravo lor ! La ora 14:30 s-au lansat volumele de poezii ale lui Gabriel Dragnea, „Altharul lui Cronos", ed. Sud, 2019 și Alexandru Cazacu, „Mesaje pentru Iulia", 2019. Au fost prezentați de Vasile Grigore și și-au exprimat aprecierea numeroși invitați. Autorii și-au prezentat creațiile lirice și apoi pe rând, Ghiță Sașa, care a și recitat din cele două cărți, Vilia Banța care s-a referit la cei doi și cărțile lor. În continuare, d-na Luminița Cornea, colaboratoarea de marcă a revistei „Sud", venită special de la Sf. Gheorghe pentru a fi alături de prietenii din Bolintin, a apreciat sincer creația celor doi poeți. La fel, dl. George Tei, care a recitat câteva poezii reprezentative precum și Alexandra Firiță, poetă bolintineană cunoscută care a subliniat frumusețea poeziilor celor doi autori, prieteni, membri ai Asociației Bolintineanu și editorialiști ai revistei „Sud". În final, despre Alexandru Cazacu a vorbit d-na Daniela Mitu. În fața standului, în timpul acesta au fost prezenți și Neagu Udroiu, Nicolae Dan Fruntelată, Șerban Codrin, Iuliana Paloda și Florentin Popescu, Gabriela Stanciu Păsărin. Cel mai tânăr vizitator al standului nostru a fost Mihai, un bebe de cinci luni, a cărui mămică a cumpărat două cești de ceramică. După amiază, aleile târgului erau pline. Pe la ora 20:30 a început o fulguială ușoară care s-a transformat treptat în lapoviță și ninsoare. Dimineața, acoperișurile caselor erau albite de fulgii de nea.

Sâmbătă, 23.11.2019

Timp de deplasare: doar 40 de minute. Așa da, dar am ajuns prea devreme. Oricum, va fi o zi plină, cu foarte multe lansări, la toate editurile. La fel și pentru editura „Sud".

La ora 14:00, Vasile Grigore a prezentat proiectul „Restaurare-consolidare și valorificare a monumentului istoric Școala veche în vederea amenajării Centrului Multicultural Bolintin Vale". Clădire emblematică pentru localitate și nu numai, școala veche a fost în atenția autorităților locale, în frunte cu primarul Daniel Trăistaru și reprezintă o prioritate pentru asigurarea condițiilor pentru multele proiecte culturale pe care Asociația Bolintineanu le va desfășura.

A urmat lansarea volumului d-lui profesor doctor Nicolae Scurtu, „Cercetări literare – scriitori giurgiuveni", editura „Sud", 2019. O lucrare de top a unui istoric literar deosebit de important pentru cultura română, colaborator permanent al revistei „Sud", care onorează editura „Sud" și cercetarea literară giurgiuveană. Au vorbit dl. Mircea Coloșenco și dl. Emil Păunescu, giurgiuvean, fost director al Muzeului Județean Giurgiu, cunoscători redutabili ai vieții literare giurgiuvene. D-na Luminița Cornea, profesor doctor cu origini giurgiuvene a vorbit în termeni laudativi despre această apariție editorială.

Din mulțimea de vizitatori ai târgului, destui s-au oprit la standul nostru. Printre ei, d-na Stela Căpitan, fostă elevă a liceului din Bolintin Vale, absolventă 1963, diriginte prof. Ion Carbarău, care a impresionat întreaga asistență prin amintirile sale. Miracole ale târgului. Dar și marele și iubitul actor Florin Piersic, asaltat de admiratori.

Duminică, 24.11.2019

Ultima zi de târg a reprezentat o revărsare de public impresionantă care a dat strălucire manifestărilor de tot felul la toate standurile unde lansările s-au succedat non-stop până în ultimul minut. O grupă de dorobanți complet echipați a defilat printre standuri, acompaniată de bătăile tobei. În acest context sui-generis s-a desfășurat momentul ultimei lansări din acest sezon la editura „Sud". The last but not... cum ar zice mult apreciata și de ce nu, iubita noastră colaboratoare – de peste 23 de ani ! – d-na Victoria Milescu, profesoară, jurnalistă, poetă consacrată și multpremiată în țară și străinătate, un fel de perlă a coroanei pentru revista „Sud" și nu numai. Volumul său „Cronicile Sudului", editura „Sud", 2019, încununează eforturile făcute într-un scurt timp de Vasile Grigore pentru apariția sa la târg (scoasă de la tipar marți, 19 noiembrie). La ora 13:30, o asistență numeroasă era deja prezentă. D-na V. Milescu a argumentat necesitatea cunoașterii a cât mai multor poeți sau scriitori actuali pentru ca istoricii literari viitori să consulte volumul, dar și variatele modalități de exprimare ale acestora, respectiv a celor ce nu au / nu pot avea loc în revistele literare „sacre" ale Uniunii Scriitorilor români. În calitate de vorbitor, dl. Lucian Gruia a scos în evidență calitățile d-nei Milescu de a sesiza valorile ascunse a atât de multor creatori literari mai puțin vizibili și poate cu posibilități financiare mai reduse necesare ieșirii în spațiul public. Iar revista și acum și editura „Sud" își propune să facă cunoscute producțiile literare ale acestora, pe măsura posibilităților. Cartea s-a epuizat repede. Dl. Emil Lungeanu, vizitând surprins standul nostru înainte de momentul lansării, a remarcat cărțile deja apărute la editura „Sud" și evident că a observat și pe cea a d-nei Victoria Milescu, de pe poziția unui cunoscător al fenomenului literar românesc actual. Au mai luat cuvântul și alte persoane dintre cele prezente în carte. Pentru mine, faptul că standul a fost remarcat și de un profesor mai vechi al Liceului Teoretic Bolintin Vale, dl. Constantin Botezatu, a fost o încântare pentru că are încă vie în minte imaginea școlii și Bolintinului din anii '50, cu oamenii săi. Evident că toți membrii Asociației care au fost de permanență la stand (unii zilnic, de la amenajare până la final, alții, ca de exemplu Sonia Man, atunci când au fost disponibili), au participat la diferite lansări de cărți ale prietenilor sau ale unor autori cunoscuți pentru autografe, ori au cumpărat cărți pentru ei și familia, ca și mine de exemplu. Astfel că ediția din acest an a Târgului Gaudeamus, cu toate imperfecțiunile sale organizatorice (unele impardonabile, care au încălcat prevederile contractuale, precum lipsa catalogului tipărit), s-a bucurat de o mare audiență din partea iubitorilor de carte, această hrană spirituală a omului dintotdeauna. Participarea Asociației și la ediția din acest an – de data asta și cu editura proprie – a reprezentat o modalitate vizibilă de cunoaștere și recunoaștere a Bolintinului din Vale care, iată, deși mic d.p.d.v. al întinderii și al populației se arată mare prin realizări deosebite, cartea fiind perenă. Am asistat la un spectacol sinergic deosebit ca întindere spațială și combinație multicoloră de reclame, cărți și reviste, muzică de fundal și discursuri de prezentare, arome discrete de cerneală și hârtie dar și puternice, care excită simțul olfactiv, de ceaiuri, parfumuri și, mai ales, de cafea de la vecinii de stand. O mare sărbătoare trăită, singura care-i apropie pe oameni. La mai mulți ani și de acum înainte !

Zile de noiembrie la Rimini

Alexandru CAZACU

Un început de toamnă cu zile scurte unde imediat după amiază se face repede întuneric pe străzile perlate de briza Adriaticii. Un început de noiembrie apăsător cu amenințarea temutului și deocamdată neînvinsului virus ce obligă la nenumărate precauții și mai ales inspiră teamă. O teamă ce se așterne pretutindeni, în pieţele Cavour și Tre Martini, în fața castelului Sismondo și a domului Santa Colomba, peste ruinele amfiteatrului roman, sub arcul lui Augustus, peste podul lui Tiberiu. Și peste „vialele” largi ce duc către litoral străjuite de somptuoasele case de vacanță ce radiază o sfâșietoare singurătate după cel mai prost sezon pe care l-au cunoscut vreodată. Ochii trecătorilor osteniți cu chipul acoperit de măști și privirile în gol ale câtorva bătrâni zăriți dincolo de ferestre demonstrează cum te poți obișnui cu pericolul unui inamic invizibil și omniprezent.

Aici la Rimini, de fiecare dată toamna, mergând pe faleza din portul turistic, dar parcă mai ales acum, în acest an și acest context al asediului social și afectiv generat de situația sanitară fără precedent, nu ai cum să nu te gândești la peliculele *I vitelloni* și *La prima notte di quiete.*

Marele Frederico Fellini, născut la Rimini, al cărui centenar a fost sărbătorit cu discreție anul acesta, regizează în 1953 *I vitelloni* (*Băieții pierde-vară*) un film parțial biografic, gratulat cu Leul de Aur venețian. Filmul prezintă momentele de răscruce unor tineri într-un oraș mic de provincie aflat la țărmul mării. Neavând niciunul dintre ei vreo ocupație („vitelonne” era porecla dată în anii cinzeci celor care nu vor să muncească și își petrec timpul prin baruri), plimbându-se pe străzi fără scop, stând la terase, întâlnindu-se la puținele evenimentele ale urbei (cum sunt carnavalul și un concurs de Miss), complăcându-se într-un „dolce far niente” presărat cu păguboase mici comisioane și numeroase glume. Unul dintre ei scrie noaptea piese de teatru sperând că i se vor juca vreodată, altul este un jucător incurabil (interpretul acestui personaj este chiar fratele regizorului, Riccardo care joacă onorabil) și împreună își fac mereu planuri de tot felul abandonându-le și neavând curaj să întreprindă nimic concret. Bovarismul personajelor este tulburat de căsătoria forțată a unuia dintre ei cu fata pe care o lăsase însărcinată și obligația de a-și întreține familia în ciuda aventurilor sale galante, de plecarea surorii care întreținea întreaga familie a altuia, de eșecul aspirantului dramaturg și de plecarea celui mai mic dintre ei (alter-ego al lui Fellini) la Roma. Dar scena cu acești băieți pierde-vară debusolați și copleșiți de nesiguranță, însă sentimentali și gata oricând să se ajute unul pe celălalt, care merg într-o zi înnorată și rece pe digul de unde privesc tăcuți marea este emblematică pentru acest film ce a relansat cariera deopotrivă a lui Fellini, cât și a marelui actor Alberto Sordi. Rimini, deși doar sugerat în peliculă, este în zilele toamnei felliniene parcă la fel de îngândurat ca și astăzi.

Valerio Zurlini realizează în 1973 *La prima notte di quiete* (*Prima noapte de liniște*) un film care debutează chiar cu actorul principal Alain Delon la vârsta unei fotogenii decadente, cu barba de trei zile, mergând într-o amiază tomnatică pe faleza umedă din Rimini, într-un palton portocaliu cu gulerul ridicat. Superstarul francez, coproducător al filmului, interpretează pe un profesor de istoria artei ce alege să fie suplinitor la un liceu din oraș contrar lipsei sale de vocație didactică. După terminarea orelor făcute aproape cu indiferență și lăsând la latitudinea elevilor participarea, profesorul își petrece serile și nopțile mai puțin în compania partenerei sale (care sacrificase multe pentru el), ci mai mult între reprezentanții unei anumite boeme a orașului compusă din diverse persoane interesate de viața de noapte și în special jocuri de cărți, împrietenindu-se cu unii dintre aceștia, în special cu un tânăr medic cinic și extrem de educat ce intuiește evoluția evenimentelor (jucat de Giancarlo Giannini). Este atras de interesul pentru artă a unei eleve și intră într-o relație personală cu aceasta (interpretată de balerina Sonia Petrovna). Află trecutul ei misterios (fostă damă de companie, deși minoră, chiar cu acceptul mamei sale) și prezentul lipsit de independență, fiind prietena oficială a unuia dintre interlopii notorii ai orașului. În ciuda tuturor acestor evidențe, personajul principal, după o intensă noapte de dragoste într-o casă de la malul mării decide să fugă împreună cu eleva sa departe de Rimini. Mai întâi o trimite pe ea cu trenul la Milano, urmând ca el să vină după o discuție cu partenera lui (Lea Massari, într-un un excelent rol secundar) care exasperată de comportamentul straniu al profesorului se gândește la sinucidere. Presiunea psihologică a partenerei sale trădate și pasiunea mistuitoare pentru tânăra elevă (profesorul găsise un sens existenței sale în iubirea pentru aceasta), la care s-a adăugat oboseala și ceața care strângea orașul, face ca personajul principal să nu se asigure la ieșirea pe

autostradă și mașina sa să fie lovită de un camion. Prima noapte de liniște, în care nu mai există vise, fraza din Goethe și titlul culegerii de versuri scrise de profesor către o iubire tragică a sa din adolescență, sosește brusc. Accidentul îi este fatal. Imaginea de la începutul peliculei cu plimbarea în port a profesorului precum și speranțele și întrebările puse de elevă continuă să se propage parcă și astăzi pe străzile aproape pustii din Rimini.

Două filme cu interogațiile, istoriile lor calme și tulburătoare deopotrivă, ce par să ruleze continuu într-un cinematograf deschis care nu este altul decât acest oraș de care sunt legate indestructibil. Într-un noiembrie aparte al anului 2020, a cărui lumină ireală ivită peste bungalow-urile abandonate ale plajei are forma unui zâmbet poate amar, dar și plin de speranță.

După douăzeci de ani sau... al cincisprezecelea pentru Bolintin

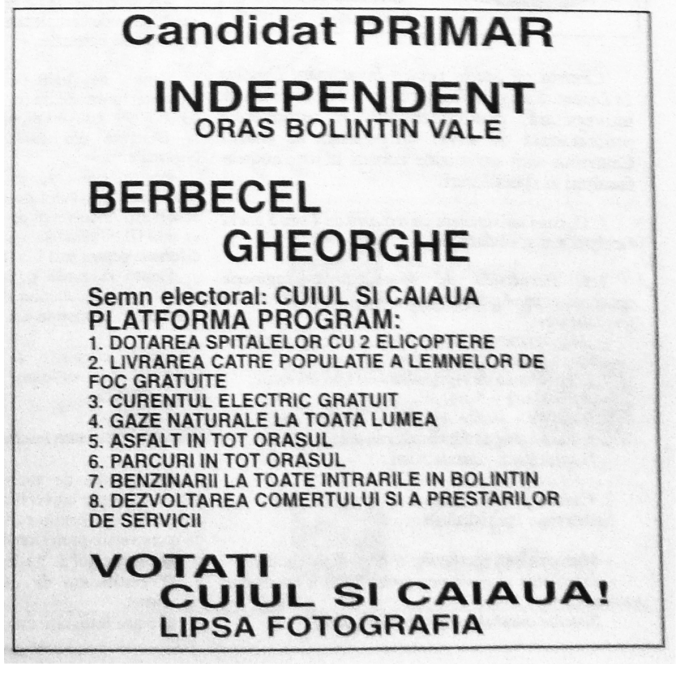
Ciprian NECȘUȚU

Respectuoși cu menirea publicației noastre, care pe lângă aspectele culturale are obligația de a face cunoscute întâmplările mai mari sau mai mici ale localității ce o finanțează, am prezentat cititorilor, într-un număr trecut, un interviu cu edilul orașului, care a fost, în cea mai mare parte, bine primit. Celor câțiva cârcotași vrem să le reamintim că „Sud”-ul a publicat totdeauna astfel de materiale, nefiind nicidecum vorba despre o „nouă tendință”.

Colecția revistei este plină de asemenea exemple. Astfel, cu exact douăzeci de ani în urmă („Sud”, nr. 20, anul 4, martie-aprilie 2000, p. 11) la alegerile pentru fotoliul de primar al orașului Bolintin Vale care urmau să aibă loc pe 4 iunie 2000 se înscriau nu mai puțin de 14 candidați. Să ni-i amintim:

1. Trăistaru Dumitru – independent, pensionar, n. 1940;
2. Pâslaru Alexandru – PNL, ing. horticol, n. 1941;
3. Vintilescu Virgiliu – ApR, ing. auto, n. 1960;
4. Pătrașcu Alexandru – PD, ing. horticol, n. 1943;
5. Ulmeanu Ion – PSDR-TP, maistru auto, n. 1949;
6. Chiva Alexandru – PRM, ing. petrolist, n. 1949;
7. Tudor Gheorghe – PSM, maistru constructor, n. 1939;
8. Minea Liana – PPR, medic, pensionar, n. 1941;
9. Marinescu Ștefan – PDSR, profesor, n. 1940;
10. Stan Aristide – PUR, ing. mecanic, n. 1948;
11. Foaie Emilian – PNR, administrator societate comercială, n. 1952;
12. Ciubuc Constantin – UFD, ing., n. 1958;
13. Șovărel Marin – PSDR, ing. zootehnist, n. 1953;
14. Marciu Vicențiu – CDR, medic, n. 1941.

Și, de parcă numărul candidaților nu ar fi fost suficient pentru ca bolintinenii să aibă de unde alege, niște cetățeni mai glumeți au avut ideea de a-l propune și pe al cinsprezecelea, în persoana unui personaj pitoresc al

urbei.

«Având în vedere numărul mare al candidaților la postul de primar al orașului Bolintin Vale, precum și numeroasele promisiuni de „mai bine” ale acestora, un grup de bolintineni cu simțul umorului au lansat „pe piață”, în noaptea de 5 mai (data limită a depunerii candidaturilor) un „candidat pirat”, asigurându-i și publicitatea necesară (afișul de mai jos). Publicitatea a avut însă viață scurtă, în dimineața zilei de 6 mai nemaifiind nici un afiș în oraș. Noi l-am procurat cu „susținute intervenții” și cu „mari sacrificii”.»

Am reprodus și noi în această pagină, preluat din revista de atunci, afișul electoral al candidatului cu pricina.

Câștigător al acelei confruntări electorale a fost ing. Alexandru Pâslaru.

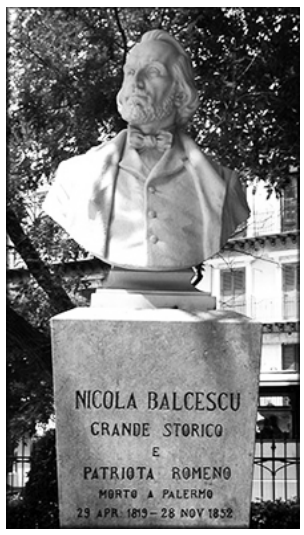
Revenind la alegerile din septembrie 2020, candidați la postul de primar al orașului Bolintin Vale nu au mai fost decât trei: un avocat (Daniel Bărbulescu – Pro România), un profesor de educație fizică (Adrian Gabriel Pintilie – PNL) și un inginer constructor (Daniel Trăistaru – PSD). Câștigător detașat, prin adjudecarea a peste două treimi din voturi, a fost Daniel Trăistaru, care, pentru realizările din primul mandat de primar, a fost răsplătit de concetățenii săi cu un al doilea. Locurile obținute în Consiliul Local reflectă și ele victoria zdrobitoare înregistrată de echipa actualului edil: 11 pentru PSD contra 6 PNL.

Să urăm succes în activitate noii-vechi echipe bolintinene, pentru binele acestei comunități și, prin prisma revistei „Sud”, al culturii române.

România, țara mea de dor...

Romanița-Maria Ștențel

În Italia, la Palermo, în Grădina Garibaldi, se află un frumos bust din bronz al românului Nicolae Bălcescu*: „mare istoric și patriot român... mort aici, în Italia, la 28 noiembrie 1852, la numai 33 de ani”,* scrie pe o plăcuță de sub acel bust.

Monumentul este din 1961 și a fost oferit de Academia Română cu ocazia centenarului morții lui Bălcescu, la 28 noiembrie 1952.

Nicolae Bălcescu a iubit țara sa natală, România, dar nu a mai revenit pe meleagurile ei până la moarte… El care a slujit cu pasiune, cu arma politică, idealurile Revoluției de la 1848, dar a continuat să slujească acelor idealuri și din exil, din Italia, aici unde a folosit condeiul de istoric, aici unde a scris valoroasa lucrare: „Românii supt Mihai Viteazul”, cartea fiind publicată postum de Alexandru Odobescu. Începutul este un adevărat poem în proză, o descriere panoramică, cinematografică, a structurii geografice, a formelor de relief ale României, țara lui de dor:

„Pe culmea cea mai înaltă a munților Carpați se întinde o țară mândră și binecuvântată între toate țările semănate de Domnul pre pământ. Ea seamănă a fi un măreț și întins palat, cap d-operă de arhitectură, unde sunt adunate și așezate cu măiestrie toate frumusețile naturale ce împodobesc celelalte ținuturi ale Europei, pe care ea cu plăcere ni le aduce aminte. Un brâu de munți ocolește precum zidul o cetate, toată această țară și dintr-insul. Ici, colea se desfac, întinzându-se până în centrul ei, ca niște valuri proptitoare, mai multe șiruri de dealuri nalte și frumoase, mărețe pedestaluri înverzite, care varsă urnele lor de zăpadă, peste văi și peste lunci. Mai presus de acel brâu muntos, se înalță două piramide mari de munți, cu crestetele încununate de o veșnică diademă de ninsoare, care, ca doi uriași, stau la ambele capete ale țării, cătând unul în fața altuia. Păduri stufoase, în cari ursul se plimbă în voie ca un domn stăpânitor, umbresc culmea acestor munți. Și nu departe de aceste locuri care îți aduc aminte de natura țărilor de miază-noapte, dai, ca la porțile Romei, peste câmpii arse și văruite, unde bivolul dormitează alene. Astfel, miaza-noapte și miaza-zi trăiesc într-acest ținut, alături una de alta și armonizând împreună. Aci stejarii, brazii și fagii trufași înalță capul lor spre cer; alături te ajunzi într-o mare de grâu și porumb, din care nu se mai vede calul și călărețul.”

În Amfiteatrul „Al. Odobescu” de la Facultatea de Filologie a Universității București, pe vremea când eram studentă, se afla un bust, tot din bronz, al lui Bălcescu, iar sub el se putea citi un text, un emoționant gând al marelui patriot și istoric, încă o dovadă a dragostei pentru România, țara sa de dor:

„La mia ultima parola sara anche un inno per te, la mia Patria molta carina”/ Ulltimul meu cuvânt va fi încă un imn închinat ție, Patria mea dragă”…

Lumea așa cum este

„CORONA-VIRUSUL” BATĂ-L VINA

Vasile Szolga

La sfârșitul deceniului doi al începutului celui de al treilea mileniu creștin, în Rai, se produse o rumoare. La intrare apăruse, cerând să meargă la Cel fără nume, în „zdrăngănit” de ciolane lovite și scârțâit de încheieturi înțepenite, acoperit de giulgiul lui negru, târând după Ea coasa cea veche și ruginită, dar purtând o mască ce-i acoperea aproape întreaga față a hârcii ce-i ținea loc de cap, Moartea. La poarta Raiului i se ceru să se dezinfecteze pe oasele cei țineau loc de mână, și apoi, după ce iscăli o declarație pe proprie răspundere, fu lăsat să intre. Toți locatarii Raiului îl cunoșteau, doar avuseseră de-a face cu el, dar totuși nu se puteau abține să nu se înfioare la apariția și vederea lui. Majoritatea evită să dea nas în nas cu el (dacă nas putem să-i zicem celor două găuri de pe fața lui, acum acoperite de masca de care vorbeam), ba unii o zbughiră și se ascunseră după niște norișori mai albi sau mai murdari.

Trecu în zăngănit de oase lovite, zgomot ce reverberă în atmosfera pură a Raiului, în tăcerea ce se lăsă la apariția Ei, și se îndreptă spre tronul unde Cel fără de prihană și fără sfârșit îl aștepta. Evident că El știa de ce vine musafira, motivul care o aducea pe cea în negru în fața lui, doar cunoștea tot ce mișcă în Cer și pe Pământ, dar totuși o întrebă:

– Ce te aduce la mine Ciolănimea ta ?

– Doamne, am venit să mă plâng de ce se întâmplă astăzi pe Pământ.

Dumnezeu o chestionă în continuare, deși știa despre ce era vorba:

– Ce anume te deranjează ?

Cea în negru îi răspunse:

– A apărut pe Pământ un concurent necinstit cu mine, la ce am eu de făcut, luându-mi „caimacul” ca să zic așa. Cică acest concurent ar fi „os domnesc”. Poartă coroană de-i zic oamenii „corona-virus”. Nu mai pot oamenii să moară în războaie, calamități, accidente, de inimă rea, de bătrânețe sau de vreo boală cunoscută de când e lumea lume, că ei mor, acum, de „corona-virus”, chiar dacă mai au și alte, auzi cum le zice acum: „comorbidități” în loc de boli, sau beteșuguri, cum le ziceam din moși-strămoși, și care le-ar scurta viața. Dacă mai continuă starea asta, eu îmi rup coasa, sau o dau la fier vechi și ies la pensie. Nu mai pot. La început mă mai consolam că mureau de acest „corona-virus” doar cei bătrâni, cei peste 65 de ani, sau cei „expirați”, cum le zic ceilalți, mai tineri, pe acolo pe jos, pe Pământ, dar acu văd că a dat iama și în cei tineri, ba chiar și în copii, am auzit că mai nou ar fi omorât și niște copii nenăscuți. Nu mai pot, Doamne, dacă continuă așa o să ajung șomer, deja mi-a scăzut leafa la 75% din ce am avut înainte. Mă îngrozește ce o să se întâmple dacă se mai introduce încă odată starea de urgență și sunt obligat, datorită vârstei mele să stau în casă, între patru pereți, să omor muște și gândaci prin casă, și să ies afară doar două ore pe zi. Cum să-mi fac eu treaba pentru care m-ai făcut ? Doamne fă ceva să ne întoarcem la starea dinainte de această așa zisă „pandemie”.

Dumnezeu își mângâie barba. Avea și Moartea dreptatea Ei și trimise un înger pe Pământ să ajute la reîntoarcerea lucrurilor la starea lor anterioară adică, să întoarcă omenirea la starea dinainte.

Dar, acel înger nu s-a întors încă, pentru că a fost pus în carantină fără a putea părăsi izolarea sub amenințarea unei amenzi usturătoare.

Virtual

Această rubrică conține texte selectate dintre cele publicate pe pagina de Facebook a revistei „Sud”.

PARCĂ N-AȘ ȘTI

de Geo Galetaru

Parcă n-aș ști că acolo,
în fundul camerei se ascunde ceva,
un pian dezacordat
sau
o funie pe care cineva urcă la cer
într-o tăcere absolută,
cu unghiile albastre de neputință,
cu zilele și nopțile înfipte în craniu
ca niște vâsle neputincioase,
spun toate acestea
dintr-o pornire irezistibilă
de a ghici lungimea aseptică a dorinței,
cascada acestui somn umilitor
în care plutesc peștii dezastrului,
parcă n-aș ști că inima aceea
e un fragment irevocabil
dintr-o casă mare, mare,
în care încăpem cu toții.

O LACRIMĂ

de Nadia Linul Urian

O lacrimă cade tăcuta,
Hrănind amintirea târzie
A celor plecați, ce nicicând
Nu se-ntorc... nu mai pot să învie.
Pe candele-aprinse, mulți îngeri se-opresc
Și suflă un gând de iertare,
Pun faguri de rugă, prin liniștea rece,
Căci cei care mor, nu-s pierduți în uitare.
S-au dus, înapoi nu mai vin,
Sub crucile grele-și dorm somnul de veci,
Iar lacrimi tăcute, le spală mormântul,
Aprinzând candele mari, peste pietrele reci.
Un plâns, un suspin, o rugare
Lăsăm lângă cruci, la-nceput de brumar,
Promițând că ne-ntoarcem curând,
Nu la date înscrise în vechi calendar,
S-aprindem candele, lumini ca să ardă,
Cu îngerii-n glas, să-nălțăm calde rugi
Ca odihna și pacea să le fie tovarăș ,
Într-o lume mai bună, sub pământ și sub cruci.

La lingua rumena come un tintinnio cristallino giornata della lingua rumena a Milano

Alexandra FIRIȚĂ

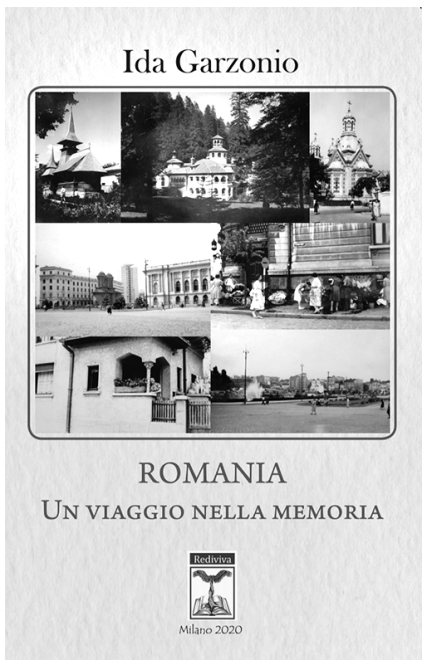
Motto: *Sono orgogliosa di portare nel mio sangue il tesoro dei miei antenati, la lingua rumena !*

Milano – una città megalopoli nell'anima della pianura padana, una città fortezza dove la storia di un'Italia moderna racconta la sua fiaba con ogni pietra della sua selciatura, con ogni pinnacolo della cattedrale, con ogni mormorio dei passi passati nel tempo. Milano, la città dove Leonardo da Vinci ha vissuto diciassette anni della sua illustre vita, sognando, creando, lasciando dietro di sé la firma della sua genialità. Capitale della moda e del design, famosa per le sue case di moda e i negozi chic, come quelli di via Monteleone, la Galleria Vittorio Emanuele II in Piazza Duomo (il centro commerciale più antico del mondo) ma anche per famose mostre, monumenti, eventi storici e una vita culturale effervescente. Milano, città ambita da illuminati, aristocratici, popolani, glorificata da artisti e poeti, a fine agosto con l'amaro in bocca, nascosta sotto la maschera di passanti spaventati da questa tanto controversa pandemia, ha aperto le sue braccia accoglienti e ci ha riparato nella calda luce pomeridiana. in cui, la lingua rumena avrà il grado di regina. Sì. Il 31 agosto, giorno della lingua rumena si è svolto un evento, presso la libreria Bocca, fondata nel 1775 dai fratelli Giovanni Antonio Sebastiano e Secondo Bocca a Torino e poi a Parigi, Firenze, Roma e infine a Milano, situata nelle Gallerie Vittorio Emanuele II , tra i negozi di marchi famosi, i lussuosi caffè storici, un evento di maggior importanza, almeno per noi rumeni della penisola, in cui la lingua rumena sarebbe stata onorata e messa in discussione. Un progetto interessante che porta in primo piano la lingua rumena che sa cantare meravigliosamente la vita e incantare le nostre anime. Solo la parola rumena può unirci e mantenere viva l'identità di una stirpe di gente coraggiosa e saggia. Solo la lingua rumena, la nostra lingua madre, ci porta la gioia di appartenere a una nazione che la storia ha spesso messo in difficoltà e che sempre ha dimostrato di non poter essere sottomessa.

Ida Garzonio, 30 august 2020

L'evento culturale di grande carico emotivo, organizzato dal Centro Culturale Italo-Rumeno con la casa editrice Rediviva, fondatrice Violeta Popescu, con la collaborazione della poetessa Florentina Niță e Silvia Storti, traduttrice dal rumena, ha avuto come punto centrale la presentazione del libro Romania un viaggio nella memoria / 1957-1967 un decennio difficile / Passaggi e figure, dell'illustre ottantenne docente milanese, Ida Garzonio, che sognava che alla fine degli studi alla Facoltà di Lettere dell'Università di Milano e lo studio della lingua rumena, che aveva appreso e approfondito in quegli anni, avrebbe insegnato agli studenti italiani la lingua rumena, desiderio che non si concretizzò, Ida, dedicandosi alla carriera di docente di lingua italiana presso prestigiose scuole superiori di Milano. Negli anni la troviamo, appassionata di musica, come fondatrice di un importante gruppo corale: il Coro Polifonica Ambrosiana di Milano, e successivamente ricoprendo diverse funzioni artistiche e organizzative nell'Associazione Nuova Polifonica Ambrosiana per la quale ha curato registrazioni e volumi documentari.

Il volume Romania un viaggio nella memoria è una testimonianza che la lingua rumena nella sua bellezza e ricchezza ha affascinato molti stranieri per studiarla e promuoverla. L'autrice dice. " Ho studiato rumeno perché mi piaceva, perché ero affascinata dalla cultura rumena .... cercavo la mia identità ed ero convinta di trovarla in questa lingua e cultura di confine, che è riuscita a resistere alle ondate di assimilazione ". Si tratta di un prezioso documento letterario, un volume di memorie, un ritorno nel tempo e nella vita dell'autrice, Ida Garzonio, che fa riferimento al periodo della sua giovinezza, gli anni '60, ma soprattutto un ricordo legato ad un'antica e nostalgica passione: la Romania e i suoi valori culturali. Una passione e un interesse che sono nati in un momento in cui c'era un contesto politico dittatoriale in Romania, durante la cortina di ferro, quando i rapporti generali della Romania con l'Occidente e, implicitamente, con l'Italia si sono interrotti.

Il volume è strutturato in tre parti comprendendo i ricordi vissuti durante i tre viaggi di studi, che Ida Garzonio ha trasposto con grande sincerità, evocando situazioni, figure degli amici che costituivano, in quegli anni, il suo piccolo e lontano "universo rumeno", una parte della sua vita lasciata nello scrigno del tesoro, sconosciuta anche agli amici più stretti.

"Il periodo tra le due guerre aveva conosciuto un apogeo delle relazioni culturali e istituzionali italo-romene, attraverso uomini di cultura rumeni (l'esempio più noto è quello del grande storico Nicolae Iorga) e italiani (chiamo, da una lunga pleiade, solo Ramiro Ortiz) coltivarono e mantennero una collaborazione straordinaria, concretizzata in importanti atti di cultura, tutti animati dal comune spirito latino. Hanno creato reti a livello istituzionale (istituti culturali, dipartimenti di lingua rumena all'interno delle università italiane) e hanno facilitato la penetrazione della letteratura rumena nello spazio italiano traducendola in italiano" come confessa Violeta Popescu nella prefazione del libro.

L'autrice descrive in dettaglio i tre viaggi compiuti in Romania nel decennio 1957-1967, con la consapevolezza di restituire a quegli anni la verità storica e il clima socio-politico.

La seconda parte del volume contiene una preziosa raccolta di traduzioni, molte inedite, tratte da varie opere di poeti e autori rumeni che Ida Garzonio ha conosciuto personalmente: Anatol E. Baconsky (con il quale ha avuto una più lunga amicizia) e con cui ha avuto uno scambio di lettere(una corrispondenza postale ricca), traduzioni letterarie realizzate tra il 1958-1970, pubblicate su varie riviste, in volumi italiani, nel volumetto con traduzioni di colinde rumeni, edito da Dario Memo a Milano, durante il Natale del 1966.

Cito qui traduzioni di Tristan Tzara, Eugen Jebeleanu, Veronica Porumbacu, Nina Cassian, traduzioni di grande accuratezza e fedeltà del testo letterario. Nell'ultima parte del volume ci parla e illustra con immagini la visita fatta alla chiesa evangelica fortificata di Harman, situata a Țara Bârsei, a circa 10 km da Brașov, monumento storico che fa parte del Patrimonio dell 'Umanità.

Tutti questi preziosi ricordi di Ida Garzonio sono affidati a uno scrigno contenente decine e centinaia di libri, acquistati in quegli anni nelle librerie, e soprattutto nei vecchi negozi (tipo antiquariato), di quaderni pieni di appunti, tante lettere (che compongono una corrispondenza svolta in quegli anni con diversi autori e amici rumeni), oggetti acquistati dalla Romania (icone, tessuti popolari, ecc.).

L'evento ha avuto anche una seconda presentazione del libro edito dalla casa editrice Rediviva, l'antologia Inflorescenze, dei poeti della diaspora rumena, coordinata da Florentina Niță e dal quale Ida Garzonio, ha desiderato chefossero lette poesie in rumeno e lei, con la sua voce gentile, -ci ha fatto l'onore di leggere la traduzione italiana, in un dialogo intenso, tanto che la lingua rumena suonava come un tintinnio cristallino nelle Gallerie di Vittorio Emanuele II, stupendo e deliziando i passanti.

Milano, a fine agosto, mi è sembrata più accogliente e più chiara, meno frettolosa e più umana, più vicina alle nostre anime. Milano che sa ascoltare e applaudire la lingua rumena. Milano dove ho scoperto l'amore per la lingua e la cultura rumena, nell'anima della Signora Ida Garzonio. Grazie alla signora, professoressa Ida Garzonio ! Grazie Milano !

Limba română ca un clinchet cristalin de ziua limbii române la Milano

Alexandra FIRIȚĂ

Motto: *Sunt orgolioasă că port în sângele meu comoara înaintașilor mei, limba română !*

Milano – un oraș megalopolis în sufletul câmpiei padane, un oraș fortăreață unde istoria unei Italii moderne își spune poveștile cu fiece piatră a caldaramului, cu fiece cupolă de catedrală, cu fiece murmur al pașilor trecuți peste timp. Milano oraș în care Leonardo da Vinci și-a trăit șaptisprezece ani din ilustra-i viață visând, creînd, lăsând în urmă semnătură geniului sau. Oraș capitală al modei și a disign-ului renumit prin casele de modă și cochetele magazine, cum ar fi cele de pe via Monteleone, Galleria Vittorio Emanuele II din Piazza Duomo (cel mai vechi shopping mall al lumii), dar și prin renumite expoziții, monumente istorice și o viață culturală efervescentă. Milano oraș râvnit de iluminați, aristocrați, plebe, premarit de artiști și poeți, într-un sfârșit de august cu gust amar, ascuns sub masca trecătorilor înspăimântați de acesta mult controversată pandemie, își deschidea brațele primitoare și ne adăpostea în lumina caldă a unei după amieze în care, limba română va avea rang de regina. Da. Pe 31 august, de Ziua Limbii Române, eveniment desfășurat la librăria Bocca, fondată în anii 1775 de către frații Giovanni Antonio Sebastiano și Secondo Bocca la Torino și apoi la Paris, Florența, Roma și în ultimul rând, la Milano, amplasată în Galeriile Vittorio Emanuele II printre magazinele cu mărci în vogă, cafenele luxoase istorice, avea să aibă loc un eveniment important, cel puțin pentru noi românii din peninsulă, în care limba română avea să fie onorată și adusă în discuție. Un proiect interesant care aduce în prim plan limba română care știe să cânte minunat viața și să ne încânte sufletele. Numai cuvântul românesc ne poate uni și ține vie identitatea unei stirpe de oameni curajoși și înțelepți. Numai limba română, limba noastră maternă, ne aduce bucuria de a aparține unui neam pe care istoria l-a pus de multe ori în dificultate, dar s-a demonstrat că nu poate fi supus.

Evenimentul cultural, de o mare încărcătură emoțională, organizat de Centrul Cultural Italo-Român cu editura Rediviva, fondator Violeta Popescu, cu colaborarea poetei Florentina Niță și a Silviei Storti, traducător de limba română, a avut drept punct principal prezentarea cărții „România un viaggio nella memoria/ 1957-1967 un decennio difficile/ Passaggi e figure" („România un voiaj prin memorie / 1957-1967 un deceniu dificil – pasaje și figuri") a distinsei profesoare octogenare milaneze Ida Garzonio, care și-ar fi dorit mult ca după terminarea Facultății de Litere de la Universitatea din Milano și a studiului limbii române, pe care o învățase și o aprofundase în acei ani, să predea studenților italieni limba română, dorința care nu s-a materializat, Ida, dedicându-se carierei de profesor de limba italiană la prestigioase licee din Milano. De-a lungul anilor o găsim, fiind pasionată de muzică, ca fondatoare a unui important grup coral: Corul Polifonica Ambroziana din Milano, iar mai târziu ocupând diverse funcții artistice și organizatorice în Asociația Nuova Polifonica Ambrosiana, pentru care a editat producții de înregistrări și volume documentare.

Volumul este o mărturie că limba română în frumusețea și bogăția ei a pasionat pe mulți străini să o studieze și să o promoveze. Autoarea spune: „Studiam limba română pentru că îmi plăcea, pentru că mă fascina cultura română... Eram în căutarea propriei identități și eram convinsă că am găsit-o în această limbă și cultură de frontieră, care a reușit să reziste în fața valurilor de asimilare".

Este un prețios document literar, un volum de memorii, o întoarcere în timp în viața autoarei, Ida Garzonio, care se referă la perioada tinereții sale, în decada anilor '60, dar mai ales o rememorare legată de o veche și nostalgică pasiune: România și valorile ei culturale. O pasiune și un interes care s-au născut într-o perioadă când în România exista un context politic dictatorial, în perioada Cortinei de fier, când s-au rupt relațiile generale ale României cu Occidentul și, implicit, cu Italia. Volumul se structurează în trei părți cuprinzând amintirile trăite în timpul celor trei călătorii de studii, pe care Ida Garzonio le-a transpus cu multă sinceritate evocând situații, persoane prieteni care au alcătuit, în acei ani, micul și îndepărtatul său „univers românesc", o parte din viața ei rămasă în scrinul cu amintiri, necunoscută chiar și celor mai apropiați prieteni.

„Perioada interbelică cunoscuse un apogeu al relațiilor culturale și instituționale româno-italiene, prin oameni de cultură români (exemplul cel mai cunoscut fiind cel al marelui istoric Nicolae Iorga) și italieni (îl numesc, dintr-o lungă pleiadă doar pe Ramiro Ortiz) care au cultivat și întreținut o colaborare extraordinară, concretizată în importante acte de cultură, animați fiind cu toții de spiritul latin comun. Aceștia au creat rețele la nivel instituțional (institute de cultură, catedre de limbă română în cadrul unor universități italiene) și au facilitat pătrunderea literaturii române în spațiul italian prin traducerea lor în limba italiană", așa cum ne mărturisește Violeta Popescu în prefața cărții.

Autoarea descrie cu minuțiozitate cele trei călătorii făcute în România de-a lungul a unui deceniu (1957-1967) cu dorința de a restitui adevărul istoric și climatul socio-politic.

Partea a doua a volumului cuprinde o valoroasă colecție de traduceri, multe inedite, realizate din diverse opere ale poeților români și ale unor autori pe care Ida Garzonio i-a cunoscut personal: Anatol E. Baconsky (de care a legat-o o lungă prietenie și cu care a putut să poarte corespondență), traduceri literare realizate între anii 1958-1970, publicate în diferite reviste, în volume italiene, în micul volum cu traduceri de colinde românești apărut la Dario Memo din Milano în perioada Crăciunului din anul 1966. Amintesc aici traduceri din Tristan Tzara, Eugen Jebeleanu, Veronica Porumbacu, Nina Cassian, traduceri de o mare acuratețe și fidelitate a textului literar. În ultima parte a volumului ne vorbește și ilustrează cu imagini despre vizita făcută la biserica evanghelică fortificată din Hărman, aflată în Țara Bârsei, la cca. 10 km de Brașov, monument istoric ce face parte din Patrimoniul Umanității, moment care este încă viu în memoria autoarei. Toate aceste prețioase amintiri ale Idei Garzonio sunt încredințate unui cufăr care conține zeci și sute de cărți, cumpărate în acei ani din librării și mai ales din vechile consignații, de caiete pline de însemnări, multe scrisori (care alcătuiesc o corespondență purtată în acei ani cu diferiți autori și prieteni români), obiecte cumpărate din România (icoane, țesături populare etc.).

Evenimentul a avut și o a doua lansare de carte apărută la editura Rediviva, antologia *Inflorescente* a poeților din diaspora română, coordonată de Florentina Niță și din care Ida Garzonio a ținut să se citească poezie în limba română iară ea, cu vocea-i blândă, ne-a făcut onoarea să citească traducerea în italiană, într-un un intens dialog, astfel că limba română a răsunat ca un clinchet cristalin în Galeriile Vittorio Emanuele II, uimind și încântând trecătorii.

Milano, într-un sfârșit de august, mi-a părut mai primitor și mai limpede, mai puțin grăbit și mai uman, mai aproape de sufletele noastre. Milano care știe să asculte graiul românesc și să aplaude. Milano unde am descoperit iubire pentru limba și cultură română, în sufletul doamnei profesoare Ida Garzonio. Mulțumim Milano !

Jean Yves-Conrad

L'église des Cordeliers de Nancy

L'église des Cordeliers, de son nom complet église Saint-François-des-Cordeliers, est une église de la Vieille-Ville de Nancy située au n°66 Grande Rue juste à côté du palais des Ducs de Lorraine dont elle renferme les tombeaux. Le couvent qui la jouxte est aujourd'hui partie intégrante du musée Lorrain.

Construite sous René II de Lorraine après la bataille de Nancy, elle est consacrée en 1487, et elle jouxte le palais Ducal reconstruit à la même époque. L'église devint ensuite la sépulture des ducs de Lorraine, précédemment inhumés en la Collégiale Saint-Georges, aujourd'hui disparue.

L'édifice surprend par sa grande sobriété extérieure pour une longueur totale de 73 mètres et seulement 9 mètres de largeur. La grande nef unique, typique de l'architecture des églises des Cordeliers, était décorée de nombreux vitraux, ainsi que de fresques dont il reste une travée intacte au niveau du chœur.

Latéralement à la nef se trouvent des chapelles collatérales abritant les enfeux de certains ducs de Lorraine. Juste avant l'autel, sur le côté droit, se trouve l'impressionnant enfeu polychrome renaissance du duc René II de Lorraine. L'autel (rapporté) est décoré d'un retable polychrome de 1522, tandis que la grande rosace refaite à l'époque classique représente les armes de Lorraine. À gauche de l'Autel se trouve la chapelle funéraire des Princes de Lorraine fermée par une imposante grille aux armes de la dynastie. Au sol, une trappe en bois cache l'accès au caveau.

Une partie du plafond est recouverte d'une fresque du XVIe siècle attribuée à Hugues de la Faye et qui représente les *Anges tenant les instruments de la Passion*. Une autre peinture à la détrempe est présente sur les deux premières travées de gauche, proche des gisants de Claude de Baudoche et de René de Beauvau. Elle est dédiée à Notre-Dame-de-Consolation.

Au XIXe siècle furent installées dans le chœur les stalles en bois provenant de l'Abbaye de Salival et datant de 1691. La chapelle Notre-Dame de Lorette, chapelle funéraire des Ducs de Lorraine, est accolée au niveau du chœur. L'édifice fut construit de 1609 à 1612 dans un style baroque italien avec une étonnante coupole en trompe-l'œil.

Cette chapelle, créée par la volonté de Charles III de Lorraine, renferme les dépouilles et les cénotaphes de tous les ducs de Lorraine, aïeux de la famille de Habsbourg-Lorraine et, de ce fait, le seul duc de Lorraine à ne pas y être inhumé est François-Etienne de Lorraine qui, devenu empereur du Saint-Empire, fut inhumé en la nécropole des Habsbourg à Vienne (Autriche) aux côtés de son épouse Marie-Thérèse.

Église des Cordiliers de Nancy. Vue sur la façade principale

Ainsi figurent les tombeaux suivants :

- Duc René II de Lorraine, avec son monumental enfeu polychrome renaissance dû à l'architecte Jacques Vauthier et exécuté en 1511 ;
- Philippe de Gueldre, avec une sculpture de Ligier Richier ;
- Gisants de Henri III de Vaudémont, d'Antoine de Vaudémont et de Marie d'Harcourt, ainsi que le tombeau du Cardinal Charles de Vaudémont par Florent Drouin.

Le graveur Jacques Callot et le peintre Jean Le Clerc sont inhumés dans le cloître attenant à l'église.

L'église des Cordeliers entretient de longue date des liens particuliers à la maison de Habsbourg-Lorraine. Dès les années 1760, l'empereur d'Autriche s'inquiète des tombeaux de ses ancêtres et fait faire divers travaux de marbrerie. Il fait également dire des messes. Marie-Antoinette, née princesse d'Autriche, fit une halte dans la chapelle de ses ancêtres avant de rejoindre son futur époux Louis XVI.

À la Révolution, les tombeaux sont profanés et les cercueils éventrés. Toutefois, les fossoyeurs prennent soin, en ensevelissant les os au cimetière de Boudonville, de les mettre à part. À la fin des années 1810, Louis XVIII et François 1er s'émeuvent du triste état de la chapelle ronde. Celle-ci est restaurée et les dépouilles ducales solennellement réinstallées le 9 novembre 1826. D'autres dépôts mortuaires ont lieu par la suite. L'empereur d'Autriche crée une fondation en 1826 instituant un aumônier chargé de dire quotidiennement la messe, et d'assurer un service funèbre solennel en novembre à la mémoire de ses ancêtres. Ce service est assuré sans discontinuité jusqu'en 1914.

En 1867, François-Joseph 1er, empereur d'Autriche, vint également se recueillir sur le tombeau de ses ancêtres.

Après la Première Guerre mondiale, un groupe de Lorrains, guidé par le maréchal Lyautey, remet en place la messe solennelle à la mémoire des ducs et princes de Lorraine et de Bar. Cet office, assuré de manière pérenne depuis 1934, a lieu à l'automne, généralement fin octobre. Il est organisé par la Société d'histoire de la Lorraine et du Musée Lorrain. La messe est célébrée par le curé de la basilique Saint-Epvre, dont dépend l'église des Cordeliers. Elle est parfois présidée par l'évêque de Nancy et de Toul.

C'est également dans la chapelle des Cordeliers que fut célébré, le 10 mai 1951, le mariage d'Otto de Habsbourg-Lorraine et de Regina de Saxe-Meiningen, qui y célébrèrent également leurs noces d'or le 10 mai 2001. Le 9 juillet 2011, une messe de requiem y a été dite à la mémoire de l'archiduc Otto de Habsbourg-Lorraine par l'Oratoire Saint-Philippe Néri qui dessert la paroisse Saint-Epvre dont dépend l'église des Cordeliers. Quelque 350 personnes y ont participé.

Biserica din Cordeliers de Nancy

Biserica din Cordeliers, Saint-François-des-Cordeliers, este o biserică din Vielle-Ville de Nancy, situată pe Grande Rue, nr. 66, chiar lângă palatul ducilor de Lorraine, ale căror monumente funerare le adăpostește.

Construită de René II de Lorraine după bătălia de la Nancy și terminată în 1487, împreună cu palatul ducal ce a fost reconstruit în aceeași perioadă, biserica devine locul de înmormântare a ducilor de Lorraine care până atunci erau înhumați la Colegiul Saint-Georges, astăzi dispărut.

Edificiul surprinde prin sobrietatea exteriorului, acesta având lungimea totală de 73 de metri, iar lățimea de numai 9 metri. Unicul și mărețul naos, tipic pentru arhitectura bisericilor din Cordeliers, era împodobit cu numeroase vitralii, precum și fresce din care s-a păstrat intactă o traversă din balconul unde era instalat corul.

Pe partea laterală a naosului se află criptele unor duci de Lorraine. Chiar în fața altarului, în partea dreaptă, se vede impresionantul monument funerar multicolor în stil renascentist, al ducelui Rene II de Lorraine. Altarul a fost decorat ca un panou policolor în 1522, în timp ce rozariul în formă de trandafir de mari dimensiuni, refăcut în epoca clasică, reprezintă arme din Lorraine. În stânga altarului se află monumentul funerar al prinților de Lorraine, înconjurat cu un grilaj reprezentând arme ale dinastiei. În partea de jos, o trapă de lemn maschează intrarea în cavou.

O parte a plafonului este acoperita de o frescă din secolul al XVI-lea, atribuita lui Hugues de la Faye, care prezintă „Îngerii purtând instrumentele pasiunii". O altă pictură decolorată de vreme se află pe primele două traverse din stânga, în apropierea efigiilor lui Claude de Baudoche și Rene de Beauveau. Aceasta este dedicată Fecioarei Notre-Dame-de-Consolation.

În secolul al XIX-lea au fost instalate jilțuri din lemn provenind din Abbaye de Salival, datând din 1691. Monumentul funerar Notre-Dame de Lorrete al ducilor de Lorraine formează un tot cu altarul, de unde se oficia slujba religioasă. Edificiul a fost construit între 1609 și 1612 în stil baroc italian, cu o cupolă a cărei pictură amplifica impresia de măreție.

Această capelă, creată din voința lui Charles III de Lorraine adăpostește rămășițele pământești și cenotafele tuturor ducilor de Lorraine, strămoșii familiei Habsburg-Lorraine, cu o excepție, singurul duce de Lorraine care n-a fost înhumat aici, François-Etienne de Lorraine, care, devenind împăratul sfântului imperiu, a fost înmormântat în necropola Habsburgilor din Viena (Austria) alături de soția sa, Maria-Tereza.

Astfel, aici figurează următoarele morminte:

- Ducele Rene II de Lorraine, cu monumentala nișă funerară în formă de arcadă, policromă în stil renascentist, executata în 1511 de arhitectul Jacques Vauthier;
- Philippe de Gueldre, cu o sculptură de Ligier Richier;
- Efigiile lui Henri III de Vaudemont, Antoine de Vaudemont, și Marie d'Harcourt, ca și mormântul cardinalului Charles de Vaudemont, ridicat de către Florent Drouin.

Gravorul Jacques Callot și pictorul Jean Le Clerc își dorm și ei somnul de veci în mânăstirea ce se învecinează cu biserica.

Biserica din Cordeliers întreține, pe o perioada îndelungată, legăturile de neam ale casei de Habsburg-Lorraine. Încă din 1760, împăratul Austriei se interesează de mormintele străbunilor săi și cere să se facă diverse lucrări din marmură. De asemenea, el participă la slujbele religioase de aici. Maria-Antoineta, născută prințesă de Austria, face o oprire la capela strămoșilor înainte de a se căsători cu viitorul împărat Louis XVI.

În timpul revoluției, mormintele sunt profanate și sicriele deschise. Totodată, cei care supravegheau au grijă să îngroape osemintele în cimitirul Boudonville, pentru a le proteja. La sfârșitul anului 1810, Louis XVIII și Francois I se înduioșează de starea jalnică a capelei rotunde. Aceasta este restaurată, iar rămășițele pământești ale ducilor sunt reinstalate, cu solemnitate, la vechile lor locuri, la 9 noiembrie 1826. Împăratul Austriei înființează o fundație chiar în același an, 1826, numind un capelan însărcinat să oficieze zilnic slujbe religioase și să asigure un serviciu funerar solemn în luna noiembrie, în memoria strămoșilor săi, asigurat fără încetare până în 1914.

În 1867, Franz Josef I împărat al Austriei, vine și el să se reculeagă la locul de veci al înaintașilor.

După Primul Război Mondial, un grup de locuitori din Lorraine, îndrumați de mareșalul Lyautey, reinstituie slujba solemnă în memoria ducilor și prințeselor de Lorraine și de Bar. Oficierea acesteia, permanentă din 1934, are loc toamna, în general în octombrie și este organizată de Societatea de Istorie din Lorraine și de Muzeul Lorraine. Slujba este celebrată de către preotul catolic de la Catedrala Saint-Epvre, căreia îi este subordonată biserica din Cordeliers. Ea este uneori oficiată de episcopul de Nancy și de Toul.

În plus, în capela din Cordeliers a fost celebrată, pe 10 mai 1951, căsătoria lui Otto de Habsburg-Lorraine cu regina de Saxe-Meiningen, care vor celebra tot aici și nunta de aur la 10 mai 2001. Pe 9 iulie 2011, o slujbă de pomenire, o rugăciune pentru odihna morților a fost ținută în memoria arhiducelui Otto de Habsburg-Lorraine în oratoriul Saint-Phillippe Neri, care deservește parohia Saint-Epvre de care depinde biserica din Cordeliers. La aceasta au participat în jur de 350 de persoane.

(Traducere din limba franceză de Constanța Crudu)

Alexandra Firiță

Eventi culturali durante il tempo di pandemia online come risposta alla domanda: come sopravvirà la cultura ?

Il 5 novembre 2020 – CENACOLO NEOLATINO.

Sotto il titolo "Cenacolo Neolatino" si sono riuniti in rete alcuni scrittori e scrittrici di lingua rumena e spagnola che hanno recitato i loro componimenti all'interno di un reading a numero chiuso. L'evento online, riservato ai partecipanti, nelle intenzioni degli organizzatori Cinzia Baldazzi, scrittrice e critico letterario, Andrea Lepone le Officine Culturali Romani e il supporto tecnico di Adriano Camerini, ha costituito la prima tappa di una serie di meeting letterari da proseguire nelle prossime settimane. Al Cenacolo Neolatino prendono parte un numero di dieci autori dalla Romania, Peru, Spania, Venezuela, Ecuador, Repubblica Domenicana. Una bella iniziativa in cui gli autori possono conoscersi, avere un dialogo culturale interessante e costruttivo e condividere la gioia di scrivere.

13 novembre 2020 – ARMONIE D'AUTUNNO – "UN AUTUNNO DIVERSO ..."

L'ottava edizione del Laboratorio Creativo "ARMONIE D'AUTUNNO" organizzato dalla Biblioteca Rumena "Grigore Vieru" è stata diversa, sotto tutti i punti di vista. Le restrizioni imposte dalla Pandemia hanno determinato agli organizzatori di agire con i mezzi rimanenti, per garantire la continuità di un evento culturale di largo respiro,

a cui tanti creatori e artisti dilettanti o professionisti hanno contribuito con le proprie creazioni. Sotto la guida di padre Gheorghe Vasilescu, la direttrice della biblioteca signora Gherghina Tofan e tante altre persone di origine rumena, residenti in quella zona d'Italia, l'attività torinese e stata organizzata quest'anno, online. Infatti, attraverso l'arte, la letteratura, la musica, qualsiasi attività della Biblioteca Grigore Vieru di Torino è vitale per tutti i rumeni, quando si parla di cultura, questo significa, presentazioni di libri, audizione di musica, mostra di pittura. Un'attività lodevole in cui l'età di partecipazione è stata compresa tra i 7 ei 70 anni. Congratulazioni a tutti i partecipanti !

14 novembre 2020 AUTUNNO ROMANO ITALIANO

"Autunno romeno-italiano" è un progetto ideato come un duplex culturale Romania - Italia, avviato dall'Associazione "Universo dell'Amicizia" Iasi (2016 - Iasi, Torino e Ivrea, 2017 - Milano e Iasi, 2018 - Roma e Iasi, 2019-Torino , Roma e Iasi) avendo in programma eventi culturali che si sono svolti sotto il patrocinio dei Consolati e dell'Ambasciata Rumena nella Repubblica Italiana, con l'obiettivo di promuovere la cultura e le tradizioni rumene offrendo così un'identità alle famiglie residente sul territorio italiano. Arrivato alla quinta edizione, il progetto prosegue anche quest'anno, questa volta in formato online, sabato 14 novembre 2020, alle ore 18.00 sulla pagina Facebook dell'Associazione "Universul Prieteniei" Iași. Il reeding di poesie, in rumeno e italiano, è stato presentato da 18 poeti rumeni stabiliti nella diaspora italiana (Elena Agapi, Valeriu Barbu, Olimpia Danci, Alexandra Firiță, Daniela Forcos, Vasile Hatos, Mirela Leahu Varga, Elena Leica, Daniel D.Marin, Daniela Mihăeș, Florentina Niță, Lăcrămioara Maricica Niță, Lidia Popa, Ofelia Prodan, Liliana Smerea Vacaru, Lidia Stan, Gherghina Tofan, Rodi Vinau), in seguito a una breve presentazione della città di Iași, autunno, con le foto di Rodica
Rodean e i commenti di due ospiti speciali il poeta Horia Zilieru e il console d'Italia a Iasi, il signor Enrico Novella. oordinatori del progetto: Rodi Vinau e Rodica Rodean. Organizzatore: Associazione „Universul Prieteniei Iasi in collaborazione con il "Cenacolo di Roma".

Si è svolta dall'11 al 15 novembre 2020 la nuova edizione di Bookcity Milano, manifestazione dedicata al libro, alla lettura e dislocato in diversi spazi della città metropolitana. La nona edizione si svolge esclusivamente in formato digitale, per rispondere alle nuove direttive relative all'emergenza sanitaria. Evento promosso dall'Assessorato alla Cultura del Comune di Milano e dall'Associazione BOOKCITY MILANO, composta da Fondazione Corriere della Sera, Fondazione Giangiacomo Feltrinelli, Fondazione Umberto ed Elisabetta Mauri e Fondazione Arnoldo e Alberto Mondadori. Il successo dell'originalissima formula BookCity Milano ha contribuito al riconoscimento di Milano nel 2017 dell'importante qualifica UNESCO per la Città Creativa per la Letteratura.

Per l'ottava volta, la casa editrice Rediviva, fondata nel 2012, promuove il dialogo tra culture, scrittori rumeni, italiani e non solo, saggi, narrativa, poesia con professionalità e passione, è inserita nel programma SCRITTI DALLA CITTÀ MONDO, evento promosso per BookCity da Ufficio Reti e Cooperazione Culturale del Comune di Milano, CITTÀ MONDO - Comune di Milano. Per questa edizione Rediviva ha scelto di realizzare un video, che è online dal primo giorno del festival, con gli interventi di Ida Garzonio, Alina Monica Turlea, Irina Turcanu Francesconi e Violeta Popescu.

Nel programma, Rediviva ha scelto di presentare due libri recentemente pubblicati nella collana Quaderni Romeni: "Romania. Un viaggio nella memoria. Paesaggi e figure. 1957-1967 un decennio difficile" di Ida Garzonio e „La Ciuleandra" di Liviu Rebreanu tradotti in rumeno da Alina Monica Turlea e Alessio Colarizi Graziani, due libri che arricchiscono la conoscenza della letteratura e della poesia rumena in Italia.

Evenimente culturale pe timp de pandemie desfășurate on line ca un răspuns la întrebarea: cum va supraviețui cultura ?

Alexandra FIRIȚĂ

5 noiembrie 2020 – CENACLUL NEOLATIN.

Sub titlul „Cenacolo Neolatino" a reunit scriitori și scriitoare de limbă română și spaniolă care au făcut un număr limitat de lecturi din creațiile proprii. Evenimentul online, rezervat participanților, la invitația organizatorilor, Cinzia Baldazzi, scriitor și critic literar, Andrea Lepone cu Atelierele Culturale Române și sprijinul tehnic al lui Adriano Camerini, a constituit prima etapă a unei serii de întâlniri literare care urmează să fie continuată în următoarele săptămâni. La Cenaclul Neolatin participă un număr de zece autori din România, Peru, Spania, Venezuela, Ecuador și Republica Dominicană. O frumoasă inițiativă în care autorii se pot cunoaște și pot purta un dialog cultural interesant și constructiv și își pot împărtăși bucuria scrisului.

13 noiembrie 2020 – ARMONII DE TOAMNĂ – „O TOAMNĂ ALTFEL..."

Ediția a VIII-a a Atelierului de Creație „Armonii de toamnă" de la Biblioteca Românească „Grigore Vieru" a fost altfel, din toate punctele de vedere. Restricțiile impuse de pandemie au determinat pe organizatori să acționeze cu mijloacele rămase la dispoziție, pentru a asigura continuitatea unei manifestării culturale de anvergură, în care, mulți creatori și artiști amatori ori profesioniști și-au adus aportul cu creații proprii.

Sub îndrumarea Părintelui Paroh Gheorghe Vasilescu, a doamnei Gherghina Tofan și a multor alte persoane de origine română, trăitoare în acel areal al Italiei, Torino, activitatea s-a fost organizată anul acesta on line. De fapt, prin intermediul artei, literaturii, muzicii orice activitate a Bibliotecii „Grigore Vieru" din Torino este vitală pentru toți românii când vine vorba de cultură, acest lucru însemnând lansare de carte, audiție muzicală, expoziție de pictură. O activitate lăudabilă la care vârsta de participare a fost cuprinsă între 7 și 70 de ani. Felicitări tuturor participanților !

14 noiembrie 2020 – TOAMNA ROMÂNO-ITALIANĂ.

„Toamna româno-italiană" este un proiect conceput ca un duplex cultural România-Italia, inițiat de Asociația „Universul Prieteniei" din Iași (2016 – Iași, Torino și Ivrea, 2017 – Milano și Iași, 2018 – Roma și Iași, 2019 – Torino, Roma și Iași) având în program evenimente culturale care s-au desfășurat sub patronajul Consulatelor și a Ambasadei României în Republica Italiană, având ca scop promovarea culturii și a tradițiilor românești oferind astfel o identitate familiilor stabilite în diaspora italiană.

Ajuns la ediția a V-a, proiectul continuă și în acest an, de data aceasta în format online, sâmbătă, 14 noiembrie 2020, ora 18.00 pe pagină de Facebook a Asociației „Universul Prieteniei" Iași. Recitalul de poezie, în limba română și italiană, susținut de 18 poeți români stabiliți în diaspora italiană (Elena Agapi, Valeriu Barbu, Olimpia Danci, Alexandra Firiță, Daniela Forcos, Vasile Hatos, Mirela Leahu Varga, Elena Leica, Daniel D.Marin, Daniela Mihăeș, Florentina Niță, Lăcrămioara Maricica Niță, Lidia Popa, Ofelia Prodan, Liliana Smerea Văcaru, Lidia Stan, Gherghina Tofan, Rodi Vinau) cu o scurtă prezentare a orașului Iași, toamna, cu fotografii executate de Rodica Rodean și comentariile a doi invitați speciali, poetul Horia Zilieru și consulul Italiei la Iași, domnul Enrico Novella. Coordonatori proiect: Rodi Vinau și Rodica Rodean. Organizator: Asociația „Universul Prieteniei" Iași în parteneriat cu „Cenaclul de la Roma".

A noua ediție a BOOKCITY MILANO a avut loc în perioada 11-15 noiembrie 2020, un eveniment dedicat cărților, lecturii, ce a fost dislocat în diferite zone ale orașului. A noua ediție a avut loc exclusiv în format digital, pentru a răspunde noilor directive legate de urgența sanitară. Un eveniment promovat de Departamentul de Cultură al Orașului Milano și Asociația BOOKCITY MILANO, format din Fundația Corriere della Sera, Fundația Giangiacomo Feltrinelli, Fundația Umberto și Elisabetta Mauri și Fundația Arnoldo și Alberto Mondadori. Succesul formulei extrem de originale BookCity Milano a contribuit la acordarea în 2017 de către Milano a importantei calificări UNESCO pentru Orașul Creativ pentru Literatură.

Prezentă pentru a opta oară, editura Rediviva, fondată în 2012, promovează dialogul între culturi, scriitori români, italieni și nu numai, cu profesionalism și pasiune, fiind inclusă în programul SCRITTI DALLA CITTÀ MONDO, un eveniment promovat pentru BookCity de Biroul de Rețele și Cooperare Culturală al Primăriei orașului Milano, CITTÀ MONDO – Municipio Milano. Pentru această ediție, Rediviva a ales să realizeze un videoclip difuzat online din prima zi a festivalului cu intervențiile: Ida Garzonio, Alina Monica Țurlea, Irina Țurcanu Francesconi și Violeta Popescu.

În programul Rediviva a ales să prezinte două cărți publicate recent în seria Quaderni Romeni: „România. O călătorie în memorie. Peisaje și figuri. 1957-1967 un deceniu dificil"de Ida Garzonio și „La Ciuleandra" de Liviu Rebreanu traduse în limba română de Alina Monica Turlea și Alessio Colarizi Graziani, două cărți care îmbogățesc cunoștințele literaturii și poeziei române din Italia.

Constantin Șt. Bolintineanu în conștiința prezentului

Gabriel DRAGNEA

Cea de-a VIII-a ediție a Festivalului „Toamna Culturală Bolintineană” a debutat sâmbătă, 10 octombrie 2020, cu începere de la ora 10.30, cu un eveniment dedicat unei personalități fabuloase, boierul-primar Constantin Șt. Bolintineanu (1840-1925), creatorul Bolintinului modern, de la a cărui naștere s-au împlinit 180 de ani.

„Ctitor” fără egal în epocă, filantrop și mecena, activitatea lui Constantin Șt. Bolintineanu în slujba capitalei București și a satului natal, Bolintin Vale, este foarte puțin cunoscută. Scopul manifestării a fost de a înlătura, pe cât se poate, această nedreptate istorică.

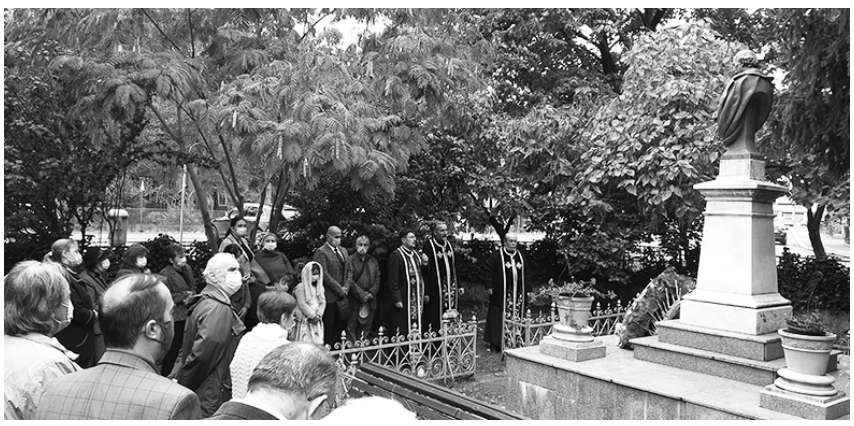
Ziua a debutat cu o slujbă de pomenire pentru Constantin Șt. Bolintineanu (1840-1925) și Dimitrie Bolintineanu (1825-1872) și a continuat cu dezvelirea plăcii comemorative dedicate lui Constantin Șt. Bolintineanu, amplasată pe clădirea Primăriei orașului Bolintin Vale. În cadrul acestui moment au vorbit Ionel Constantin (administrator public al orașului Bolintin) și Vasile Grigore (redactorul-șef al revistei *Sud*). Acesta din urmă a trecut în revistă deosebitele realizări ale personalității aniversate, evenimente și edificii. dintre care unele au rămas în picioare până astăzi: *„Înființează bâlciul de Sf. Dumitru, ridică monumentul lui Dimitrie Bolintineanu și construiește măreața clădire a Școlii Vechi. El revine ca primar în vremea răscoalei din 1907, hotărât să schimbe din temelii mentalitățile și să contribuie determinant la bunăstarea bolintinenilor săi. Asta până în 1916, când Bolintinul este ocupat de trupele germane. Înnoiește biserica și clopotnița, precum și Școala Veche și ridică din temelii căminul cultural, Primăria, Pretura, Jandarmeria, fabrica de conserve, abatorul comunal, școala din Crivina, școala și sfatul sătesc din Suseni și Malu Spart și multe altele. Chiar și după moarte a lucrat în folosul bolintinenilor săi. Și-a lăsat întreaga avere pentru înființarea unui gimnaziu industrial, ceea ce s-a și întâmplat după moartea acestuia.”*

Retrași în liniște la mănăstirea Buna Vestire de lângă Bolintin, în intimitatea unei agape organizată de ACTIB și revista Sud, în compania unui grup restrâns de prieteni a fost sărbătorit poetul și jurnalistul Nicolae Dan Fruntelată pentru cei 74 de ani împliniți. Despre biografia și activitatea literar-editorială a poetului născut în Bălăcița județului Mehedinți a vorbit în detaliu profesorul, criticul și istoricul Nicolae Scurtu, cu aceeași oratorie cu care și-a cucerit și obișnuit publicul ascultător: *„Poetul și-a prezervat familia și în același timp actul creației. Este un poet care îmbină elementele tradiționale de cea mai bună calitate, apare câmpia, grâul, domeniul pâinii, apar imagini deosebit de interesante și, unele dintre ele, o să vă mire, dar apar pentru prima oară în imaginarul poetic românesc. Nicolae Dan Fruntelată, pe lângă faptul că este un poet autentic, total, care a cunoscut foarte bine toate arterele puterii de care s-a ferit întotdeauna cu mare grijă. Asta înseamnă supremă inteligență a unui cărturar care se implică în viața cetății și care lasă ceva cetății. Lasă o operă extrem de interesantă, de variată din punct de vedere tematic și stilistic și care invită la lectură și la meditație. De aceea nimic nu este mai important pentru un scriitor, mai ales în timpul vieții, dar și după aceea decât un singur fapt: atât contemporanii, cât și posteritatea să-i citească opera. Acesta este omagiul suprem adus unui creator și, mai ales, unui creator de limbă, creator de literatură, a unui creator de cultură și de civilizație.”* Însoțit de fiica dumnealui, Ioana Ruxandra Fruntelată – de altfel o colaboratoare valoroasă și apropiată a ACTIB și, mai ales, a revistei *Sud* – în fața micului auditoriu, autorul a peste 30 de volume publicate până în prezent a mărturisit: *„Prin cuvintele pe care le-a spus prietenul meu, scriitorul și profesorul Nicolae Scurtu, prin gestul dumneavoastră, al bolintinenilor, mi-a trecut, într-un fel, dorul de satul meu, care e departe de aici, tocmai în Mehedinți și care nu mi-a făcut niciodată o asemenea onoare și bucurie. Asta apreciez cu atât mai mult pentru că, aici, la Bolintin, aici am găsit – așa cum am și scris cândva – o a doua casă a mea, o casă cu oameni deosebiți, o casă de suflet în care Vasile Grigore, Fane Crudu și toți ceilalți m-au primit cu ușile și cu ferestrele și cu inima deschise. Vă mulțumesc mult pentru clipa asta. Vă făgăduiesc că, ori de câte ori o să am prilejul o să vin la Bolintin, adică o să mă întorc acasă, să-mi găsesc o parte din aceste amintiri. Vă mulțumesc frumos, prieteni!”*

Vizibil emoționat de toată această atmosferă de la mănăstirea Bunavestire, creată special pentru domnia sa din partea ACTIB și a revistei *Sud*, după ce în preajma tortului aniversar a primit urările de bine ale întregii audiențe, poetul Nicolae Dan Fruntelată a mai avut parte de o surpriză. Invitatul de onoare al acestei manifestări, dl. Doru Dinu Glăvan (președintele Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România – UZPR) i-a înmânat o distincție frumos înrămată „pentru prodigioasa activitate culturală și jurnalistică”: *„Jurnalistul, poetul, scriitorul și omul de cultură Dan Fruntelată, membru important al Uniunii Scriitorilor din România și un membru foarte important al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, azi, la 74 de ani primește distincția* ***Împliniri Scriitoricești*** *pentru prestigioasa activitate literară și jurnalistică și devotamentul față de actul de cultură de-a lungul unei bogate și fructuoase cariere.”*

Pe treptele Primăriei - Leontin Zamfir, Vasile Grigore, Ionel Constantin

La monumentul Poetului

Domnul Ionel Constantin dezvelind placa comemorativă

Doru Dinu Glăvan și Nicolae Dan Fruntelată

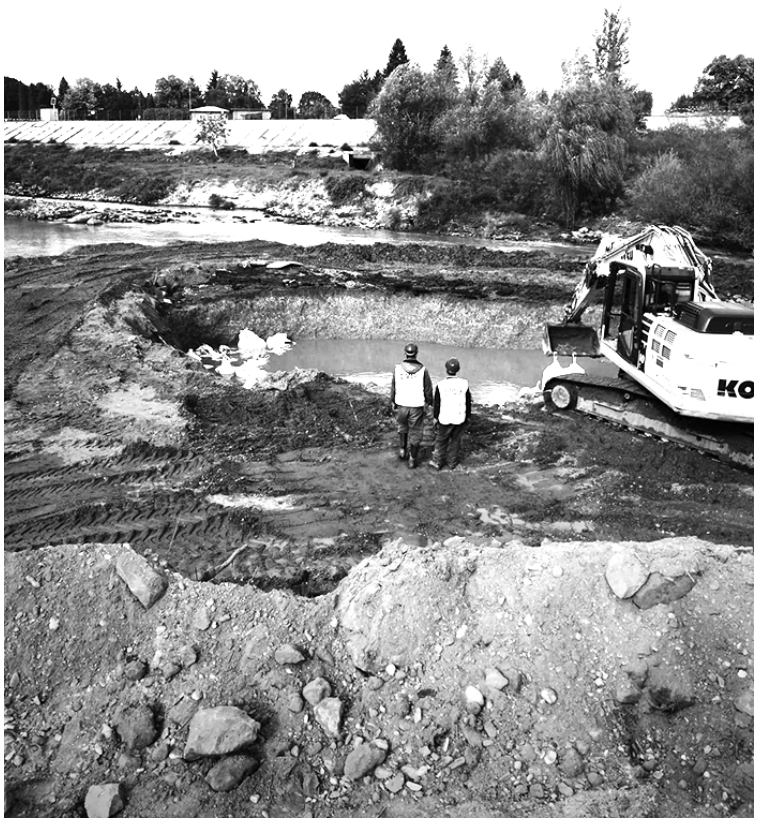

Placa comemorativă Constantin Șt. Bolintineanu

Un fenomen natural spectaculos pe râul Argeș

Prof. Andreea-Narcise GRIGORE

Un fenomen natural mai puțin obișnuit a avut loc în această toamnă la Bolintin. Vestea surpării albiei Argeșului în imediata apropiere și în aval de barajul de la Crivina a atras atenția micii comunități științifice locale. Apariția unui crater de mari dimensiuni, cu o formă circulară aproape de perfecțiune, în chiar albia rîului Argeș, adică între maluri, merită o cât de sumară explicație, deși fenomenului ar fi trebuit să i se fi dat mai multă atenție din partea specialiștilor, meritând a fi studiat cel puțin de studenții Facultății de Geografie din Universitatea București

Vă reamintim că în anul 1947 a început construcția barajului și a acumulării Bolintin Vale, punctul Crivina. Nodul hidrotehnic a fost dat în exploatare în anul 1950. La acest baraj, prima stație de pompare este construită în 1960, iar a doua în 1965. La Crivina se face denisiparea apei din Argeș, iar filtrarea este executată de stațiile de la Arcuda și Roșu. Acumularea de la Crivina este formată printr-un baraj frontal cu șase deschideri echipate cu stavile clapetă cu înălțimea de doi metri. Captarea este de tip lateral, dispusă pe malul stâng. În continuarea captării au fost realizate două grupuri de deznisipatoare și două aducțiuni casetate (canale) spre București. În 1965, din aducțiunea Crivina-Roșu a fost derivat un canal care trece valea Dâmboviței în rambleu printr-un pod canal, în apropiere de Dragomirești Deal și care debușează în lacul Străulești asigurând debitele necesare pentru realizarea unei scurgeri salubre prin salba de lacuri de pe râul Colentina.

Amenajările hidrotehnice de la Bolintin Vale, amplasate pe rîul Argeș, sunt vitale pentru existența Capitalei, căci de aici se asigură 40% din apa potabilă necesară Bucureștiului, 70% din apa industrială, 95% din debitul de diluție necesar râului Dâmbovița, 70% din apa necesară pentru primenirea apei din lacurile de pe Colentina și a zonei industriale din sud-estul orașului.

Intervențiile antropice asupra Argeșului în zona Bolintinului au modificat dramatic peisajul, având repercusiuni directe asupra caracteristicilor naturale ale rîului. Nu ne vom ocupa acum de ele, însă promitem să revenim asupra subiectului.

Fenomenul petrecut la sfârșitul lunii octombrie 2020 în albia rîului este doar unul dintr-o lungă serie. El a avut loc pe fondul unei perioade îndelungate de secetă, în care prin punctul Crivina a fost procesată și expediată către București întreaga cantitate de apă disponibilă, astfel încât în aval de baraj s-au mai putut strecura doar câteva fire anemice. Consecința a fost scăderea nivelului pânzei freatice de suprafață, ce a dus la tasarea straturilor care o conțineau, având ca efect „prăbușirea” albiei sub forma craterului observat în imaginile care acompaniază acest articol.

Din ordinul celor care administrează instalațiile hidrotehnice de la Crivina, golul a fost rapid umplut cu saci imenși cu nisip și cu balast împins de utilaje de mare tonaj. După prima săptămână a lui noiembrie 2020 nu se mai cunoștea nimic de pe urma craterului. Cu acest prilej, albia a fost și ea „amenajată”, astfel încât rîul și-a pierdut încă odată cele câteva aspecte naturale greu recâștigate, dându-i-se înfățișarea unui canal oarecare.

„Tratamentul” la care este supus Argeșul în zona Bolintinului reprezintă un episod dureros pentru cei care iubesc natura. Din păcate, cel mai important rîu al acestui spațiu este sacrificat intereselor Capitalei, fără niciun beneficiu care să se răsfrângă asupra nivelului de viață al riveranilor și cu atât mai puțin asupra naturii înconjurătoare.

1980-1981 – un an de cumpănă pentru liceul bolintinean

Prof. Mihaela ENACHE
Secretar-șef Florica IVĂNUȘ

Ne-a devenit familiară afirmația că „principala industrie a Bolintinului a fost și este educația". Astăzi, Liceul Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu" este cel mai mare din județul Giurgiu și unul dintre primele din țară. Este bine să scoatem în evidență, ori de câte ori ne stă la îndemână, contribuția acestei instituții la dezvoltarea comunității. Arhiva Liceului păstrează documente extrem de prețioase legate de istoria locului, încă de pe vremea Gimnaziului Industrial fondat de frații Constantin și Athanasie Șt. Bolintineanu, adică din perioada interbelică. Profitând de aceste bogate fonduri ne-am gândit că ar fi bine să aruncăm o privire asupra stării liceului într-un moment de inflexiune, dramatic chiar, din istoria recentă a localității, petrecut în anul școlar 1980-1981 când Bolintin Vale este rupt de la județul Ilfov și alipit, împotriva voinței locuitorilor, recent înființatului județ Giurgiu.

Denumirea instituției era „Liceul Industrial de Petrol Bolintin Vale" și era o unitate subordonată Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, Direcția Organizare, Control, Personal și Învățământ, Serviciul Învățământ. Director al liceului era inginerul petrolist Voicu Chiva.

La începutul anului școlar 1980-1981 (de la dreapta): maistru Ion Ivănuș, prof. Ion Carbarău, ing. Voicu Chiva (director), ing. Mircea Radu, prof. Ion Florescu...

Să reamintim aici că liceul primise numele marelui Dimitrie Bolintineanu în anul 1967, pe care îl purtase cu mândrie până la 1 septembrie 1973 când autoritățile din domeniul Petrolului, preluând liceul și transformându-l din teoretic în industrial, îi vor anula onorantul titlu. Și astfel, prestigiosul Liceu Teoretic „Dimitrie Bolintineanu" se transformă în Liceul Industrial de Petrol Bolintin Vale.

Măsura renunțării la titulatura „Dimitrie Bolintineanu" a nemulțumit cetățenii însă, în pofida unor cereri repetate ale unor intelectuali de frunte, precum prof. Ion Carbarău, situația nu a putut fi remediată decât după căderea regimului comunist, adică după 1989.

De fapt, nici disciplina „petrol" nu le era nici familiară și nici dragă bolintinenilor. Ei ar fi dorit mai degrabă un liceu de construcții și vor milita pentru înființarea unui al doilea liceu în localitate, cu acest profil, sau măcar a unei secții, așa după cum aflăm dintr-o adresă a directorului Constantin Bărbuță.

În urma examenului susținut pentru admiterea în treapta I a Liceului Industrial de Petrol din comuna Bolintin Vale, județul Ilfov, în vara anului 1980 fuseseră admiși un număr de 210 elevi, absolvenți ai claselor a VIII-a din comunele Bolintin Vale, Florești-Stoenești, Ogrezeni, Vânătorii Mici, Crevedia Mare, Grădinari, Roata de Jos.

Concurența cea mai mare fusese la profilul Electrotehnică: 40 de elevi, o clasă. Era urmată de Mecanică, tot cu o clasă de 40 de elevi. Restul elevilor, în număr de 130, erau distribuiți în cele patru clase ale profilului Mine Petrol Geologie.

Ocupațiile celor mai mulți dintre părinți erau dintre cele manuale: membri cooperatori (CAP), zidari, muncitori în fabrici și uzine.

Colectivul de cadre didactice era compus din 30 de persoane, în fruntea cărora se afla directorul ing. Chiva Voicu. Multora dintre foștii absolvenți le va produce emoție amintirea celor care predau atunci:

Matematică – Moromete Dobrița, Bratu Niculina, Nicolescu Floarea, Ionescu Gheorghe;

Limba Română – Mihăiță Maria, Manolache Elena, Șandru Ioana;

Limba Rusă – Marciu Anica, Grigoriu Vladimir;

Limba Franceză – Zitti Ileana;

Biologie – Neagoe Dan;

Geografie – Roman Magdalena;

Istorie – Șandru Neculai, Bărbuță Constantin;

Fizică – Țopa Alina, Petcu Eugenia, Pîrvănescu Jana;

Chimie – Ionescu Violeta;

Educație Fizică – Ivan Ion;

Cunoștințe Economice – Florescu Ionel;

Ingineri – Chiva Gheorghe, Petrescu Silviu, Badea Marian;

Maiștri instructori – Ivănuș Ion, Neagoe Constantin, Bratu Stan, Leonte Paul.

În ianuarie 1981, la mijlocul anului școlar, județul Ilfov era desființat, iar învățământul bolintinean intra în cel mai greu deceniu al existenței sale.

Cu nostalgie, despre școala de-altădată...

Nicoleta STAMATE

Apreciind în mod deosebit publicația noastră bolintineană, doresc să îmi aduc și eu o modestă contribuție la galeria cu imagini de arhivă a revistei „Sud" trimițându-vă o fotografie din luna septembrie a anului 1971. În poză apar elevii clasei a VII-a C de la Școala Generală Bolintin Vale împreună cu doamna profesor diriginte Angela Dumitrescu. Fotografia a fost făcută în primele săptămâni ale anului școlar 1971-1972, când, conform uzanțelor de atunci, elevii luau parte la activități în agricultură, în cazul de față săparea canalului de irigație de la Malu Spart. Din păcate, nu îmi mai amintesc numele tuturor elevilor, dar pentru ca informația să fie cât mai completă, am notat totuși numele protagoniștilor, atât cât mi-am amintit.

1. Dan Penescu
2. Marian Vișan
3. Ionel Dan (?)
4. Dana ?
5. Ștefan Bobe
6. ?
7. Dan Avram
8. Constantin Matache
9. Vasile Codin
10. Gabriela Dumitrescu
11. Rodica Zaharia
12. Constanța Radu
13. Constanța Coman
14. ?
15. Gabriela Florescu
16. Prof. Angela Dumitrescu
17. Mariana Bonis
18. Ecaterina Cristea
19. Emilia ?
20. ?
21. Nicoleta Lucaci.

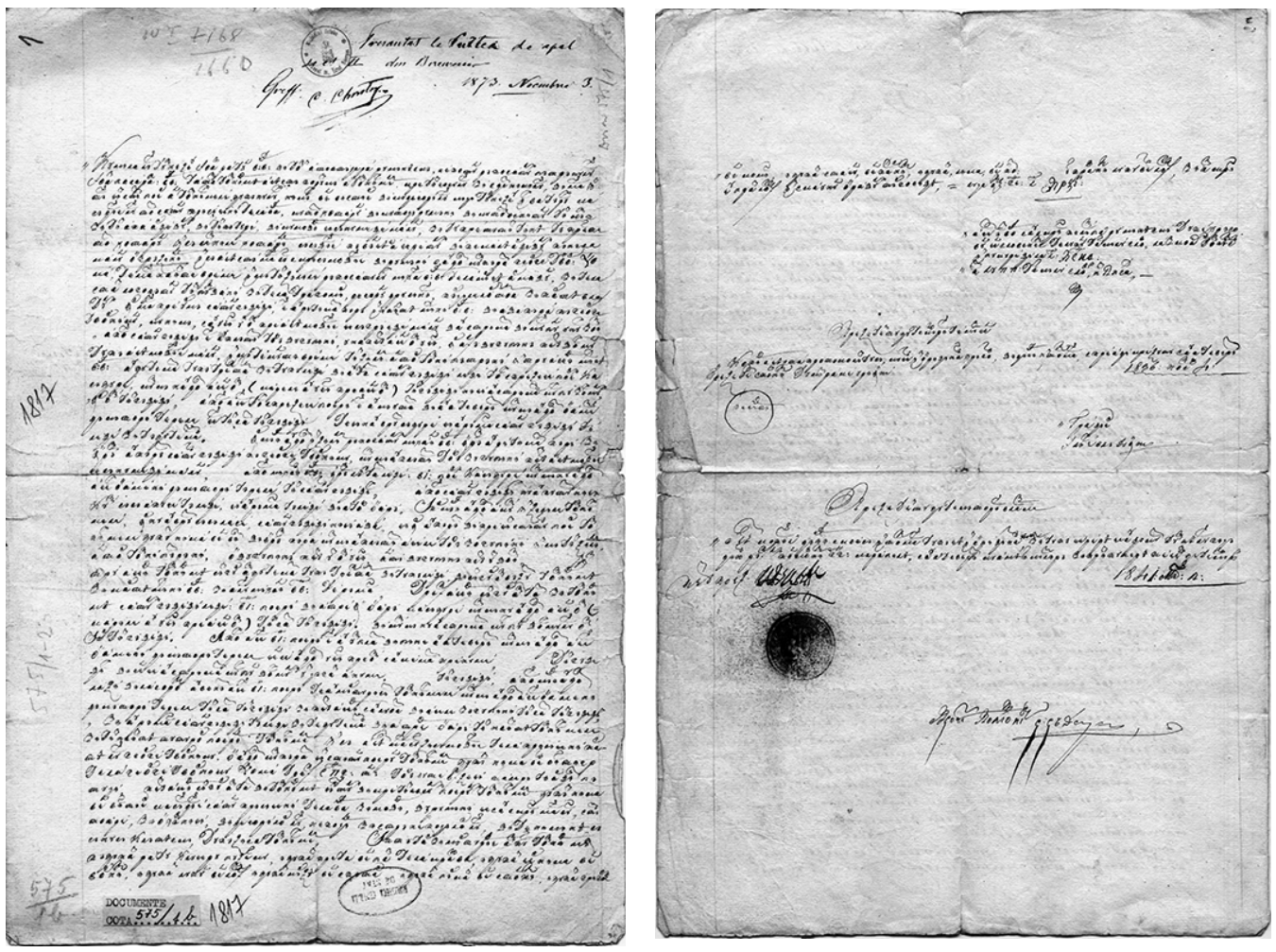
Un document medieval inedit despre câteva sate dispărute de pe valea Argeșului

Vasile GRIGORESCU

Unul dintre scopurile principale și asumate prin Statut de către Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu (ACTIB) este îmbogățirea arhivei istorice a zonei Bolintinului. Urmărind cu perseverență atingerea acestui scop, membrii ACTIB, în aproape un deceniu cât a trecut de la înființarea instituției, au scotocit arhivele publice și particulare reușind să adune o cantitate impresionantă de documente. Deși unele au fost publicate prin intermediul volumelor tipărite sub auspiciile Asociației, imensa lor majoritate rămân inedite. Prin rubrica pe care o inaugurăm astăzi intenționăm să le aducem în atenția publicului, care poate astfel profita de conținutul acestora, valorificându-l pentru lucrări viitoare sau plăcerea lecturii.

Hrisovul domnesc despre care vom face vorbire în continuare se referă la niște sate și întâmplări localizate pe teritoriul actualei comune Buturugeni, județul Giurgiu. Comuna aceasta se află pe Argeș, la circa zece kilometri în aval de orașul Bolintin Vale, între viroaga Ilfovățului și malul drept al râului.

Teritoriul comunei era străbătut cândva de Marele Drum al Craiovei sau Drumul Olacului, cu un important punct de trecere peste Argeș chiar aici și prin care se făcea legătura dintre București și capitala Olteniei.

Prisiceni 1607

Hrisovul s-a păstrat sub forma unei copii a traducerii în limba română executată după originalul slavon de către Lupp dascălul în jurul anului 1743. Noi l-am transcris după documentul păstrat la Biblioteca Națională a României, însă o altă copie a acestuia am găsit-o la Arhivele Naționale Istorice Centrale din București, în Colecția Achiziții Noi, MCVII/I.

În privința satelor menționate în document, vom face sublinierea că sunt astăzi dispărute. Unele fizic, altele prin schimbarea denumirii sau prin înglobare în alte sate. Astfel, Prisicenii au fost înglobați în satul Buturugeni. Satului Gâștești i s-a schimbat numele în Pădureni. Despre satul Malu, prezentat în acest hrisov ca moșie, știm că a avut locuitori, că nu a fost doar o „moșie stearpă", deoarece am întâlnit de mai multe ori niște martori din Malu, precum la 23 noiembrie 1608 (*Documente privind Istoria României. B. Țara Românească*, sec. XVII, vol. 1 (1601-1610), București, Editura Academiei, 1954, nr. 318, p. 348), când sunt amintiți „popa Gorga și Lepădat și Micul". Satul acesta, dispărut încă din veacul al XVII-lea, se afla pe rîul Argeș, în amonte de Prisiceni, spre Ogrezeni.

Tema principală a hrisovului o reprezintă o neînțelegere în privința unei stăpâniri. Observăm funcționarea vechiului sistem juridic românesc, în care se aplica solidaritatea de grup în cazul săvârșirii unor fărădelegi pe terioriul de competență al comunității respective. În situația de față, uciderea unei persoane și distrugerea unui cuib de șoim. Îndârjirea locuitorilor, cărora în mod evident li se face o nedreptate, reieșea din faptul că deși plătiseră deșugubina, adică amenda, domnia continua să le țină sechestrată garanția (înstrăinată între timp). Și, de fiecare dată, judecata domnească dădea câștig de cauză puternicilor vremii, căci deși sătenii cereau să li se confirme plata deșugubinei, domnul se încăpățâna să constate doar existența faptei, pe care, de altfel, petenții nu o contestau.

Suntem în măsură să clarificăm și data inițială a achiziției moșiei de către vornicul Gheorghe Psoma, amintită în hrisovul de față într-un fragment în care în loc de voievodul Mihnea este scris Mihai: „Însă această mai sus scrisă moșie și rumâni o au fost cumpărat Gheorghe dvornic Psoma de mai nainte vreme, încă din zilele răposatului Mihai v[oi]v[o]d de la Mircea armașul și de la Stan logofătul din Bucșani și de la Dragomir, feciorul Frusinii, părțile lor toate și partea Vladului". Tranzacția se petrecuse la 12 octombrie 1589, când era întărit „Gheorghe vornic să ție satul Prisicenii din Vale, părțile ce le-au cumpărat din câmp, din pădure și cu apa Argeșului și din bălți" (Ion I. Șucu, *O seamă de documente medievale inedite din Țara Românească*, în „Studii și Materiale de Istorie Medie", IX, 1978, p. 161).

1607 (7116) octombrie 13. Radu Voievod Șerban întărește lui Nica mare vistier stăpânirea asupra satului Priseceni de la vad, cu rumânii și cu moșia ce se cheamă Malul. Pentru moșia Malul s-a judecat satul Gâștești cu Gheorghe vornicul că pe acea moșie fusese omorât un om și s-a stricat și cuibul unui șoim, pentru care ucidere și stricare de cuib a plătit satul Gâștești două deșugubini. Satul Gâștești nu s-a mulțumit și s-a judecat și la Mihnea Turcitul și la Mihai Viteazul și acum. la Radu Șerban, zicând că acel om care a ucis sau care a stricat cuibul șoimului n-a fost din satul lor, dar niciodată n-au putut jura cei 12 boieri pentru aceasta. Copia traducerii documentului certificată în 1836 la judecătoria de Muscel, adeverită în 1841 de Judecătoria de Vlașca. Limba română, alfabet chirilic. Biblioteca Națională a României, Arhiva Istorică, Fond Documente Istorice sec. XV-XIX, dosar 1817, cota 575/1b.

[notă: „Presentat la Curtea de apel sect. II din Bucuresci, 1873 noembrie 3. Greff. C. Christescu."]

Cu mila lui Dumnezeu Ioan Radul v[oi]v[o]d și domn a toată Țara Rumânească, nepotul răposatului bătrânului Ioan Basarab v[oi]v[o]d, dat-am domniia mea această poruncă a domnii mele credinciosului și sfetnicului și mai întâi cinstit boer al domnii mele jupânului Nicăi vel vistier și cu feciorii lui câți Dumnezeu îi va dărui ca să fiie lui tot satul Prisiceni de la Vad, cu tot hotarul și cu toți rumânii și cu tot venitul, din câmp și din apa Argeșului și din pădure și cu moșiia ce să numește Malul și du pretudindinea dă preste tot hotarul. Însă semnile hotarile să se știe: pă vâlceaoa Ceretului și pe Calea Argeșului până la malul Ogrăzenilor. Însă această mai sus scrisă moșie și rumâni o au fost cumpărat Gheorghe dvornic Psoma de mai nainte vreme, încă din zilele răposatului Mihai v[oi]v[o]d de la Mircea armașul și de la Stan logofătul din Bucșani și de la Dragomir, feciorul Frusinii, părțile lor toate și partea Vladului. Iar mai pre urmă, satul Gâștești ei au ridicat pâră înaintea Mihnii v[oi]v[o]d și așa pâra pă Gheorghe dvornicul cum că s-au ucis un om pre acea moșiie ce să grăește Malul și au stricat și cuibul unui șoim. Apoi satul Gâștești ei au plătit dooă șugubini, una pentru acel om ucis, iar altă șugubină pentru șoimul după acea moșiie Malul, încă de multă vreme, din zilele altor domni bătrâni. Întru aceaia, Mihnea v[oi]v[o]d au judecat după dreptate și după lege și au dat satului Gâștești lege doisprezece boeri ca să judece cum că n-au fost acel om (carele au ucis pre acel om) din Gâștești, nici au stricat cuibul șoimului iar din Gâștești. Apoi cei doisprezece boeri ei au căutat și au adeverit cum că au fost oameni făcători de rele cei din sat din Gâștești, deci n-au vrut să jure, ci au rămas satul Gâștești dă lege și dă judecată.

Iar când au fost în zilele răposatului Mihail v[oi]v[o]d, iarăși au ridicat pâră și iarăși au pârât satul Gâștești pă Gheorghe dvornicu cum că au plătit dooă șugubine pentru acea moșiie ce să numește Malul. Apoi Mihail v[oi]v[o]d iarăși le-au dat lege 12 boeri ca să jure cum că nu au fost acei oameni făcători dă rele din satul Gâștești. Apoi satul Gâștești nu au putut nicicum să să apuce dă lege, ci au rămas dă lege și a doua oară.

Iar când au fost acum, în zilele domnii mele, iar nu au vrut să să lase satul Gâștești nici așa și iar au pârât și pre cinstitul boerul domnii mele jupan Nica vel vistier și iarăși pâra cum că au plătit acele dooă șugubini încă din zilele altor domni bătrâni, o șugubină pentru un om ucis, altă șugubină pentru un șoim.

Pentru aceia domniia mea singur am judecat după dreptate și după lege și singur am văzut domniia mea și cartea Mihnii v[oi]v[o]d și a lui Mihail v[oi]v[o]d de rămas. Drept aceia singur am dat și domniia mea satului Gâștești 12 boeri și a treia oară ca să jure cum că nu au fost acel om (carile au ucis pre acel om) din sat din Gâștești și cum că nu au stricat cuibul șoimului om iar din Gâștești. Apoi acei 12 boeri ei au umblat și bine au adeverit cum că au fost acei oameni făcători de rele, cel ce au fost ucis pre om s-au chemat pre nume [loc gol] din Gâștești și cel ce au stricat cuibul șoimului un țigan anume [loc gol] din Gâștești. Apoi când au fost la zi și la soroc au venit acei 12 boeri de au mărturisit domnii mele cum că au fost acei oameni făcători de rele din sat din Gâștești și pentru aceia s-au luoat și acele șugubini din sat din Gâștești. Și au rămas satul Gâștești dă lege și de judecată și a treia oară din naintea domnii mele și dinaintea tuturor boerilor domnii mele. Însă acea mai sus zisă moșie de la Prisiceni, partea lui Gheorghe dvornicu o au fost cumpărat cinstitul boerul domnii mele jupân Nica vel vistier de la Gheorghe dvornicu Psoma drept 283 taleri, două sute optzeci taleri dă argint bătuți. Pentru aceia singur am dat și domniia mea cinstitului și credinciosului boerului domnii mele jupân Nica vel vistier ca să-i fiie satul Prisiceni de la Vad și moșiia și rumâni ce s-au scris mai sus, stăpânitoare și ohabnici și feciorilor lui, nepoților și strănepoților lui și de nimeninea să să nu să clătească după zisa domnii mele.

Iată dar și mărturie am pus domniia mea pă jupan Radu cluceru Buzescu, i jupan Preda vel Ban de la Craiova, i jupan Cernica vel vornic, i jupan Lupul vel logofăt, i jupan Mârzea vel spătar, i jupan Bărcan vel stolnic, i jupan Grigore vel comis, i jupan Stanciul vel paharnic, i jupan Leca vel postelnic.

Ispravnic Lupul vel logofăt.

Și am scris eu Bran logofăt în scaunul orașului Târgoviștea, luna octombrie 13, 7116 (1607).

Acest izvod s-au scris pe limba rumânească dupe hrisovul cel slovenesc de Lupul dascălul slovenesc la școala domnească în București la leat 7251 (1743).

Az Lupp dascălul slovenesc izpisah.

Prezedentu Judecătorii de Mușcel

Copiia aceasta protocolindu-să cu cel în original hrisov și fiind întocmai, spre a fi crezută s-au adeverit.

1836 noemvrie 4.

Prezedent stolnic Dumitrache Urianu.

Prezedentu Judecătorii Vlașca

Această copiie fiind scoasă întocmai după cea în original copie și după cererea ce au făcut dumnealui Ghiță, fiul răposatului polcovnic Gheorghe Carabelea, s-au adeverit cu a mea iscălitură și prin punerea peceții Judecătorii.

1841 martie 2.

Pentru prezedent (si).

[notă în creion cu litere latine: „Mănăstirea Câmpulung, Episcopia Argeș. Actele de cumpărătură cu traducerea hotarelor Prisiceni."]

Doi mari filantropi și un loc comun
Dumitru Ionescu Brăila

Drd. Laura DUMITRESCU NICOLAU

Brăila a avut de-a lungul timpului în fruntea urbei câțiva „iubitori" de cultură care au dorit propășirea și bunăstarea orașului. Pot spune că și prin străduința lor Brăila a avut un nume falnic la sfârșitul secolului al XIX-lea. Nu se poate să nu-l amintesc pe Constantin C. Hepites, care a condus obștea Brăilei, cu unele întreruperi, în perioada 1840-1856. Dintre realizările acestuia amintim amenajarea Grădinii Publice și a Parcului Monument, precum și a iluminatului public (felinare cu opaițe). În ultimii ani de viață, C.C. Hepites a înființat Biblioteca publică și Muzeul Brăilei, desfășurând totodată o bogată activitate

Conacul Dumitru Ionescu Brăila din Palanca

științifică. Un alt primar destoinic, Radu Portocală, a condus Brăila între 1922-1925 și a întreprins mari reforme de modernizare urbanistică și administrativă a orașului: crearea și pavarea pieței din fața cimitirului Sf. Constantin, construirea halelor din Piața Poporului, un nou bazin la Uzina de apă, ridicarea cartierului din spatele Abatorului, împrejmuirea Abatorului și a cimitirului Sf. Maria. Am amintit de aceștia, dar nu l-am uitat pe un alt primar care pentru a-și arăta dragostea față de oraș și-a lăsat toată averea Brăilei.

În 1846, la 24 iunie, se năștea la Brăila Dumitru Ionescu singurul fiu al lui Ioan Neagu Ghelase și al Ilincăi, născută Brebenel, mici negustori din oraș. Preotul Alexandru Sudețeanu îi îndrumă pașii în primii ani de școală. Mai târziu, în 1870, pentru că avea o voce bună, părinți îl vor înscrie la Seminarul Teologic Buzău pentru a deveni preot. După absolvire se întoarce la Brăila ca institutor la școala Brășteanu de pe strada Rahovei, după doar câțiva ani renunță însă la profesia de dascăl, după ce fusese transferat, fără voia lui, de la Brăila la o școală de la mânăstirea Nifon (Buzău). Se spune că nu-și mai găsea mângâiere decât în cântările bisericești și că-și atrăsese simpatia călugărilor de la mănăstire pentru vocea sa dumnezeiască. Se întoarce în Brăila în 1872 și devine cântăreț bisericesc la biserica Sf. Spiridon, demolată în anii 60 de către comuniști. Pentru tânărul Dumitru această activitate era prea meschină pentru ambițiile lui, așa că a luat hotărârea de a intra în afaceri și în politică. Pentru început se asociază cu dr. Apostoleanu, profesor de gimnaziu și Zamfirescu, fiul unui bogătaș pentru a deschide o librărie. Cei doi parteneri se retrag din afacere din cauză că înregistrează o pierdere de 10.000 lei în primul an, însă Ionescu perseverează și, încet-încet, începe să obțină profit. După ce trei ani la rând face bani buni din negoțul de carte și papetărie, își extinde afacerile luând în arendă moșiile Bucu-Cornatele, din județul Ialomița și Cioara-Tătaru, din județul Brăila...

Nu doar ca om de afaceri s-a afirmat Dumitru Ionescu, ci a fost o prezență activă în viața publică brăileană. Astfel, a fost ales consilier (1880-1881) și președinte al Consiliului Județean Brăila, deputat (1883) și senator de Brăila (1888) și ca o încununare a meritelor sale, distinsul personaj a fost ales primar al urbei în perioada 1906-1910. S-a căsătorit în 1875 cu Elena-Zamfira și din păcate nu au avut copii.

Poate o să se întrebe distinșii cititori cu ce este mai important acest primar față de ceilalți înaintași sau predecesori. Un răspuns ar fi chiar în testamentul său, căci Dumitru Ionescu a lăsat legatar universal Primăria Brăila, aceasta urmând să respecte o serie de condiții. La moartea filantropului a rămas o importantă avere, incluzând acțiuni la Banca Națională, Banca Agricolă, Casa Rurală și Societatea de Asigurări Agricola. Fostul primar deținuse Palatul „Dumitru Ionescu", fost Teatru Rally (imobil cu uzină electrică proprie și în care vor funcționa, în perioada interbelică, Teatrul Comunal, Clubul Regal, Cinematograful sonor, Biblioteca Comunală, Biblioteca „Petre Armencea", saloane de dans, Hotelul Princiar, Restaurantul Regal, Cazinoul Universala, arena Cinematografului Comunal, precum și opt magazine), terenuri și imobile.

Teatrul Rally trecuse în anul 1900 în proprietatea lui Dumitru Ionescu, care cumpărase clădirea cu prețul de 985.000 lei de la foștii proprietari, frații Rally. Astăzi „Donațiunea Dumitru Ionescu", fostul Teatru Rally, actualul „Maria Filloti" se află în proprietatea municipalității.

Primarul Dumitru Ionescu moare la data de 19 mai 1919. Lasă prin testament toată averea primăriei Brăila. Testatorul a impus câteva condiții Primăriei Brăila, astfel o parte din bani, adică suma de 300.000 de lei urmau să fie folosiți pentru refacerea bisericii „Sfinții Arhangheli", care să devină și catedrală a orașului. O altă dorință era aceea de construire a unei maternități care să fie și spital de copii (clădirea urma să fie ridicată pe un teren donat tot de către acesta în suprafață de 750 de stânjeni pătrați), a unei „grădini de copii până la 8 ani" pentru copiii săraci și acordarea de burse pentru elevii nevoiași ai școlilor de arte și meserii. Existau și alte prevederi pentru acordarea de ajutoare societăților de binefacere, corului bisericesc al orașului, Bibliotecii Comunale și Școlii de cântăreți bisericești al Eparhiei Dunării de Jos.

Nici catedrala și nici spitalul n-au fost realizate, din diverse motive, drept pentru care rudele lui Ionescu aveau să deschidă un proces în perioada interbelică împotriva Primăriei Brăila, pe care o acuzau că, în calitate de legatară, nu a respectat testamentul filantropului.

Odată cu instaurarea comunismului și a tăvălugului naționalizării, rudele nu mai aveau cum să emită pretenții față de moșiile și clădirile lăsate moștenire de primarul Dumitru Ionescu. La finele Testamentului său, Dumitru Ionescu avea să scrie: „Celor ce m-au iubit, recunoștința mea, celor ce m-au urât iertarea mea și rugămintea de a mă ierta pentru oricât le-am greșit în viață. Celor ce se vor folosi de ajutorul ce-l las prin acest legat, le recomand din inimă iubirea de dreptate și adevăr și mai presus îndemn la muncă necurmată și cinstită, căci numai în aceasta eu am găsit mulțumire în viață. Milă pentru cei nenorociți și suferinzi și dragoste desăvârșită pentru religie și neam."

De acum voi aduce în discuție un alt personaj, care, în mod curios, poartă același nume cu marele mecena anterior prezentat. Este vorba despre Dumitru Ionescu-Brăila. Observăm că față de predecesorul său acesta își apropiase particula „Brăila", semn clar al proveniență. Inițial, când am luat cunoștință, cu interes, despre existența acestuia, fără prea multe date la îndemână, l-am crezut una și aceeași persoană cu Dumitru Ionescu, primarul brăilean. Numai că activitatea filantropică a lui Dumitru Ionescu-Brăila s-a desfășurat în perioada interbelică, având din plin de suferit în momentul instaurării regimului comunist. Rămâne un fapt curios ca doi oameni, purtând același nume și având aceeași origine brăileană să fi binemeritat recunoștința contemporanilor lor.

Pentru prima dată pe Dumitru Ionescu-Brăila l-am întâlnit sub forma unei... străzi în satul Palanca, comuna Florești-Stoenești, din județul Giurgiu, în momentul în care vizitam un conac de epocă brâncovenească situat în apropiere. Am aflat atunci că atribuirea numelui său unei străzi se datora contribuției deosebite la construirea bisericii satului, cu hramul Sf. Apostoli Petru și Pavel (inaugurată în anul 1938), precum și la dezvoltarea învățământului local. În toate aceste acte de binefacere fusese acompaniat de soția sa, Maria.

Informațiile nu sunt prea bogate în privința soților Maria și Dumitru Ionescu-Brăila, cel puțin nu la fel precum cele referitoare la ilustrul său tiz, edilul brăilean.

Arhivele Naționale Istorice Centrale (ANIC) din București păstrează un dosar sub numele „Dumitru Ionescu Brăila, plasa Bolintinu, comuna Palanca", cuprinzând „Formular de inventarierea și evaluarea patrimoniului" în vederea aplicării reformei agrare din 1945 (ANIC, Fond MAD. Reforma Agrară 1945, Jud. Ilfov, 339/1949).

De aici aflăm despre conacul deținut în satul Palanca de Dumitru Ionescu-Brăila că ar fi fost „compus din 3 corpuri de casă cu 28 încăperi și una scară de serviciu" (f. 2) și că era înconjurat de o „moșie" în suprafață de 49,5 ha. Terenul era alcătuit din curtea conacului (530 mp), grădina de zarzavat (0,5 ha), lucernă (1 ha), plantația de pomi (1,5 ha), o a doua grădină de zarzavat (0,5 ha) și 46,5 ha teren arabil (f. 1v).

Nu era deloc impresionant acest inventar, așa că zeloșii tovarăși care procedau la preluarea averii fostului moșier la începutul lui martie 1949 au avut grijă să consemneze, cu o minuțiozitate demnă de o cauză mai bună, toate mărunțișurile găsite în gospodărie. Au rezultat nu mai puțin de patru pagini dactilografiate (f. 10-13) pline de greșeli de ortografie și de nimicuri precum: „rochie stabă", „umerașie lemn", „pijema fără pantaloni", „ceas pedulă cu picior", „chivetă de fondă", „chivetă de faicanță cu 2 rubunete", „tablăuri cu picturi", „traburere de lemn", „stricărătoare pentru bulion stricată"...

Continuându-și scotocirea vreme de mai multe zile, vajnicii tovarăși vor descoperi însă o mică comoară, fapt pe care îl anunțau cu o emfază nedisimulată (f. 6):

„Proces Verbal

Astăzi 4 martie 1949

Noi Ionescu Constantin Delegat din partea Comisiei Județene P.M.R., Craioveanu Ioan în calitate de Ad-tor, constatăm prin prezentul proces verbal că astăzi data de mai sus am predat Tov. Marin D. Tudose, primarul Comunei Palanca Jud. Ilfov un număr de douăzeci și opt monezi diferite dintre care o parte de argint neputându-le evalua. Monezile au fost predate într-o cutie de metal care au fost sigilate cu sigiliul Ministerului de Finanțe.

Această predare s-a făcut în prezența Tov. Stere Rădulescu care a asistat la găsirea acestor monede la domiciliul Moșierului D. Ionescu Brăila cu ocazia preluării averei acestuia și trecerea ei în patrimoniul statului conf. Decretului Nr. 83/949 al Marei Adunări Naționale.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces verbal în două exemplare dintre care s-a luat câte un exemplar de ambele părți."

Conacului preluat atunci i s-au dat diferite funcțiuni, printre care și aceea de dispensar uman. Așa înțelegea să răsplătească regimul comunist faptele bune ale lui Dumitru Ionescu Brăila în folosul dezvoltării comunității în mijlocul căreia trăia.

Bibliografie:

ANIC, Fond MAD. Reforma Agrară 1945, Jud. Ilfov, 339/1949.

Grigore, Vasile, *Despre oameni și ziduri. Cronicari ai arealului bolintinean*, Bolintin Vale, Editura Sud, 2020.

Ionescu, Dumitru, *O faptă mare. Testamentul filantropului Dumitru Ionescu*, Brăila,1930.

Stoica, Maria, *Dumitru Ionescu – mare filantrop și donator*, în „PRO MEMORIA", anul VIII,nr 632, 20 ianuarie 1994.

Viața și faptele marelui filantrop și donator al orașului Brăila Dumitru Ionescu. Broșură tipărită cu ocazia comemorării, organizată de „Asociația cântăreților bisericești", Filiala Brăila, în ziua de 8 Noembrie 1928, Brăila, Editura Artistica, Tipo-Litografie Arthur Orghidan,1928.

Mersul târgului

Ștefan Crudu

27.09.2020: ***Am votat o dată și-am ales de două ori***

După șase săptămâni de campanie electorală mizerabilă pentru alegerile locale s-a votat în plină pandemie cu riscurile asumate de alegători. Mască, măsurare de temperatură, dezinfecție pe mâini, la intrare în sala de vot. Mi s-a scanat cartea de identitate, am semnat, iar identificat și apoi, cu ștampilică (diametru 10 mm) am votat fără emoții, dar și fără speranțe de mai bine. Așadar, se cheamă că am ales. Aceasta a fost pe la ora 15. Dar mai întâi am ales și ce-mi place cel mai mult: târgul, la care am ajuns fără grabă pe la ora 10.30. Suficient ca să iau ce-mi propusesem, pentru mine dar și ceva comisioane. Chiar și la acea oră mai era destulă marfă, suficientă ca să aleg. Dar, observabil la orice sortiment a fost prețul care nu a mai scăzut cum se obișnuiește la sfârșit de târg. Poate doar cu un leu per kilogram cum rămăsese scris pe verso la bilețelele cu prețul inițial. E clar, cam la toate legumele a scăzut de la 5 lei/kg la 4 lei/kg, respectiv la tomate, ardei capia și gogoșari dar și la castraveți. Ardeiul gras era cu 2,5 lei/kg. Spre final, castraveții s-au vândut și cu 3-3,5 lei/kg, adică acceptabil. Cam toți producătorii au apreciat că ploaia anunțată și mult așteptată pentru sâmbătă noaptea, a fost doar o speranță deșartă. De fapt nici Cel de Sus nu mai știe ce să facă. Prea mulți politicieni s-au rugat să nu plouă ca să nu afecteze prezența la vot. La fel și cei care au cules în vii pe câmp (atâtea cate mai sunt).

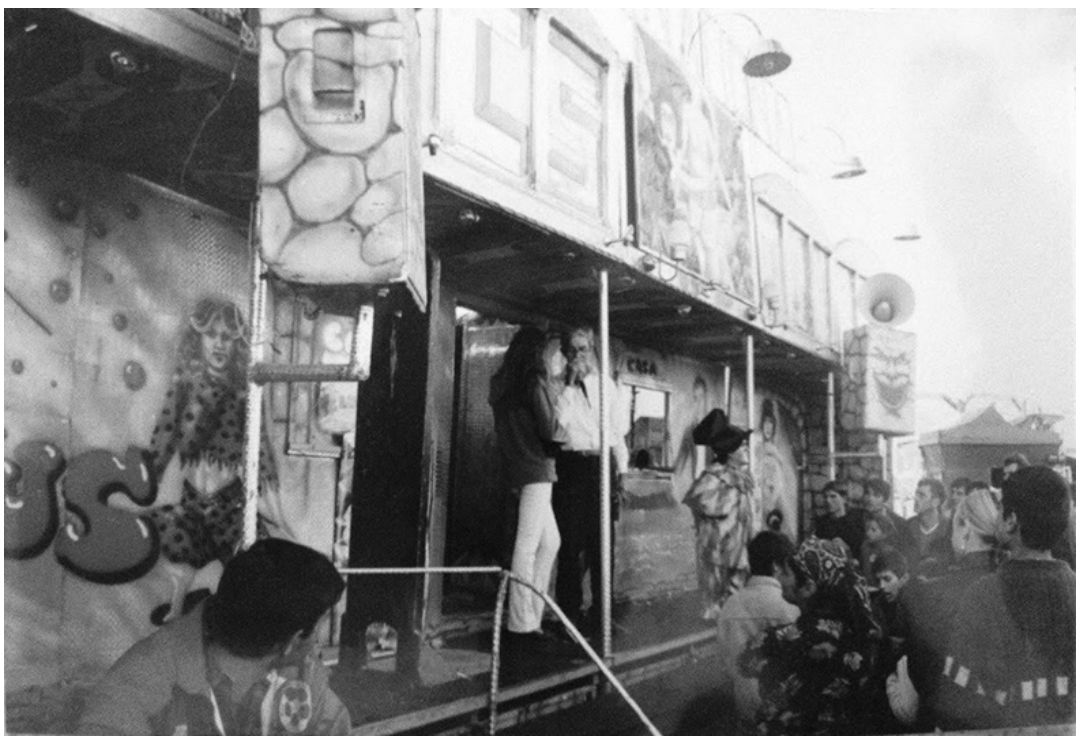
Grădinarii, din ce în ce mai puțini, n-au avut câștig de cauză: m-au surprins că deși munciți și obosiți tot mai doreau să meargă la votare. Bravo lor.

În târg, printre alții, m-am întâlnit cu nea Costel al lui Iorgu (printre cei mai vârstnici bolintineni) care mi-a spus că deja votase. Încă odată seniorii își fac exemplar datoria cetățenească. Pentru mine el este un caz special. În vara anului 1944, pe când era copil, a fost vecin cu marele cântăreț Gică Petrescu în timpul refugiului și l-a văzut luând apă din puțul de vizavi și pe care l-a nemurit ca fiind „cu cinci izvoare”. După amiaza îl lua și pe el cu mașina la Argeș. Nu știu sigur, dar e posibil că mergea în târg (aflat în apropiere) duminica dimineață pentru cumpărături. În fine, azi târgul a mers bine. Marfă multă, de calitate, a înroșit tarabele căci legumele sunt la maturitatea deplină. La fel, multe zarzavaturi proaspete te îmbiau. Chiar și spanac verde crud (5 lei/kg). Morcovii 2-3 lei/kg, ceapa uscată 2 lei/kg, iar cartofii 1 leu/kg cei mari și 0,5 lei/kg cei mici. Am cumpărat un sac de sămânță că prea sunt ieftini. Pepenii verzi, poate ultimii culeși erau mici (1 leu/kg) și nu prea erau căutați. Strugurii altoiți de masă completau oferta: 4 lei/kg. Cei vinificabili s-au vândut duminica trecută cu 1,6 lei/kg. Ofertă de nerefuzat de flori în ghivece splendide, cu 10 lei/buc. Supercalifragilistic. Am cheltuit cam mult azi și asta pentru că mi-am permis să cumpăr de la un spoitor o minunată mașină de cusut în bună stare, marca Muller, foarte veche cu doar (! ?) un milion vechi, după negocieri. Pentru viitorul muzeu al Bolintinului va fi o donație valoroasă, doar că voi spune că a fost a bunicii dinspre mamă, Maria Danciu. Ce mai contează. Cineva oricum a folosit-o.

Târgul a fost lăsat în voie, fără controale de vreun fel. Toată administrația și poliția locală se ocupau de siguranța votului în zona centrală și în satele componente. Cum am spus mai sus, am votat la nămiezi fără aglomerație. În comisie, aceleași persoane ca și în alți ani. Am devenit unul din cei care au votat, identificabil ca persoană. Posibil să se fi știut și pe cine am votat, că doar suntem în lumea lui „Big Brother”. Adică a lui Sile Moacă de acum 100 de ani. Oricum, am apucat și alegerile în pandemie și am văzut țigani fericiți, mergând încolonați (și îndoctrinați) la vot. Oare li s-o fi dat ceva de cineva ? Eu m-am ales cu un pix (cu care scriu) și o brichetă galbenă de la partidul acestei culori, lăsate într-o noapte în cutia de scrisori. Tot e ceva. Căci în rest doar promisiuni. Dacă speri, de acord cu tine. O să fie mult mai bine. Cred că ați ghicit. E vorba despre sloganuri electorale, care mai de care mai neinspirate, cu aceleași aromă artificială, ca să ajungă la fiecare.

25.10.2020: ***Haltă părăsită. Sf. Dumitru sau Sf. Așteaptă***

Drezina Sf. Dumitru din care cobora cu mare fală spre bucuria bolintinenilor și a atâtor altora din toată țara nu mai oprește în halta Bolintin în acest an și nici nu se știe când vreodată. Este primul cadou postelectoral care ne demonstrează demagogia aleșilor. Ni s-a spus că terenul târgului a fost predat constructorului care va face reamenajarea conform unui proiect care nu a fost supus unei dezbateri publice firești având în vedere notorietatea și importanța lui pentru populație. Proiectul prevede doar târg săptămânal nu și bâlci anual care are nevoie de spațiu mare (era deja prea înghesuit cu atâtea instalații care necesitau deplasarea tarabelor. Iar aceasta nu se mai poate face, spațiile de vânzare fiind fixe). Mai grav după părerea mea este faptul că are termen de realizare doi ani, ceea ce mi se pare exagerat de mult. În spatele vorbelor în care am crezut stă dezinteresul față de oamenii sătui de promisiuni cu termene la Sf. Așteaptă. Fără să mai vorbim de calitatea sub orice critică a lucrărilor efectuate în salturi, heirupist și necontrolate de persoane specializate. Așadar, până vom vedea ce va ieși vom avea parte de un târg împrăștiat nefiresc pe trotuarele neamenajate ale străzii Republicii între ore fixe pentru că se blochează circulația (5-12 a.m.). Chiar și așa, șmecherii au ales mai în față iar ceilalți pe unde au apucat (tocmai producătorii). În decurs de doar 3 zile, patru „aleși” și-au improvizat din OSB-uri dughene fără autorizație (dar cu dedicație) în care să-și poată vinde marfa la „botul calului”: trei pentru grătare ad-hoc și una pentru gogoși simple cu 1,5 lei/buc. Observ că s-au scumpit și ele de la un leu. Ca și multe altele, ca de exemplu cerealele. Astfel, un sac plin cu uruială a sărit într-o

Circari la bâlci de Sfântul Dumitru, 1991

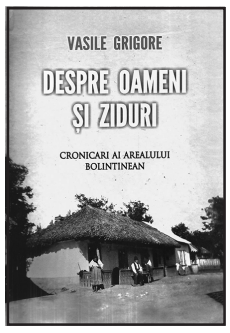
săptămână la 45 lei/sac de la 40 lei/sac. E bine că-l găsim, producția a fost mică. Ca de obicei, cheresteaua a sosit de ieri dimineață. Și aici au crescut puțin prețurile (de la 15 la 17 lei/buc. o riglă de brad nefinisată 70/50 mm). Vreme acceptabilă, lume puhoi de la prima oră, marfă din belșug. Totul a ținut până la ora 12 (de iarnă de azi). La ora 13, Ion cu ai lui măturaseră ca să șteargă urmele, resturile de ambalaje și de frunze de zarzavaturi de pe carosabil, conform protocolului de încheiere. Nimic nu a amintit de bâlciul care ar fi trebuit (conform calendarului și tradiției) să aibă loc. Nu am comentarii. Bâlciul a fost înființat la sfârșitul sec. XIX de către Constantin Șt. Bolintineanu – pe atunci primar – ca sărbătoare a comunei completând târgul săptămânal înființat în octombrie 1875. În mod fatal, pandemia este motivul suspendării. N-am fi avut nimic de reproșat dacă comunicarea autorităților cu populația ar fi fost deschisă pentru că oamenii înțeleg situația. Sincer, regret spectacolul unic și irepetabil al bâlciului. Am sărit pastrama – și ea tradițională – în acest an. Au pierdut mult d.p.d.v. financiar toți cei care-și valorificau produsele meșteșugărești în locul și momentul cu mare vad: ceramică, împletituri etc. O singură excepție: o tanti cu turtă dulce produsă la Găești de la care am cumpărat inimioare pentru nepoți. Atât, o urmă infimă din ce-ar fi fost. A mers bine afacerea cu mici și gogoși. Unii vor trăi (mai) bine. Oare cine va împărăți/împărți Pământul ? Cartea Sfântă zicea că rasa galbenă. Mai practici și mai agresivi, la noi în România vor fi în frunte cei cu culoarea galbenă. În curând și Bolintinul va fi acoperit de această mantie, chiar după ce frunzele îngălbenite de toamnă vor cădea. Veți vedea, vă spune Moșu !

1.11.2020: ***Musca și COVID-ul***

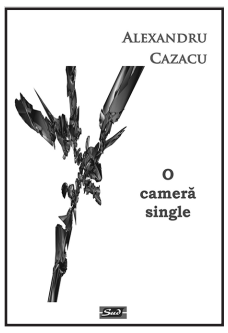
Musca fără mască
Ca și pomul fără frunză
Se așează peste brânză
Se satură, și-apoi cască.

Dimineață friguroasă (2 grade C), dar fiind fără ceață ne alungă reținerea de a merge în târg. Ploaia de ieri, rece și insistentă, s-a dus spre răsărit lăsând cerul senin. Chiar și așa am plecat după ora 10 fără plan de cumpărături. Neinspirat, am folosit varianta centru – str. Republicii, pentru că trecând pe la ora 8 dinspre Sabar pe str. Palăncii, aglomerația de mașini în parcarea „vicinală” străzii era întinsă pe sute de metri. Dar nici așa nu am nimerit bine pentru că de la Dispensar TBC era blocată circulația. Am fost nevoit să trec pe varianta ocolitoare indicată, respectiv pe str. Viitorului, aflată în amenajare. Ghinion, pentru că era ca o mlaștină - ciulama de noroi. Vai de mașină. După cum arăta strada va fi tot o baltă și în viitor, chiar de va fi asfaltată, dacă nu va avea canalizare corespunzătoare. Este blestemul bălții Crivina pe care onor administrația locală o umple cu gunoaie. Se observă de când au reînceput ploile că scurgerea nu este bine realizată de constructori și ca atare este mai rău decât cu șanțuri odinioară. Inspirat, un locuitor al străzii a semănat grâu de toamnă pe locul destinat spațiului verde și rămas neamenajat și plin de pietre. Decât să mai crească buruieni producem pâine și irigăm cu apa care băltește. Chestie de adaptare. Așadar, am ajuns cam târziu, dar am găsit loc lângă poarta de intrare la cherestea. Am cumpărat două pachete de rigle pentru gard (țintă atinsă) și un balot de paie cu 10 lei. Lângă sensul giratoriu nu mai puțin de șase polițiști de la Rutieră dirijau circulația întreruptă pe str. Republicii unde se desfășura întins pe circa 600 m târgul. Am vrut să merg pe îndelete de la un capăt la altul tur-retur dar o vânzătoare de legume de unde am luat o plasă cu gogoșari în degradé (adică roșii, galbeni și verzi amestecați cu doar 10 lei), mi-a spus că la ora 12 trebuie să evacueze locul căci se închide târgul. De aceea, în grabă am mai mers câțiva zeci de metri doar. Oricum, am văzut cum sunt dispuși vânzătorii, începând de la sensul giratoriu, în oglindă, de-o parte și de alta a străzii. Primii erau cei cu mici, apoi brânzeturile și carnea, legumele și fructele și în final, manufacturatele și produsele industriale. Privilegiate sunt două mari negustorese care au pile la coordonatorii târgului și abia apoi producătorii adevărați. Cvasitotalitatea vânzătorilor nu sunt din Bolintin și de la ei se iau doar taxe de „stand” (loc de expunere primitiv, pe folie direct pe asfalt). La ora aceea, deja își strângeau marfa și măturau asfaltul de resturi pe care cu câte un făraș cu coadă îl strângeau în câte-o pungă. Nu știu însă unde le aruncau, mai mult ca sigur pe marginea drumului la ieșirea din localitate (unde șanțurile sunt pline de gunoaie). Întrucât se zvonise că sunt polițiști în civil, toată lumea purta mască. Fructele de sezon (mere de diverse soiuri, frumoase) erau scumpe: 3-4 și chiar 5 lei/kg pentru început de sezon. Au apărut și puieții de pomi fructiferi. Paradoxal, perele locale se vindeau de către spoitori care le aveau chiar din curțile lor. Adică din cele cumpărate masiv în acest an și în care existau și peri cu fructe. Varza se găsea doar la o margine pentru că nu se putea transporta la locul de parcare aflat la mare distanță. De aceea cumpără lumea de la spoitorii care trec pe străzile noastre sau ale satelor alăturate și vând din căruțe sau dube cartofi, ceapă și varză. Varza în târg foarte ieftină: un leu/kg. În spațiul triunghiular aflat în afara lucrărilor de amenajare a noului târg săptămânal (la care au început lucrările de decopertare) se afla cheresteaua, cerealele, furajele și cei cu fiare. Cerealele se scumpesc continuu (50 lei/sac). Chiar și cheresteaua este mai scumpă decât în vară. La fel, micii s-au scumpit încă de acum o lună (3 lei/buc). Să tot nu iei. Ca și gogoșile simple, 1,5 lei/buc. Cu pofticioșii care sunt, afacerea-i bănoasă. Doi mici și-o tărie/bere, 10 lei. Lângă intrare câteva cuști cu găini și curci expuse direct pe pământ de niște spoitori care treptat vor stăpâni și târgul. Curcanii, de maxim 4-5 kg fiecare, erau oferiți cu 180 lei/buc. Scumpi, de parcă ar fi fost exemplare de păuni, să-i iei de frumusețe iar nu pentru nași de Anul Nou. Mare mizerie la brânză și la carne. Muștele, obraznice, sfidează frigul și COVID-ul și sug la disperare (și la vedere) zemurile și zerul. Și așa, dacă nu mori de COVID, cauți altceva, ca să suferi pe banii tăi. În concluzie, e toamnă iar și trebuie să ne pregătim de iarnă. Printre multele griji de sezon e și vremea încălțămintei adecvate bălților mai numeroase ca altădată (mai ales pe str. Republicii) și deci indispensabile dacă mergi în târg. Prin urmare, la gumari înainte. Prevăzător, am oprit la grămada cu șoșoni ca să caut o pereche potrivită. Doamna vânzătoare, vrând să mă asigure că aleg mărimea corespunzătoare m-a întrebat cu sfială dacă pot să mă descalț ca să probez. Am avut curajul, chiar de la țară fiind, pentru că-mi schimbasem ciorapii. Am cumpărat cu 20 lei/per. „Merçi madame” pentru delicatețe !

Biblioteca SUD-ului

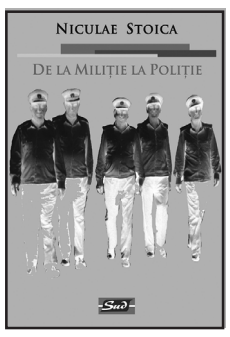
Vasile Grigore, ***Despre oameni și ziduri. Cronicari ai arealului bolintinean***, în colaborare cu Ștefan Crudu și Marian Grigore, Bolintin Vale, Editura Sud, 2020. „Pe lângă interesul documentar și recuperator al unei asemenea opere, pe lângă faptul că simpla lectură a paginilor ce o alcătuiesc este fascinantă dincolo de orice așteptări, miza cărții se află în afara bibliotecilor și a cercurilor intelectuale. Ea face parte dintr-un program susținut de mai mulți ani1 de fondatorii Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu (ACTIB), prin care se urmărește, pur și simplu, menținerea și consolidarea, prin cultură, a unei comunități *teritorializate,* a unei identități *cu rădăcini*. Într-o lume globalizată, în care concretețea percepției tradiționale a spațiului – exprimată atât de frumos de locuitorii unui sat românesc prin care am trecut cu vorbele: «Noi suntem aici la rădăcina bradului» – este ștearsă din toate «memoriile» și «a fi local (...) este un semn de inadecvare socială și de degradare», după cum scrie influentul sociolog britanic Zygmunt Bauman în volumul «Globalizarea și efectele ei asupra omenirii» (1998), autorii bolintineni se încăpățânează să cerceteze fiecare monument din «areal», să «scotocească» prin arhive și să caute oameni în vârstă care-și aduc aminte «cum a fost», să fotografieze și să documenteze milimetric orice mărturie ce ar putea servi la înțelegerea «localului». Ei nu se lasă impresionați de discursurile dominante și dominatoare ale adepților «nomadismului planetar», pentru că se bazează pe fapte, iar acestea arată că oamenii au «teritoriu» și «rădăcini», au «ziduri» și «cronici» care-i ajută să afle cine sunt, să-și păstreze valorile și să se întoarcă «acasă», în comunitatea căreia-i aparțin, de oriunde i-ar purta drumurile prezentului." (Ioana Ruxandra Fruntelată)

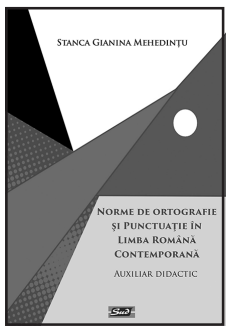
Alexandru Cazacu, ***O cameră single***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2020. „Alexandru Cazacu scrie o poezie ridicată din această lume a certitudinii sensibile, ca o plasă deasă de elemente și detalii, cu forme și configurații, pe cât par de abstracte pe atât de fantastice fiind, încercând cu ele să determine ceea ce s-a retras, ba chiar să reconstituie în amănunt straturi diferite ale vieții și ființei retrase. Este ca și cum din negativul unei statui trebuie să deducem bronzul ce s-a turnat și ni s-a luat. Partea vizibilă a lumii, cu elementele ei, este descrisă exact cu ochiul care privește în afară, iar relațiile dintre elemente sunt întrevăzute de ochiul deschis înlăuntru și aduse în câmpul evidenței ca semne și manifestări ale ființei ce s-a retras." (Dumitru Velea)

Vasile Grigore, ***Constantin Șt. Bolintineanu – Portretul unui ctitor***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2020. *Neglijarea patrimoniului cultural local, a capitalului cultural moștenit, care reprezintă o notă generală astăzi și devine evidentă la o simplă privire, intențiile de declasare și chiar declasarea unor imobile monument istoric, statut ce le asigura o minimă apărare, ca și intervențiile „nefericite" din zona de protecție sau chiar asupra lor, arată că sunt necesare eforturi conjugate, din toate direcțiile, pentru o mai bună cunoaștere a rolului și importanței patrimoniului în viața unei comunități, ca și pentru găsirea unor căi eficiente pentru protejarea, promovarea și valorificarea acestuia. Volumul de față se dorește a fi o contribuție la atingerea acestui scop.*

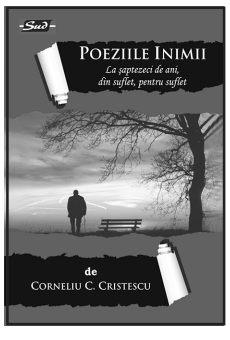
Niculae Stoica, ***De la Miliție la Poliție***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2020. *Școala militară a constituit acea forță mobilizatoare pe care nu o întâlnești de multe ori în viață, poate doar o singură dată. Această instituție a fost cea care ne-a călit și ne-a format pentru lupta cu necunoscutul, motiv ce mă determină ca și pe această cale să aduc prinosul meu de recunoștință doamnelor și domnilor profesori și ofițeri profesori, care, cu multă răbdare, abnegație și devotament s-au preocupat de instruirea și pregătirea noastră, transformându-ne în curajoși și neînduplecați apărători ai valorilor societății românești.*

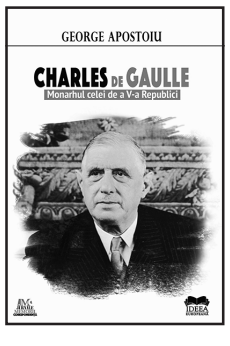
Stanca Gianina Mehedințu, ***Norme de ortografie și punctuație în limba română contemporană. Auxiliar didactic***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2020.

Florică Dan, ***Bea omule, răcoarea mea***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2020. „Noul volum, *Bea omule, răcoarea mea*, [...] depășește faza spuselor concise, sugestive și memorabile pe linie pillatiană. Acum versurile se așează cuminți, pe înțelesul tuturor, ca o apă liniștită, sub care se ascund înțelesuri subtile... Cartea se citește ca o lecție poetică sugestivă, simplă și frumoasă , despre unicitatea acestei Românii, de la mare la munte, pe șes, dar și pe culmi, se oprește și focalizează Bolintinul natal al autorului și nu în ultimul rând cartea este un imn închinat omului." (Vilia Banța)

Corneliu C. Cristescu, ***Poeziile inimii***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2020. „Privită în ansamblu, cartea este o mare rugăciune pentru sine, pentru ai săi, pentru țară, pentru toți pământenii, în care Domnul este un conviv aproape permanent. Este nu numai o carte de poezie, este și un îndreptar de viață adevărată pentru cei ce îl citesc. Cartea este o reușită și îl îndemn pe poet să nu se oprească aici și să o scrie și pe următoarea. (Dan Florică)

George Apostoiu, ***Charles de Gaulle: Monarhul celei de a V-a Republici***, București, Editura Ideea Europeană, 2020. *Cartea despre Charles de Gaulle apare într-un moment comemorativ: 130 de ani de la nașterea și 50 de ani de la moartea marelui om politic francez. Șef al Franței libere în timpul Rezistenței, al Guvernului provizoriu format cu trei zile înaintea debarcării aliaților în Normandia și președinte la Franței în două mandate, între 1958 și 1969, generalul de Gaulle a fost una dintre personalitățile care au marcat cursul politic al Europei postbelice.*

Reviste primite la redacție

Bucureștiul literar și artistic, anul X, nr. 11-12 (111-112), noiembrie-decembrie 2020. Director Coman Șova; Redactor șef Florentin Popescu.

Actualitatea literară, anul XI; nr. 105, iulie 2020; septembrie-octombrie 2020, revistă a Unirii Scriitorilor din România editată de AL LUGOJPRESS. Director Nicolae Silade; Redactor șef Remus V. Giorgioni.

Caligraf, anul XX, nr. 221, octombrie 2020, revistă editată de Centrul Cultural Teleorman. Redactor șef Florea Burtan; Secretar general de redacție Stan V. Cristea.

Mozaicul, anul XXIII, nr. 10 (264), 2020; anul XXII, nr. 11-12 (165-266), 2020, revistă de cultură editată de AIUS Printed. Director Nicolae Marinescu; Redactor șef Petrișor Militaru.

Orizont, anul XXII, nr. 10 (1662), octombrie 2020, revistă a Uniunii Scriitorilor din România. Redactor șef Mircea Mihăieș; Redactor șef adjunct Cornel Ungureanu.

Bucovina Literară, anul XXXI, nr. 7-8-9 (353-354-355), 2020, revistă a Societății Scriitorilor Bucovineni. Redactor șef Alexandru Ovidiu Vintilă.

Litere, anul XXI, nr. 10 (247), octombrie 2020, revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni. Director Tudor Cristea; Redactor șef Mihai Stan.

Revista poate fi procurată, în București: de la chioșcul de presă din Piața Romană (La Coloane) și de la sediul Editurii RAWEX COMS (Calea Griviței, nr. 403, Bl. R, sector 1); în Bolintin Vale: de la Librăria Traian Chiva și de la sediul redacției.

Cărțile se primesc pe adresa redacției (str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, Giurgiu), iar manuscrisele pe adresa de e-mail: revistasud@yahoo.com.

Revista "SUD" recomandă autorilor sudiști și din alte părți de țară Editura - RAWEX COMS, București, pentru publicarea unor volume de poezie, proză, teatru, eseu etc.

Indiferent de tiraj, pentru debutanți se oferă o reducere de 10%; pentru autorii publicați reducerea este de 5%.

Editor: Raluca Tudor
Telefon editură: 0720 773209
Consilier editorial: Vasile Grigorescu
Telefon revista "SUD": 0786 455702

Alte convorbiri duhovnicești cu †Ioan al Banatului (XVIII)

„Domnule doctor, cum a fost în iad ?” „Doamne, cine sunt eu ?”

Luminița Cornea: Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit, ați slujit astăzi Sfânta Liturghie într-o zi de duminică când o veste cumplită i-a îndurerat pe toți românii: teribilul incendiu de la *Spitalul Județean* din Piatra Neamț, unde au murit zece oameni, alții mai mulți răniți, între care medicul de gardă, un adevărat medic erou care a arătat partea bună a sufletului românesc. I-ați pomenit la Sfânta Liturghie, dar n-ați uitat nici de tinerii medici care tot astăzi au susținut examenul de rezidențiat.

Îps. Ioan: Am spus în cuvântul de după Sfânta Liturghie că, în clipele acelea, în jur de trei-patru mii de absolvenți ai Facultăților de Medicină au condeiul în mână și, cu vârful condeiului, mintea lor dă examen pentru a păși în breasla celor ce sunt îmbrăcați în alb, ca îngerii lui Dumnezeu. I-am pomenit la Sfânta Liturghie ca Dumnezeu să-și reverse harul peste ei, căci mâine vor sta lângă noi, când nici mamă, nici soră, nici frate, nici prieteni n-o să ne mai poată face nimic, decât Dumnezeu și ei, medicii.

De asemenea, i-am pomenit astăzi la Sfânta Liturghie și pe frații noștri de la *Spitalul Județean* din Piatra Neamț, care aseară au ars ca torțe vii. Erau lăsați în mila lui Dumnezeu și a medicilor. Iată, a venit vestea ca un trăsnet peste toată România; nu cred că este român care să nu se fi gândit la ei, la ceea ce au pătimit ei și la medicul acela care, am auzit, a fost dus departe de țară, ca alți confrați de-ai lui să-l salveze. Imaginați-vă un salon de terapie intensivă în flăcări și un medic încercând să stingă focul și să salveze bolnavii ! Să-i dea Dumnezeu sănătate ! De-l voi întâlni vreodată, am să-i pun următoarea întrebare: *Domnule doctor, cum a fost în iad ?*

L.C.: După ce ați rostit aceste cuvinte, Înaltpreasfinția voastră ați îndemnat credincioșii prezenți în biserică să spună cu toții o rugăciune pentru cei ce s-au stins, dar și pentru doctor și pentru ceilalți răniți. Ați început *Tatăl nostru* și toată lumea v-a urmat într-un singur glas blând, mângâietor. Un moment cu adevărat emoționant ! Într-adevăr au fost clipe deosebite, de aceea am ținut să începem cu acestea. Totuși, astăzi, este *Duminica samarineanului milostiv*, iar din pericopa evanghelică aflăm parabola samarineanului milostiv (Luca 10, 25-37). Vă rog să ne spuneți un cuvânt de învățătură în legătură cu aceasta.

Îps. Ioan: Așa este, *Duminica samarineanului milostiv*, dar eu aș zice că am putea-o numi și *Duminica orbilor cu ochi*. A orbilor cu ochi ! Știți că Mântuitorul l-a vindecat pe orbul acela de la Ierusalim, a făcut tină și a pus pe ochii lui. Dar cei care au trecut pe lângă cel căzut între tâlhari l-au văzut și au trecut alăturea, spune Mântuitorul în parabolă.

Iată, înainte de a spune această pildă, Mântuitorul pornește de la un dialog real pe care l-a avut cu un învățător de Lege. În vremea aceea, un învățător de Lege ar fi corespondentul, astăzi, unui profesor de teologie, în extensie, și unui profesor de Drept, pentru că tot ceea ce se întâmpla în poporul lui Israel se judeca după *Legea Noului Testament*. Deci *Vechiul Testament* este *Legea Vechiului Testament*, cum spunem noi, românii, „unde-i lege nu-i tocmeală”. Deci acest om, care cunoștea bine legislația și tot ce este în scriptura *Vechiului Testament*, vine să-l ispitească pe Iisus. Haideți să înlocuim și să punem tot un substantiv propriu în loc de Iisus. Cine este, a fost și va fi Iisus ? Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat ! Deci acel învățător a venit să-L ispitească pe Dumnezeu ! Să-L ispitească pe Dumnezeu ! Mi-am pus întrebarea și cercetatu-mi-am sulul cărții vieții și am văzut că au fost momente din viața mea când și eu L-am ispitit pe Dumnezeu. *L-am ispitit pe Dumnezeu !* Spovedesc și eu de câțiva anișori și niciodată nu mi-a spus cineva, sub omofor: *Părinte, pe lângă alte păcate pe care le-am făcut, L-am ispitit pe Dumnezeu*.

De aceea vă îndemn și pe dumneavoastră și pe cititori: *Răsfoiți-vă cartea vieții, să vedeți dacă nu cumva, vreodată, în vreo împrejurare, L-ați ispitit pe Dumnezeu ! Doamne, mărturisesc, nu o dată, ci, poate, de mai multe ori, Te-am ispitit. Iartă-mă !*

Și îi răspunde învățătorul, întrebându-L ce să facă ca să dobândească viața de veci. Și-i spune Mântuitorul: *„Ce este scris în Lege ? Cum citești ?”* (Luca 10, 26). Învățătorul de Lege, se vede că știa bine Scriptura, îi spune: „S*ă iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău”* și după aceea zice: *„iar pe aproapele tău ca pe tine însuți”* (Luca 10, 27). Aici apare o mică gradație a iubirii, adică nimic în lume să nu iubim mai mult decât pe Dumnezeu, din toată inima, nu cu jumătate de inimă, nu cu buzele... din toată inima ta, din tot cugetul și cu toată puterea ta, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși.

Deci iubirea noastră trebuie să cuprindă mai întâi pe Dumnezeu, cel mai mult, apoi pe semenii noștri ca pe noi înșine, pe aproapele nostru, cum spune Mântuitorul. La întrebarea cine este *aproapele*, știți că spune Mântuitorul această pildă cu samarineanul milostiv, cu preotul de la templul din Ierusalim care coboară, trece alăturea, cu levitul care era și el un slujitor al templului, și vine samarineanul și se oprește asupra lui.

L.C.: Înaltpreasfințite Părinte, consider că este foarte necesară o explicație în legătură cu acest „aproape” al nostru, astăzi când mulți oameni au nevoie de ajutor.

Îps. Ioan: Cuvântul acesta „*aproapele*” are o dimensiune atât fizică cât și spirituală deosebită. Astăzi, cercetăm spațiile siderale, spațiul cosmic, se descoperă noi stele, noi corpuri cerești care se află la mii de ani lumină de noi, dar, din nefericire, nu ne descoperim pe noi și nu-i descoperim pe cei aproape de noi.

Poate cineva astăzi să vorbească și să ne vorbească ore întregi, zile întregi, despre planetele din sistemul nostru solar, dar, dacă îl pui să vorbească despre el, s-ar putea să spună o frază, două. Dacă l-ai pune să vorbească despre vecinul său, despre aproapele său, poate că ți-ar spune: *Despre asta, altă dată !*

Înainte de a merge în spațiile siderale, haideți să coborâm în noi, să ne aflăm pe noi înșine și după ce ne vom afla pe noi, următorul pas va fi să-l aflăm pe aproapele nostru, știind ce trăiri lăuntrice avem noi. Astfel, nu-l vom mai judeca pe semenul nostru, cunoscând câtă neputință avem noi. Așa vom judeca alt fel pe cei de lângă noi. De m-aș întâlni acum cu Hristos, asemeni învățătorului de Lege din Evanghelie, și eu I-aș pune o întrebare: *Doamne, cine sunt eu ?* L-aș întreba pe Hristos să-mi spună cine sunt eu, să mă ajute să mă descopăr pe mine. Dacă m-aș descoperi pe mine, în mod cert, că v-aș cunoaște mai bine pe dumneavoastră, aș cunoaște mai bine lumea și L-aș cunoaște și pe Dumnezeu Cel ce m-a zidit, pentru că la întrebarea Cine sunt eu ? Hristos Domnul mi-ar spune mai întâi: *piatra* pe care a pus-o la temelia vieții și existenței mele.

L. C.: Înțeleg, Înaltpreasfințite Părinte, că Hristos a pus temelia vieții și existenței fiecăruia dintre noi. Vă rog să continuați.

Îps. Ioan: În parabolă, Mântuitorul, după ce îi dă cei doi dinari stăpânului casei de oaspeți, cum se scrie în Scriptură, spune: *„Ai grijă de el și, ce vei mai cheltui, eu, când mă voi întoarce, îți voi da”* (Luca 10, 35). Aici, este un cuvânt deosebit, spus de Hristos: *„când mă voi întoarce”*. Orice îi vom da unui om căzut între tâlharii păcatului din viața aceasta și-i vom întinde mâna, orice îi vom da, ne va da Hristos însutit.

Oare se va dezminți Hristos să nu vină ? Va veni și ne va răsplăti pentru tot ceea ce am făcut pentru cei căzuți între tâlhari. Poate veți zice: *Părinte, eu, de la casa mea până la biserică, n-am întâlnit niciun om căzut între tâlhari. N-am întâlnit în toată viața mea.* Binecuvântat să fie Dumnezeu că n-ai întâlnit o asemenea situație. Dar, în casa ta, probabil de câțiva zeci de metri pătrați, nu cumva ai văzut și ai întâlnit un om căzut între tâlhari ? Dacă soțul, dacă soția, dacă fiii tăi pășesc pe cărarea Raiului, oare nu cumva sunt căzuți între tâlharii păcatului și-al fărădelegii ?

Pentru toți cei care se află în biserică la sfintele slujbe, aș fi în stare să dau mărturie în fața oricărui legiuitor, că sunt oameni cuminți și așezați, iubitori de Dumnezeu și de țară. Dar, despre unii, care nu păsesc mereu pragul bisericii, n-aș putea să dau o asemenea mărturie. De aceea nu trebuie să vă duceți până la steaua aceea despre care vorbește Eminescu, în poezia *La steaua*, unde spune că luminii i-au trebuit mii de ani ca să ajungă până la noi. Nu trebuie să vă duceți departe, departe, în lumea spațiilor siderale, să căutați pe cineva căzut între tâlhari !

L.C.: Vă rog, Înaltpreasfințite Părinte, un îndemn, un sfat, pentru încheiere.

Îps. Ioan: Faceți cea mai mare milostenie atunci când puneți o lacrimă și spuneți o rugăciune pentru soț, pentru soție, pentru copii, pentru vecini, dar și pentru cei cu care lucrați - rugați-vă și pentru ei ! Să ne rugăm și pentru ei, să ne ajute Dumnezeu să le punem pe rana sufletului o lacrimă și o rugăciune, ca să se întoarcă și ei, să se ridice ca să călătorească cu noi pe cărarea Raiului. Dumnezeu-Hristos nu se dezminte, să nu uităm ! Și va veni !

A consemnat Luminița Cornea

Sud

Director fondator: Constantin Carbarău
Seniori editori: Ion Andreiță, Nicolae Dan Fruntelată, Victoria Milescu, Florentin Popescu, Nicolae Scurtu
Redactor șef: Vasile Grigore
Redactor șef adjunct: Gabriel Dragnea
Secretar general de redacție: Ștefan Crudu
Colectiv de redacție: Constantin Bărbuță, Constanța Crudu, Marian Grigore, Corneliu State, Alexandru Cazacu, Ciprian Necșuțu, Gianina Mehedințu, Alexandra Firiță
Prelucrare imagini: Mircea Paraschiv

Redacția și administrația:
Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, jud. Giurgiu
tel.: 0720350555
revistasud@yahoo.com

ISSN 1224-7367
PREȚ 10 lei

RAWEXCOMS
Editura RAWEX COMS SRL
ralucatudor2000@yahoo.com; 0720 773209

Tipar: Venus Printing Solutions, Iași

Revista Sud publică opiniile colaboratorilor săi oricât de diverse ar fi acestea. Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui text aparține, în exclusivitate, autorului.